kyng Henries regne the iiij. Sir Richard scrope Erchebissh
oppe of yorke & the lord Erle marchall of englond gadred vn
to hem a stronge power ayens kyng henry. And the kyng
hering ther of in all the hast that he myght come with his
power north ward & mette with hem at yorke and there w
ere thees ij. lordes ytake & brought to the kyng And anon
the Jugges were sette and thees ij. lordes brought forth ad
there they were dampned vn to the dethe & bothe hir hedes
smyten of & ther they made hir ende on whos soules god for
his pite haue mercy Amen. And whan this was done The
kyng come to london ayene & there rested him anone god Of
his grete goodnesse wroughte & shewed many grete miracles
for this worthy clerc Erchebisshoppe of yorke that thus was
done vn to the dethe And in the vij. yere of kyng henries re
Dame l[illegible] the dukes suster of milane come in to En
[illegible] was wedded to sir Edm[illegible]

[illegible]uth [illegible] with moch solempnite and grete wurship th[illegible]
k[illegible] [illegible] hym selfe and yafe hir at the church dore
And [illegible] [illegible] and masse was done the
[illegible]yng his owne persone brought and lad this worthy lady
in to the bisshoppes place of wynchestre & there was a w
ounder grete fest y holden to all maner of peple that comen.
¶ In the same yere Sir Roberte knolles knyght a worthy
werryour died at his maner in northfolk And from thens
he was broughte to loudon vpon a hors bere with moche
torche light and so was he broughte vn to the white freres
in fleetstrete and there was done and made for him a sole
pne feste and a riall enteremene for tho. that thidder wols
de come bothe pore & riche and there he lieth beried by da
me constance his wife in the mydde of the body of the chir
che on whos soule god for his pite haue mercy Amen.
And thus in this same yere sir thomas rampston kny[illegible]

Alexandri de villa doctrinale.

Alexander, Grammaticus.

S Cribere clericulis paro doctrinale nouellis

Quia textus est planus/ nõ indiget explanatõe Sed tñ ꝓ forma seruãda in sequentibꝫ sic construe. Ego magister alexander paro scribere doctrinale. id est librũ datẽ doctrinã/ nouellis clericulis .i. scolaribꝫ O. d. Non pro prouectis hoc opus scribit. sed ꝓ rudibꝫ.

Pluraqꝫ doctorum sociabo scripta meorum.

Construe Ego sociabo plura: id est multa scripta meorũ doctorũ id ẽ. magistrorũ: hoc dicit ad erroganciã euitandã. vt ondat ꝙ scriptur⁹ est dicta pstantiũ viroꝝ et nõ solũ ꝓpriis vtetur auctoritatibus.

Jamqꝫ legent pueri pro nugis maximiani.

Que veteres sociis nolebant pandere caris

Id ẽ hec p me scribẽda legent pueri ꝓ nugis id est loco nugarũ maximiani qui fuit scriptor fabularũ que .i. quas res: veteres id est antiq nolebãt pandere sociis charis: qr ita caras habebãt seu tenebant has nugas vt et carissimis occultarent illas Jdeo dicit hunc librum legent loco illarũ nugarũ scꝫ fabularũ.

Presens huic operi sit grã pneumatis almi.

Me iuuet. et faciat complere ꝙ vtile fiat.

More boni catholici spũs scti grãm inuocat dicẽs Grã almi pneumat⁹ .i. spũs scti adsit .i: pñs sit huic opi: et iuuet me ad hoc opus: et faciat complere opus quod fiat vtile legentibus

Si pueri primo nequeant attendere plane

Hic tamen attendat q̇ doctoris vice fungens est

Atqꝫ legens pueris layca lingua reserabit

Et pueris eciã pars maxima plana patebit

Quia supius dixit pueros hũc librũ lecturos/ ꝛ ꝓ illis eũdẽ scribere idõ tacite rñdens qstioni/ sic dicit Si pueri nouelli neqant prima vice attendere seu hũc librũ intelligere/ attẽdat ille q̇ est vice fungens doctoris. id est repetitor vel magr̄ lecturus Atqꝫ ꝓ et legẽs hũc librũ pueris reserabit id est declarabit eisdem: layca lingua .i. vulgari. Postea non erit difficultas magna in libro: qr eciã sicut magro maxia ps libri patebit plana id est manifesta: et cara erit pueris. hoc dicit ne timore difficultatis omittatur liber suus.

V Oces in primis q̃s p casus variabis. — Primũ ca. ď decliationibus.

Vt leuius potero te declinare docebo

In ista pte incipit A. dare ordinẽ libro suo ipm p capitula distinguẽdo Et dicit sic Ego docebo declinare vt leuius potero in primis .i. i primo caplõ voces/ quas variabis id est declinabis per casus Q. d. primũ capitulũ erit declinaciobus nominum.

ii. de etrocli tis noim — Istis con finem retinent etroclita sedem.

Construe etroclita noia retinet sede pfine .i. locu primu istis declinato nibus supradictis .i. scdm caplm erit de etroclitis. ibi Nec tibi signa.

iii. de tbus gdib' cop. — Atqz gradus triplicis collatio subditur istis

Collatio .i. cpato tplicis gdus subdit .i. imediate subiungit istis scilz etroclitis id est tciu caplm erit de cpatiuis ibi Nunc gdibus ternis

iiij. de gnibz noim. — Cuiqz sit articulo que vox socianda notabo

Ego notabo que vox sit socianda cuiqz articulo id e p qs articlos qqz vox sit declinada. i. qrtu caplm erit de gnibz noim scz In qtum potero

v. de pteri. z sup. vbor — Hinc de preteritis petrum sequar atqz supinis

Construe/ hinc id e postea tractado de pteritis atqz p et supinis verbor seqr petru elia: q queda tractatu de illi materia ordinauit .i. qntu caplm erit de preteritis et supinis verbor ibi Et tibi p metrum.

vi. de vbis defec. z a. — His defectiua suberunt et anomala verba

Construe His predictis scz preteritis et supinis suberut id est imediate seqnt verba defectiua .i. anomala .i. sextu capitulu erit de verb defectiuis et anomalis ibi Donatum sequere.

vij. de iiij. formis ver — Verboru formas exinde notabo quaternas

Construe: exinde id est imediate post notabo .i scriba qternas formas vboru/ z qliter verba quaternis formis distinguantur Id est septimu caplm est de qtuor formis verbor Ibi Quatuor in verbis

viij de regimie vocum — Hinc pro posse meo vocum regimen reserabo

Construe: Ego reserabo hinc id est post pro posse meo regime vocum id est qualiter vocu alia alia regit Id est octauu caplm erit de regimie dictionu ibi Hic iubet ordo libri

ix: de cstructioes gra. — Quo iungenda modo constructio sic sociabo

Construe ego sociabo predictis quo constructio fit iungenda id est facienda Id est nonu capitulu erit de ordinatione dictionum in constructionibus ibi Est post predicta

x. de qtitate sillabaru — Post hec pandetur que sillaba quanta locetur

Construe Post hec pandetur id est dicetur qta sillaba locetur .i. locari debeat in carmine Hoc est decimu capitulu erit de cognitoe sillabar qliter pduci et breuiari debeant ibi Pandere proposui

xi. de modo accentuadi — Accentus normas exhinc variare docebo

Construe Ego docebo variare id est mutare exhinc id e post: normas id est regulas accentus siue accentuu Hoc est qd vndecimu capitulu erit de accentibus ibi Accentus normas

xij de figuris grama — Tandem gramaticas pro posse docebo figuras

Construe Tande id est vltimate docebo gramaticas figuras .i. figuras gramaticales p posse .i. iuxta possibilitate mea .i. xij capl erit de figuris gramaticalibus ibi Pluribus est membris

Quamuis hec doctrina non sit satis generalis.
Proderit ipsa tamen plus nugis maximiani.
Construe Hec doctrina proderit plus nugis maximiani fabulosi nugacis quamuis nō sit satis gnalis .i. multū prolixa seu vniuersalis hic se humiliat
Post alphabetum minus hec doctrina legetur
Inde leget maius mea que documenta sequetur:
Construe hec doctrina id est liber meus leget post minus alphabetū id ē post donatū vel pristianū quē vocat alphabetū: inde id ē postea illi q̄ sequūtur mea documenta id est q̄ sciēt librū meū legent maius volumen prisciani Et hic ondit quo tpe et p que scolare legi debeāt
Iste fere totus liber est extractus ab illo.
Quia supple iste liber fere id est quasi totus est extractus ab illo scz prisciano Et vult dicere q primo legendus est donatus siue priscianus minor deinde liber suus Tercio priscianus maior Q. di. q iste liber est q̄si totus extractus a prisciano Et sic finitur prohemiū et ordo libri sui

De prima declinatione

Rectis as es a tibi dat declinacio prima — ntō as es
Atqz per am propria quedā ponūtur hebrea — a am

Id est prima declinatio seu noīa prime declinationis in rectis .i. ī ntīs singularibus faciunt in as vt andreas/ in es vt anchises/ in a vt musa et pz cōstructio Atqz per et q̄dā ppria noīa hebrea seu iudea ponūt p am id est terminant in am vt adam habrahā Et ita videtur prima declinatio quatuor habere terminationes videlz as es a et am

Dans ae dipthongon genitiuis atqz datiuis — gtō e. dtō e

Dans scz prima declinatio genitiuis atqz per et et datiuis ae dipthōguz id est q genitiui et dti singulares prime declinationis faciunt in ae dipthongū. vt poete et muse liz nō pferant nec scribantur ex toto vt dicit regula dipthongorū Nam sunt quatuor scz ae et oe au et eu: due quarū scribuntur et pferuntur ex toto scz au vt audeo: eu vt euuuchus: Alie due nō ex toto scribuntur neqz proferuntur scz ae et oe vt musae et foenū et hoc seruatur apud modernos

Am seruat quartus. tamē an aut en reperimus — accō a m
Cum rectus fit in as vel in es. vel cū dat a grecus — raro p an
Rectus in a greci facit an quarto breuiari — en a

Id est q accūs singularis prime declinationis generaliter terminatur in am vt poetam et musam Tamen nos reperimus an aut en in accusatiuo prime declinationis Cū p qn rectūs id est ntūs fit in es: hoc est terminatur in es et in as Videlicet cū pro quando rectus id est ntūs dat a id est terminatur in a Q. d. q accusatiuus singularis prime declinationis preter generalem terminationem reperitur in an terminari et hoc est

qñ ntũs terminatur in as vt hic eneas accõ hunc eneam vel enean. reperitur in en terminari ⁊ hoc qñ ntũs terminatur in es: vt hic anchises. accõ hunc anchisan vel anchisen. reptitur etiam in an correptã terminari et hoc qñ ntũs grecus in a terminatur vt hec egina accõ hanc eginã vel eginan Ideo subiũgit dicẽs: rctũs id est ntũs nois greci in a terminati faciunt breuiari quarto id est accusatiuo singulari

Vtõ a
aro p e

Quintus in a dabitur. post es tamen e reperitur.

Id est vtũs prime declinationis terminatur in a vt vtõ o andrea o anchisa o poeta Tñ e .i. vtũs in e terminatus post es id post ntm̃ in es terminatum vt hic anchises vtõ o anchise vel anchisa.

abltõ a
raro p e

A sextus. tamen es quãdoqz p e dare debes

Id est q ablt ũs fit in a vt abltõ ab hoc andrea Tu debes qñqz .i. aliqñ dare es .i. nomẽ prime declinationis i es terminatũ p a in abltõ vt hic anchises ablatiuo ab hoc anchisa vel anchise

Am recti repetes quinto. sextum sociando.

Id est noia prime declinationis faciencia ntm̃ p am repetunt illũ ntm̃: scȝ illã terminationẽ am in vtõ sociando sextũ id est abltm̃ Q. d. q nomina terminata in am in ntõ faciunt vtm̃ et abltm̃ similes vt hic adam vocatiuo o adam ablatiuo ab hoc adam

.tõ pl̃ri e
.itõ e

Primo plurali decet e quintoqz locari

Cõstrue decȝ p declinationem in primo plurali .i. ntõ qz p et et qnto locari e. vt plr̃ ntõ hi poete vocatiuo o poete

.tõ arũ.

Atqz secundus habet arum. nisi sincopa fiet

Construe: atqz p et scdũs .i. gtũs plãlis habet arum vt poetarũ: nisi figura fiat que vocatur sincopa vt graiugenũ p graiugenarum .i. dñe grecorũ Est aũt sincopa qñ lr̃a vel sillaba de medio dictionis eripitur.

Dtõ is
abltõ is

Tercius et sextus habet is. tamen excipiemus
Quando mas fit in us. vel in a feminiũ. sine neutro
Femineis abus sociabitur. vt dominabus:
Sexum discernens istis animas superaddes

Construe: tercius et sextus id est dtũs et abltũs plãlis prime declinatõnis habet is: vt dtõ his musis abltõ ab his musis Tamen excipiem⁹ a pdicta regula: qñ mas .i. masculinũ genus fit in vs vt dñs femineuȝ in a vt dña. sine neutro id est q talia nõ habeãt neutrũ vt dñs dña/ non enĩ dicimus dñm in neutro genere: in femininis terminationibȝ horuȝ taliũ nominũ hec terminatio abus sociabitur datiuis et ablatiuis pluralibus vt dñabus mulabus Et hoc est causa differencie masculorũ suorũ nõ obstante q sint prime declinationis/ ꝓpter quã hec noia feminea regulariter debeant in vs terminari Sexũ discernẽs in talibus noibus: qnia debent esse res aiate vt dñs domina Nam si talia nomina significarent res inamatas non facerent datiuũ et ablatiuum plurales in abus sed in is vt pugnus pugna Nec etiam si sexus non discerneretur vt co/

lumbus columba Etiā req̄ritur q̄ femineū recte formaretur a masculi no recte mutando vs in a et p̄ hoc excipitur gallus gallina Requiritur etiam q̄ significatio nō varietur ⁊ p̄ hoc excipitur lacertus lacerta: nā lacertus significat brachiū Lacerta serpens est Deinde dicit autor Tu supaddes istis hoc nomē animas quod facit animabus

Accusatiuis pluralibus as sociabis. — accō as

Tu declinator sociabis as: accusatiuis pluralibus prime decli vt accusatiuo has musas: — 3

Versibus his nota fit declinatio prima

Cōstrue Prima decliatio fit nota .i. manifesta tibi his v̄sib⁹ supdic.

De secunda declinatione

Er vel ir vr aut vm vs aut eus pone secunda. — ntō er ir vr vm.

Construe: pone in secunda declinatōe in ntō casu singulari has terminatōnes videlȝ er vt magister: ir vt vir: vr vt satur: vm vt scannum vs vt dominus: eus vt tideus:

I genitiuus erit. sed quando rectus habebit

Ir aut vr aut eus. genitiuus eum superabit — gtō I.

Id est q̄ gtūs singularis noim secūde declinationis terminatur in I p̄ductā et quomodocūq̄ faciat genitiuus vt magister magistri: vir viri: satur saturi id est repletus scānū scanni: dn̄s dn̄i thideus thidei propriū nomen Sed est sciendū q̄ gtūs aliqñ supat nominatiuū: qñ ntūs terminatur in ir vt vir viri in vr vt satur saturi. in eus vt thideus thidei: ei⁹ gtūs licet nō iudicatur crescere tamen crescit q̄r thideus est dictō bisyllaba et non trisyllaba cum sit dipthongata in fine thidei vero trisyllaba

Vm par fiet et vs. sed quod fit in er variamus — vs ⁊ vm nō cres.

Vm id est nomen secunde declinationis in vm terminatū vt scannum ⁊ vs id est nomen secunde declinationis in vs terminatū vt dn̄s fiet par id est equale in ntō et genitiuo Sed nos variamus illud quod fit in er: Q. d. q̄ illud tale nomen in er terminatū aliqñ crescit in genitiuo: vt puer pueri. Aliqñ non crescit vt magister magistri Et hoc declarat inferius per regulas speciales

Er sp. iuncta superabit. et er sine muta — s p añ er crescit. sine muta non.

Hic a. ponit duas regulas quarū p̄ima est talis Nomē scdē declinationis in er terminatum s p̄cedēte seu iuncta vel ꝯiuncta supabit in genitiuo vt asp asperi ꝓsper ꝓsperi Alia ponitur cū dr Et er sine muta .i. nomē terminatū in er sine muta p̄cedente supabit in gtō vt puer pueri. Nota q̄ mute sunt nouem scȝ b c d f g k p q t.

St si presit genitiuus non superabit — st. nō cre

Hec sentencia est q̄ genitiuus non supabit nominatiuū si s t presit ante er vt magister magistri minister ministri

Huic nomē suberit ternam ve sequester habebit

Dicit a. q hoc nomen sequester suberit norme id est regule predicte s. Et si preit rc. que seruat regulā id est non crescit in genitiuo Et declinatur nītō sequester sequestra sequestrū gtō sequestri rc Potest etiam declinari p terciam vt ntō hic seqster hec seqstris hoc sequestre et idez est q pacificator discordiarū

et cū mu ta nō cre — Par est cum mute iuuit er per a dans muliebre

Sentencia hui9 x9 talis est nomē scdē declinatōnis in er terminatum. est par id est equale in noīatiuo et gtō cū p qn ista terminatio er suberit mute id est sequitur mutā dans muliebre id est femineū gen9 per a. vt pulcer pulcra pulcrū genitiuo pulcri:

Hinc tamen excipias que de gero vel fero formas

Hic a. ponit exceptionem a reglā pdicta dicēs Tu excipis .i. accipe debes hinc .i. ab ista regula illa noīa que tu formas p deriuatōnez seu p compositionē de gero ris. vel de fero fers qr lz talia noīa hēant mutā ante aā tn hnt gtm supantē ntm vt dapifer dapiferi q portat dapes armiger armigeri qui portat arma In his eni r similibus lra muta p̄cedet er videlz f vel g: Et id femininū in a vt dapifera r armigera gtūs tamen supat ntm. vt dapifer dapiferi.

q hnt vs i gtō cre. — Crescunt que dant vs. sed adulter erit superandus

Hic ponitur vna regula p modū exceptionis que talis est. illa noīa q dant vs in gtō crescut .i. hnt gtm supantē vel in sillabis vt vnus vni9. alter alterius: vel in temporibus vt alius alius Et hic hic adulter erit supandus a gtō licz hēat mutā aā er r femininū in a. et est adulter ille qui vadit ad alienum thorum siue ad alienā vxorē Siliter etiā illa q ponuntur in sequentibus versibus habent gtm supantē nō obstāte regula Par est cum mute.

Ista cuz mu. cre. — Celtiber atqz lacer liber socer ac iber atqz
Presbiteri cū mulcibero memor esse memento

Celtiber est quidā populus. lacer .i. laceratu9: liber .i. francus Etiam liberi sunt filij et filie .i. ples Etiā est deus vini Et p ist̄ ficatis crescit: sed p codice r p cortice nō crescit Socer .i. pr̄ vxoris aut pr̄ viri. Iber populus hispanie: atqz p et tu memento eē memor hui9 nois p̄sbiteri cū hoc noīe mulcebro qr oīa ista hent gtm supantē ntm. Presbiter dr qsi prebens iter Mulciber dr qn mulcēs ymbrē vel qsi mulcens es r idem est qd ferrarius

Dexter format eri. poteris quoqz dicere dextri.

Dicit q hoc nomē dexter aliqn facit dexteri et sic hz gtm supantē et aliqn facit dextri et sic nō habet gtm supantē anglice righte. x9 Nunq vir dexter desiderat esse sinister.

ceta cum mu. non crescunt. — Cetera cum muta dic esse frequencius equa

Sñia est talis videlz qd cetera noīa scdē declinationis in er ter. q non psūt ōphēdi in regul' pdictis sūt eqlia in ntō et genitiuo vt faber, fabri

Constructio est talis Tu dic cetera a predictis cũ muta/ scz precedente
muta esse equa id est equalia in nominatiuo et genitiuo

Vnus et vllus vter et et nullus solus et alter.
Totus dant ius. ginitiuos addis alius. Ista octo crescũt.
Namqz tenent normam pronominis ista secundam

Quia supius dixit qȝ illa noia que dant vs in genitiuo crescunt iõ spe/
cificat in istis versibus q̃ sunt illa noia q̃ dant vs Et dicit sic Ista noia.
videlz vn⁹ et vll⁹ vter et null⁹ sol⁹ et alter ꝛ tot⁹ dãt gtõs in ius Tu e/
ciã adde his predict alı⁹ qȝ facit alius Sz dimissis alijs q: clara sunt/
attẽde sup hoc nomine ali⁹ cui⁹ gtũs videt̃ esse eq̃lis ntõ Rñde qꝫ si nõ
crescit in sillabis crescit in temporibus qñ ꝑducit̃ in gtõ et in ntõ breuia/
tur Deinde dicit A. Nãqz .i. certe ista scz noia tenẽt scdãz normã ꝓ
nois .i. variãtur ad modũ scdi modi ꝓnois Et si q̃ratur vtrũ sint noia:
vel ꝓnoia Responde nomina: naturã pronominis sapientia in modo
declinandi et non in modo significandi.

Eus dat ei vel eos genitiuo more pelasgi

Q. d. nomẽ scdẽ declinatõnis in eus terminatũ hȝ duplicẽ gtm̃ scz eos
vel ei vt hic thideus gtõ h⁹ thidei vel thideos Et hoc more pelasgi.

Cum datur ii bina iacitur quandoqz suprema

Dicit qꝫ cũ ꝓ qñ bina ij dat̃ i gtõ suprema id ẽ vltima i. aliqñ iacitur id
est abicitur Et hoc fit causa metri vt in versu Quid timeas nõ est An/
thoni scripta leguntur: anthoni pro anthonii

Tercius o posuit sextumqz sibi sociauit. dtõ o abltõ o

In hoc versu ponit regulã de dtõ et abltõ singularibus scdẽ declinatõ
nis dicẽs Tercius .i. dtũs posuit o .i. t̃minatur in o vt dño qꝫ ꝓ et socia/
uit sibi sextũ .i. abltm̃ hoc ẽ in eadẽ t̃minatõe videz in o vt dño

Sed dabis i terno cum feceris ius genitiuo

Hic ponit exceptionẽ a regula predicta datiui casus dicens Sz dab i.
terno id ẽ dtõ cũ ꝓ qñ feceris ius in gtõ vt vni⁹ vni alter alterius alti/

Vm retinet quartus sed neutris prouideamus
Primũ cum quarto quintoqz sono dabis vno accõ vm

Hic ponit regulã de accusatiuo dicẽs Quartus .i. accũs retinet vm/
vt accõ hũc magrm Deinde ponit vnũ notabile siue vnã regulã validã
in q̃libz declinatione dicẽs Sz ꝓuideamus .i. ꝓuidẽciã habeamus in
neutris In ipsis eni neutris ꝓuideamus cuiuscũqz declinatõnis sint.
nos decz dare primũ id ẽ ntm̃ cũ q̃rto id est cũ accõ qꝫ ꝓ et q̃nto id ẽ vtõ:
vno sono id est sub vna terminatione Q. di. qꝫ noia neutra habent ntm̃
accum̃ et vtm̃ similes in omni declinatione In prima vt hoc pascha ac/
cusatiuo hoc pascha vtõ o pascha In scdã declinatõne hoc scãnũ: accõ
hoc scãnũ vtõ o nũ. In tercia hoc themꝫ accõ hoc thema vtõ o thema.

In quarta hoc cornu accō hoc cornu vtō o cornu In quinta vero nō est exēplū qꝛ nulla noia neutra repiuntur quinte declinationis

On iunges grecis. menelaon fit tibi testis

Tu iunges on grecis noibus in accō singulari Q. d. ꝙ noia greca se-cūde decl. pter gnalem terminacōnē pnt accm in on ter. vt hic mene-laꝰ accō hūc menelaū vel menelaon Et hoc est qd dicit menelaon fit.

Cum tenet eus rectus aliquando fit p a quartus

Sñia talis est ꝙ qñ ntūs desinit in eus qrtus .i. accūs fit aliqñ p a: vt hic thideus accō hunc thideum vel thidea.

Rectus in er vel in vm similem faciet sibi quintum

vtō r
vtō vm
Hic A. ponit reglām de vocatiuis singularibus scdē declinatōnis. et dicit Rctūs .i. ntūs in r lrām terminatus vel in vm facit quintū i. vtm sibi similē vt hic magister vtō o magister hic vir satur vtō o vir satur et hec dorciū vtō o dorciū. et sic philorciū et glicerium: que sunt nomina greca et cetera.

Ex er quādoqꝫ p methathesim repis re.

Dicit ꝙ ppria noia in er terminata aliqñ faciūt vocatiuū in re: vt hic leander vtō o leāder vel dre Et fit p figurā q̄ dr methathes Methathesis nichil aliud est ꝙ trāspositio lrārū Constructō talis est: Tu reperis qñqꝫ re in vtō ex er. i. ex ntō tminato in er p methatesim .i. p illā figurā que sic nominatur.

Recti diptongus dabit eu quinto quasi grecus

raro p eu
Id est noia terminata in eus dipthōgū faciūt eu in vtō: vt hic thideus vtō o thydeu quasi grecus .i. scdm grecam declinationem.

Cum proprium dat ius tenet i. quintus iacens vs

sepe p i.
Id est noia ppria terminata in ius in vtō remota vs faciūt in i. vt hic anthonius vtō āthoni Et hoc in noibꝫ ppriis tminatis in ius Construe sic Quintꝰ tenet i cū p qñ ppū s. nomē dat ius iacēs .i: abiciēs vs:

Vs mutabis in e si formas cetera recte.

sepiꝰ p e.
Id est cetera nomina scdē de. q̄ nō pñt ptineri sb aliqua reglā pdcārū formāt vtm a ntō mutādo vs in e vt dominus vs in e fit dñe.

Quintus habet casus fili deus agne vel agnus

Et vulgus pelagus populus fluuiusqꝫ chorusqꝫ

Dicit A ꝙ noia q̄ in lr̄a ponūtur nō penitꝰ suant regulā pdcām quia filius facit o fili et aliqñ filie ꝛ tūc suat reglām. deus o deꝰ agnus o agne vel agnus vulgus o vulgus o pelagus populus o populus fluuius o fluuius chorus o chorus Ordina sic lrām Quintus casus id est vtūs: huius nominis filius habet fili deus o deus in vocatiuo/

Primo plurali quinto simul I sociabis

ntō vtō:
plr̄ibꝰ I
Id est ntūs scdē declinatōnis in primo plurali: hoc est in ntō ꝛ qnto id est vocatiuo faciunt I productā: et hoc itellige in masculino feīno

et coi genere Et plr ntō hi dñi: plrāliter ntō he papiri. plrāliter ntō hi philosophi In neutro autē genere statim regula dabitur et doctrina Construe sic Tu sociabis i: pumo plurali q ꝑ et et qnto id est vtō

Hos casus neutri quartum vel decet ꝑ a poni — neutra a

Sensus est q noīa scdē declinatōnis neutri generis in ntō accō et vtō pluralibus faciūt in a. vt plr ntō hec scanna accō hec scāna vocatiuo o scanna Textus vero sic ordinatur Decet id est debitū est hos casus ꝑdictos videlȝ nominatiuū accusatiuū et vocatiuū neutri .i: in omnibus nominibus neutri generis poni id est terminari ꝑ a.

Excipis ambo duo tamen hec ethroclita pono

Q. d. q hec duo noīa ambo et duo excipiūtur a regula ꝑdcā: qꝛ deberent facere amba et dua in neutro genere ꝛ nō faciūt cū etroclita sūt ac de eoꝝ declinatōe tractabitur in capitulo etroclitorum.

Dic nisi concisis orum fieri genitiuis. — gtūs oꝝ.

Autor ponit regulā de genitiuo plrāli scdē declinatōnis et dicit q gtūs plrālis scdē declinatōis facit orū vt dñorū nisi sint sincopa .i. sincopata Lra sic ordinatur Tu dic orum fieri genitiuis pluralibus scdē declinationis nisi in concisis id est sincopatis vt deūm pro deorum.

Tercius is finit. sextumqȝ sibi sociabit. — dtō is.

Tercius id ē dtūs plrālis facit in is vt dtō his dñis q ꝑ et sociabit sextū .i. ablatiuū sibi: hoc est in eadem terminatōne vt abltō ab his dñis — ablstō is

Q. d. q dtūs et abltūs plāles scdē declinatōis faciunt in is.

Os faciet quartus nisi neutris. a damus illis — accō os.

Quartus .i. accūs faciet os vt dños nisi in omibus neutris q̄ nō faciunt accm̄ in os: sed nos damus illis scȝ neutris a: vt accō hec scāna — evl a

De nominatiuis tercie declinationis

o **Dabitqȝ vel a tibi declinatio terna.** — ntō a e o

Tercia declinatio dabit id est habebit has terminatōnes in nominatiuo casu singulari videlicet o vt sermo/e vt mare/ a vt thema Et alias habet vt patebit.

C iunges a vel e d vult i. sola preesse — C

Inueniuntur eciā terminata in c. ꝑcedente a vt lac t/ vel ꝑcedēte e vt allec allecis Et hoc est qd dicit C iunges a vel e Inueniūtur eciā t̄minata in d sola i. ꝑcedente vt dauid nec ꝑt alia vocalis ꝑcede id d. d vult

L cum vocali pacietur qualibet addi — L

Inueniuntur etiā noīa termiāta in L q̄lib ȝ vōli ꝑcedēte. a vt aīal: e vt mel: i. vt vigil o vt sol v vt consul Ideo dicit ista lra L patietur addi cū qualibȝ vōli Et ē sciēdū q vocales sūt qnqȝ scȝ a e i o v.

N v non iunges reliquis vocalibus addes — N

Inueniuntur etiā terminata in n. q̄libȝ vōli ꝑcedente ꝑter v. exēplum de a vt titā :i. sol/ e vt nomē de i. vt delphin de o vt demō Expone igr.

sic Tu nō iunges hāc lrām n huic vocali v sʒ bn̄ cū reliqs vocalibꝫ

R S Cuilibet R iunges. S insup omnibus addes

Inueniuntur eciā terminata in r lrā q̄libet vōli precedente: a vt torcu/lar: e vt pater: i vt martir: o vt soror: v vt murmur Textus sic exponit Tu iunges cuilibet vōli r Inueniūtur quoqꝫ terminata in S q̄libꝫ vo=cali precedente/ a vt pietas. e vt sedes: i vt lis o vt flos v verus Et hoc est quod dicit Tu addes S insup omnibus vocalibus

Bs B quoqꝫ preposita datur omnibus s sociata

Dicit a. q̄ ista lrā s datur sociata oibus vōlibꝫ preposita b: a vt arabs id est qdā popul⁹: e vt celebs id est castus: i vt calibs stele: o vt scrobs id est fossa scʒ illa quā porci faciunt: v vt vrbs id est ciuitas.

Ls. Vls vt puls sequitur: sed ems vt hyems repetitur

Ms Dicit A: q̄ etiā inueniūtur iste due terminatōnes vls vt puls anglice potage Et inuenitur hec t̄minatio ems vt hyems .i. tēpus frigidum

Ns N nisi preponas s omnibus addere debes

Dicit A. q̄ si tu p̄ponas hāc lrāʒ n huic lrē s tu deb adde oibꝫ vōlibꝫ: Exemplū de a vt glās fructus q̄rcinus: de e vt mens: de i/ vt tyrins .i. quoddā oppidū: de o vt mons: de v vt quicūs cis: ꝛ decuns cis

Ps Non v sed reliquis s p preeunte locabis

Tu locabis hāc lrām s nō cū ista vōli v: sʒ bn̄ cū reliqs p̄cedēte p: exē=pla patēt a vt daps id ē esca: e vt adeps: .i. pinguedo farine vel alteri us rei: i vt stips .i. truncus arboꝝ īn venit hec stipula: o vt ops .i. tra

Rs Non i. sed relique preeunt Rs sociate.

Sensus est q̄ ista vocalis i: nō preit: sed relique vōles bene preunt R. sociate s R. di. oēs vocales p̄ter i p̄st precedere rs: de a vt ars e vt iners o vt mors: v vt tiburs nomen opidi/

Dicimus aes vt praes. aus vt laus iungere debes

Sēsus est q̄ inueniūtur nōia terminata ī aes vt praes ꝛ in aus vt laus

Irps vt stirps iunges. v solam t sociabis

Tu iūges p̄dictis terminationibus irps vt stirps .i. p̄genies vel trū/cus arboꝝ Tu sociabis v solā et nō aliā vocalē huic lrē t vt caput

X X. cum vocali pacietur qualibet addi

Sensus est q̄ ista lrā x paciet addi .i. poterit iūgi cū q̄libet vocali Exē plū de a vt pax: de e vt rex de i vt nix de o vt nox v vt nux.

Alx dabit anx arx vnx. vt calx lanx arx quoqꝫ qunx.

Sensus est q̄ nomina tercie declinationis dabunt in nt̄ō casu singula=ri has terminationes: alx vt calx id est cementū vel talus pedis: anx vt lanx id est magna scutella: arx vt arx id est sūmitas: vnx vt coniunx:

De genitiuis tercie declinationis.

Format nomen in a gtm̄ tis sibi iuncta. A atis.

In ista pte a: ponit regulā de gtō veniente a ntō terminato in a. et dicit sic Nomen terminatū in a format genitiuū hac sillaba tis iuncta sibi vt hoc thema addita tis fit thematis.

Is facies ex e veluti mare siue cubile. E is.

Hic ponit regulā de gtō veniente a ntō terminato in e Et sic exponitur lr̄a Tu facies is ex e id est ex noie terminato in e Q. d. ꝙ noia in e terminata mutant e in is formando gtm̄ singularē: veluti mare e in is: fit maris cubile e in is fit cubilis id est lectus vel camera.

Onis habes ex o. O onis

Dicit a. sic Tu habes in gtō singulari tercie declinationis onis penultima ꝓducta ex o id est ex ntō terminato in o. vt sermo sermonis.

Sed inis do perficit et go. do inis.

Femineo genere. nemo sociatur homoqꝫ go inis

Ordo vel margo cardo cū turbine virgo

Sic et appollo facit: brito britonis et caro carnis

Hic a. ponit exceptionē dicens Sꝫ do et go in femineo gn̄e pficit gtm̄ in inis penul. correpta: vt dulcedo dulcedinis id est suauitas et caligo caliginis id est tenebre: nemo qꝫ ꝓ et homo sociatur p̄dictis qꝛ vtrūqꝫ facit gtm̄ in inis penultima correpta vt nemo neminis et hō hois. Et illa q̄ sequūtur in lr̄a sociantur p̄dictis vt ordo ordinis et margo marginis id spaciū qd̄ circū lr̄as vel fluuios est Cardo cardinis est ferrū sup q̄ voluit hostiū Inuenitur etiā cardo cardonis .i. q̄dā herba spinosa. Turbo turbinis est turbatio maris vel alius rei: virgo facit v̄ginis et apollo facit appollinis .i. sol Brito facit britonis quidā populus: Caro etiā excipitur qd̄ facit carnis ⁊ nō caronis: id dicit Caro carnis.

Lac lactis ponit. allec allecis habebit L is.

Dicit qd̄ hoc nomen lac habebit lactis in gtō ⁊ hoc nomen allec habebit allecis in gtō .i. q̄dā piscis: de q̄ dr̄ Allec assatū turingus.

Is post l. pone. sed lis mel fel qꝫ dedere. L is.

In ista pte a. ponit regulā de gtō veniēte a ntō terminato in l. et dicit sic Tu pones is post l. Q. d. ꝙ noia terminata in l. faciūt gtm̄ addendo is vt animal addendo is fit animalis Sꝫ mel et fel excipiūtur qꝛ suscipiūt lis in gtō vt mel addita lis fit mellis: fel addita lis fit fellis Et hoc est quod dicit: sed lis mel fel qꝫ dedere.

Al alis longam dat neutrum cetera curtam Al alis.

Nomen neutrum in al terminatum dat alis longam in genitiuo vt animal animalis penultima producta Cetera scilꝫ que non sunt neutra dāt alis curtam in genitiuo vt hanibal hanibalis. et est proprium nomen viri. et ce.

el elis — Curtam pone salis longā dāt elis et olis.
ol olis

Excipitur hoc nomē sal qd̄ q̄uis sit neutri generis/ tamen corripit pē ultimā Et iō dicit Curtā pone salis .i. penultimā illius gti. Inuenitur etiā sal masculini gn̄is et tūc tenet illā regulā Cetera curtam Longam dant elis et olis id gti terminati ī elis ꝛ i olis dant penultimā longam. vt michael michaelis ꝛ sol solis.

ul ulis. — Ul dat ulis. il ilis. consul vigil tibi testis
il ilis

Dicit ꝙ nomē terminatū in vl dat vlis ī gtō. ꝛ terminatū in il dat ilis ī gtō vtrobiq̄ penultimā corripiēdo. ꝯsul ꝯsulis ꝛ pugil pugil' ē tibi testi' .i. exēplū Et ē ꝯsul ille q̄ dat ꝯsiliū: pugil ē ille q̄ cū alio pugnat.

an anis. — An erit is iuncta: fietq̄z penultima longa.

In hac pte a. determinat de gtō veniēte a ntō ter. i an: ꝛ dicit sic. An erit is iūcta .i hec t̄minatō is erit iūcta an .i. ntō t̄miato ī an Et hoc intellige formādo gtm̄ vt titan addita is fit titanis penultimāq̄ ꝓducit. Et ideo dicit fietq̄ penultima longa.

en inis — E super n dat inis curtam. sed deme lienis

Hic a. deter. de gtō veniente a ntō i n. p̄cedente e. ꝛ dicit sic E sup n. .i. nomē t̄miatū in n p̄cedente e dat inis curtā i gtō vt nomē nominis. Deinde ponit exceptionē dicēs/ sed deme id est excipe a regula p̄cedēte hoc nomē lyenis Et declinatur hic lyen ꝛ ē quoddā itestinū. deberet enī facere liinis penultima correpta ꝛ facit lienis penultima ꝓducta. Excipiūtur eciam illa que ponūtur in lrā sequente

In inis. — Renis syrenis splenis. sed in dabit inis.

Renis declinat' sic hic ren renis: est intestinū a q̄ ruit materia luxurie: Syrenis aūt sic declinat': hec syren syrenis: est piscis marinus vel periculū maris Splenis sic declinatur Hic splē splenis intestinū. Sz in dabit inis Dicit a. ꝙ nomē in in termiatū dabit inis i gtō penultiā producta vt delphin delphinis est piscis marin' magnus valde humanus

on onis. — On sibi copulat is. sed quedam propria dant tis

In hac pte a. deter. de gtō veniente a ntō t̄miato in on dicēs On id ē ntūs i on t̄miatus copulat sibi hanc terminatōnē is formādo gtm̄ vt demon demonis. Deinde ponit exceptionē dicēs Sed q̄dā ꝓpria noia dant tis vt demophon demophontis propriū nomē

De qualitate propria et appellatiua

Quod nomen proprium. quod non ita sit tibi notum
Id proprium dices: quod nō nolat vniuoce res.
Plures namq̄z. duo sensu nō signāt in vno.

Quia magister imediate fecit mencionē de noie proprio/ nūc declarat qd sit ꝓpriū nomē dicēs ꝙ illud ē nomē ꝓpriū qd̄ nō ī portat plures res vniuoce id ē sb̄ vna vocis institutōe et nō s̄icat duo i vno sēsu vt petr'.

Ordina sic litteram Illud supple nomē qd̄ est ꝓpriū sit notū id est manifestū ita vt sequitur Supple illud qd̄ nō est ꝓpriū ymmo appellatiuū sit h notū ita vt sequitur Tu dices id esse ꝓpriū nomē qd̄ nō notat id est importat plures res vniuoce id est ꝑ vnā impositionē Namqꝫ ꝓ certe proꝓpriū nomē nō ꝑt duo in vno sensu id est significato Quasi dicat Nomen ꝓpriū nō debet importare plusq̄ vnā rē ꝑ vnam impositionē Sed si opponatur q͛ si ꝯtingat duos vniuoce baptisari et ambos gregorius noiari. li gregorius duo significat i vna iposicione Voluūt aliq̄ dicere q̄ gregorius in alijs est propriū ꝛ in istis appellatiuū Alij tñ dicunt q̄ in istis ꝛ i alijs proprium est, licet duos contingat vel plures in eodē noīe simꝉ ꝛ semel baptisari vel nomiari, nichilominꝰ attēto baptismatis lauacro illis duobus vel pluribus sigillatim infuso nomen quod cōmuniter imponitur vnicuiqꝫ est proprium et non appellatiuū Ideo sequitur. Non licet vniuoce ꝛc:

Non licet vniuoce proprium tibi plura notare

Non licet id est nō est debitū ꝓpriū notare id est importare plura tibi vniuoce .i. sub vna vocis institutione vel vna impositione: sed bñ equiuoce id est sub diuersis imposicionibus et diuersis rationibus

Appellatiuis varias res vniuocabis.

Tu vniuocabis .id est sub vna vocis institutione vocabis .i. significabis vel iportabis varias res appellatiuis: hoc est in appellatiuis noībus Q. d. q̄ nomē appellatiuū est illud q̄ vniuoce plura significat: vt hō Et sic patet differencia inter propriū et appellatiuū:

Is post ar pone. sed far facit r geminare. ar aris.

In hac pte Autor deter. de gtō veniente a ntō ꝩminato in ar Et sic dicit Tu pone is post ar .i. post nomē i ar ꝩmīatū dēs addere is formādo eius gtīn vt torcular addita is fit torcularis .i. pressoriū: Deinde ponit exceptionem dicēs Sed far facit r geminare in gtō vt far gtō huiꝰ farris: et hoc ad differenciā faris verbi qd̄ scribitur ꝑ simplex r Est autē far pinguedo frumenti

Que primaria sunt nisi naris curta manebunt.

Modo vult au. ostēdere q̄ta ꝓferri debeat penultima gti: nōi terminati i ar Et dicit illa que sunt primaria .i. primitiua manebunt curta in pēultima genitiui vt nectar nectaris .i. claretum dulcis potus nisi naris nomen fluuij quod longatur q̄uis sit primitiuum.

In deriuatiuis neutris producitur aris.

Dicit q̄ penultima gti in aris ꝩmīati ꝓducit i neutris noībus deriuatiuis: hoc est deriuatie spēi vt torcular torcularis ꝛ dr̄ a torq̄o torq̄s ꝛc.

De specie primitiua et diriuatiua.

Primiciasis erit vox: in qua dicitur esse
Primum proposite data significatio secte.

Quia in precedente regula magister fecit mencionē de primitiuis et diriuatiuis: iō nūc declarat qd sit vox primitiua dicens: vox primcialis. id est primitiua erit illa i qua significatō secte .i. significationis primū ppo site dr̄ esse data verbi grā qr primo impositū fuit ad significandū talē rē cuius significatū a nullo alio dependet iō dr̄ primitiuū

Est diriuatiua vox que descendet ab illa

Quasi d. ꝙ illa vox .i. dictio q̄ deriuatur ab illa scȝ voce primitiua ē deriuatiua vt ab hoc noīe martinus deriuatur martineus vel martineanꝰ a ū possessiuū nomen: iō dicitur diriuatiuū qr descendit ab illo. Item a mare marinus et marinarius

Optima regula de compositis.

Simplicium norma formabis compositiua.

In isto versu ponitur vnū notabile multū vtile qd exponitur sic ꝗtum ad lrām Tu formabis ꝯpositiua .i. dictiones compositas norma id est scdm normā simpliciū Q. d. ꝙ ꝯposita variantur et formantur scdm eorū simplicia: verbi grā pater est dictō simplex ⁊ facit patris in gtō: ita eius ꝯpositū ꝯpater faciet ꝯpatris in gtō Ualet etiā in genere Nā sicut mater est generis femini: ita ꝯmater est gn̄is fei Ualet etiā in ꝑlatōne sillabarū Nā sicut mater ꝓducit primā sillabā scȝ ma. ita eius ꝯpositūȝ scȝ ꝯmater ꝓducit eādē Ualet etiā in cōpositis verborū Nā sicut facio facis facit feci in preterito: ita inficio inficis eius ꝯpositū facit infeci. verūptn̄ hec regl̄a varias patit̄ exceptōes q̄ suo loco ⁊ tpe distinguent̄

De figura composita et simplici.

Dictio compositam dicetur habere figuram.
Quam licet in geminas ptes distingere. quarum
Significata gerit vox designanda p ipsam

Quia magister fecit mencionē de ꝯpositis et simplicibus. nūc declarat qd sit dictō ꝯposita et q̄ ꝯdictiōes in ea reqrūtur. Dicit igr̄ sic: illa dictō dicetur habere figurā ꝯpositā quā dictionē licet distinguere: hoc est diuidere in geminas ptes Nā omis dictio ꝯposita potest diuidi in duas ptes q̄rū ptiū vox designāda p illā dictionē ꝯpositā gerit id est importat significata .i. qn̄ ptes idē significāt cū dictōne ꝯposita vt magnanimꝰ qd ꝯponitur ex magnus corrupto et animus integro Utraqȝ enī pars gerit significata illius dictionis ꝯposite Magnanimꝰ enī significat de grandi animo: alter enī nō esset dictio cōposita nisi possit diuidi in duas ptes idē cum composito significantes: Et ideo licet magister bn̄ potest diuidi in duas ptes scȝ magis. et ter. tamen nō est ꝯposite figure qr ille partes non significant idem cū magister.

Non poteris tale sub simplici scisma notare

Tu non poteris notare id est inuenire tale scisma id est talem diuisionē sub nomine simplici Quasi dicēs ꝙ nomina simplicia non possunt diuidi sicut composita.

Et dices epatis iubaris cũ nectare ponis

Reuertitur ad ꝓpositũ illius regule In deriuatiuis neutris Et excipit a. aliqua noia regulã nõ obseruantia: dicit itaqꝫ Et tu dices epatis in gtõ huius nois epar qd̓ ſcat iecur the leuer.: ꝛ excipitur a reglã generali Is post ar pone: deberet eni facere eparis ꝛ facit epatis Iubar iubaris .i. splendoꝛ vt coma leonis vel alterius aialis: ꝛ excipit a regula In deriuatiuis: nectar ecia᷉ a regula excipitur In deriuatiuis qꝛ cũ sit neutrũ ꝛ deriuatũ o necto nectis nexũ: corripit gtm̃ videlꝫ nectaris. ꝛ idẽ est qd̓ claretũ: iõ dicit a. Iubaris cũ nectare ponis

Asparis vsus habet et bostaris additur istis.

Dicit qd̓ ista duo noia bostaris et asparis breuiantur in gtõ. ideo dicit vsus habet bostaris Aspar est paries factus ex asseribus Aliȷ̃ dicũt ex terra viscosa vel aliud fcm̃ causa summitatis Bostar est ꝓpriũ nomen. ꝛ corripit gtm̃ Sꝫ aliqñ ẽ locꝰ boũ ꝛ tũc ꝓducit gtm̃ vñ versus.
Cũ bostar ꝑsepe nõt ꝓducit aris Cũ ꝓpriũ nomẽ tũc breuiatur aris

Er tibi prebet eris. cer mobile vertitur in cris.

In hac pte a. tractat de gtõ veniente a ntõ terminato in er dicẽs Er .i. ntũs tercie declinationis in er terminatus: ꝑbet eris in gtõ penultimã corripiẽdo vt aer aeris ẽ scdm̃ elimẽtũ Deinde ponit aliam regulam ꝑ modum exceptionis dicẽs Cer mobile id est nomẽ adiectiuũ tercie declinationis in cer ꝑminatũ vertitur id est mutatur in cris in gtõ vt acer cer in cris fit acris anglice soure. er eris.

Ter per tris forma. sint iupiter et later extra

Ponit a. exceptionem dicens ꝙ noia tercie decinationis in ter desinẽtia mutãt ter ꝑ ts in gtõ vt pr̃ter per tris fit patris ideo dicit Tu forma ter .i. nomẽ in ter ꝑminatũ ꝑ tris in gtõ. deinde ponit vnã subexceptionẽ dicens iupiter ꝛ later sint extra .i. excipiãtur a regula: qꝛ iupiter deberet facere iupitris ꝛ facit iouis: lat̃ deberet facere latꝭ ꝛ facit lateris

Ether et crather. per bris formabitur ymber.

Et sua composita. ver et crather dabit eris.

Excipiuntur ecia᷉ ether ꝛ crather ab ista regula Ter ꝑ tris forma: deberent facere ethris ꝛ crathris: faciũt etheris ꝛ cratheris: Ether id ẽ aer Deinde dicit: ꝑ bris formabitur ymbrer id est hoc nomen ymber. facit ymbris Et est exceptio ab illa regula Er tibi ꝑbet eris. deberet eni facere ymberis et facit ymbris Et sua ꝯpota excipiũtur qꝛ faciũt genitiuũ in bris vt nouember nouembris ꝛ decembre bris. ver et crather dabunt eris: Uer excipitur ab ista regula Er tibi ꝑbet eris: deberet eni corripe penul. genitiui ꝛ ꝓducit Similiter et crather qd̓ ecia᷉ excipitur ab illa reglã Ter ꝑ tris Deberet eni facere crathris ꝛ facit cratheris et est ciphus ex quo potatur Et differt a crathes. versus.
Esto ciphus crather. res ferrea sit tibi crathes

Is breuiabit iris: martir fiet tibi testis. Ir iris.

Dicit q̃ noĩa ter. in ir faciũt gtm̃ in iris penul. cor. vt martir martiris

Or oris Is post or pone. cor cordis debet habere

In hac pte a: ponit regulã de gtõ veniẽte a nto̅ tminato in or dicens. Tu iunge hãc terminationẽ is post or .i. post nomen in in or terminatũ vt marmor addita is fit marmoris .i. lapis durus ⁊ satis nobil̃: ⁊ color addita is fit coloris Sz cor excipit̃ qd̃ facit cordis in gtõ.

Mas aut cõmune dabit oris femineũqz.

Dicit a. q̃ noĩa terminata in or masculini fẽi ⁊ cois gñis ꝓducũt penultimã genitiui vt dolor doloris soror sororis melior melioris.

Format oris rethor. memor arbor neutraqz castor

Et quedam propria velut hectoris addito nestor

Hic a. ponit exceptionẽ a regula predicta subiungens regulã de neutris ⁊ de hoc noie castor Et dicit Format oris rethor id ẽ hoc nomẽ rethor corripit penultimã genitiui q̃uis sit masculini seu cois gñis: ⁊ est rethor aliquis qui ornate loquitur. Excipit eciã illa que ponũtur in lr̃a que corripiunt penultimã genitiui vt hic ⁊ hec ⁊ hoc memor hꝰ memoris qui recordatur alicuius hec arbor huius arboris Et neutra noĩa tminata in or corripiũt penultimã genitiui vt marmor marmoris: ⁊ hoc nomẽ castor corripit gtm̃ et est quoddã animal vel ꝓpriũ viri ⁊ tũc producit gtm̃ Et quedã propria sociantur his predictis q̃ corripiũt gtm̃. vt hector hectoris nestor nestoris ꝓpria noĩa.

Vr vris Vr tibi prebet vris. sed fur subdit tibi furis.

Autor dit vr id est nomẽ tminatũ in vr p̃bet tibi vris ĩ gtõ penultima correpta vt murmur murmuris: sz fur subdit tibi furis in gtõ: penultimã ꝓducẽdo iõ excipr̃ Vñ murmur est rumor Et fur qui alienas res capit Vñ hospes vbi fur est ibi leue furari non est.:

Robur format oris. ebur iecur et femur addis

Ponit aliã exceptionẽ et dicit hoc nomen robur p̃bet ꝉ oris in gtõ penul. correpta vt robur roboris ꝓ ligno vel fortitudine. Tu addis istud nomen ebur qd̃ facit eboris ⁊ est os preciosũ ⁊ istud nomen iecur quod facit iecoris id est epar Et femur ris. id est crus

as atis Ex as est atis elephas gigasqz dant antis.

Autor dicit q̃ nomina ĩ as ter. faciũt atis ĩ gtõ vt maiestas maiestatꝪ Sz ponit exceptionẽ dicẽs elephas ⁊ gigas dant antis in gtõ vt elephas elephantis .i aĩal mire magnitudinis. gigas gigãtis hõ magne quantitatis ⁊c̃.

Et diamas adamas veterum quoqz propria quedam

Excipiuntur quedã propria noĩa ⁊ eciã ista duo noĩa scz diamas et adamas que faciũt gtm̃ in antis vt dyamas dyamantis ⁊ ẽ qdã lapis p̃ciosus: adamas est quidã lapis p̃ciosus durissimus: quoq̃ ꝓ et quedã propria nomina veterum :i. antiquorũ faciũt genitiuũ in ãtis vt athlas athlãtis est nomen gigantis q̃ s̃m fabulas celũ in humeris gestat.

Mas maris. as assis. Vas vasis. Vas vadis. istis

Jungesqz pallas. sic formant lampas et archas

Ponit aliā exceptionē dicēs Tu iunges istis pdictis noīa q̄ in lr̄a ponunturvidelz mas maris id est vir As assis id est obulus: vas vasis id est cupa vel dolium: vas vadis id est pignus Et iunges pallas sic formant lampas et archas Nam pallas facit palladis in genitiuo ꝛ ē dea sapiencie. lampas lampadis a lampe: archas archadis est nomen gētile ꝛ cetera

His similem formam dant patronomica quedam

Id est quedam patronomica sunt/ que ad modū pdictorū declinantur. vt ambrosias ambrosiadis. menechias menechiadis

Sic breuis as format gtīs grecus os addat

Quasi dicat ꝙ noīa terminata in as breuē faciūt in gtō sicut dictū ē secundū grecos aliqn̄ faciūt gtm̄ in os vt ambrosias ambrosiados vl dos. hec pallas huius palladis vel pallados

Mas aut cōmune si fiet in es breuiatam

E mutans dat itis: miles stipes est tibi testis

breuis es itis.

Dicit a. ꝙ noīa t̄minata in es breuiatam faciūt gtm̄ in itis penultima correpta mutando e in i. vt miles militis Lr̄a sic ordinatur Mas id est musculinū genus aut cōe id est cōe genus fiet in es breuiatā mutās e in i dat itis in gnitiuo: miles sit tibi testis qd̄ facit militis id nomen dignitatis anglice a knyght stipes id est baculus

Vt prepes dat etis dipthongus in ante suprema

Hic a. ponit exceptionem a regula predicta dicēs ꝙ dipthongus in an suprema id est nomē t̄minatū in es breuē dipthongo p̄cedente dat etis in gtō nec mutat e in I vt praepes praepetis id est velox

Que deriuantur a verbis associantur.

In quibus e curta reperitur in ante suprema.

Dicit a. ꝙ noīa in es terminata ꝛ deriuata a verbis in q̄bus e reperit. curta in ante suprema id est in penultima associantur predictis/ q: faciunt gtm̄ in etis vt ab hoc verbo ebeo ebes deriuatur hic ꝛ hec hebes hebetis id est debilis obtusus.

Inquies est curta. tamen etis erit sibi iuncta

Ponit exceptionē dicens ꝙ hec dictio inquies est curta in ntō et tamē pducit penultimā gti: vt hic et hec et hoc inquies gtō huius inquiet id est sine requie Textus est planus.

Femineum dat etis curtam. seges est tibi testis

Dicit a. ꝙ noīa feminini generis terminata in es breuem faciunt gtm̄ in etis curtam vt seges segetis est semen Eciam est matura messis

A peds compositum dat edis. sed apes remouebis

Dicit q̄ composita ab hoc noīe pes faciūt gtm̄ in edis penul: correpta vt bipes bipedis q̄ h3 duos pedes Sed tu remouebis apes qđ facit apis in gtō est animal mellificans a bye.

Quodqȝ prebet sedeo formabit idis genitiuo.

Dicit q̄ noīa que deriuantur a sedeo sedes eciā excipiunt a regula illa Mas aut cōmune: qr faciūt gtm̄ in idis ꝛ non in itis q̄uis terminentur i es correptā vt obses obsidis .i pign⁹ Text⁹ de se est planus.

longa es is. sine crescēcia.

Es longam mutabis in is. sed deme quietis
Heredis cereris mercedis vel locupletis
Magnetis iunges agnetis dicere debes.

Autor dicit Es longam mutabis in is .i q̄ nomina t̄minata in es longā mutent es in is formando gtm̄ singularem vt sedes es in is fit sedis Deinde ponit exceptionē dicens S3 deme quietis hec qes qetis: ꝛ alia que sequntur videl3 hic et hec heres gtō huius heredis. hec ceres hui⁹ cereris .i dea bladi: hec merces huius mercedis :i. p̄miū: hic et hec et hoc locuples locupletis .i. diues hec magnes huius magnetis ē qdā lapis attrahēs ferrū. hec agnes agnetis ꝓpriū nomē mulieris:

Cum preit I formabit etis. paries tibi testis

Dicit a. q̄ nomina t̄miata in es p̄cedente I faciunt gtm̄ in etis penultima correpta vt paries parietis.

Breuis is sn̄ cresce.

Is correpta sibi similem faciet genitiuum.

Hic a. dicit Is correpta id est nomen terminatum in is correptā faciet gtm̄ sibi similē vt ntō hic panis gtō huius panis: Vn̄. Non bn̄ p̄ndetur vbi panis abesse videtur.

Cuspidis et lapidis et cassidis excipiantur
Sanguis et dices. exsanguis aspidis addes
Egidis atqȝ notes. sic et patronomica iunges
Thetidos et thedidis dices paris is dat idisqȝ.
Sardis inis dat. iaspis idis .sic ibidis ibis
Isidis adiunges. indeclinabile semis
Et pro dimidio. pondus semissis habeto
Et tibris tibridis. tigris. quirisqȝ quiritis

Cuspidis et lapidis ꝛc̄. Hic a. ponit exceptionē ab ista regula Is correpta sibi: dicens Ista noia Cuspidis ꝛ lapidis ꝛ alia que sequntur in lr̄a excipiūt a regula: qr aliter faciūt gtm̄ q̄ regula p̄cipiat Et qr text⁹ est clarus veniam⁹ ad expositionē vocabuloꝝ Ntō hec cuspis cuspidis est lancea: hic lapis lapidis .i. petra. hic sanguis sanguinis .i. cruor.

hic et hec exanguis et hoc exangue id est sine sanguine et componit ex ex et sanguis et facit exanguis et non exsanguinis Ex quo patet quod non excipitur ab ista regula Is correpta sibi. sed ab ista Simplicium nomina Hec aspis aspidis est nomen serpentis Hec egis egidis scutum palladis. Et patronomica in is terminata similiter faciunt genitiuum vt priamidis priamidis Thetis dat os in genitiuo vt hec thethis huius thitidos. i. aqua vel mater achillis Paris dat paris vel paridis in genitiuo proprium nomen Sardis facit sardinis .i. lapis preciosus Jaspis iaspidis id est lapis preualens. Ibis facit ibis vel ibidis in genitiuo .i. cyconia Isis isidis nomen dee Semis pro dimidio est indeclinabile: sed semis pro ponde medie libre habebit semissis in genitiuo Tibris nomen fluuij facit tibridis in genitiuo potest etiam facere tibris et sic non excipitur Sed tigris facit tigris et sic non excipitur Aliquando facit tigridis et est quoddam animal Quiris quiritis eques romanus

Quod dedit er dat eris. Uomis puluisque cinisque

Dicit quod nomen in er et in is terminatum facit genitiuum in eris penul. correpta vt vomer vel vomis genitiuo huius vomeris instrumentum aratri. hic puluer vel puluis genitiuo huius pulueris: hic ciner vel cinis genitiuo huius cineris anglice asshes. vnde versus

Is itis producta dabit. Tamen excipiantur. — longa is itis.

Glis gliris glissis. glis glitis non cadit extra

Autor dicit. is producta id est nomen terminatum in is productam dabit in genitiuo itis pen. producta vt lis litis Deinde ponit exceptionem dicens Tamen excipiuntur glis gliris pro animali: et glis glissis pro terra tenace. sed glis glitis pro herba que alio nomine lappa vocatur non cadit extra regulam id est non excipitur Potest obijci de hoc nomine vis quod non fuat regulam et non excipitur Dicamus quod vis est nomen etroclitum ideo de ipso tractabitur in capitulo de etroclitis

Oris formabit os pro mare. deme nepotis — hic os oris

Autor dicit Os pro mare id est nomen terminatum in os masculini generis: facit oris in genitiuo penultimam producendo vt ros roris Deinde ponit exceptionem dicens Deme id est excipe hoc nomen nepotis. et est nepos filius filij vel filie: aut filius fratris: et aliquando est luxuriosus

Cetera dant otis. sed de potis o breuiabis. — alia otis

Dicit quod cetera nomina in os terminata id est que non sunt generis masculini faciunt genitiuum in otis penultima producta vt dos dotis donum quod datur cum sponsa Deinde ponit exceptionem dicens Sed breuiabis hec nomina que sunt deriuata ab hoc nomine pos potis quod idem est quod potens vt compos compotis id est sanus et potens et inpos inpotis penul. correpta id est non potens.

Sed bouis et gloris demantur os oris et ossis

Custodis simul herois sociabitur illis.

Dicit autor quod ista nomina excipiuntur videlicet bos bouis: quod deberet facere botis et glotis id est mulier fratris Inuenitur etiam glos glossis pro quodam ligno de nocte lucente et glos gloris pro quodam flore vnde versus.

Discite quod sit glos lignũ vel femina vel flos Glos glossis lignũ lucens de nocte serenũ Glos gloris flos est/ glos glotis femina fratris Et os oris the mouthe Et os ossis a bone Eciã excipiũtur illa que patent in textu videlz custodis gtũs de hic et hec custos qui vel que res custodit et heroys genitiuus de heros id est dominus et minos quod facit minois ꝛ est proprium nomen viri.

hoc vs. oris.

Vs curtam dat oris neutro.

Hic. dicit ꝙ nomen in vs tercie declinationis neutri generis hẽt curtam oris in gtõ vt hoc corpus corporis tempus temporis

Sed eris damus illis.

Que dant lus nus dus. Sed oris prebet tibi fenus

Et facinus pignus. Intercus vtis tibi prebet

Adde penus penoris quod terne est siue secunde.

Ponit exceptionẽ dicens Sed nos damus eris illis noibus que dant terminationes infrascriptas videlz lus vt vellus velleris est pellis cum lana In nus vt vulnus vulneris .i. plaga In dus vt pondus ponderis est onus graue/ eciã est illud quod mensuratur Sed ab ista regula excipiuntur fenus quod facit fenoris Et facinus facinoris .i. pctm̃: ꝛ pignus pignoris est filius Inuenit eciã pignus pigneris ꝛ tũc nõ excipit Intercus pbet t vel i gtõ penul. correpta. vt nto hic et hec ꝛ hoc intcus intercutis ꝛ est morbus inter cutẽ et carnẽ Tu adde hijs predictis penus quod aliquando est tercie declinationis ꝛ facit penoris i gtõ ꝛ aliquando est secunde et facit peni ꝛ est feminini generis In tercia vero neutri Et significat cellarium.

Dat pecus hec pecudis. pecus hoc pecoris tibi format

Dicit ꝙ hoc nomẽ pecus dupl'r variatur: aliqñ est gñis feminini ꝛ facit pecudis ꝛ significat aialia minora q̃ nõ pñt iugũ portare Et aliquãdo neutri ꝛ facit pecus pecoris. ꝛ significat aialia maiora q̃ valẽt ad labores: vñ: Est pecus hoc qd arat pecus hec qd nõ iuga portat

Hec formas in eris que sunt confinia verbis

In quibus e curta reperitur in ante supremam.

Dicit a. ꝙ nois in vs terminata venientia a verbis hñtibus e curtam i penul. sillaba faciũt gtm̃ i eris pe. correpta vt vlcus vlceris inflatio cutis vel aliud malũ qd nascit propt nimiũ laborẽ et deriuatur ab vlcero vlceras qd idẽ est qd vulnero ras. Et scdm̃ hoc tempus deberet facere temperis ꝛ diriuat a tẽpero as vel a tepeo tepes tñ facit tẽporis in gtõ vt autor inferius declarat.

cõpatiu⁹ oris.

Neutrum declina quod comparat vt duo prima

Dicit a. ꝙ nomẽ qd cõpat .i. qd est ꝯpatiuũ neutrũ in vs terminatum declinat in gtõ quemadmodũ duo genera .i. sicut compatiu⁹ in or cois generis Nam sicut melior facit melioris ita melius facit melioris.

Dant aceris leporis acus lepus addito tempus | Hec Bs Btis

Dicit a. q̄ ista noĩa acus ⁊ lepus dant i eoꝝ gtis aceris et lepus lepo/ris hic acus aceris est palea frumēti Inuenit eciā hec acus acꝰ acui p istrumēto suēdi Hic lepꝰ ē q̄dda aial Adde eciā tēpꝰ qd facit tēporis.

Vs produ:ta tibi dabit Btis. sed deme me paludis
Et que dant tellus incus demenda tenebis

Dicit vs pducta id ē nomē tminatū in vs pductā dabit vtis lōgā i ge/nitiuo/ vt salus salutis valitudo virtꝰ virtut(Deinde ponit exceptio/nē dicens Sed deme paludis qd decliat hec palus huiꝰ paludis ē tra aq̄sa vbi pascuntur rane Et tu eciā notabis illa noia demenda .i. exci/piendā vt tellꝰ ⁊ incꝰ dāt gtōs telluris ⁊ incudis Tellus id ē tra: Incꝰ est istrumentū sup quod faber malliat ferrū.

Formabunt v̄tis mono sillaba. grus gruis et sus

Hic a. ponit aliā exceptionē dicēs q̄ monosillaba id est vniꝰ sillabe in vs terminata formabūt v.is in gtō penulˣ pducta vt thus thuris. Et mus muris .i. sorex Deinde ponit exceptionē suā dicēs Grus dat gru/is in genitiuo ⁊ est nomen auis ⁊ sus suis ⁊ idem est qd porcus vel por/ca. Sequitur textus.

Es eris dabitur. pres predis. laue quoqȝ laudis.
Fraus fraudis dicas. sed emaus nō flectere dicas

Dicit eris dabitur in gtō huius noĩs es qd significat pecuniā vel est spēs metalli qd significat diuicias Et predis dabit in gtō hꝰ noĩs pres qd idē ē q̄ diues Laudis dabit i gtō huiꝰ noĩs laus: ⁊ fraudis in gtō hꝰ noĩs fraus Sed nō dēs flectere id ē declinare emaus nomen castri Q. d. q̄ hoc nomen emaus est indeclinabile:

Si preit s b Bel m Bel p. facies genitiuum | Bs Bis.
Interponas i. tamen e si b preit aut p. | ms mis
E mutatur in I. si non monosillaba fiant | ps pis

In hac pte a. determinat de gtō veniente a ntō terminato in s pceden/te b vel m vel p ⁊ dicit Si ista lrā b vel m vel p. p̄it .i. pcedit s in ntō. singulari: tu faciēs gtm ex tali ntō interpones hanc lrām I videlȝ inter ꝯ/sonantes predictas ⁊ s Uerbi grā hoc nomē arabs terminat in s: pce/dēte b: ponatur I inter b et s vt arabis i gtō Est eni arabs q̄dā popu/lus Item hoc nō hyems terminatur in s pcedente m ponatur i. inter m ⁊ s ⁊ fit hyemis in gtō Hoc nomē inops terminatur in s. pcedente p pōt I facit iopis i gtō Deinde ponit exceptionem Tn̄ si ista lrā E pre/it hanc lrām b vel p tūc E mutatur in I i gtō vt celebs celibis ⁊ nō ce/lebis .i. celestem vitam ducens: vel est castus Et princeps principis: nomē dignitatis Et hoc dico si talia noĩa nō fiant id est nō sint mono/sillaba: qꝛ nō mutarent e in i: sȝ retinent e in gtō sicut in ntō: vt plebs plebis id est multitudo gentiū vel populus.

Aucupis excipitur ex auceps quod reperitur

Dicit a. qd hoc nomē auceps excipr a reglā pdicta siue ab illa exceptione: tn̄ e si b. rc. qr p illā exceptionē deberemus mutare e in i. et dicere auceps aucipis: et est auceps ille q capit aues

Ls tis. ns tis. Rs tis.

Ls aut ns aut rs s remouebis

Tis iunges. frondis lendis glandisqz remotis

Dicit. tu remouebis hanc lram s a nto terminato in ls aut ns aut rs. ⁊ postea iunges tis formando gtm̄ singularē. verbi grā Ls. vt puls remota s ⁊ addita tis fit pultis .i. pulmentū Ns vt mons remota s ⁊ addita tis fit mōtis Rs vt ars remota s ⁊ addita fit artis .i. sciencia. Deinde ponit exceptionē dicēs remotis .i. exceptis noibus in lra posit vel frōdis qd declinatur hec frons .i. ramus Inuenitur etiā hec frōs frōti āterior ps capitis ⁊ hoc nō excipit Lendis qd declinatur lens lēdis est semen pediculorū Inuenitur eciā lens tis id est quoddā ligum, et hoc non excipitur Glandis qd declinatur hec glans: fructus quercuum Eciam inuenitur glans glantis .i. tumor carnis.

Que cor vel pendo componit eis sociando.

Iste versus continuatur cū predictis hoc modo Dictum est q ista noīa frons glans et lens faciūt gtm̄ in dis Continua mō sic sociando eis pdictis illa noīa que cor vel pendo cōponit qm̄ illa noīa faciūt gtm̄ i dis vt vecors vecordis .i. stultus et etiā libripens. i. illud quo pendet libra vt manus hoīs vel alterius rei.

Semp iens cū prole sua formabit euntis

Autor ponit exceptionē ab ista regula Ls aut ns dicēs qd hoc participiū iens cū ple sua id est cū suis deriuatiuis facit euntis in gtō: vt rediens redeuntes, deberent eni facere ientis vt redientis iō excipitur.

Ambio lege caret vnciſz quod vncia format

Hic autor ponit exceptionē ab exceptione predcā dicēs: hoc verbum ambio caret lege .i. regula qr sicut iens facit euntis in gtō: ita ⁊ ambiēs ab eo deriuatum deberet facere ambiētis Et causa est qr i hoc verbo ambio ambis e mutatur in i. qd nō fit in aliis cpositis ab eo i qbus e nō mutatur vt redeo redis Et attende qd autor posuit verbum. p participio cū dixit Ambio lege caret, forte hoc fecit causa metri. vl vt denotaret irregularitatē nō modo in participio sed eciā in verbo q p et hoc nomē qncuns qd deriuatur ab vncia caret lege. qr deberet facere qcuntis ⁊ facit qncuncis ⁊ ē quicuns res ponderis quinq vnciarum. et hoc intelligas i omibus similibus vt sepcuns sepcuncis:

Vt itis

Vt tibi format itis. sic per caput esse probabis.

In hac parte a. determinat de gtō veniente a ntō tminato in t dicens: vt id est nomē terminatū in vt, format tibi itis in genitiuo penultima correpta vt caput capitis

x gis a verbo.

A verbis in go veniens x gis tibi format.

In ista pte a. deter. de gtō veniente a ntō. termiato in x. et dicit x: id ē nomen terminatū in x veniens a verbis in in go terminatis format tibi gis in gtō id est mutat x in gis formando gtm. vt ab hoc verbo rego regis descendit hoc nomen rex et x in gis fit regis Ita lex legis

Coniugis n. remouet cum rectus n sibi seruet

Hic a. ponit exceptionē dicens iste gtūs cōiugis remouet n. id ē abijcit Cū pro quis rectūs id est ntūs suus seruat sibi n. Q. dicat q deberet facere cōiungis in gtō: et facit cōiugis: forte ad drām verbi huius coniungo pingis a quo deriuatur piunx cōiugis Et est cōiugatus vel cōiugata

Cis iungunt alia. tamen x prius inde remota.

Dicit a. q alia noīa in x terminata videlz q̄ nō veniunt a verbis ꝉminātibus in go iungunt cis post ntm: remota prius x formando gtm vt pax remota x et addita cis fit pacis et felix remota x. et addita cis fit felic.

E super x nisi sint monosillaba cōpositum ve

Ex ipsis e per i mutant. que vult breuiari

Hic a. ponit documentū dicens E sup x. i. noīa hūcia e ant x: in ntō singulari mutant e p i: breuē in gtō vt cortex corticis et nō cortecis et est corium arboris Et hoc est verū in noibus pluriū sillabarū Et ideo dicit a. Nisi sint monosillaba id est vnius sillabe tantū qr illa nō mutant e in I. in gtō ymmo retinent e vt rex regis et nisi sint cōposita ab ipsis monosillabis vt exlex exlegis .i. q̄ viuit sine lege

Lodicis demes: Veruecis dicere debes

Autor excipit hec duo noīa videlz lodex lodicis: .i. opretoriū aut vestis pilosa qd deberet corripe penultimā gemt. ui et pducit. etiā veruex quod facit veruecis penultima pducta et est veruex quod est aries castratus vel muto

Si mas sit in ix dat icis. mastix dabit icis

Fenix fenicis. bombix bombicis habebit

Dicit a. q si mas id est nomē masculini gnis fiat in ix ntō dat icis ī gtō penultima correpta vt calix calicis est ciphus. etiā ē vas in q̄ psecrat: Deinde ponit exceptionē Mastix dabit icis penultima pducta .i. que dā spēs Fenix eciā dabit icis penultima pducta vt fenix fenicis nomē auis hic bombix bombicis est nomē vermis

Cetera que dant x producunt in ante suprema

Dicit a. q cetera noīa in x terminata de quibus nō est facta mencio ab illa parte citra E sup x pducunt in añ suprema id est in ante penultia. vt pax pacis et nux nucis

Sed gregis atqz trucis facis picis et nucis inde.

Excipis. atqz ducis crucis salici esilicisqz

Dicit a. q noīa in lrā posita excipiūtur ab illa regula Cetera q̄ dant x

x alia Cis.

De quātitate gti

q: corripiũt penultimã gti vt grex gregis id est multitudo animalium: Trux trucis id est tormentũ vel pena Itẽ trux est crudelis: fax facis id incendiũ/ nux nucis a nutte/ pix picis pyche/ dux ducis nomẽ dignitatis crux crucis est idem cũ trux/ salix salicis est nomẽ arboris/ silix silicis est nomẽ ꝓpriũ fris iouis Et silix silicis ẽ nomẽ duri lapidis

Nec g nec c. tenent. que dant nix nox atqz supellex

Dic senis et noctis. spingis vel dicito spingos

Dicit a. ꝙ nix nox et supellex nec c retinent nec g in gtõ Nam senex facit senis /nox noctis De supellex stati dabitur doctrina: spinx facit spingis vel spingos ꝛ est monstrũ marinũ

Crementũ duplex debet formare supellex

Dicit ꝙ hoc nomẽ supellex crescit supra ntm̃ duabus sillabis vt supellex supellectilis id est tegmen lecti

Que das ex capite velut anceps iunge bicepsqz.

Dicit ꝙ ꝯposita ab hoc noĩe caput capitis crescũt supra ntm̃ duabꝫ sillabis sicut supellex vt anceps ancipitis .i. dubiosus qd eligat vel ẽ ab vtraqꝫ pte scindens: ꝛ biceps bicipitis id ẽ res hñs duo capita

Ac iter optat eris sed non vt regula querit.

Dicit ꝙ hoc nomẽ iter ꝑbet eris in gtõ vt gtõ huius itineris sed nõ vt regula querit q: scdm̃ regulã datã facit itris ꝛ sic patet qd habꝫ duplex crementũ sup ntm̃ Nota tñ ꝙ inuenitur hic iter nomẽ auis versus Carpe viator iter: sed in arbore concinit iter

Per predicta tibi patet excessus genitiui

Epylogando dicit autor ꝙ ꝑ predictas regulas patet. quod gtũs habet excessum supra ntm̃. Textus est clarus

Regula generalis genitiui

gtõ is. Is genitiuus habet.

dtõ I. Sed tercius I tibi prebet

Hic autor ponit regulam generalem genitiui singularis tercie declinationis Gtũs singularis tercie declinationis habet hanc terminationeꝫ is quomodocunqꝫ facit ntm̃ Sꝫ tcius I tibi prebet Hic a. ponit reglãꝫ de dtõ dicens Sed tercius id est dtũs prebet tibi hanc terminationem I vt hic pater huius patris huic patri

Cum dedit es grecus fit sepe per I genitiuus

Autor dicit ꝙ qñ ntũs grecus terminatur in es gtũs sepe terminatur in I vt achilles huius achilli/ vlixes vlixi/ moyses moysi

accõ im. Em retinet quartus. Sed in im quandoqz locamus.

vel in Maguderim turrim burim pesuimqz securim

Vim sitim restim puppim tussimqz caribdim

His quedam propria sociamus. paucaqz greca

Vt tibrim tigrim triposim sirtim vel eclipsim
Iris et ypocrisis sociantur eis et erinis

Autor determinat de accusatiuo singulari tercie declinatõis dicẽs Em retinet quartus Expone sic Quartus id est accusatiuus singularis tercie declinationis retinet em vt patrem Et hoc intellige in quolibet genere p̃terq̃ in neutro: de ipso cũ facit mentionẽ vel cũ fecit scdã declinatione ibi Sed neutris ꝓuideamus Deinde deter. de accõ in sp̃ali dicẽs Sꝫ im q̃nq̃ locamus .i. q̃ accũs aliq̃n terminatur in im Et hoc intellige duobus modis videlꝫ in im tm̃ ⁊ in im et in em Subsequenter ponit̃ exemplaris doctrina videlꝫ in omibus sequentibus in textu vt ntõ hec maguderis: accõ hanc magud erim id est truncus de caule Nominatio hec turris accõ hanc turrim ⁊ dr̃ a terrere. potest eciã facere turrẽ Hec peluis accõ hanc peluim vas ex quo lauatur barba Hec tussis: accõ: hanc tussim anglice the coghe Hec securis accõ hanc securim ẽ instrumentũ secandi Hec vis accõ hanc vim: might. hec buris accõ hanc burim .i. cauda aratri. hec restis accõ hanc restem vel restim id est corda hec puppis accõ hanc puppẽ vel puppim id est nauis. hec sitis accusatiuo hanc sitim thurste. hec charibdis accõ hanc caribdim p̃iculũ maris Nos eciam iũgim⁹ his p̃dictis quedã ꝓpria noĩa ⁊ pauca greca vt hec tibris accõ hanc tibrim nomen fluuij hec tigris accõ hanc tigri nomen animalis. hec tripolis accõ hãc tripoli nomen ciuitatis: hec sirtis accõ hãc sirtim periculũ maris. hec eclipsis accõ hanc eclipsim. est obscuritas lune vel solis. hec iris accõ hanc irim est arc⁹ in celo: hec ypocrisis accõ hanc ypocrisim vicium est Et erinis sociabitur eis p̃dictis: hec erinis accõ hanc erinim: furia infernalis

Em dat et im turris restis puppisq̃ꝫ securis
Et cum predictis nauis peluisq̃ꝫ securis

Hic a. dicit q̃ quinq̃ noĩa in textu posita h̃nt em et im in accõ vt turris turrem vel turrim: restis restem vel restim ⁊ cetera.

Quinecian multa ponuntur per a quasi greca

Dicit a: q̃ eciã multa noĩa faciũt accm̃ p̃ a q̃si greca id est scdm̃ grecã declinationẽ vt hic hector accõ hunc hectorẽ vel hectora Non solũ in tercia declinatõne sed in scdã vt thideus thidei vel thidea

Regula generalis de neutris

Neutra notare decet sic nullũ regula fallit

Dicit q̃ nos decet notare neutra noĩa tercie declinationis q̃ nõ faciũt accm̃ nec in em nec in im. sed vt dictũ est in scdã declinatione ibi. Sed neutris ꝓuideamus ⁊c̃. Q. dicens noĩa neutri gn̄is h̃nt accm̃ similẽ vt noĩatiuo hoc tẽp⁹ accõ hoc tẽp⁹ ⁊ sic nõ[n]do regula nullũ fallit

Par recto quintus. Sed sepe tamen facit vsus. vsus ẽ similis ntõ
Ad morem greci. seu thebai pallaq̃ꝫ colchi

Dicit a. q quintus id est vtūs tercie declinationis est par .i. similis recto id est ntō suo vt hic pater vtō o pr Deinde ponit exceptionē dicēs Sed sepe tamen facit vsus ad morē greci seu ꝓ sicut thebat mulier illius ciuitatis pallas est vtūs de pallas id est dea sapiencie Colchi est vtūs de colchos .i. mulier ilius loci Et est sciendū q isti vti formant a ntō remota s vt pallas remota s fit palla:

Es greci longe simul es subiungitur eqz.

Id est nomē grecū ter. ꝛ in es longam facit vtm̄ in e. vbi es vt vlixes vto o vlixes vel vlixe ꝓpriū nomē vnius sapientissimi grecorū

ablatiuo in E vel in J.

Sextus in J vel in e qn̄qz tamen dat vtrūqz

In hac parte a. determinat de abltō singulari tercie declinationis ꝛ dicit sic Sextus id est abltūs tercie declinationis terminatur in J ꝛ in e. vt hoc animal abltō ab hoc aiali. hic pater abltō ab hoc patre Tamen qn̄qꝫ dat vtrūqꝫ Q. d. q aliqn̄ terminatur in J ꝛ in e vt hic et hec ꝛ hoc felix abltō ab hoc et ab hac ꝛ ab hoc felice vel felici

e dat J.

J dat nomen in e. quedam retrahi decet inde
Gausape presepe preneste cepe sorapte

Dicit q nomen in e terminatū dat in abltō i. vt hoc mare abltō ab hoc mari id est fretum Sed ponit exceptionē dicens Quedā retrahi decet inde .i. ab ista regula/ videlꝫ Gausape .i. mappa: p̄neste nomē ciuitatis: presepe a crybbe. cepe est quoddā genus allij Sorapte nomē ciuitatis: q̄ oia excipiūtur q2 faciūt abltm̄ in e et nō in J

optima. regula q̄ h̄nt J.

Cum preit er aut is p e si neutrale sequatur
Ablatiuus in J debet tantūmodo poni

Dicit q qn̄ ntūs terminatur in er vel in is ꝛ sequatur neutrū p e ablatiuus facit i. tm̄ vt hic alacer hec alacris hoc cre: abltūs facit ab hoc ꝛ ab hac et ab hoc alacri: hic et hec omnis ꝛ hoc omē. abltō ab hoc et ab hac et ab hoc omi ꝛ sic de similibus

alia de J

Quod fit in al vel in ar sic formas dum genitiuo
A longam teneas: dat e far. par e vel i ponas

Dicit a. quod fit in al vel in ar vt animal et torcular ita faciunt in abltō vt in predicta regula ꝯiunctur dū tm̄ tale nomē ꝓducit penultimā genitiui vt animal animalis: abltō ab hoc animali: hoc torcular torcularis. ablatiuo ab hoc torculari Construe sic Tu formas id est declinas in ablatiuo singulari illud nomē quod fit in al vel in ar: id est vt dictū est in regula p̄cedente: hoc dico dū teneas a longam i gtō illius nois terminati in al vel in ar Dat e far .i. hoc nomē far dat e in abltō vt farre Par e vel J ponas Q: d. q hoc nomen par facit pare vel pari in abltō: Et hoc intellige qn̄ est adiectiuū Nam quādo est substantiuū facit pare tātum Et sic patet quomodo facit ablatiuū in e et in i tantum Dicatur q̄d est doctrina et non exceptio id quod dicitur de par et far Quia regula est data de h̄ntibus nālr a longam in genitiuo: ꝛ ista non habent. Nam

ꝓducit a in gtō de al ꝛ ar geminoꝝ I par ꝺo nō ꝓducit ymmo corripit

Cum sare sal demas.

Hec lr̄a est sup̄flua qr exceptio debet fieri in dictionibus ꝯp̄hensis sub regula. regula aūt datur de habentibus a longam in gtō ꝛ in istꝫ a breuiatur Si q̄ratur ꝑ quā regulā; faciūt abltm̄ in e R̄ndeatur ꝑ illam inferius positam Inuenies alis ꝑ e ꝛc̄.

Quod fit in as longam gentile per e. vel i: ponam q̄ hn̄t I. et e.

Dicit a. ꝙ nomē gentile terminatū in as longam facit abltūm in e: vel in I vt hic et hec rauennas alpinas abltō ab hoc ꝛ ab hac rauennate. vel rauennati Et est vir vel mulier de tali ciuitate..

Consona si p̄eit is dupla sextus in I vel in e fit

Dicit ꝙ noīa in is terminata hn̄cia duas ꝯsonantes ante is in eadē sillaba faciunt abltm̄ in e ꝛ in i. vt ignis abltō ab hoc igne vel igni.

Testis cū peste per e fit iuncta sibi veste

Hic ponit exceptionē a regula p̄dicta dicens ꝙ hoc nomen testis cum hoc noīe peste fit ꝑ e id est terminatur in e in abltō licet habeat duas ꝯsonantes ante is in eadem sillaba vt hic ꝛ hec testis abltō ab hoc teste. .i. q̄ vel q̄ dat testiōm. hec pestis abltō ab hac peste .i. morbꝰ Etiā vestꝫ facit veste in abltō Et hoc ē qḋ dicit Iūcta sibi veste .i. indumentum.

Quatuor ymber habet quibus I tantūmodo prebet.

Dicit ꝙ ymber habet quatuor cōposita q̄ faciūt abltm̄ in I tm̄ ꝛ sūt ista scꝫ september october nouember december q̄ faciūt in eorū abltis septembri octobri nouembri decembri Et sunt noīa mensiū

I dant tres menses solam e dant sospes et hospes

Dicit ꝙ tres menses dant in abltō I videlꝫ ap̄lis q̄ntilis ꝛ sextilis Ap̄lis habet significatū de se clarū Quintilis idem est qḋ mensis Julij. Sextilis idem est qḋ mensis augusti Deinde dicit qḋ hoc nomen sospes ꝛ hospes dant e solam in abltō vt hic ꝛ hec sospes abltō ab hoc. et ab hac sospite .i. sanꝰ vel saluus. hic et hec hospes: abltō ab hoc ꝛ ab hac hospite .i. qui suscipit alium in domo vel q̄ ab alio suscipitur.

Quidam pro certo reputant e vel I dare sexto adiectiua

Cuncta trium generum. sed degener vber e tantū q̄ hn̄t e et i

Ipsa tamen reperimus in I sed non nisi raro

Hic a: ponit regulam non assertiuam sed narratiuam Et dicit ꝙ quidam magistri reputant pro certo cuncta vocabula trium generū id est gn̄is omis dare in sexto id est ablatiuo e vel I vt hic ꝛ hec ꝛ hoc felix ablatiuo ab hoc ꝛ ab hac ꝛ ab hoc felice vel felici: hic ꝛ hec ꝛ hoc legens ablatiuo ab hoc ꝛ ab hac ꝛ ab hoc legnte vel legenti Sꝫ degener ꝛ vber licet sint omis generis tamen faciūt abltm̄ in e tm̄. vt hic ꝛ hec degener ablatiuo ab hoc et ab hac degenere id est rusticus vel ignobilꝭ Hic ꝛ hec ꝛ hoc vber ablatiuo ab hoc ꝛ ab hac ꝛ ab hoc vbe id est fertilꝭ

Cū nos repim⁹ ista noīa scʒ vber ⁊ degener in ablatiuo casu in J termi nata sʒ nō nisi raro vt in lucano. Sʒ me degnū strauisset facta sō hoste

Ponunt alterutrum si fiat mobile fixum

Ponit vnū documentū tale q̄ si aliquod mobile id adiectiuū fiat fixum id est substantiuū magistri ponūt alterutrū scʒ abltm̄ J: .i. modo J mō e Sʒ nō q̄ habetur in regulis p̄dictis Alij dicunt q̄ ad placitū formant abltm̄ vt vitalis vitale: clemens clemente si substantiue capiuntur

optia re- gula que hn̄t e.

Inuenies alia per e sepius esse locata

Pulcra regula est q̄ oīa alia noīa tercie declinationis de q̄bus non est mētō fcā hn̄t e i abltō vt dogma, dogmate. carbo carbone nomē nole

Quod dedit im quarto casu solet i. dare sexto

Dicit q̄ illud nomē qd dedit im quarto casui id est accō casui solet i. da re sexto .i. abltō vt hec tussis accō hanc tussim abltō ab hac tussi.

ntūs ac- cusatiu⁹. vtūs es.

Primus pluralis dabit es. et ei sotiabis

Quartum cum quinto. Sed a debes ponere neutro

In hac parte a. deter. de t̄cia declinatōe q̄tū ad numerū pluralē Et di cit. primus pluralis id est ntūs tercie declinationis dabit es vt pluralr̄ ntō hi pr̄es Et sociabis ei quartū cū quinto: q: etiam faciūt in es vt ac cusatiuo hos pr̄es vtō o pr̄es Et hoc est verū in masculino feminino et cōmuni gn̄e In neutro vero nō: q: in neutris noibus ntūs accūs ⁊ vo catiuus pluralis in omni declinatione in a terminantur: vt pluraliter nominatiuo hec pecora accō hoc pecora vtō o pecora Et hoc est qd di cit Sed a debes ponere neutro.

Si sexto dabitur J. sola: vel i simul eqʒ

Fit neutrū per ia. quod compat inde retracta

Ludicra vel vetera dices. amplustraqʒ iunges

Quia in precedente regula dcm̄ est q̄ noīa neutri gn̄is faciūt ntm̄ accu satiuū ⁊ vtm̄ similes in a. Jō vult a. declarare hoc spāliter dicēs Si so la J datur sexto id est abltō. vel si J ⁊ e dabitur abltō. tunc neutrū gen⁹ fit p ia: in ntō accusatiuo ⁊ vtō pluralibus vt hoc mare ablatiuo ab hoc mari: plr̄ ntō hec maria accō hec maria vtō o maria Ntō hic ⁊ hec ⁊ hoc felix: abltō ab hoc et ab hac ⁊ ab hoc felice vel felici. Et plr̄ ntō hi ⁊ he felices ⁊ hec felicia: accō hos et has felices ⁊ hec felicia: vtō o felices et o felicia Deinde ponit exceptionē dicens qd compat inde re tracta .i. excipe a regula illud nomē quod comparat: q: licet facit abla tiuū in J ⁊ e: tamen nō facit in ia vt forciora ⁊ non fortioria Tu dices e- tiam ludicra in ntō accō ⁊ vtō pluralibus hui⁹ nois ludicris id est de- lectabilis. vt hic et hec ludicris ⁊ hoc ludicre licʒ faciat abltm̄ in J Ve tera eciam dicitur in plurali huius nominis vetus veteris quod idem est qd antiquus: licet faciat in abltō vetere vel veteri Et tu iunges eti am predictis hoc nomen amplustra quod declinatur hoc amplustre am

plustris ablatiuo ab hoc amplustri Et pluraliter nominatiuo hec amplustra .i. temo nauis. Nota iohes de garlandia reprehendit autorem et dicit quod hz amplustria et non amplustra Sed priscianus dicit quod hz indifferenter amplustra vel amplustria

Cum dedit e solam sextus. solam dat a rectus

Dicit quod quando ablatiuus terminatur in e tantum vt tempore: casus pdicti facit in a. et non in ia. vt tempora: hoc intellige de neutris tantum

Um vel ium pone genitiuo. vel dat vtrumqz | gto plurali

In hac parte a. determinat de gto plurali tercie declinationis dicens Um | vm et ium

pone in gto plurali tercie declinationis vm vt pater patrum: vel ium: vt sedes sedium: vel dat vtrumqz simul. vt legens legentum vel legentium: quandoqz aut faciunt in vm: quandoqz in ium: quandoqz in ium et um, vt patebit inferius

Quod dedit i sexto formabit ium genitiuo, | Ji i ablto

Et prebens e vel i. Quod comparat hinc volo demi | singulari.

Artificum iunge. memorum veterum vigilumqz | facit ium i

Atqz sacerdotum custodum vel locupletum | gto plurali

Dicit a. quod si abltus singularis facit i tantum, et in e et in i. gtus pluralis faciet in ium vt animali animalium, et felice vel felici felicium Deinde ponit exceptionem dicens Ego volo illud nomen quod comparat demi .i: excipi. hinc id est ab ista regula quia licet faciat abltum in e et in i. tamen facit genitiuum pluralem in vm et non in ium vt forciorum Excipiuntur etiam illa que sequuntur in lra videlz artifex artificum et est magister alicuius artis: memor memorum est ille qui recordatur. vetus veterum vigil vigilum, sacerdos sacerdotum est psbr custos custodum, locuples locupletum est diues

C per ium fit et l. laus et fraus vm tibi prebet

Dicit quod nomen terminatum in c. vel in l facit gtm pluralem in ium vt allec allecium et mel mellium: si esset de vsu Deinde dicit quod laus et fraus faciunt in vm vt laus laudum est honor i ore: fraus fraudum est dolus

Non crescens per ium facit is aut es genitiuum | es et is non

Dicit a. quod nomen terminatum in es vel in is non crescens in gto singulari | cres. ium.

facit ium in genitiuo plurali vt sedes sedium.

Um dat apis volucris panis canis iuuenisqz

Et soboles heresis cum fruge vel indole vates

Autor ponit exceptionem a predicta regula dicens quod noia in lra posita licet terminentur in is vel in es. et non crescant in gto singulari tamen non faciunt in gto plurali ium sed in vm, vt hec apis in gto facit apum est aimal volatile mellificans: hec volucris gto harum volucrum id est auis Panis panum: canis canum: iuuenis iuuenum. soboles sobolum id est progenies, heresis heresum: vicium contra fidem. fruges facit frugum id est fructus: indoles facit indolum .i. signum future probitatis vel progenies, hic vates id est

poeta: vel ꝓpheta: vel diuinator/ solet etiam declinari in cōmuni gene re vt hic et hec vates

ons rs. Dns per ium formas. s iunges r preeunte.

um. Consors atqȝ cohors demantur. que faciunt tum

Dicit qđ nomen terminatū in ons facit gtīm plr̄alē in iū vt mons mō tiū Tu iunges etiā s. id est nomē terminatū in s r p̄cedente vt ps ptiū Et excipit consors et cohors q̄ faciūt tum in gtō plurali Consors id ē so cius Cohors id est turba quingentorū hominum

Simplex compositi normam quandoqȝ tenebit

Sic cor et opsqȝ probant si companantur vtrimqȝ

Ista lr̄a scdʒ aliquos p ypallagiū seu p ꝯtrariū exponitur Et isti dicunt simplex aliquando tenebit normam compositi: id ꝯpositū tenebit aliqñ normam simplicis Sed hec expositio michi nō seruit: qr hoc est dcm̄ su pra ibi. scʒ Simpliciū noma ⁊c̄: Sed alij exponunt lr̄am vt sonat dicen tes q̄ simplex nomē tenebit qñqȝ normā ꝯpositi Nam sicut concors fa cit ꝯcordiū in gtō plurali ita cor facit cordiū. Et sicut inops facit ino piū ita ops facit opum.

Sepe p um vel ium facit ans aut ens genitiuum

Dicit qđ noīa terminata in ans ⁊ in ens sepe faciunt gtīm pluralem in vm vel i iū vt amās amantū vel amātiū: legēs legētū vel legentium.

Glans dat ium. gens mens dens sociabitur illis

Autor ponit exceptionem a regula predicta dicēs Noīa in lr̄a posita. licʒ ťminentur in ans vel in ens tn̄ faciunt gtīm plr̄alē in ium tm̄ vt glās glādiū: dens dentiū: gens gentiū mens mentiū

Vrbs plebs seps stirps p iū calx arx simul et lanx

Dicit qđ noīa in lr̄a posita faciūt gtīm plr̄alem in ium tm̄ vt calx calciū .i. cementū: plebs plebiū: est multitudo gentiū puls pultiū .i. pulmen tū. seps sepiū stirps stirpiū .i: ꝓgenies. calx calcis calciū: arx arcis ar ciū .i. turris vel sūmitas/ lanx lanciū ē discus magnus.

a. o. il vl Dempta carne. per um facit a vel o. sociando

n. er. ir. Il vel vl. nqȝ simul. er solam iungimus irqȝ

or. vr. as Cor demas. or et vr ponas. as addere debes

oia um. Hic a. ponit decem regulas dicēs Noīa tercie declinationis termina ta in a vel in o faciūt gtīm plr̄alem in vm/ vt thema thematū ⁊ sermo ser monū. dempta id est excepta hac dictōne carne q̄ fac carniū: sociando. cū dictōis terminata in il vel in vl que faciūt in vm vt ꝯsul ꝯsulum ⁊ vi gil vigilū. ⁊ in n. lr̄a vt nomen nominū. delphin delphinū canon cano nū Nos iūgimus cū dictōis terminata in er solā vt pater patrū Et dicit solam vt excludat illa que hn̄t er cū alia terminatōe in nominatiuo ca su sigulari nō qm̄ ipsa ꝯtinētur sub hac regula vt siluester siluestris. et siluestre Jungimus etiā cū predictis terminata in ir vt martir martir

Tu pone etiā cū predictis terminata in or vt soror sororū, et terminata i ur vt murmur murmurū. Sed tu demas id est excipias hoc nomē cor qd facit cordiū Tu debes addere pdictis terminata in as vt pietas pietatū id est benignitas Alia exposita sūt supra.

Que monosillaba sunt adimes quod comprobat hic mas

Hic a. ponit exceptionē ab ista pticula: as addere debes dicēs Tu adimes id est excipies illa noia que sunt monosillaba in as terminata: qr talia faciunt gtm plrālem in ium vt mas mariū id ē masculus et as assiū

Si crescant is et es dant um. monosillaba demes

Dicit q noia terminata in is et in es hñcia gtm crescentē supra ntm faciūt gtūm plrālem in um vt miles militū lapis lapidū Sed deme monosillaba que faciūt gtm in iū vt lis litium vis virium — es cres. ū / is cres. ū

Plus dat ium. sed pes dabit um. pluralia sola.

Que dant es fiunt per ium. sed deme penatum

Dicit a. qd hoc nomē plus dat ium vt pluriū: sed hoc nomen pes dat um vt pedū: pluralia sola id est tantū pluraliter declinata q̄ dant es in ntō faciunt gtm pluralem in ium vt manes maniū id est aīe infernales. Sz deme penates qd facit penatū id est parentes intimi vel ymagines deorū domesticorum quasi penes nos nati.

Preter os um faciunt os et us. sed s preeunte

B vel p ponis vel t. monosillaba demas

Hic ponit quinqz regulas dicēs qd noia terminata in os et in in us faciūt gtm plrālem in um vt flos florū corpus corporum: preter os ossis quod facit ossium Sic eciā terminata in s pcedente b vel p vt arabs arabū princeps principum Et t id est tminata in t sic faciunt vt caput capitū Monosillaba demes Hec est exceptio aq illa pticula Sed s preeunte b vel p Q. dicat qd monosillaba faciūt in ium vt hoc nomen plebs. plebium etc: — os us ū. / bs ps ium / et t. um

Supradicta notes. sed ium per cetera formes:

Que prebent e vel i sexto.

Dicit qd tu notes supradicta id est noia que pñt otineri in supradictis regulis, sed tu formes p formare debes iū p cetera noia que prebent e vel i sexto id est ablatiuo singulari. vt ignis igni vel igne igniū: piscis pisciū: si vero otineantur in regulis faciūt gtm sicut in eis otinetur. vt felice vel felici felicium

Facit um sibi subdi.

Quod datur a capio. sit municipum tibi formo.

Dicit qd illud nomē qd datur id est deriuatur a capio capis p compositionē facit hāc terminatōez um sibi subdi i gtō plurali vt municeps municipū Et hoc est qd au. dicit Sic municipū tibi formo Componit eni municeps ex munus et capio capis Et dr municeps q̄si munus capiēs

Et sic de aliis compositis a capio vt menceps mencipū .i. mente capt⁹

Cuiusqꝫ caput dabit eps formabit iū velut anceps

Dicit a. q̄ hoc nomē caput si dabit eps in compositione formabit ium in gtō pl'ali velut anceps qđ cōponitur ex an et caput ꝛ facit ancipitiū in gtō plurali ꝛ idem est qđ dubius Tñ est sciendū qđ hi gti plerūqꝫ sincopantur vt ancipitum ꝛ bicipitum id est duoꝝ capitū.

x vm. X fixum dabit vm. nisi nix nox atqꝫ supellex

Sens⁹ est q̄ noia sbstātiua in x tmiata faciūt gtm pl'alē in vm vt lex legū rex regū: nisi nix qđ facit niuiū nox noctiū supellex. lectilium.

Vm suplex complex. sed ium faciet tibi simplex

Quasi dicat qđ noia sbstantiua in x terminata faciūt gtm̄ pl'alē in vm. vt lex legū Visus est excludere adiectiua: ꝛ iō dat doctrinā de istis adiectiuis supplex ꝛ complex dicens qđ faciunt in vm vt supplex supplicum: ꝛ complex complicum id est particeps mali: ꝛ hoc nomē simplex facit simpliciū .i. purus vel vnicus vel indiuiduus vel fatuus

More metri demit his vsus sepe vel addit

I proceres iacet. vqꝫ boues. v suscipit ales

Dicit qđ vsus gramaticorū sepe demit .i. aufert vel addit aliquid his scꝫ genitiuis pluralibus more id est cā metri Et hoc p̄ exempla declarat dicens Hoc nomē p̄ceres iacit i: p̄ illā regulā Pluralia sola deberemus dicere p̄ceriū .i. nobiles ꝛ hoc nomē boues iacit v in gtō qꝛ deberemus dicere bouum ꝛ dicimus boum Sed hoc nomē ales suscipit v in gtō plurali cū debem⁹ dicere alitū ꝛ dicim⁹ alituū ꝛ idē ē qđ auis

dtō ibus abltō ib⁹ Tercius est in ibus et ei sextum sociamus

In hac parte a. expedit terciam declinationem tradens regulā de dtō ꝛ abltō pluralibus Et dicit Tercius :i. dtūs est in ibus penultima correpta ꝛ ei sociamus sextū id est abltm̄ Q. d: qđ dtūs ꝛ abltūs pl'ales. tercie declinationis faciūt in ib⁹ vt dtō his prib⁹ abltō ab his pribus:

Dicemusqꝫ boum seu bobus duplici casu

Autor dicit qđ dicimus boum seu bobus duplice casu videlꝫ ī gtō boum ꝛ in dtō ꝛ abltō bobus et nō bouibus Et sic patet qđ bobus excipitur a regula predicta videlꝫ Tertius est in ibus

De quarta declinatione

Qarta dat us recto. dabit v sed non nisi neutro

In hac p̄te a. determinat de quarta declinatione dicēs Quarta declinatio dat vs recto id est ntō .vt ntō hic visus ꝛ manus. ꝛ dabit v sed non nisi ī neutro genere vt hoc cornu

V non mutabis: donec plurale tenebis

Dicit qđ si nomen quarte declinationis terminatur in v. tu nō variab hanc terminationē v donec tenebis pluralem numerū: hoc est qđ ī singlāri numero nō variabitur vt hoc cornu h⁹ cornu huic cornu accō hoc

cornu vtō o cornu abltō ab hoc cu. In plāli bn̄ variat vt inferi⁹ patebit

Us genitiuus habet. et tercius ui ti bi prebet

Dicit a. qȝ gtūs singularis nti terminati in vs habebit vs ꝓductam: vt hic visus huius visus Sȝ tcius .i. dtūs prebet tibi ui: vt visui

Um quarto dabitur: quintus recto similatur

Dicit a. qȝ hec terminatio vm dabit quarto id est accō vt visū manū. Quit⁹ .i. vtūs silatur .i. simil'ē rcō .i. ntō vt hic visus vtō o visus

U sextus retinet. sed flecte domum sapienter

Dicit a. qȝ sextus id est abltūs tenet v vt abltō ab hoc visu Sed flecte .i. declina sapienter hoc nomen domū qȝ ꝑtim ē scdē declinationis ⁊ ꝑtim quarte vt patebit i etroclitis ibi Tota domus q̄rte mi. mo ⁊c.

Primo plurali dabis us. binos sociando

In hac parte a. determinat de quarta declinatione quantū ad numerū plalē ⁊ dicit Tu dabis hanc tminatōnē vs primo .i. ntō plali. vt plaliter ntō hi visus sociando binos casus videlȝ accm̄ ⁊ vtm̄ qui etiam faciūt in vs vt accō hos visus vtō o visus

Neutra notare decet. genitiuus uum tibi prebet

Dicit qȝ neutra noia sunt notanda qȝ nō faciunt in vs sȝ in a vt cornua Deinde dicit qȝ gtūs faciet in vum vt visuū cornuū

Datqȝ datiuus ibus sextus. sed excipiemus

Ante bus u seruant ficus tribus arcus acusqȝ

Artus cū uerubus portus partusqȝ lacusqȝ

Et specus quercus.

In hac parte a. determinat de dtō ⁊ abltō plibus q̄rte declinatinatōnis dicēs datiuus qȝ ꝓ et sextus id est ablatiuus dant ibus penultima correpta vt dtō his visibus Sed excipiemus id est exceptionem faciemus vt infra viȝ qȝ noia in lr̄a posita seruant v ante bus id est faciunt dtm̄ ⁊ abltm̄ plales in vbus ⁊ non in ibus vt ficus ficubus: trib⁹ tribubus .i. ꝓgenies. arcus arcubus. artus artubus .i. qȝlibet membrum verū verubus a spytte partus partubus est actus pariendi vel est ipse puer. Specus specubus .i. spelunca. etiā potest esse secunde declinationis Cetera vero quarte declinationis faciunt in ibus

De quinta declinatione

Es rectus quinte dat semper. et est muliebre

In hac parte a: determinat de quinta declinatione dicens rectus .i. ntūs singularis quinte declinationis dabit semꝑ es vt res ⁊ species. ⁊ est muliebre id est generis femini.

Mente diem memori uolo compositumqȝ teneri

Dicit a. qȝ hoc nomē dies ⁊ eius ꝯpositū debēt teneri memori mente .i. in mente. qȝ nō est gn̄is feminini ymmo dies est gn̄is incerti id ē dubiū. ⁊ compositum eius meridies est gn̄us masculini

Ei dicetis genitiuis atqz datiuis

Hic deter. de gtō et dtō singularibus quinte declinationis dicēs Uos dicetis .i. dabitis ei ꝛ est hanc terminationē ei genitiuis ꝛ datiuis singularibus quinte declinationis. vt hec res huius rei huic rei

Em quarto. quinto demus es. decet e dare sexto

In hoc vsu a. dicit ꝙ accūs sīlaris qnte declinatōis facit in em vt accū hāc rē vtūs in es vt res abltūs in e vt re Textus est planus

Primo plurali demus es. qui vult sibi subdi.

Quartum cum quinto. tribuens erum gtō

In hac pte a. deter. de qnta declinatōe quātū ad numerū plalē ꝛ dicit. Primus plālis .i. ntūs plalis dabit es ut plr ntō hi dies Qui vult sibi subdi quartum id est accusatiuū cū quito id est vtō Quasi dicēs qȯ etiā accūs ꝛ vtūs faciūt in es Ponit regulā de gtō dicēs: tu tribues erū vt rerū specierū dierū gtō

Tercius et sextus semper formantur in ebus

In hac pte a. ponit regulā de datiuo ꝛ abltō pluralibus quinte declinationis dicens Tercius et sextus id est datiuꝰ ꝛ abltūs formant̄ in ebus vt dtō his rebus abltō ab his rebus

Desunt plurali genitiui siue datiui

Et sexti quinte. nisi res spēsqz diesqz.

Progenies et manerics dic materiesqz

Dicit a. ꝙ noīa quinte declinationis carent gtīs datiuis ꝛ ablatiuis: pluralibus pter ista videlꝫ res rerū rebus: spēs spērū spebus ꝓgenies ꝓgenierū ꝓgeniebus: materies materierum materiebus maneries manerierum maneriebus

De declinatione nominū compositorum

Rectos compone simul inflectunt̄ vtriqz

Dicit ꝙ si duo recti componantur vtriqꝫ variantur vt nominatiuo hec respublica genitiuo huius reipublice.

Non sic alterutrum declines nec leoperdum

Autoꝛ ponit exceptionem a regula pdicta dicens Tu non declines sic vt diximus hoc nomen alteruter alterutra trū qꝛ deberet facere alteriusvtrius ꝛ facit altutꝰ nec etiā leopardū qꝛ deberet face leonispardi in genitiuo et facit leopardi

Obliquo rectū componens. iunges in vnum

Ex sola parte recti decet hanc variari

Dicit qȯ si rectus componatur cū obliquo solūmodo rectus variatur ꝛ non obliquus vt ntō hic magistermilitū gtō huius magistrimilitum Item hic paterfamilias genitiuo huius patrisfamilias

Si componantur obliqui non variantur
Dicit q si duo obliqui componantur neuter eorum variatur vt illiusmo di istiusmodi:

De declinatione patronomicorum

Atronomica dat tibi declinatio prima
Que dantur maribus: sed in es rectum faciemus

de prono micis in des.

In hac parte a. deter. de declinatione patronomicorum masculiorum dicens q prima declinatio dat .i. declinando demonstrat patronomica que dantur maribus id est que masculina sunt N. d. q patronomica mas. sunt prime declinationis et faciemus rectum id est ntm in es vt hic priamides est filius vel nepos priami.

Am quartus casus aut en. gerit e vel a quintus
Autor dicit q quartus casus facit in am vel in em vt priamidam vel priamidem: vtus facit in e vel in a vt vto o priamide vel priamida

Ablatiuus in e vel in a. nec cetera muta
Dicit abltus facit in e vel in a vt ab hoc priamide vel priamida: Nec debes mutare cetera id est ceteros casus: de quibus nichil dictum est quia ipsi casus declinantur secundum primam declinationem vt gto huius priamide dto huic priamide Et plr nto hi priamide gto horum priamidarum dto his dis. etc:

Tercia feminea tibi patronomica format:
Is recto prebens. genitiuus erit sibi crescens
Isque vel os faciet. quartus a vel em tibi prebet

de prono micis. in is.

In hac parte a. dete. de declinatione patronomicorum feminorum dicens Tercia declinatio format tibi patronomica feminina prebens tibi hanc terminationem is recto id est nto casui singulari N. d. q pronomica feminina sunt tercie declinationis et faciunt ntm in is Deinde ponit regulam gti dicens. gtus erit tibi crescens id est superabit ntm. et facies is vel os: hec priamis gto huius priamidis vel dos .i. filia vel neptis priami Quartus .i. accus prebet tibi em vel a. vt acco hanc priamidem vel da.

Quintus I seruabit. sed rectum non superabit
Dicit q vtus seruabit hanc termininationem I vt vto o priami vltima correpta Sed tal vtus non superabit ntm ymmo erit sibi equalis

E solam sextus tenet. esque vel as reperimus
Plurali quarto. nil plus preter metra muto
E solam sextus tenet .i. abltus terminatur in e sola vt ablto ab hac priamide quia pro et nos reperimus es vel as quarto .i. acco plurali vt accusatiuo has priamides vel das Nil plus muto supple de tercia declinatione in patronomicis femininis preter metra: hoc est preter illud quod aliquando causa vel necessitate metri conuenit commutari.

de p̄rono micis. in ias.

Interdum per ias hec patronomica formes

Dicit q̄d interdum hec patronomica feminina terminātur in ias ī nto caū vt pelias ⁊ ambrosias: est filia vel neptis pelij

As breuis in recto dat adis vel ados genitiuo.

Modo a. docet declinare p̄dicta patronomica i ias t̄minata ⁊ alia similia dicēs As breuis in recto .i. nomē t̄minatū in ias breuē in ntō dabit ad vel ados in gtō penultima correpta vt hec ambrosias genitiuo hui⁹ ambrosiadis vel ambrosiados .i. filia vel neptis ambrosij.

Em dat vel a quartus. in e fit tantūmodo sextus

Dicit q̄ accūs facit in em vel in a. vt accō hanc ambrosiadem vel da. Sextus id est abltūs facit in e. vt abltō ab hac ambrosiade

Dans reliquos terna. nil mutat in his nisi metra

Dicit a. q̄ reliqui casus variantur ad modū tercie declinationis. ⁊ nil mutatur in his nisi metra: nil de tercia declinatione nisi de necessitate metri postulante

More dicens greci. tamen s quinto remoueri

Dicit q̄ aliqñ s remouetur in vtō more greci .i. scdm̄ morē grecorum vt pelias remota s fit pelia ⁊ ambrosias remota s fit ambrosia.

de p̄rono micis. in ne.

Ne plerisq; damus. quibus e nonnā sociamus.

Dicit q̄ aliqñ nos damus hanc terminatōnē ne plerisq; .i. multis vel aliquibus noibus vt a cristine p̄pria vel a p̄prijs noibus deriuata quibus nos sociamus e. .i. regulam noim ter. in e vt libie Q. d. sq̄ ip̄a declinantur sicut illa que terminantur in e. de quibus imediate reglā tradetur vt sunt faustine accrisione

de grecis in E.

Cum dedit e grecus recto. tenet es genitiuus

Monstrabit hic qualiter variari debeant noia greca in e t̄minata: Et dicit Cū grecus dedit hanc terminationē e recto id ntō tunc gtūs tenz es vt ntō hec phebe gtō h⁹ phebes: ita pēthecoste stes. pasceue ues.

Em dat et en quartus. reliquos recto sociamus

Quartus id est accūs nois greci i e ter. dat em vel en vt accō hāc phebem vel pheben Reliquos scz casus nos sociamus .i. similes faciem⁹ rctō .i. ntō vt dtō huic phebe vtō o phebe abltō ab hac phebe.

de grecis in os:

Cum greci rectus tenet os par est genitiuus

Vel dat on grecus melos melon tibi testis

In hac parte a. determinat de declinatōne patronomicoꝝ ter. i os grecorū dicens Qñ rectus id est ntūs nois greci tenet os tūc gtūs est par suo ntō .i. similis Vel grecus .i. gtūs dat hāc ter: on/ melos id ē hoc nomen grecum melos sit tibi testis vt ntō hoc melos gtō h⁹ los. l' melon.

Quartus on. os quintus. o tercius atq; supremus

Quart⁹ .i. accūs nois greci in os ter. facit on vt accō hāc delon Quītū

tus .i. vtus s in os vt vtō o delos Tercius .i. dtus atq supremus id est abltus facit o vt dtō huic delo abltō ab hac delo Vn poeta Maternam agnoscere delon

Sepe dat is rectus. dat ios vel eos genitiuus: — de grecis in is.

Dicit a. q ntūs grecus sepe finitur in is vt hec thetis mater achillis et tunc gtōs dat ios vel eos vt gtō hu thetios vel theteos

Im quartus dabit. I quintus. neuter superabit

Dicit a. q quartus .i. accūs nois pdicti dat im vt accō hanc thetim. Quintus id ē vtūs dat I vt vtō o theti Sz neuter scz nec accūs nec vocatiuus supabit rem id est ntm

Fit quintus recto par. declinante latino

Dicit q qnt9 .i. vtūs nois greci in is ter: fiet par .i. silis ntō declināte latino et est scdm latinā declinationem vt hec thetis vtō o thetis

Dat genesis quintum. similem sibi dat genitiuum

Is vel os. tenet im quartus. reliquiq3 dabunt I

In hac parte a. deter. de hoc noie genesis qd est qdā liber biblie. Et dicit sic Hoc nomē genesis dat qntū id ē vtm sibi silem vt vtō o genisis Et dat gtm in is vel in os vt hu genesis vel geneseos Quartus id ē accusatiu9 tenet im vt accō hanc genisim Reliqui casus videl3 dtūs et abltūs dabunt i vt dtō huic genesi vtō o genesis abltō ab hac genesi.

Dat moyses moysi reliquos terne sociabis

In hac parte a. ponit regulam de hoc noie moyses qd est pprium nomi viri Et dicit Moyses dat moysi in gtō Et tu sociabis reliquos cas9 terne id est tercie declinationi Hoc est in aliis casibus declinatur ad modū tercie declinationis. vt hic moyses gtō huius moysi accō hūc moysem vtō o moyses abltō ab hoc moyse

Dat ihesus, vm quarto. reliquis v semper habeto

Hic a. dat doctrinam de hoc noie ihesus et dicit q hoc nomē ihūs dat hanc terminationē vm quarto id est accō Reliquis v semp habeto id ē q i reliqs casibus in v sp tminatur qd p3 declinādo Ut ntō hic ihes9 hu ihesu huic ihesu accō hūc ihm vtō o ihū abltō ab hoc ihesu

Est declinandi pronomina norma quaterna — de declīatōne pronominū.

In hac parte a. determinat de qtuor formis declinationū pnominū dicēs q norma declinandi pnoia est qterna/ id est qdruplex: id ē prima secunda tercia quarta

Estq3 mei vel mis in prima. tuiq3 suiq3 — Prima declīatō cui9 sūt ta. pnoia.

Dicit a. q ta sūt pnoia i prima norma siue i prima decliatōe vide3 mei mis michi: tui vl t: sui sibi et dūr pe qr hūt gtōs i i. vel i is et dtm in I

Recto persone non seruit regula prime

Dicit q hec reglā scz rctē decliationis nō seruit rcō :i. ntō prime psone. Q. d. huic pronomini ego cuius obliqui nō recte formātur ab ipo ntō.

ii. declia Debes ius facere genitiuum norma secunde

tô. c⁹ sût Debes formare per eam pronomina quinqz

quinqz. Dicit qd pnoīa scdē norme seu scdi modi faciût gtm̄ in ius vt ille illi⁹. Preterea dicit qd tu debes formare p scdam normā qnqz pnoīa scz ille ipe iste hic ꝛ is Et dr̄ scdē qꝛ hñt gtm̄ in ius ꝛ dtm̄ in J vel in c

Octo sût His octo species primaria dicitur esse

primitia. Dicit a. qd octo pnoīa supradicta sunt primaria Jō dicit species primaria dicitur esse his octo pnominibus supradictis videlz tbus primi modi ꝛ qnqz secundi modi Et dr̄ primitia qꝛ nō formāt ab aliis

Monstrant et referunt hec. et quasi fixa manebunt

Hic a. ondit pprietatē pdictoꝝ pnoīm dicens qd hec pnoīa predicta monstrant id est demōstratiua sunt. referunt id est relatiua sût ꝛ manebût q̄si fixa id est substantiua Q. di. qd pdictoꝝ pnoīm aliqua sût demonstratiua vt hic ꝛ iste ego tu Aliqua relatiua vt is ꝛ sui ꝛ manebût q̄si fixa id est substantiua Nam licz substantiua ponantur vt ego curro. tn̄ ad se recipiût substantiua tanq̄ si essent adiectiua vt ego pater. Alii dicunt qd a. dicit q̄si id est certe vel vera substantiua. qꝛ scdm̄ priscianū pronomen ponitur loco proprii nois ꝛ certam significat personam

iiii. rela. Js suus ipse sui referunt.

p. demō. Sed cetera monstrant

Vnū de- Ille refert monstrat non facit hoc aliud

mon. ꝛ re Sensus est qd pnoīa is suus ipse ꝛ sui sunt relatiua. cetera vero sût de

la. simul monstratiua Tamen ille pōt esse relatiuum ꝛ demonstratiuū ꝛ hoc nō facit aliud pnomen

Deqz tribus primis septem fit origo supremis

Dicit a. qd a tribus primis pnomibus deriuātur alia videlz me⁹ tuus su⁹ noster ꝛ vester nostras ꝛ vrās Me⁹ nr̄ ꝛ nr̄as ab hoc pnoīe ego: tuus vester ꝛ vestras ab hoc pnoīe tu Suus vero ab hoc pnoīe sui. Est sciendū qd illa q̄ deriuantur a demonstratiuis demonstratiua sût ꝛ que a relatiuis relatiua sunt

Personas duplices hec desegnare videntur

Cum possessore possessio significatur

Dicit a. qd ista septem pnoīa pdicta significant duas psonas scz psonā possessoris ꝛ psonam rei que possidetur Nam cū dico liber me⁹ per hoc pnomen meus intelligo possessorem libri videlicet me ꝛ possessionem meam videlicet librū

Formans quis vel qui donato crede minori

Autor dicit qd hoc nomē quis vel qui declinatur scdm̄ qd donatus iubet esse declinandū scz in hac pte Nō quis vel qui.

iii. hz v: Tercia par primam pronominis atqz secundam.

pnoia Dicit a. qd tercia norma declinandi pnoīa fit p primā ꝛ secundā nois

nois declinationē M. d. q̄ ꝓnoīa tercij modi declinantur sicut noīa pri me ⁊ scdē declinationis Nā sicut dicim⁹ ntō bonus bona bonū gtō bo- ni bone boni: ita dicimus Ntō meus mea meū gtō mei ⁊c.

Has tres distinguit donatus sufficienter

D. a. q̄ donat⁹ distīguit sufficienter has tres normas p̄dcās .i. ꝓnoīa primi modi scdi ⁊ tcij Jō ip̄e nō ꝓcedit vltiu⁹ in declinatōe ipsorum.

Quarta quidem terne par debet nominis esse.

D. a. q̄ q̄rta norma declinādi ꝓnoīa deb; eē par .i. silis tne .i: tcie de clinatōni nois Nā sicut dici⁹ maiestas atis. ita dicim⁹ vr̄as vrātis

q̄rta decli natō cui⁹ sūt ii. pro nomina.

Capitulum de hetroclitis

H **Et tibi signabis que declinans variabis**

Hoc est scōm caplm̄ huius libri in quo a. intendit determinare de de- clinatione noim etroclitoꝝ: ⁊ hoc p̄ponit qđ facere intendit dicens Tu signabis tibi .i. in mente tua. hec noīa que nomina tu declinans varia bis id est vario modo declinabis. Et est sciendū q̄ nomen etroclitū ni- chil aliud est q̄ nomē varie seu alterne declinatum vt ntō hoc celū: Et pluraliter ntō hi celi celoꝝ..

Pascua sola datur. et pascua plura dabuntur

Dicit q̄ hoc nomē pascua in singulari est gene. fei: ⁊ in plurali generi neutri ⁊ est etroclitū gn̄e: ⁊ est pascua nutrimētū brutoꝝ vel locus vbi bruta pascuntur

Est zizania: sunt zizania. plura nieq;

Dicit a. qđ hoc nomen zizania in singulari est gen̄is fei ⁊ in plrali neu tri vel fei: vt ntō hec zizania plr̄ ntō he zizanie vel hec zizania Jdeo di/ cit plura nieq; Et est hei ba inutilis

Balnea dic vel eas. ea non prius sed eum das

Sic et amigdola dic. lum fructus lusq; fit arbor

Dicit q̄ hoc nomen balneū in singulari est generis neutri/ in plurali vero feminini ⁊ neutri/ vt plr̄ ntō hec balnea/ vel he balnee/ sed in sin/ gulari semp est gn̄is neutri Et hoc est qđ dicit Dic id est dicere debes: balnea vel eas id est balneas in plurali numero: ea id est balnea nō est prius in singulari numero sed tu debes dicere eum id est balneū Jn sin gulari est generis neutri. ⁊ in plrali feminini ⁊ neutri est locus in quo balneatur Sic ⁊ amigdola dic M. d: q̄ amigdola eodem modo variat. quo balnea: vt ntō hoc amigdolū: ⁊ plr̄ ntō he amigdole vel hec amig dola Tn̄ inuenitur hec amigdolus ꝓ arbore tm̄ Sed amigdolū ꝓ eius fructu Et ideo dicit Lum fructus lusq; fit arbor Jnuenitur hec amigdo la tam ꝓ fructu q̄ ꝓ ligno.

Est locus atq; loci sunt artes. sunt loca terra

Dicit a. q̄ locus in singulari est generis mas. in plrāli vero masculini:

⁊ neutri/ sed in masculino gñe ꝑcat artes dyaleticas/ in neutro vero lo-
ca terre Ideo dicit Atqꝫ loci sunt artes sunt loca terre

Est iocus atqꝫ ioci. sunt et ioca plurima genti

D. a. ꝙ ioc⁹ in singulari est gñis mas. in pl'ali vero masculini ⁊ neutri
vt ntõ hic iocus pl'aliter ntõ hi ioci vel hec ioca .i. ludus vel solacium/

Balteus addatur. neutrum pluralē sequatur

Dicit a. ꝙ hoc nome balteus addatur ꝑdictis qꝛ in singulari est gene-
ris masculini ⁊ in plurali neutri: vt hic balteus pl'r ntõ hec baltea id ē
zona argentea vel signũ militare

Carbasus vna ratis. et carbasa plura videbis

Dicit a. ꝙ carbasus in singulari est ge. feminini/ in pl'ali ge. neutri: vt
ntõ hec carbasus: pl'aliter ntõ hec carbasa id est velum nauis

Arbutus est similis. huic intuba. pirgama iungis

Dicit ꝙ hec dictõ arbut⁹ est silis ꝑcedenti/ qꝛ in singulari est generis
fe: ⁊ in pl'ali neutri. vt ntõ hec artubus: pl'r ntũ hec artuba id ē collec-
tio arborũ Tu iungis eciã ītuba ⁊ pirgama qꝛ eodem mõ declinant vt
hec intubꝫ pl'aliter ntõ hec intuba ⁊ est genus leguminis vel fruct⁹ ⁊ di
citur q̄si intus bona/ hec pirgamus pl'r ntõ hec pirgama i. troya

Hoc epulum comedis. epuleqꝫ parantur amicis.

D. ꝙ epulum in singulari est generis neutri; in plurali generis femi-
nini ⁊ idem est quod cibus.

Delicium tibi sit. michi semꝑ delicie sint

Dicit qd̃ hoc nomen deliciũ est etroclitũ significatione genere ⁊ decli-
natõe qꝛ in singulari ſt pctm̃ ⁊ est generis neutri ⁊ declinatõnis secũde
in pl'ali ſt cibũ delicatũ vel delcãtiones ⁊ est gñis fe. ⁊ declinatõis pri-
me vt pluraliter nominatiuo he delicie:

Sic rastrum rastros. porrum facit tibi porros
Cui celum seruit celos et cuncta creauit

Dicit qd̃ ista noia scꝫ rastrũ porrũ celũ in singulari sunt generis neutri
⁊ in plurali mas. vt ntõ hoc celũ/ pl'r ntõ hi celi celoꝝ ⁊ pl'r ntõ hi rastri
hoc porrũ ⁊ pl'r ntõ hi porri

Frenum detur equo frenos vel frena teneto
Sic claustrum formas filum pariter qꝫ capistrum

Dicit qd̃ ista noia frenũ claustrũ filũ ⁊ capistrũ in singulari sũt generis
neutri ⁊ in pl'ali masculin/ ⁊ neutri vt ntõ hoc frenũ: pl'r ntõ hi freni vl'
hec frena est quo domatur os equi/ hoc claustrũ/ pl'r ntõ hi claustri vel
hec claustra id est cenobium: hoc filum: pl'r ntõ hi fili vel hec fila Jñ fi-
lare to spynne: hoc capistrum: pluraliter ntõ hi capistri vel hec capistra
est frenũ factũ de fune

Dicimus astilia si plura sit astilis vna

Consimiliqꝫ modo sit declinanda supellex

Dicit qđ ista duo noīa altilis ⁊ suppellex in singlari sunt generis femi‑nini ⁊ in plrali ge. neutri vt hec altilis. et pluraliter noīatiuo hec altilia id est auis domestica: hec suppellex, plr ntō hec supellectilia id est or‑namenta vel vtensilia domus

Tartarus alter habet plurale ra. Uinaqꝫ dant rum

Di. qđ hoc nomē tartarus in singulari est generis mas. in plrali neutri vt plr ntō hec tartara .i. est inferna Et inuenit hoc tartarū p fece vini Ideo dicit Uinaqꝫ dant rum Sꝫ tartarus est infernus

Sibilus hic dices. sed sibila plurima iunges

Supparus esto comes. prius hic tenet vs sed a subdes

Trenarus infernus sic menalus sic et auernus

Dindima pileus hismara gargarus associamus

D. qđ ista noīa in lrā posita in numero singulari sunt generis mas. ⁊ in plurali neutri, vt ntō hic sibilus: plr ntō hec sibila est sonus factus ab hoie ad modū serpentis, Hic supparus. plr ntō hec suppara est mani‑ca rugata longa ⁊ pendēs Trenarus: plr ntō hec trenera .i. isfern⁹ Hic infernus plr ntō hec inferna Hic menalus, pluraliter ntō hec la. id est mons quidam in archadia, hic auernus pluraliter ntō hec auerna id ē infernus Hic dindimus, pluraliter ntō hec dindima est quidā mōs: hic pileus pluraliter ntō hec pilea Hic hismarus: pluraliter noīatiuo hec hismara ⁊ est quedam arbor stans in via qua descenditur ad isfernū hic gargarus pluraliter nomīatiuo hec gargara est quidam mons

Ista solent quarta variari siue secunda

Cum lauro quercus pinus cornus quoqꝫ ficus

His colus atqꝫ domus penus et lacus associamus

Cantus cetus ortus simul specus associantur..

Dicit qđ noīa predcā pñt variari ꝑ scdām ⁊ quartā declinationē videlꝫ hec laurus gtō huius lauri vel laurus est arbor sꝑ viridis, hec querc⁹ gtō h⁹ q̄rci vel q̄rcus arbor glandifera, hec pin⁹ gtō h⁹ pini vł pinus: est nomen arboris, hec cornus gtō h⁹ corni vł cornus est nomē arboris hec ficus h⁹ fici vel ficus, eciā est arbor vel fructus arboris, Hec col⁹, h⁹ coli vel colus est istrumentū ex quo filantur femine, hec domus h⁹ domi vel domus, hec pen⁹ h⁹ peni vel pen⁹ est cellariū, hic lacus hui⁹ laci vel lacus Et ista tria videlꝫ cantus cetus ⁊ ortus pñt variari ꝑ se‑cundam ⁊ quartam declinationē sēsu variato id est scdm̄ variam signifi‑cionē In scda vero decliatōe cantus fcat ptem rote: eciā est ps exterior panis: vel est pticipiū de canitur Cetus est ballena ortus viridariū In quarta vero declinatōne cantus fcat actū cantādi vel carmen Cetus ē turba Ortus est ascensus vel natio

Is vel vs ista suis dare debent compositiuis.

Cera iugum limus animus colus arma bacillus.

Cum norma neruum cum freno collige cliuum

In his versibus dicit qđ ꝯposita ex noībus in lr̃a positis pñt declinari in is ꝛ sunt tercie declinaīonis ꝛ in vs ꝛ tunc sunt secunde declinatōnis. verbi gr̃a Cera componitur cū sin. ꝛ dicimus hic ꝛ hec sinceris / ꝛ hoc sincere / vel sincerus ra: rum: .i. purus Jugum cōponitur cū bis ꝛ dicimus hic ꝛ hec bijugis ꝛ hoc bijuge / vel bijugus bijuga gum. .i. res duorum iugoꝝ Limus ꝯpoit cū sub ꝛ dicimus hic ꝛ hec sublimis ꝛ hoc sublime / vl' sublimus ma mū. .i / altus Animus ꝯponitur cū magnus ꝛ animus ꝛ dicimus hic ꝛ hec magnanimis ꝛ hoc magnanime vel magnanimus ma. mū id est magni animi Ex in ꝛ colus ꝯponitur hic ꝛ hec incolumis ꝛ hoc incolume / vel incolumus ma: mum: id est sospes sanꝰ vel potens Ex in ꝛ arma ꝯponitur hic ꝛ hec inermis ꝛ hoc inerme / vel inermus ma. mū. id est sine armis Ex in ꝛ bacillus ꝯponitur hic ꝛ hec imbecillis ꝛ hoc imbecille / vel imbecillus a: um: id est nō potēs Ex e. ꝛ norma ꝯponitur hic ꝛ hec enormis ꝛ hoc enorme / vel enormus ma mū. id est irregularis Ex e ꝛ neruus componitur hic ꝛ hec eneruis ꝛ hoc enerue. vel eneruus a. um. Ex e ꝛ frenum ꝯponitur hic ꝛ hec effrenis: ꝛ hoc effrene / vel effrenus na: num: id est sine freno vel dissolutus Ex de ꝛ cliuus componitur hic ꝛ hec decliuis ꝛ hoc decliue: vel decliuus decliua decliuum. id est infimus vel depressus

Vas vasis ternam tibi dat plurale secundam:

Dicit qđ vas in singulari numero est tercie declinationis vt vas vasis in plurali vero secunde vt vasa vasorum

Tota domus quartale. mi mo rum mos qꝫ secunde:

Sentencia est qđ hoc nomen domus vbiqꝫ ē declinatōnis q̄rte nisi in infrascriptis terminationibus videlꝫ mi mo mos ꝛ morum in quibus est secunde declinationis Et est sciendū qđ sic declinatur Ntō hec domus gtō hꝰ domi vel domus dtō huic domui accūo hanc domū: vtūo o domus abltō ab hac domo Et plr̃ ntō he domus vel domi gtūo harū domorū dtūo his domibꝰ accūo has domos vel domus vtō o domi vl' domus ablatiuo ab his domibus

Pluralem numerum retinent es atqꝫ metallum

Raro per reliqua dabitur plurale metalla

Hic ponit regulam de noībus metalloꝝ dicēs qđ ista noīa scꝫ es ꝛ metallū variāt in plr̃ali vt plr̃ ntō hec era plr̃ ntō hec metalla Sꝫ raro cetera noīa metalloꝝ in plr̃ali variant Vt ntō hoc aurū nō enī dicitꝰ hec aura ꝛ sic de similibus Et est sciendū qđ noīa metalloꝝ sunt hec aurū argentū plūbū stānū cuprū hoc ferrū auricalcum calibs electrum ꝛ alia quedam que ex aliquibus horum fabricantur

Equor et vnda fretum mare mel latex aqua vinum.

Pocula fons flumen fluuius pluralia seruant.

Stangna lacuna lacus amnes puteus quoqꝫ limpha

Cetera pluralem retinent humentia raro

Hic a. ponit regulam de nominibus humidis Et dicit qḋ noīa i lrā posita variantur in plurali/ sed alia humiditatē significantia nō hn̄t plrālē numerū vl raro hn̄t vt brodium oleum ⁊ siīa: Textus est clarus Circa vocabula Equor fretū ⁊ mare idē sūt Un̄ latex linpha ⁊ aqua idē significant: Mel est qḋ apes ꝯficiunt Uinū id est merū Poculū id ē pot⁹ Fons scaturit. Flumē ⁊ fluuius id est riuus a fonte fluens Stagnū est aqua stans Lacuna ⁊ lacus idem est aqua stans ex natura qn̄qꝫ significant loca aquarum Amnis est riuus in ameno loco positus infra frondes Puteus est in alto seu ꝓfundo/ vn̄ omnis puteus fons est ⁊ nō econtrario

Lex mensuratis simul et pensis datur ista
Ordea frumenta faba melonesqꝫ citrulli.
His plurale damus. sic et far pisa lupinus
Raro seminibus aliis plurale tenemus.

Hic a. ponit regulā de noībus que venduntur ad pondus vel ad mensuram Et ista lex .i. reglā dat mēsuratis id est noībus que vendent mensura ⁊ pensis .i. pondere Et. d. qḋ illa q̄ ponūtur in textu variantur in plurali: videlꝫ hoc ordeū plr̄ ntō hec ordea ē genus frumenti Frumentū: ntō hec frumenta id est bladū Hoc fabū plr̄ hec faba Hic melo plr̄ ntō hi melones id pepo ⁊ est fructus arborū vel herbarū in lumbardia bene notus Hic citrullus citrulli ⁊ plr̄ ntō hi citrulli: hoc far: plr̄aliter ntō hec farra Hoc pisum: plr̄ hec pisa: hic lupinus: plr̄aliter ntō hi lupini est quoddam legumen Alia vero noīa seminū raro variantur: in plurali vt ntō hec auena hec siligo Ideo dicit Raro seminibus

Raro plurale dat tibi quinta. nisi sint hec.
Res pariterqꝫ dies acies facies speciesqꝫ
Progenies et maneries dic materiesqꝫ

Dicit a. qḋ noīa quinte declinationis raro variātur in plurali nisi sint hec que in lr̄a ponuntur Et q: textus est clarus ⁊ eciam vocabula ideo bonū est transire ad alia mag. neccia Item acies est dispositio turbe ad bellandū Scdō acuta ps gladij Tercio ē sbtilitas ⁊ acumē visus

Raro plurali vult pax et sanguis habere

Dicit a. qḋ hec duo noīa scꝫ pax ⁊ sanguis raro variantur in plurali. nisi in alia significatione Ut viri sanguinū declinate a me: sanguinum id est peccatorum Et notanter dicit raro q: aliqn̄ reperitur sanguis i plurali vt in euangelio Qui non ex sanguinibus..

Neutra facis sine plurali vulgus pellagusqꝫ

Dicit qḋ vulgus ⁊ pellag⁹ sūt gn̄is neutri ⁊ carent numero plurali: ⁊ scdm̄ aliquos raro variantur in plāli ⁊ sūt ge. mas. vt plr̄ ntō hi vulgi plr̄ ntō hi pelagi. vulg⁹ dr̄ q̄si coīs ppls̄: pellagus est mare

Nescio telluris vel humi pluralem geluque

Dicit quod hec noia tellus telluris humus humi et hoc gelu caret plurali. tellus id est humus the erthe

Nescit ador norme contraria norma mouere

Dicit quod hoc nomen ador quod idem est quod pinguedo siue flos farine est indeclinabile propter repugnancias duarum regularum Prima est quod nomina neutra in or desinencia corripiunt penultimam gti vt marmor marmoris Alia quod noia in or desinencia deriuata a verbis producunt penul. gti. vt amor amoris Modo ador per primam deberet corripe et per scdam producere penultimam Et ideo propter istas duas repugnancias remansit indeclinabile Construe sic Norma contraria norme nescit mouere hoc nomen ador et deriuatur ab hoc verbo adoro adoras et est pinguedo farine

Aptota neutra tene pus et phas irque nephasque

Dicit a. quod ista noia s. pus .i. putredo: phas .i. licitum: ir .i. palma manus: nephas :i. illicitum: sunt aptota neutra .i. gnis neutri et ideclinabilia: et dnr aptota ab a quod est sine et ptotos casus quasi sine casu in variatione

Obliquum de se non format fors nisi forte

Dicit quod hoc nomen fors id est fortuna non format de se aliquem obliquum nisi forte: vt nto hec fors ablto ab hac forte.

Tabes declino. nec dat tabi nisi tabo

Dicit quod hoc nomen tabes declinatur per omes casus vt nto hec tabes. gto huius tabis et idem est quod putredo. nec dat tabi nisi tabo N. d. quod tabi non habet nisi duos casus videlicet tabi et tabo .i. sanguis putridus.

Ilia declinat tibi tercia non nisi plura.

Ipsaque plurales declinat menia manes

Dicit quod hoc nomen ylia declinatur in plurali tantum et est tercie declinationis vt plr nto hec ylia Deinde dicit quod ipsa tercia declinatio declinat has duas dictiones scilicet menia et manes plures id est in plurali tantum Ut plr nto hec menia sunt muri ciuitatis: nto hi manes id est spus infernales

Dicamus proceres pluraliter atque penates

Arma vel insidias artus sponsalia iungas

Diuicias nupcias induciasque minasque

Nec nisi plurali tenebras aut exta notaui

Dicit quod noia in lra posita variantur in plurali scdm vsum Et quia textus est clarus veniamus ad expositionem vocabulorum vt plr nto hi proceres id est nobiles barones: et plr nto hi penates id est intimi parentes vel dii domestici: plr nto hec exta id visca Artus .i. membra Sponsalia sunt promissiones de futuris nupcijs Arma instrumenta bellica Insidie sunt obseruationes occulte ad nocendum Diuicie id est opulencia. Mine anglice thretynges Nuptie mariages Inducie .i. treuge

Cornua mutantur. sed cornu non variatur
De genubus verubusnormam seruabis eandem
Dicit qd hoc nomen cornu in plurali variatur. in singulari nō: Simile iudiciū est de his nominibus genua et veru que in plurali variant et in singulari non Jdeo dicit a. de genubus etc.
De nece deqꝫ prece dic qꝫ rectis caruere
Primis. atqꝫ dapem socia. vice iungis eisdem
Dicit qd noīa in lr̃a posita carent nt̃is et vt̃is singularibus: vt gtō huiꝰ necis .i. mors. gtō huius precis est oratio vel rogacio· gtō dapis id est cibus: gtō hꝰ vicis id est alternatio vel vicissitudo
Vis vim viqꝫ dabit totum plurale tenebit.
Dicit qd illud nomen vis significat potenciam etiā violentiā et habet q̄tuor caūs in singulari scꝫ vis in ntō et vtō: vim in accō et vi in abltō: sed tenebit totū plr̄ale vt ntō he vires gtō harꝫ viriū dtō his viribus accō: has vires vtō o vires abltō ab his viribus Jnuenitur etiam vis in accusatiuo plr̄ali vt in ꝓspero Que vis nature modamine tpet equo
Plus neutrale facit. nec dat primo nisi pluris
Casum plurale dat quemlibet et genus omne
Dicit qd hoc nomen plus est generis neutri in singulari numero et non habet nisi pluris et hoc est scōm vsum in euangelio Multis passeribus pluris estis vos Sꝫ in pl'ali hꝫ oēs caūs et oē genꝰ Et sic declinat̄ hoc plus gtō hꝰ pluris Et plr̄ ntō hi et he plures et hec plura gtō horū et harū et horuꝫ plurium Tn̄ grecismus iubet ipm declinari scōm qd in versibus continetur scꝫ Cum ꝑ tres casus. etc.
Que querunt. que distribuunt. referunt. q̄ negantqꝫ
Infinita quoqꝫ casu caruere vocante.
Dicit qd ista que querunt id est que interrogatiua sunt vt qs vter: que distribuunt .i. que distributiua sunt vt alius alter: que referunt .i. que relatiua sunt vt qui que quod vel quid: que negāt id est que negatiua sunt vt nemo quocꝫ pro etiam infinita vt aliquis et quicūcꝫ caruere casu vocante id vocatiuo
Distribuit si vim tribuas et colligit omnis
Colligit improprie positum non distribuendo:
Dicit qd hoc nomē omnis aliqn̄ est distributiuū et aliqn̄ collectiuū Distributiuū si ꝓprie ponatur scꝫ distribuendo terminū sequentē vt omēs apostoli fuerūt martirizati Ex hoc enim sequeretur Ergo petrus fuit martirizatus et sic de singulis et hoc modo caret vtō Collectiuū aūt si ponatur improprie non distribuendo terminū sequentē vt omnes apostoli sūt duodeci nō eni sequeret̄ ergo petrus ē duodecī: et hoc modo potest hr̄e vtūm casū presertim in plurali numero.

Quatuor exceptis pronomina nulla vocabis.
Tu meus et noster nostras hec sola vocantur.

Dicit a. q nulla pnoia hnt vocativu casu except quatuor scz tu meus noster z nostras vt patet in textu

Tres in plurali casus os oris omittet
Es phas ius thus rus. illi sociare solemus

Dicit qd noia in pcedentibus versibus numerata carent tribus casib pluralibus scz gto dto z ablto z p vnius declinatione datur intelligi alia Ut plr nto hec ora: acco hec ora vto o ora z sic de ceteris Unde Os oris loquitur/ cotto vestitur os ossis Es est metallu vel pecunia Phas id est licitum Thus est qd crematur in sacrificio Jus est equu z lex Rus est terra campestris z inculta.

Terra fit ops. sed auxilium opes. opem petit eger

Dicit q hoc nome ops est etroclitu significatione q in nto casu significat idem qd terra/ z in acco idem qd auxiliu z etiam in alijs obliqs singularibus. z in plurali significat diuicias

Lens lendis capiti. lens lentis conuenit ori

Dicit q hoc nomen lens est etroclitu significatione z casuu formatione. Nam aliqn significat feces pediculor z tunc facit lendis in gto. aliqn facit lentis z est quoddam legumen.

Hic dat et hec hospes hec hospita. sospita sospes

Dicit q hec duo noia scz hospes z sospes sunt gnis cois: z hec duo nomina hospita et sospita sunt gnis fei. hospes e ille vl illa q vel q recipit vel recipit in hospicio. hospita est illa q recipit vel recipit. sospes e sanus vel sana

Vesper re. ra. rum. pars est extrema diei
Noctis vel mundi. vesperqz suum tenet etas.

Dicit q hec noia scz vesper vespere vespera vesperu significat fine etatis Jdeo dicit vesperqz suu tenet etas Et subdit p maiori declinatoe metrum sequens:

Quamlibet etatem mundi lego vesper habere

Dicit q hoc nomen vesper pot significare fine cuiuslibet etatis mudi. Unde sciendu e q etates mundi sunt siue fuerunt septem quaru quelibet habuit suu vesper Prima fuit ab ada vsqz ad noe suu: vesper fuit diluuiu Secunda a noe vsqz ad abraham. vesper eius fuit linguaru cofusio Tercia fuit ab abraham vsqz ad moysen: vesper eius fuit captiuitas egipciaca Quarta fuit a moysi vsqz ad dauid Vesp ei fuit fames Quinta a dauid vsqz ad transmigrationem babilonis Vesper eius fuit puaricatio iudeoru Sexta fuit a transmigratione babilonis vsqz ad cristu Vesper eius fuit renouatio veteris testamenti Septima a cristo vsqz ad finem mundi Vesper eius erit resurrectio mortuorum:

Vesperus est stella: ri solos dant tibi psalmos
Officium tibi re rarum totaliter implent.
Dicit qđ vesperus est stella que alio noīe hesperus đr Sed vespe vespe orū dat tibi psalmos id est totū officiū quod legitur ī vespis Deinde di. Officiū tibi re rarum totaliter implent Quasi d. ꝙ vespe rarū significat totū officiū qđ celebrat in vespis scꝫ pulsatōnē campanarū cantus psalmorū ⁊ alias solennitates Grecismus tñ videt eē altiꝰ opinionis.
Glis animal. glis terra tenax. glis lappa vocatur.
Ris primū. glissis tenet altera. tercia glitis
Dicit ꝙ hoc nomē glis significat aīal. terrā tenacē ⁊ herbā Sed in declinatione differt quia pro animali facit gliris in gtō/ ꝓ terra tenace facit glissis ꝓ herba facit glitis
Cassis idis galea. capitur fera casse retenta
Dicit ꝙ hoc nomen cassis qñ facit cassidis in gtō ſcat galeam ⁊ qñ facit cassis significat rethe vel laqueū
Tignus vel tignū declines. pisaqꝫ pisum
Dicit ꝙ nos possumus dicere hic tignus vel hoc tignū id est lignū sub tegulis positū Et possumꝰ dicere hec pisa pise vel hoc pisū pisi id ē genus leguminū.
Cornus vel cornū dices. tonitrus tonitru ve
Dicit a. qđ inuenitur hec cornus ꝓ arbore ⁊ hoc cornū ꝓ eius fructu. ⁊ inuenitur hic tonitrus ⁊ hoc tonitru sonꝰ in aere ex fractione nubium violenta factus.
Est glomus atqꝫ glomi. vult hoc glomeris sibi subdi
Dicit qđ nos possumus dicere hic glomus glomi vel hoc glomus eris id est circulus filorum.
Ambo duoqꝫ mari faciunt neutrum similari
Par primo quintus. horumqꝫ tenet genitiuus
Sepe duum dabimus neutro. si sincopa fiat
Cum terno septꝰ facit obus. et os sociamus
Quarto. sed neutrum formabis in o quasi primum
Prorsus femineum datur ad morem dominarum
In hac parte a. determinat de istis duobus nominibus ambo ⁊ duo dicēns Ambo ⁊ duo faciūt neutrū similari mari/ id est masculino vt pluraliter ntō hi duo he due hec duo Deinde dicit ꝙ vtūs est similis ntūo vt vtō o duo o due o duo Deinde dicit Horūꝙ facit gtūs: itelligas ī masculino ⁊ neutro genere vt gtō hoꝝ duoꝝ tā ꝓ masculino ꝙ̄ ꝓ neutro De feminino aūt dabit doctrinā ibi Prorsus femineū Sed in neutro genē sepe dicimus duum ī gtō ⁊ hoc si sincopa fiat Ideo dicit Sepe duum ⁊c

dtiis τ abltiis faciūt in obus vt dtō his duobus abltō ab his duobus. in masculino τ neutro gn̄e Et nos sociamus hanc terminationē os q̄rto .i. accō in mas. genere vt accō hos duos Sed tu dabis neutrū id neutrū genus in o quasi primū id est ntm̄ vt accō hec duo pro neutro genere

Prorsus femineū Hic dicit q ambo τ duo habent femininū genus ad morem dn̄arum id est ad similitudinē hu9 nois dn̄arū: vt plr̄alr̄ ntīuo he due gtō harū duarū. dtō his duabus accō has duas vtō o due abltō ab his duabus Et est sciendū q ambo τ duo sunt etroclita declinatōne q2 ptim sunt prime declinationis ptim scdē ptim tercie

Capitulum tercium de tribus gradibus comparationis:

Hunc gradibus ternis qui comperat ire notabis

Hoc est terciū capitulū in quo A. deter. de tribus gradibus cōparationis Et dicit Tu notabis hunc q cōparat id ē qui facit cōparationē / ire id est procedere tribus gradibus id est compatiuo positiuo. et superlatiuo / τc

De primis ambos debes formare supremos

Dicit qd tu debes formare duos gradus vltimos scz compatiuū τ superlatiuū de primis id est de positiuis Verbi gracia / De hoc positiuo doctus formātur doctior doctissimus.

Est adiectiuis graduum collatio talis

Dum valet augeri sua proprietas minui ve

Dicit a. qd adiectiua noia quorum ppr̄ietas siue significatio potest augeri vel minui possunt cōparationē recipe vt albus albior albissim9 Hoc aūt dicit q2 sunt multa noia adiectiua quorū ppr̄ietas siue significatio non potest augeri nec minui / ideo nō pn̄t cōpari vtputa eternus ppetu9 vn9 null9 duo tria τ sic de alijs

Declinat terna positiuos siue secunda

Dicit a. q noia positiua deriuantur aut p scdam aut p terciam declinationem Et rō est q2 si debent compari oportet qd sint adiectiua / sed non habemus adiectiua nisi in secunda declinatione / vt albus alba album. aut in tercia vt hic τ hec fortis τ hoc forte

De formatōe. cōpati.

Si tibi declinet positiuum norma secunde

Taliter inde gradum debes formare secundum

I breuies quem dat genitiuus et or superadde

Hic a. docet formare cōpatiuū a positiuo secunde declinationis dicens q si positiui gradus sint secunde declinationis cōpatiui formari debent a gtō singulari I breuiata τ addita or vt doctus docti I breuiata τ addita or fit doctior

Terne consimili formabunt more datiui.

Hic docet formare cōpatiuū tercie declinationis dicens / datiui cas9 nominū tercie declinationis formabunt cōpatiuū consimili more quo supra

Q. d. q compatiui gradus venientes a positiuis tercie declinationis formantur a dtō J breuiata vt forti addita or fit forcior

Inde sinisterior et iunior excipiantur

Et potes et neq̄ prebrent aliam tibi formam

Hic ponit exceptionē a duabus regulis p̄dictis dicens Sinisterior excipiatur inde .i. ab ista regula Si tibi declinet. ꝛc̄. q: deberemus dicere sinistrior ꝛ dicimus sinisterior qd̄ pȝ Nam positiuus eius scȝ sinister facit in gtō sinistri addita or fit sinistrior ꝛ non sinisterior Junior vero excipitur hinc id est ab ista regula Terne ꝯsimili. ꝛc̄ q: deberem⁹ dicere iuuenis iuueni iuuenior ꝛ dicimus iunior Et ista duo noīa potes ꝛ nequā prebent tibi aliam formam. q: potes excipit rōne ꝯcationis Nam pot/ .i. potens/ pocior .id est melior Nequā vero excipitur rōne formatōis. q: cū sit indeclinabile nō debet hr̄e ꝯpatiuū nec suplatiuū: tamen habȝ nequior compatiuum ꝛ nequissimus suplatiuum

Verbum quandoqȝ vel que sunt prepositiue

Voces audiui supplere vicem positiui

Forme consimilis aduerbia sepe videbis

Participans iungis quod tunc pro nomine sumis

Dicit q etiam a verbis descendunt ꝯpatiua ꝛ ip̄a verba loco positiuorū ponūtur vt ab hoc verbo detero deteris .i. vilescere peiorari/ venit hic ꝛ hec deterior ꝛ hoc deterius id est peior Simil'r a p̄pōnib⁹ vt a post posterior. ꝛ ab aduerbijs: vt a pridem prior/ a participijs sȝ tunc ꝓ noi/ bus accipiuntur: vt doctus doctior Construe sic Ego audiui verbū vel voces id est dictōnes que sūt p̄positiue id est p̄positiones supplere vicem positiui gradus Tu sepe videbis aduerbia ꝯsil'is forme .i: suppler vicē positiui: tu iūge ꝑticipās .i. ꝑticipiū qd̄ tūc sumis ꝓ noīe

Detero post extra pridemqȝ vel ante vel infra

Intra vel citra sapiens vltra prope supra

In his versibus a. exemplificat id qd̄ supra dixit .i. qd̄ verba p̄pōnes aduerbia ꝛ ꝑticipia qn̄ȝ accipiuntur loco positiuorū Text⁹ de se ē plan⁹

Vsqȝ secunda tenens superantem de genitiuo

Sic formal: iungit s atqȝ simus superaddes.

de formatione suplatiui.

Hic docet nos formare suplatiuū gradū ꝛ dicit in ꝯclusione q suplatiua que veniunt a noībus scdē declinatōnis: in vs ter: formantur a gtō singulari addita s ꝛ sim⁹ vt albus albi addita s ꝛ sim⁹ fit albissimus: tn̄ excipiūt aliq̄ irregularia vt bon⁹ optim⁹ mal⁹ pessi⁹ de qbȝ iferi⁹ dicet.

Cum tenet r rectus rimus est illi sociandus

Excipias dexter quod dat timus. atqȝ sinister

Dicit q qn̄ ntūs scdē declinationis terminatur in r. suplatiuus gradus format ab ip̄o ntō addita rimus vt macer macerimus

Dicit q dexter et sinister excipiuntur ab illa regula Cum tenet er rectis. qr deberent facere dexterimus et sinisterimus et faciunt dextimus et sinistimus.

In tercia forma simus addes cum genitiuo

Dicit a. q in tercia declinatione suplatiui formantur a gtō singulari. vt fortis forti addita s et simus fit fortissimus.

Sed tamen r recti sibi vult rimus associari

Dicit qd si nrūs desinit in r tunc deberemus addere rimus formando suplatiuū vt acer acerrimus niger nigerimus]

Sequunt exceptiones.

Dant tibi quinqz limus que signat dictio fagus

Et sua composita sunt illis associanda

Dicit a. q qnqz suplatiua formantur in limus que signat hec dictio fagus In q dictōne sunt lr̄e scz fagus: p f itelligitur facilis facillim⁹: p a agilis agilimus: p g gracilis gracilimus: p v huilis humilimus: p s similis similimus Et composita dictoꝝ qnqz etiam formant limus in suplatiuo vt dissimilis consimilis pgracilis

Dat qz remus supra. cui post sociatur et extra

Dicit q iste p̄positiones supra post et extra faciūt suplatiuū in remus. vt supra supremus: post postremus: extra extremus

Solus erit minimus. faciunt ximus ppe magnus

Dicit qd inuenitur vnū suplatiuū in imus vt minimus Prope vero et magnus faciunt in ximus vt ppe proximus magnus maximus Construe: iste gradus minimus erit solus qr non inuenitur alius grad⁹ consimilis terminationis. qz p et prope et magmus faciunt in ximus vt dictum est.

Datqz timus citra. bonus intra. iungimus vltra

Dicit qd ille dictiones citra bonus intra et vltra faciunt suplatiuū in timus vt citra citimus bonus optimus infra infimus et vltra vltimus.

In fimus est solus. de pridem fit tibi primus

Dicit qd suplatiuus gradus de infra facit infimus et ille est solus: quia nō inuenitur alius ꝯsimilis: primus vero est suplatiuus de pridem

Res bona res melior res optima. res mala peior.

Pessima: res magna res maior maxima rerum

Parua minor minima. dic multus plurimus addes.

Plus pluris neutro. totum plurale teneto

Hic a. docet compare ista noīa scz bonus malus magn⁹ et puus Lr̄a ē clara Deinde docet compare hoc nomen multus dicens Dic mult⁹ plurimus addes Plus pluris neutro. Q. d. qd multus plurimus. multa plrima mltū pl⁹ pl. mū. gtō mlti plmi mlte plime mlti pluris plurimi.

In plurali p omnia gña ꝛ p omēs casus ꝯpatur: vt plr̄ neũ multi plures plurimi multe plures plurime: multa plura plurima Jdeo dicit Totũ plurale teneto:

I vel v si preit us sequitur magis et positiuus
Aut v si preit is. tenuis fiet tibi testis

Hic a. dicit ꝙ sunt aliqua noīa que non hn̄t ꝯpatiuũ nisi p suppletionē huꝰ aduerbij magis ꝛ positiui sui Et sunt illa q̄ hn̄t J vel v ante us vt pi us magis pius / aut v ante is vt tenuis magis tenuis Textus est clarꝰ

Voce gradus mediu superant primos nisi quini:
Junior atqz maior prior peior et minor ista
Et non plura suis equalia sunt positiuis

Dicit a. ꝙ oīa cōpatiua hn̄t supare sua positiua nisi ista qnqz scz Junior ꝛ maior peior prior ꝛ minor que sunt equalia positiuis suis. Cō strue sic igitur / mediũ gradus id est compatiui supant primos id est po sitiuos voce vna / nisi quini .i. qnqz gradus que in lr̄a ponuntur

Credo gradus sūmos collatis cōnumerandos

Jd est qn̄cūqz sit compatio p suplatiuũ gradũ: tunc res excedens ꝛ ex cessa debent importare vnam ꝛ eandem naturam ꝛ essenciam in spē vt sortes est fortissimus hominũ

Si gradibus sūmis fiat collatio. debet
Rebus in excessis excedens participare
Congrua non est hec fortissimus est leo lincum

Dicit a: ꝙ si suplatiuũ ponatur in ꝯstructione vtriusqz extremũ debēt p ticipare in eodē genere seu in eadē spē vt petrus est fortissimus hoim. Sz si dicatur leo est fortissimus hoim: non congrue diceretur. qz leo nō est de genere hoim Jdeo subdit dicens Congrua non est hec. fortissimꝰ est leo lincũ qz nō est de genere lincũ id est luporum

Capitulum iiii. de generibus noim

N quantum potero de noīe quolibet inquo:
Ponatur genere. presens est cura docere

Hoc est quartum capitulũ in quo a. determinat de generibus nominũ seu articulariũ dictionũ Et dicit ꝙ p̄ns cura est docere in p̄senti capitu lo de genere: id est cuius gn̄is sit quodlibet nomē: vt pmissũ est in pro hemio ibi Cuiqz sit articulo.

Sed quia per sexum mulierum siue virorum
Noscuntur propria. non est michi dicere cura

Magister dicit ꝙ non est cura sibi dicere de noibus virorũ seu mulierꝝ quia per sexum noscuntur vt patet.

Attendas hominū que nomina siue locorum
Hec sexu gemino iungunt sua significata
Dicit q derivata a noibus viro℞ et loco℞ sunt gn̄is cois / vt a p̄riscian⁹ hic et hec pricianista: et ianua hic et hec ianuensis: sic a iacobus iacobita: ab heremus heremita Construe sic Tu attendas id est consideres: que sunt noia hominū siue locorū: et hec noia iungūt sua significata gemino sexu id est in communi genere.
Et si diuisum tibi declinatio monstret
Vt grecus greca. tanto leuius tibi fiet
Quia possit aliquis dicere q ista noia florentin⁹ lombardus grec⁹ hispan⁹ gallic⁹ etc non sunt generis cois s3 p tres voces declināt et tn̄ sūt deriuata locorū Rn̄det et dicit qd qn̄ inueniuntur talia nō sūt intelligenda subesse regule predicte sed facilius cognoscuntur Construe sic Si declinatio monstret tibi diuisim vt grec⁹ greca grecum tanto leuius fiet tibi declinare:
Quedam sunt opera solis maribus adhibenda
Dicit a. q quedam noia officiorū sunt danda solis maribus / vt papat⁹ et notariatus et sunt generis masculini.
Quedam femineis. quedam dat sexus vterqz
Inde genus poterit p nomina multa pateri
Dicit q sunt quedam noia officio℞ ptinentia solis mulieribus: et illa sūt gn̄is fei: vt obstetrix puerpa Et quedam sunt indrfiter conuenientia maribus et feminis et illa sunt generis cōis: vt hic et hec agricola hic et hec lixa id est pincerna: hic et hec antistes id est presul:
Que fiunt propria fluuiorum pone marino
Dicit q ppria noia fluuio℞ sūt gn̄is mas. Construe Tu pone marino .i. mas. ge. q̄ fiunt propria noia fluuio℞ vt hic padus hic secana.
Nominis arborei vis hec sibi vult sociari.
Modo au. dat regulam de noibus arbo℞ dicens q sunt gn̄is feminini. vt hec pirus hec pomus
Pro mare pone siler rubus dumus ac oliaster
Dicit q a dicta regula excipiuntur ista q̄ sunt gene. masculini: vt hic siler virgula ad ligandū vitem / hic dumus. hic rubus. hic oleaster dicit oliua siluestris
Proficit ad vitem siler hic. siler hoc ad odorem.
Dicit q siler dupl'r decliat et hab3 duo significata vt hic siler est ligamen ab arbore factū ad ligandū vitem et hoc siler p herba dat odorem. et est neutrum / nam dicūt medici siler montanū in neutro genere
Angelicum nomen dabit hic. sed dicito neutra
Plurali numero cherubim seraphimqz beata

Dicit q noia angelorū τ chororū angelorū sunt gñis masculini. vt hic michael Sꝫ hec duo noia cherubin τ seraphī sūt ge. neut pl'alis nume ri τ indecli. vt plr̄ nō hec cherubin ꝓ choro anglōꝝ silr̄ seraphin

Estqꝫ cherub cherubim. seraph seraphimqꝫ.

Dicit q iuenitur hic cherub τ hic cherubim ꝓ noīe āgeli de choro che rubin Et inuenitur hic seraph τ hic seraphim ꝓ noie angeli de choro seraphin.

Hecqꝫ dabit virtus dominatio siue potestas

D. a. q ista noia chororū angeloꝝ sūt gñis fei. s. dñatō virtus τ ptās. Cōstrue sic q ꝑ et dñatō virtus siue ptās dant hec .i. femininū genus

Idola dicta dii dant hic. gerit hec dea dictum

Magister dicit qd noia ydolorū ad deos ptinentia sūt gñis mas. vt hic saturnus/ sed ad deas ptinencia sūt generis fei/ vt hec venus Ordina sic lrām Ydola dcā id ē ydola noiata dii id est ad modū deoꝝ dāt hic id est genus masculinū Supple ydolū dcūm dea id eū noiatū ad morem dee gerit hec id est genus femininum.

Noibus volucrum nequit vt credo generalis

Norma dari. tamen est nature sexus in illis

Hec nisi gallina vel gallus sunt epicena

Articulus namqꝫ sexum dabit vnus vtrumqꝫ

Masqꝫ columbus erit muliebre columba tenebit

Dicit a. qd de noibus auiū modo vult dare regulam generalem .i. re gulam de generibus eorū/ tñ sexus nature est in illis qm̄ alique sūt ma res/ alique mulieres sed hoc difficulter cognoscitur Deide dicit qd hec noia sunt epicena id est ꝓmiscui generis. nisi gallus qd est ge. mascu. τ gallina fei Deinde declarat quid sit genus epicenū dicens qd illa no mina sunt epicena .i. ꝓmiscui gñis q̄ sub vno articulo comprehendūt animalia vtriusqꝫ sexus vt hic mulus. Et iō dicit Articulus nāqꝫ. Deiñ dicit qd colūbꝰ ē gñis mas. τ columba generis feminini.

In triplici genere numeralia nomina pone

Que sunt mobilia per se fiunt manifesta.

Dicit qd noia numeralia sunt generis omīs vt hic τ hec τ hoc quatu or Sꝫ illa noia mobilia id est adiectiua per tres voces declinata p se fi unt manifesta vt vigesimus vigesima vigesimū

Barbara greca genus retinent quod habere solebant

Dicit qd noia barbara τ greca sunt illius gñis apud latinos cuiꝰ erāt apud eos grecos τ barbaros vt libye ylion τ tenedos

Debes in mente generalia dicta tenere.

Debent ex omni norma generalia demi

Quod

Et sic excipere quia non decet hec iterare

Dicit a. qd regule generales predicte debent in mente retineri tanq exceptiones a regulis sequentibz qr amplius non intendit eas reiterare Jo sbdit qd gnalia pdcā deñt demi .i. excipi sb oi norma seqnte

a. hec. pime

Regule speciales de generibus nominum.

¶ Sit tibi nomen in a muliebre. sed excipe plura

Dicit a. qd noia in a ter. sunt generis fe. vt hec musa Deinde ponit exceptionē dicens Sed excipe plura .i. pluralit declinata vt plr neū hec arma q sunt gñis neutri Aliqui dicunt Excipe plura id est multa noia. sicut inferius patebit.

a hoc.

Quod declinatum dat tercia. sit tibi neutrum

Dicit a. qd noia tercie declinationis in a terminata sunt gñis neut: vt hoc thema thematis: dogma dogmatis

Deriuatiua decet et compositiua notare

Dicit a: qd noia deriuata sunt excipienda a regula pdicta vt hic et hec heremita qd deriuatur ab heremus heremi et etiā composita vt agricola qd componitur de ager et colo colis: et terrigina que non sūt generis feminini sed communis vt sequitur.

a. hic. et hec. sunt mul.a.

Nomina signari debent simul officiorum
Si sexu gemino iungunt sua significata.
Omnibus his hic et hec iunguntur. et hac racione
Quod colo componit commune. locare decebit
Quodqz facit gigno: pincerna lixaqz iungo
Aduena siue sita. si mas precedit in istis
Vt grecus tubicen. erit a tantum muliebre

Dicit a. qd nomina officiox debēt signari id est excipi: vt sacrista qd ē generis mas. et aliqua feminini/ et aliq cōis scdm qd est officiū maribus et mulieribus vel vtriqz attributū Jdeo subdit dicens Si ista noia officiorū iungunt sua significata in gemino sexu: ita qd sub vna voce important masculum et feminam. hic et hec iungitur omnibus his: vt hic et hec agricola .i. ille vel illa q vel q colit terram vel agrum Deiñ magis declarat dicens Et hac ratione .i. p hanc rationē sāpdictā cōposita de colo colis et gigno gignis sunt gñis cōis vt hic et hec celicola id est ille vl illa q vel q colit in celo. vt hic et hec terrigena ē ille vel illa q vel q de terra ortus vel orta est Jungo etiā pdcis pincernā et lixā q sūt gñis cōis. Silr aduena siue sita nomen populi Sed si mas id ē masculina terminatio pit id ē pponatur feminine terminationi in istis pdictis noibz: a id est illa dictio in a terminata erit tm mulibre id est fei gñis/ vt grecus greca: greca est gñis fei: et hic tubicen et hec tubicena. tubicena est gñis fei: et est ille vel illa qui vel que canit in tuba

Si solis maribus detur hic tenet vt pՙriarcha. a hic prime.

Dicit qꝺ si nomen officiũ ꝯtinet ad solos mares est generis mas. Exemplum vt hic patriarcha.

Non est verbigena nisi cristus vera sophia.

Quãuis a. dixit qꝺ ꝯposita de gigno gignis sunt generis cõis: tñ dicit qꝺ verbigena est gñis mas. ⁊ ꝯtinet ad christum solum.

Mannaq3 neutrale cum pascha dicitur esse. a hoc prime.

Mammona sic dicas. neutrum muliebre polenta.

Dicit qꝺ hec duo noĩa sc3 manna ⁊ pascha sũt ge. neutri Et etiam hoc nomen mãmona id est deus diuiciarũ est generis neutri Sed polenta. est muliebre id generis feminini: id est farrina leuissima

Cetaq3 balena mustela talpaq3 dama

Et panthera simul predictis annumerabis

Articulo sexum signãt vtrumq3 sub vno

Dicit qꝺ ista noĩa sc3 hec ceta hec balena ꝓ eode3/ hec mustela hec dama hec talpa significant vtrũq3 sexum sub vno articulo .i. d. qꝺ sunt gñis ꝓmiscui ⁊ etiam hoc nomẽ panthera est generis ꝓmiscui ⁊ ẽ aĩal multũ coloratũ Ceta piscis marinus Balena etiã est piscis marin⁹ Mustela est quoddam aĩal mures capiens Talpa a molle Dama est aĩal: timidum fugiens canes.

Neutrum nomen in e facit vt presepe cubile E hoc.

Dicit qꝺ nomẽ in e terminatũ est ge. neutri/ vt hoc ꝑsepe hoc cubile id est lectus vel camera vbi cubatur.

Adiectiua notes. hec barbara grecaq3 poscunt

Dicit qꝺ noĩa adiectiua in e termĩata sunt notanda q: nõ sẽp sunt gẽñis omĩs sed aliqñ mas. vt quisq3/ aliqñ feminini vt queq3/ aliqñ omnis vt quinq3 Deinde dicit qꝺ barbara ⁊ greca in e desinencia poscũt hũc articulum hec .i. gñis fẽi/ vt hec synodoche hec lybie hec phebe ⁊ siẽis

Neutrũ plurale fit cete. collige tempe

Dicit qꝺ ista duo noĩa cete ⁊ tempe sunt ge. neutri: numeri pluralis et indeclinabilia/ vt plr̃ ñtõ hec cete id est balene/ ⁊ pluraliter nominatiuo hec tempe .i. loca delectabilia:

I neutrum ponis. tamen adiectiua notabis I hoc

Dicit qꝺ noĩa in in I terminata sũt ge. neutri vt hoc gũmi Tñ tu nõb adiectiua vt hic ⁊ hec ⁊ hoc huiuscemodi q̃ sũt ge. omnis..

O sicut cento maribus sociare memento O hic.

Dicit qꝺ noĩa in o ter. sũt gñis mas. vt hic cento centonis: id est milluz vꝫ aliud semen centum grana ꝓducens in quolibet germine

Que dant do vel go bene signes. si tamen ex o. do hec.

Obliquus facit I. que poscunt hec sibi subdi go hec.

Autor dicit q a predicta regula excipiuntur nomina ter. in do & in go. que mutant o in I in gtõ qr talia poscunt hunc articulũ hec sibi subdi. id est sunt gñis fei vt hec dulcedo dulcedinis: & hec caligo caliginis: et hoc est quod intendit.

Hic recipit cardo margo sociatur et ordo

A predicta exceptione excipiuntur ista scz cardo cardinis margo marginis ordo ordinis nam licet desinant in do & in go & mutant o in I. in gtõ tamen non sunt generis feminini sed generis masculini

Omne dabit pseudo presto. dabit hoc tibi pondo.

Dicit a. q ista duo noia scz pseudo & presto sũt gñis omis. vt hic & hec & hoc pseudo id est mendax/ hic & hec & hoc presto id est promptus Deinde dicit qd hoc nomẽ pondo dabit hoc. id est genus neutrũ vt hoc pondo huius pondo indeclinabile id est pondus.

Est cõis homo pariter cum virgine latro

Dicit qd homo virgo & latro sunt gñis cõis Latro est qui insidiatur ad occidendum a morderer

io vbale hec. Hec dat verbale per io. caro talio iungo

Dicit a. q desinencia in io sunt gñis fei vt lectio lectionis Caro etiam facit carnis & est gñis fei Silr & talio qd est recompensatio in malo vel mala remuneratio/ vt qui pede pcutit pede percutiatur/ & q oculo priuabit oculo priuetur.

Articulum mutat et triplicat vnio sensum.

Dicit a. qd hoc nomen vnio habet triplex sgcatũ & scdm hoc variat articulũ Nam aliqñ idem ẽ q pũctus & tũc variatur p hic & silr qñ est lapis pciosus Aliqñ est idem quod cõiunctio & tunc variatur p hec Unñ versus Hic lapis hic punctus hec vnio proximitas q

V c. d. t. hoc. V c d vel t neutris debes sociare

Dicit a. q terminata in v in c in d & in t sũt generis neutri vt hoc cornu hoc lac quod quid & hoc caput

Tot quot dat omne genus. et que de quot habemus

Quia dixit q desinencia in t. sunt generis neut: id excipit tot & quot dicens qd sunt ge. omis cũ eoꝝ cõpositis vt quotquot & totidem

al hoc Sit tibi nomen in al neutrum. sic pone tribunal

In hac parte a. dicit qd desinencia in al sunt generis neutri vt hoc animal hoc tribunal & est sedes in qua redditur ius

Hic sal hoc qz dabit. neutrum plurale carebit

Autor excipit a regula pdcã hoc nomen sal dicens qd aliqñ est generis mas. & sic excipitur & variatur in plurali vt plr ntõ hi sales id ẽ rephensiones Aliquando est generis neutri & sic non excipitur et caret nominatiuo plurali

el hoc El neutrum pone. sed propria nomina tolle

Cu dcy ... mas cu carmē sit t nent

Dicit qd nomina terminata in el sunt generis neutri vt hoc mel. Sed propria nomina excipiuntur vt rachel nomen femine/ vriel nomen angeli generis masculini

Il dabit hoc. demas hic et hec vigil pugil est mas — Il hoc.

Dicit qd nomina terminata in il sunt generis neutri vt hoc nil Demas id est excipias hic et hec vigil quod est generis cōmunis: et hoc nomen pugil est mas id est generis masculini.

Ol tenet hic vt sol. dicetur femina michol. — Ol hic.

Dicit qd desinentia in ol sunt generis masculini vt hic sol. michol dicetur femina id est generis feminini

Vl dabit hic vt consul. hic et hec dant presul et exul — Vl hic

Dicit qd desinencia in vl sunt gñis mas. vt hic consul Sed p̄sul et exul. sūt gñis cōis Cōsul q̄ dat ꝯsiliū: p̄sul ē ep̄us/ exul. an vtlavve

Omne genus dabit am sic debes ponere nequam — Am omē

Dicit qd terminata in am sunt generis omis vt hic et hec et hoc nequā id est malus prauus vel miser

Tantundem neutrum. totidem plurale fit omnis — Em hoc

Dicit qd tantundem id est altro tanto asvvele est generis neutri et totidem id est altritanti est generis omnis et pluralis numeri

Vm neutrum facies. mulierum nomina signes. — Vm hoc

Dicit autor qd noīa ter. in vm sunt generis neutri vt hoc scannū sꝫ nomina mulierum excipiuntur quia sunt generis feminini vt dorciū et philorcium nomina amasiarum

Hic dat nomen in an. testis fiet tibi titan — An hic

Dicit a. qd ter. in an sunt generis masculini: vt hic titan: id est sol

En dabit hoc. sed ren dabit hic pecten simul et splen

Atqꝫ lien. ei iungas et que de cano formas — En hoc

His adiuges ymen mas est neutrumqꝫ repertum

Dicit qd noīa ter. in en sunt gñi⁹ neutri vt hoc nomen Sꝫ ren pecten et splen atqꝫ lien sunt generis masculini/ et iungas ei illa noīa que tu formas de cano canis vt tubicen: est ille qui canit in illo instrumento: qd dicitur tuba Et eciam adiunges his predictis ymen quod est idem qd deus nupciarū quod est generis masculini Et aliquando generis neut pro pellicula conseruante virginitatem

Hec retinet syren: dabit hic faciens sacra flamen

Dicit qd syren piscis marinus est generis feminini/ flamen vero pro sacerdote iouis est generis masculini Et hoc est qd dicit faciēs sacra flamen Sed pro vento est neutrum.

In dabit hic vt delphin nec talia multa supsint.

hoc flamen flatus hic flamē p̄sbitatus

Dicit q nõia terminata in in sunt generis masculini vt delphin id ē piscis multum diligens hominem.

On hic — On maribus iunges. tamen inde localia demas.

Dicit q noia terminata in on sunt generis mas. vt hic demon/ canon id est regula Nomina localia excipiuntur que sunt gñis fei vt hec bablon/ ⁊ est aliquando gñis neutri vt hoc ylion

Que dia siue gera componunt sint tibi neutra

Dicit q ɔposita de dya siue gera sũt gñis neutri. vt hoc dyateseron: qꝺ est spẽs cantus. ⁊ hoc gerologodion qꝺ ē vocabulũ medicorũ.

ar hoc — Ponis nomen in ar neutrũ. sotular dat hic et lar

Autor dicit qꝺ noia in ar terminata sunt gñis neutri vt torcular Deinde ponit exceptionē dicens/ sotular ⁊ lar dant hic id est genus masculinũ Sotular ē calciamẽtũ Lar ē equocũ Lar casa lar domꝰ lar ignis lar q foramen

Sed tria dant genera par et sua compositiua

Ponit aliam regulam ⁊ exceptionē dicens q par ⁊ sua composita sunt generis omnis vt impar compar ⁊ dispar

Er hic — Er maribus detur. iter hoc vesper qꝫ sequetur

Spinter seu ruder decet his adiungere iuger

Dicit a. q noia terminata in er sunt generis masculini vt hic liber Iter id est via ⁊ vesper excipiuntur qꝛ sũt gñis neutri Spinter etiã qꝺ idē ē qꝺ fibula vel clauus fibule: ⁊ ruder qꝺ idē est qꝺ stercus asini vel ramus de vite recisus vt aliqui dicunt Iuger etiam his adiungitur qꝛ est generis neutri: vt hoc iuger est tantum spaciũ terre quantũ arare potest par boum in vna die ⁊c̃.

xii adiec. — Campester volucer alacerqꝫ pedester equester

hic er — Siluester celeber acer celerqꝫ saluber

hec is — His in bis quinqꝫ tenet hic er. hec is. et hoc e

hoc e. — Datqꝫ sequester idem quod terne siue secunde

Sicqꝫ paluster erit. hic et hec alacris retinebit

Dicit a. qꝺ in his decem noibus supradictis ista terminatõ er ponitur in masculino tm̃: is in feminino/ ⁊ e in neutro Et. di. q debent variari per tres articulos ⁊ tres voces: vt hic campester hec cãpestris ⁊ hoc campestre Sed dicit q hoc nomen sequester potest esse scd̃e ⁊ tercie declinationis qñ est tercie declinatur hic sequester hec sequestris ⁊ hoc sequestre. qñ est scd̃e declinatur sequester sequestra trũ. Paluster etiam eodem modo declinatur .i. stans in paludibus Alacris põt esse gñis communis vt hic ⁊ hec alacris ⁊ hoc alacre. Et hoc dicit qꝛ supius dixerat ipm esse gñis femini Ibi Hic alacer hec alacris hoc alacre. Et hoc est qꝺ dicit Hic et hec alacris retinebit Vñ campestr qui moratur in campis Volucer swyft Alacer vel alacris id fortis velox ⁊ letus Pedester

id est pedes peditis q̃ pedibus transit Equester id est eques equitis q̃ equo transit Siluester qui in siluis moratur Celeber id est festiuus sc̃s Acer id est asper crudelis Etiã ẽ fortis viuidus firmus agilis vigilãs. Celer id est velox Saluber id ẽ sanctus saluus/sanus. Sequester id est pacificans lites Paluster qui habitat in palude

Tercia dans ber ver dabit hoc. tamen hic tenet ymber — ber. ver. hoc.

Et sua composita. sunt adiectiua notanda

Dicit a. q̃ noia tercie declinationis terminata in ber vel in ver sũt ge. neutri vt hoc tuber hoc papauer/ tñ ymber ꝛ eius ꝯposita sunt gener/ masculini vt hic ymber ꝛ december Tamen adiectiua sunt notanda vt celeber quod est gñis masculini. etiam saluber

Sexum plura notant sicut mater mulierq̃

D. q̃ pl'a noia discernũt ꝑ sexũ sicut mr̃ ꝛ mulier q̃ sunt generis fe.

Fetibus hoc terre dat tercia. deme cucumer

Dicit q̃ noia tercie declinationis fetibus terre ꝯuenientia ꝛ in er desi nencia sũt generis neutri vt hoc papauer ꝛ hoc piper: sed excipitur cu cumer qd̃ est gñis masculini Papauer est herba somnifera Piper est species multũ calida Cucumer est herba cuius fructus ẽ humide nate.

Et cõmune notes sicut sunt puber et vber

Degener et pauper. hec linther dicere debes

Pluribus ex istis sociari neutra videbis

Dicit a. q̃ aliqua noia in er desinencia sunt gñis cõis vt hic ꝛ hec pu- ber id est iuuenis incipiens pubescere Uber id est fertilis Hic ꝛ hec de gener id est rusticus vel ignobilis/ Hic ꝛ hec paup: Tu debes dicere hec linther Deinde dicit q̃ tu videbis neutra sociari pluribus ex istis. noibus supradictis vt hic ꝛ hec ꝛ hoc vber Et hẽtur exemplũ de paup in lucano Lis est de paupere regno

Ir maribus detur. ir neutris associetur — Ir hic:

Dicit qd̃ in ir terminata sunt generis masculini vt vir Excipitur hoc ir. qd̃ est generis neutri id est palma manus

Est hic et hec martir. hoc debes dicere gadir

Quasi dicat q̃ martir est geñis cõis ꝛ gadir nomẽ loci ẽ generis neut.

Or maribus socia. sed plurima sunt retrahenda. — Or hic.

Dicit qd̃ desinentia in or sunt generis masculini vt hic dolor/ sed plura excipienda sunt vt patebit infra

Omne memor iungit. quod compat ad duo transit

Dicit q̃ memor est generis omnis Et ꝯpatiua in or desinentia sũt gñis cõis vt hic ꝛ hec melior/ id̃ dicit qd̃ ꝯparat id est qd̃ est ꝯpatiuũ transit ad duo sc3 genera vt hic ꝛ hec doctior fortior ꝛc̃.

Mas tantum senior: hic et hec sed dicimus autor

horum exposita cor sit socianda

Dicit q senior iuuis sit spatium tamen est generis masculini Autor est generis cõmunis

Equor ador marmor et cor sunt neutra. sed arbor
Hec tenet atq3 soror. sexu noscuntur et uxor

Dicit q ista noia equor ador marmor τ cor sunt generis neutri. Sz arbor est generis feminini Atq3 ꝑ et ista noia scz soror τ uxor noscunt per sexũ q sunt generis fei.: vocabula exposita sunt supra

Que cor atq3 decus formant corpusq3 notemus

Dicit qd notare debemus noia q̃ cõponuntur cũ his noibus scz color vt decolor id est sine colore/ cũ decꝰ vt idecor. i. sine decore/ cũ corpꝰ vt bicorpor id est duoꝝ corporũ que sunt generis omnis

Ur. hoc

Nomen quod fit in ur dabit hoc. testis tibi murmur.

Dicit q in vr ter. sunt gñis neutri vt hoc murmur guttur iecur Tñ reperitur gñis masculini vt in sacris scripturis Multus erat murmur.

Si t vel ꝑ preit ur aut f hic eis sociemus.
Dum sit gentile nomen aut auiũ speciale.

Hic ponit exceptionem a regula predicta dicens: si hec lr̃a t vel x. vel f sit ante vr: tunc illud tale est generis masculini: dũ tñ sit gentile vt augur: nomen loci vel populi: aut auiũ speciale vt austur τ furfur Et nõ. q furfur aliqñ est purgamentũ farine: alio noie sũiq̃ Aliqñ est nomẽ auis τ ꝑ vtroq3 declinatur ꝑ hic sub mas. Tñ aliq̃ dicũt q eẽt neutꝝ Cõtra quẽ iuehit io. de gar. Furfura q dixit semp de furfure vixit

Hic aut hec turtur quod fertur piscis τ auis

Quasi d. q turtur põt variari ꝑ hic τ significat piscẽ: τ ꝑ hec τ tũc ſcat auẽ: vñ vꝰ. Turtur inheret aquis turtur secat aera pennis

Hic aut hoc furfur. tamen adiectiua notentur
Que sexu geminis iungunt sua significata
Jungere dicuntur hic τ hec fur ligur et augur
His datur hec norma que declinat tibi terna

Dicit qd hoc nomẽ furfur põt declinari ꝑ hic τ hoc vt supra Deinde dicit q adiectiua q̃ iungũt sua significata in gemino sexu id ẽ q̃ ꝑtinẽt ad mares τ mulieres debẽt notari q: sunt gẽñis cõis Et hoc magis declarat dicẽs: hec noia dñr iungere sibi hic τ hec. hoc est dñr generis cõis vt fur furis a theif. Ligur liguris est lombardus: τ augur diuinator Deinde dicit q hec norma datur de noibus tercie declinationis. Et hoc ꝑpt sal adiectiuũ Sciẽdũ q a. itelligit de adiect. ſcatõe τ nõ voce

as. hec

Hec dat nomen in as. facit hic as vas vadis et mas

Dicit q nõia ter. in as sunt ge. fei vt hec pietas Deinde ponit exceptõnẽ dicẽs Facit hic as id est qd as est gene. masculini Et vas vadis id est pignus τ mas maris a man

Nomen gentile cōmune vocatur vt archas
Dicit q̄ꝺ nomē gentile in as terminatū ē gn̄s cōis vt hic ꝛ hec archas nomen populi: nr̄as ꝛ vestras

Que sunt concisa velut alpinas socientur.
Dicit q̄ꝺ noīa ꝯcisa id est sincopata sociantur predictis q: sūt ge. cōis vt alpinas id est habitans in alpibus Et ē concisū seu sincopatū q: deberemus dicere hic ꝛ hec alpinatis ymmo dicimus alpinas

Omne tenet nugas nec declinabile credas
Dicit q̄ꝺ nugas id est loquax vel mēdosus est gn̄is oīs ꝛ indeclinabile

Hic abbas pone boreas primasqꝫ gigas
Dicit a. ꝙ abbas boreas primas gigas elephas sunt gn̄is masculini. Abbas est nomen dignitatis Boreas. boree prime est ventus septētrionalis Primas est ꝓpriū nomē etiā est magnus vir in magistratu positus Gigas vir mire magnitudīs Elephas aial mire robustū ꝛ magnū

Hoc phas atqꝫ nephas retinent. et dicitur hoc vas
Dicit ꝙ hec duo noīa inuariabilia scꝫ phas ꝛ nephas sunt gn̄is neutri. ꝛ etiam vas vasis

Es breuis hic ponit. seges teges hec sociabis
Dicit q̄ꝺ ter. in es breuem sunt gn̄is masculini vt hic limes limitis Seges id est semen: ꝛ teges id est domus rusticalis sociabit hec: id ē erit generis feminini: ꝛ sic patet exceptio

es breuis hic.

Et compes. triplicat pes cetera que tibi format
Preter apes vel apis. quoniam reperitur vtrumqꝫ
Dicit q̄ꝺ compes compedis est ge. fe. ꝛ est cathena vel vinculū Triplicat pes cetera que tibi format: id est ꝯposita a pes pedis sūt ge. omnis vt bipes bipedis: preter apes vel apis quod est gn̄is fei Et ꝯponitur ab a quod est sine ꝛ pes. per contrarium exponendo

Que duo dant signes miles equesqꝫ superstes
Diues ebes sospes prepes teres et comes hospes
Inquies antistes ales dic per tria deses.
Istorū multa legimus neutris sociata
Dicit a: q̄ꝺ illa nomina que sunt generis communis excipiuntur scilꝫ. Miles eques id est qui vadit in equo Superstes id est viuus Diues: ebes id est debilis. sospes id est sanus. Prepes id est ꝑpetuus: Aliqui dicunt ꝙ prepes est idem q̄ꝺ velox Teres id est longus ꝛ rotundus: Hic ꝛ hec comes id est socius Hospes est clarum Inquies id est sine quiete Antistes id est prelatus vel qui stat ante alios. Ales id est velox. Dic per tria deses: id est omnis generis ꝛ idem est q̄ꝺ piger Deinde dicit q̄ꝺ multa istorum nominum vt supra Reperiuntur in neutro genere vt diues monasterium.

es longa hec. Hec dabit es longe. Verres hic debet habere

Dicit q terminata in es longam sūt ge. fei vt heeres: τ hec sedes: Deiñ ponit exceptionē dicēs Verres debet hēe hic id est genus masculinum id est porcus non castrat⁹. ¶ Hic posset aliquis arguere contra alexādrū hoc mō: quero tibi grā disputandi Cui⁹ gñis sūt stipes limes Dico masculini Qua regula Dico Es breuis hic ponit Tūc q̄ro c⁹ gñis sunt sedes ꝓles Dico feminini Qua regula Dico Hec dabit es longe Tūc quero quō scis τ noscis stipes τ limes terminari in es breuez Et sedes atq ꝓles in es longam Dico a magistro meo qui ita me docuit Quomodo scit magister tuus Dico ꝑ regulas positas in tercia ꝑte de quātitate sillabarū Contra hoc arguitur insolubiliter Alexander hic de es breui τ longa mittit nos ad terciam ꝑtē Et versus tercie ꝑtis de es lōga τ breui iterū remittūt ad istos textus prime partis scʒ Mas aut cōe si fiat in in es breuiatā: ꝗ ꝯmittit circulū τ petit principiū Unde dicit in tercia ꝑte Obliquus crescens q̄ corripit ante supremā In recto: facit es curtam testis tibi miles Ecce quō iste textus remittit iterum ad hūc textū prime ꝑtis primi capituli Mas aut cōe si fiat in es breuiatā τc̄ Itē dicit hic Is itis ꝓducta dabit Uis scire q̄ hñt is ꝓductā vade ad terciā ꝑtē ibi habebis Protrahit is rectus si ꝑtrahit i. gtūs Crescens vt sanus τc̄. Ecce remittit de t̄cia iterū ad primā Jō hec metra de es τ de is merito venirent emendanda

Hic dabit hec de dies. dant I tantūmodo plures
Cumqʒ meri dabit hic. et patronomica iunges

Dicit q hoc nomē dies est generis incerti in singulari numero τ ī plurali masculini: vt ntō hic vel hec dies: pluraliter ntō hi dies Etiam si ꝯponatur cū meri est generis mas. vt hic meridies Et tu iunges etiā. patronomica ī es terminata que sunt ge mas. vt hic priamides id est filius vel nepos priami.

Es quoqʒ cōmune seu sunt heres locuplesqʒ.

Dicit a. qd nomen in es ter. est etiā cōe id est gñis cōis/seu ꝓ sicut ista duo videlʒ hic τ hec heres heredis id est successoꝛ legittimus in bonis hic τ hec locuples locupletis id est diues.

Cum tenet i rectus sup es. et t genitiuus
Suscipit. hic iungis paries fiet tibi testis

Dicit q nomē in es terminatū I p̄cedente τ suscipiens hanc lrām t in gtō est ge. masculini vt paries parietis est facies muri.

Hec dicenda quies. hic pes et dicitur hoc es

Dicit q quies est gñis fei/ τ est exceptio ab illa exceptione Cū tenet. I rctūs Deiñ dicit qd pes ē gñis mas. τ es eris est gñis neutri

is dec. Hec dat nomen in is. tamen hic declino molaris
Caulis et edilis. et que crescunt genitiuis

y is preposita tenet hic. Aut consona bina
Unica dum teneat has. Aut n littera siue
In liquidam faciet penultima sillaba finem
Ut sapis ac apis piscis cinis unguis et orbis

Dicit qd nomen in is terminatū dabit hec id est gen⁹ femininū vt hec nauis Deinde ponit exceptionē dicens Tñ hic declino molaris M.d.q molaris est ge. masculini ⁊ idē ē qd dens grossus: ⁊ etiā caulis ⁊ edilis q sūt gñis mas. Et illa q crescunt in genitiuis vt lapis lapidis. Deinde dicit q illa que hñt x ante is vt axis polus rotarum/⁊ illa q hñt duas cōsonantes añ is ita q sint in vna sillaba vt piscis Et illa q hñt n lram añ is vt panis/ illa quoꝝ penultima sillaba terminat in liquidam vt orbis. ⁊ vnguis q noīa sunt ge. mas. Itē caulis ē quoddā ol⁹ Edilis est nomē dignitatis vel custos edis Orbis est mundus Unguis est vngula in digitis vel pedibus

Hec febris pestis neptis uallisqz bipennis
Et cassis iaspis lactis restis et aspis
Et pellis turris uestis peluis quoqz cuspis
Gsis glissis glitis. et patronomica iungis

Autor facit exceptionē ab exceptione pcedēti dicēs q noīa in lra posita licz ꝯprehendi pñt multiplr in exceptione pdicta non sunt gñis mas. ymmo fei/vt hec febris pestis neptis lactis Restis vestis ⁊ cuspis que hñt duas ꝯsonantes ante is in eadem sillaba vt hec vallis bipennis securis scindens ab vtroqz latere Pellis turris peluis quoꝝ penultima termiatur i liquidā/ Hec cassis licet crescat in gtō tñ est ge. fe. Deinde dicit qd finis ⁊ clunis sunt gñis incerti licz hēant n ante is Deiñ dicit q classis id est nauigium est gñis fei licz penultima ter. in liquidā Circa vocabula febris est quidā morbus Pestis id est pestilencia Neptis id est cognata vel filia filij vel filie Uallis a valve. Bipennis est securis ex vtraqz pte scindens Cassis is ⁊ cassis cassidis vt s. in etroclitis. Iaspis est lapis pciosus Lactis the mylte Restis id est corda Aspis id est serpens Pellis inde pelliciū Alia exposita sunt supra

Hic aut hec finis clunis dabit hec tibi classis
Et messis tussis tibis sic lis quoqz litis.

Id est qd noīa supradicta sunt tam gñis fei q dubij. hoc sit autoris: finis est terminus Clunis est eminentior carnositas

Hec tibi greca dabunt et eis se barbara iungunt.

Autor dicit q noīa greca in is terminata ⁊ etiā barbara sunt ge. femi. vt hec sunamis id est anima peccatrix ⁊ colchis colchidis id est mulier ex illa insula

Adiectiua tenent hic et hec pariterqz tricuspis

Sunt l et R vere liquide [illegible]
[illegible] sepe liquescunt
[illegible]
[illegible]

Istius obl'quis neutrum quandoqz locabis
Dicit q adiectiua in is ter. sunt gñis communis vt hic & hec nobilis. & etiam tricuspis id est trium punctarũ est generis cõmunis: tamẽ i obliquis casibus aliqñ inuenitur generis neutri: vt tricuspide telo: Et idõ dicit Istius obliquis &c.
Dis in plurale genus omẽ videtur habere
Dicit q dis in plurali numero est gene. omnis. in singulari aliqñ ẽ ge. masculini vt hic dis p plutone/ & aliqñ generis cois vt hic & hec dis i. diues
Est hic et hec testis ciuis burgensis et hostis
Et canis et iuuenis pariter commune scolaris
Dicit qd noia in lra posita sunt gñis cois: patet de se/ sed omnia excipiuntur ab illis regulis antedictis.
os hic. Hic os preponit. tenet hoc os oris et ossis
Et chaos atqz melos argos neutris sociato
Dicit qd noia in os terminata sũt ge. mas. vt hic flos Deinde ponit exceptionẽ dicens Tenet hoc os oris & ossis Q. di. q hec duo noia scilz os oris & os ossis sũt generis neutri Atqz p et chaos est gñis neutri et idem est qd obscuritas: & melos id est dulcedo Et argos est prima nauis grecoꝝ: & p hoc alia noia greca i os vt logos id est sermo
Dant duo bos impos compos custosqz sacerdos
Dicit a. q ista noia sunt generis communis vt hic & hec bos hic & hec impos id est non potens: hic & hec compos id est potens Eodem modo sacerdos et custos
Hec dant glos cos dos. sic greca locantur vt arbos.
Dicit q ista noia sunt generis fei: vt hec dos dotis: hec cos cotis anglice a vvhytstone & hec glos gloris id est mulier fratris: & greca nomina sic locantur id est sunt generis feminini vt hec delos nomẽ insule & arbos etiam est generis feminini id est arboꝛ.
Vs. scdẽ declinationis hic Dant hic in vs facta tibi declinante secunda
Autoꝛ dicit qd nomina secunde declinationis terminata in vs dãt hic id est sunt generis masculini vt hic dñs Construe Facta id est noia ter. in vs scdã declinante id est secunde declinarionis dant hic id est genus masculinum. &c
Hec paradisus habet nardus domus atqz iacinctus
Et synodus costus carbasus alnus abissus
Aluus cristallus humus bissusqz papirus
Hecqz smaragdus habet vannus colus atqz basclus
Porticus egiptus dipthongus ad hec referantur.

Cristallum tamen hoc dicemus et hic paradisus.

Hic a. ponit exceptionē a regula p̄dicta dicens ꝙ noīa contenta ī his versibus supradictis sunt generis feī: vt hec paradisus: hec nard⁹ est q̄dā herba. hec domus/ hec iacinctus est nomē insule Et etiam aliquādo sumitur ꝓ lapide p̄cioso/ hec synodus congregatio sacerdotuꝫ/ hec costus quedam herba odorifera/ hec carbasus: hec alnus est nomē arboris/ hec abissus est profunditas. hec aluus id est venter: hec cristallus id est qdā lapis lucentissimus/ hec humus id est terra Hec abissus id est purpura/ hec papirus in qua scribitur/ hec smargdus quidam lapis preciosus/ hec vānus est instrumentū quo purgantur blada/ Hec colus ex qua filantur femine/ hec fazelus vna pua nauis: hec egiptus nomē ꝓuincie: hec ballanus castanea cocta in aqua/ hec dipthongus: hec artus nomē stelle Deiñ dicit ꝙ inuenit hoc cristallū ⁊ hic paradis⁹

Hoc vulgus pelagus indeclinabile virus

Dicit a. qđ vulgus ⁊ pelagus sūt generis neutri ⁊ etiam virus quod ē indeclinabile

Os grecum sepe mutabis in vs muliebre

Deinde dicit qđ noīa greca in os terminata apud latinos sepe terminantur in vs ⁊ sūt generis feminini. hec delus deli nomen insule

Hoc terne dabit vs si non tenet v genitiuus. | vs tercie hoc.

Dicit a. qđ noīa tercie declinationis terminata in vs nō habencia v in penultima genitiui sunt gn̄is neutri vt hoc corpus gtō huius corporis Construe Tu dabis hunc articulū hoc nominibus tercie declinatōnis in vs termi. si gtūs nō tenet v in penultima sillaba Et hoc dicit ꝓpter salus salutis ⁊ alia similia que non sunt ge. neutri

Dat lepus hic. tenet intercus genus omne vetusqꝫ

Dicit qđ hoc nomen lepus declinatur p hic ⁊ est exceptio Intercus et vetus sunt gene. omnis vt hic ⁊ hec ⁊ hoc vet⁹ hic ⁊ hec ⁊ hoc interc⁹ ⁊ est doctrina ⁊ non exceptio.

Hec dant si crescat genitiuus. et v. sibi seruet. | vs tercie hec.

Dicit a: qđ noīa tercie declinationis terminata in vs habentia gtūm. supantem/ in cuius penultima hec vocalis v retineatur sunt gn̄is femi vt hec salus salutis ⁊ hec virtus virtutis.

Hoc monosillaba dant vt thus. sed dicitur hec grus
Hic dat et hec tibi sus. epicenū dat genus hic mus

Dicit qđ noīa tercie declinationis terminata in vs vnius sillabe sūt generis neutri vt hoc thus/ sed grus est generis feminini Sus vero cōis gn̄is/ mus aūt gn̄is ꝓmuscui Etiā declinat̄ p hic Vōbula exposita sūt

Dat pecus hec pecudis: pecus hoc pecoris tibi formāt

Dicit qđ pecus pecudis est gn̄is feī/ ⁊ pecus pecoris neutri. ven⁹ veneris pus est ge. neutri et indeclinabile. orā eoꝝ patet supra

us quar te hic. Quarte nomen in us maribus sociare solemus

Dicit autor qd noia quarte declinatōnis sunt generis masculini vt hic visus auditus fructus currus: Hic comprehenduntur infinita nomina verbalia in vs que regulariter formantur ab vltimis supinis. verborū: vt a video visus us vi: a rideo risus us ui: a fluo flux⁹ us. ui. ab audio audit⁹ us ui./ ab haurio haustus tus ui: a colo cult⁹ us. ui. a fruor fructus tus ui. rc̄ Item continentur multa nomina in atus digni tatem significantia/ vt a papa papatus us. ui. a cardinalis cardinalat⁹ us ui. ab episcopus episcopatus/ a decanus decanatus. a doctor doc/ toratus/ a magister magistratus: a bacalari⁹ bacalariat⁹: a scriba scri batus: a dux ducatus/ a miles militatus

Hec anus atqz tribus et porticus et manus idus

Hec acus atqz pinus nurus socrus et domus addis

Hic tenet hec ve specus illi penus associetur

Hic ponit exceptionem a regula predicta dicēs qd noia in lr̄a posita li cet sint quarte declinationis tn̄ sūt generis fei vt hec anus id est vetu la/ hec tribus id est ꝓgenies/ hec porticus a hauyn/ hec man⁹: hec id⁹ id est diuisio temporis/ ꝓpue sunt octo idus cuiuslibet mensis/ hec ac⁹ hec pin⁹ hec nurus hec domus hec socrus Deinde dicit qd specus po test esse generis masculini vel feminini/ similiter ꝛ penus: vnde Acus est qua suitur quarte: sed tercie acus aceris est palea Pinus est nomē arboris Nur⁹ ē vxor filij Socr⁹ est mr̄ vxoris vel mariti Specus est fo ramen. rc̄.

Cum nomē sit in aus hec illi iūgitur vt laus

D. qd noia ter. in aus dipthongū sūt generis fei .vt hec laus

bs. ls. ms. ns. ps. rs. hec.

S vult hec iungi si consona presidet illi

Dicit qd noia terminata in s p̄cedente consonante sūt gn̄is fei: vt hec plebs puls hyemps mens daps pars

Adiectiua notes quibus omne genus dare debes

Hic ponit exceptionē dicens qd adiectiua debent excipi qr sunt gene ris omnis vt hic ꝛ hec ꝛ hoc sapiens

Mons pons fons hic dant. mars seps stirpe dens quoqz quadrans.

Autor dicit qd noia in lr̄a posita sunt gn̄is mas. vt hic mōs mont/ hic pons pōtis hic fons fontis/ hic mars martis id est deus belli/ hic seps id est serpens/ hic stirps est truncus arboris: hec stirps ē ꝓgenies hic quadrans quadrantis est instrumentum ad sciendum horas diei.

Et partes assis torrens sociabitur illis

Atqz calibs. calibs [illegible]

Dicit a. q partes assis sunt q̃cuns rc̃. ꝛ hoc nomen torrēs gn̄ale fluui orꝫ ꝛ hoc nomē calibs iunguntur predictis

Dant hic ps iuncta polisillaba. sed variantur

Hic ā. hec forceps et adeps. sed dicitur hic ceps

Dicit qđ noīa terminata in s p̄cedente p sūt generis masculini polisil- laba id est pluriū sillabarū vt hic auceps a fouler Sed forceps id est in strumentū capiendi ferrū ꝛ adeps variantur ꝑ hic aut hec id est gene. incerti Sed hoc nomen seps ꝓ serpente est gn̄is mas. Inuenitur eciam hec seps ꝓ quo dicitur seps sepis

Plura que dant hic et hec celebs infansqꝫ parensqꝫ

Et princeps effrons. illi coniunge bifrontem

Dicit a. qđ plura reperiuntur in cōmuni genere declinata vt hic ꝛ hec celebs id est castus. hic ꝛ hec infans hic ꝛ hec parens/ hic ꝛ princeps hic ꝛ hec effrons id est sine fronte/ hic ꝛ hec anceps id est dubius

Hec x preponens. sed plurima demere debes — x. hec.

In hac parte a. deter. de gn̄ibus noīm terminatoꝝ in x. Et dicit qđ no mina in x terminata sunt gn̄is feminini vt lex legis Dein̄ dicit qđ plu- ra den̄t excipi.

In triplici genere decet adiectiua notare

Dicit qđ adiectiā in x ter. sūt gn̄is om̄is vt hic ꝛ hec ꝛ hoc felix

x e si presit maribus polisillaba iungis — Ex poli sillaba. hic.

Dicit qđ noīa in x terminata p̄cedente e sunt gn̄is masculini dū sint po lisillaba .i: pluriū sillabarū: vt hic vertex est sūmitas capitis Codex .i liber Construe sic Tu iungis noīa polisilllaba maribus id est mascu- lis si ista lr̄a e presit id est ante sit huic lr̄e x.

Est tamen hec pelex vibex obexqꝫ supellex

Forpex et forfex .hic aut hec dant dant tibi cortex

Atqꝫ silex.

Hic ponit exceptionē ab illa pte: x e si p̄sit maribus: dicēs qđ nomīa q̄ in lr̄a ponuntur sūt generis fei. licꝫ hēant e an̄ x: vt hec pelex id ē me retrix: hec vibex signū factū cū virga. hec obex est repagulū hec supel lex id est mobilia: hec forfex est instrumentū quo scindūtur fila: hec for- pex est quo scinduntur pili Cortex est gn̄is incerti: ꝛ est quod circūdat arborem Silex est lapis durissimus qui ictu ferri ignē excutit

Fetibus hoc terre dabis. hicqꝫ frutex retinebit.

Hic ponit aliam exceptionē dicēs Tu dabis hunc articulum hoc fetl- bus terre id est nominibus importantibus fetus terre siue fructus: vt hoc carex quedam herba: excipitur frutex quod est generis masculini id est densitas virgarū vel frondiū

Ast dux et coniunx commune locatur et exlex

Dicit q̄ ista duo noīa dux ⁊ coniunx sunt generis cōis. Similiter hoc nomen exlex id est sine lege.

Hic dant rex grex fornix calixqz cilixqz

Et fenix mastix. hic calx pedis. hec latomorū

Dicit a. q̄ ista noīa sūt generis mas. vt hic rex hic grex: hic fornix fornicis id est arcus lapideus. hic calix calicis est ciphus vel in quo sacrificatur hic cilex cilicis est quidā populus. hic fenix fenicis nomē auis: hic mastix species gūmi hic calx calcis ꝓ talo pedis ē generis mas. et ꝓ calcina fe. ⁊ tunc nō excipi̅ꝛ sꝫ ꝯtinetur sub regula Hec x: ꝑpones: et hoc ē quod dicit Hic calx pedis: hec lathomorum id est lapidū coctorū sed latholomus significat cesores ⁊ diuisores lapidū

Trix tenet hec. tamen obliquis neutrum superadde:

Victrices turbe victricia tela tulere

Dicit a. q̄ verbalia in trix desinencia sūt ge. fe. vt hec amatrix tñ ī obliquis reperiuntur aliqñ ge. neutri vt signa victricia Ideo posuit hunc versum causa exempli Victrices turbe victricia tela tulere

Capitulum quintum de preteritis et supinis verborum.

A tibi per metrum formatio preteritorum

Atqz supinorum pateat presens lege scriptum

Et primo disce que sit formatio prime

In isto capitulo A. intendit deter. de preteritis ⁊ supininis verborum Et primo ꝑponit quid facere intendit sbiungens ordinē obseruandum. in principio ipsius capituli dicens q̄ primo intendit determinare de p̄teritis ⁊ supinis verboꝝ prime ꝯiugationis

Vi vel ui. vel di vel ti formatio prime

In hac pte a. deter. in generali de p̄te. verborū prime ꝯiugatōis ponendo viuersalester. coꝛ Et dicit q̄ ꝑrima ꝯiugatō v̄bi pōt facere preteritū in vi vt amo amas amaui. in ui diuisas sillabas vt domo domui: in di vt do das dedi: in ti vt sto stas steti.

aui prete rita pri. As in preterito vi suscipit. s remouendo

In hac pte a. ꝓcedit in speciali de p̄teritis verboꝝ prime ꝯiugationis Et dicit qd̄ verba prime ꝯiugatōis formāt p̄te. a scdā ꝑsona p̄ntis idicatiui modi remota s ⁊ addita vi vt amo amas: remota s. ⁊ addita vi: fit amaui.

Non sic formantur ter quinqz sed excipiantur

Cre do do mi iu sto pli fri so ne ve la se cu to

Auto: ponit exceptionē a predicta regula dicēs qd̄ ter quinqꝫ id ē quindecim verba prime ꝯiugatōnis nō formāt p̄terita vt supradcm̄ est sꝫ excipiuntur Et primo ponit exceptionē demonstrando illa v̄ba ꝑ sillabas

in secundo metro ptentas In q̄ quem metro sūt quindecī sillabe p̄ quas qndecim intelliguntur verba Per cre intelligit crepo pas. p̄ do domo as: p̄ do das: p̄ mi: mico cas: p̄ iu iuuo. p̄ sto sto stas/ pli plico as/ p̄ f. i frico as: p̄ so sono as/ p̄ ne neco necas/ p̄ ve veto as/ p̄ la lauo as/ per se seco as/ p̄ cu cubo bas/ p̄ to tonas ¶ Scire debēt pueri ⁊ eoꝝ p̄cepto res q̄d fere omia verba prime ꝯiugationis scdē tercie ⁊ quarte simplicia ⁊ multa eoꝝ composita. sic ꝯ omia verba deponentalia exponuntur: breuiter ⁊ distincte in libello q̄ dr̄: exercitiū puerorū gramaticale quod exercitium multū p̄utile est omnibꝫ ḡmaticā scire breuiter cupientibꝫ.

Nam cubo siue crepo domo deinde tonoqꝫ vetoqꝫ — Vndecim

Nexo plico sono seco deinde micoqꝫ fricoqꝫ — hāt ui.

Preteriunt in ui diuisas. do dedit: et sto

Dat steti. iuuo iuui preterit et lauo laui

Nunc oñdit a. quō verba p̄dicta faciūt in preterito dicēs Nam .i. certe ista verba cubo crepo ⁊c̄. pretereūt .i. preteritū faciūt in vi diuisas sillabas vt cubo cubas cubui crepo pas pui Do das facit dedi in p̄terito ⁊ posuit terciā p̄sonā cā metri/ sto dat steti Iuuo as p̄terit .i. preteritū facit in vi vt iuuo as iuui ⁊ lauo lauo as laui

Et neco quod necui facit et quandoqꝫ necaui

De neco dic aui ferro. necui reliqua vi.

Autor dicit q̄d neco etiā excipitur q̄d facit necui in pre. ⁊ aliqñ facit necaui in pre. ⁊ sic non excipitur Deiñ assignat drām huius verbi dicens. Dic aui in prete. de neco ferro. dic necui reliq̄ vi in prete. id ē quando necas cū omni alia ꝛi q̄ cū ferro.

Increpo formet vi. tamen et reperitur in aui

Autor dicit q̄d increpo aliqñ facit increpui ⁊ aliquando increpaui

Aui preteritum plico dat cum nomine iunctum

Hoc sine prebet ui. tamen et reperitur in aui

Autor dicit q̄d plico as compositū cū noībus facit p̄teritū in aui vt duplico duplicaui q̄d ꝯponitur ex duo ⁊ plico: ⁊ aliter ꝯpositū. in diuisas sillabas vt implico implicui q̄d cōponitur ex in ⁊ plico/ aliqñ reperitur in aui vt supplico cas supplicaui

De supinis prime coniugationis

Regula que formam seruans as mutat in aui — atum supina pri.

Recte preteritum formando supinat in atum:

In hac parte a. determinat de formatione supinoꝝ verborū prime coniugationis dicens q̄d verba prime ꝯiugationis: facientia preteritū in aui per rectam formationē scꝫ mutando as in aui faciunt supinū in atū vt amo amas amaui amatum

Sed lauo dat lotum vel lautum. potoqz potum
Doqz datum. dat stoqz statum. format iuuo iutum
A predicta regula excipiuntur lautū vel lotū/ poto potas facit potum
ꝛ non potatū Deinde dicit qꝺ do das facit datū/ ꝛ sto statum/ iuuo iutū
ꝛ est regula ꝛ non exceptio
Quod dat ui dat itum nisi desinit in co. sed in ctum
Ista supinantur. plicat micat excipiantur
Nam plico dat plicitum mico nescit habere supinū
Autor ponit aliam regulam dicens ꝙ illa verba prime ꝯiugatōnis. ꝙ faciunt preteritū in ui diuisas sillabas faciūt supi. in itū vt sono as. sonui sonitum/ nisi hoc verbū desinat in co vt frico Nam ista verba in co desinentia supinantur in ctū vt frico as cui frictū Sz mico ꝛ plico excipiūtur qꝛ nō faciūt i ctū ymmo plico facit plicitū ꝛ mico caret supinis
Aut dimico dat vel ui. primūqz supinat
Q. d. dimico as facit p̄teritū dimicaui vel dimicui ꝛ in q̄ptū facit dimicaui facit dimicatū in supino Ideo dicit. A. primū supinat
Sicqz neco nectū facit. et quandoqz necatum
Dicit ꝙ neco facit necatū in supino scꝫ qn̄ facit necaui in p̄terito ꝛ qn̄qz nectū insupino scꝫ qn̄ facit necui in p̄terito
More patris nexū faciet tibi nexo supinum
Dicit ꝙ nexo as facit nexum in supupino more patris id est primitiui. sut necto qꝺ eciā facit nexū Jn̄ venit nexo eius frequentatiuū.

De secunda coniugatione.

Ebes formare post primā verba secunde.
In hac parte a. deter. de preteritis ꝛ supinis verboꝝ secunde ꝯiugatōnis Et primo dicit Tu debes formare verba scd̄e ꝯiugationis post primā scꝫ ꝯiugationē
Vi. vel ui. vel di. si. format xiqz secunda
Hic a: generaliter ponit omēs terminatōnes verboꝝ secunde ꝯiugatōnis dicens qꝺ scdā ꝯiugatio format p̄teritū in vi vt moueo es moui/ in vi diuisas sillabas vt moneo es monui Uel in di vt video vidi Uel in si vt ride risi Uel in xi. vt augeo auges auxi.
Deo. Littera longa vel ar ante deo si facit. excipe stridi
Id ē verba scd̄e ꝯiugatōnis i deo desinentia p̄cedēte vōli nālr̄ lōga vel hac sillaba ar faciūt p̄teritū in si vt rideo risi ardeo arsi Excipe hoc verbū strideo qꝺ facit stridi licꝫ h̄eat vōlē longā ante deo
Si breuis est e vel J producitur atqz facit di
Id est si ante deo sit e vel J breuis/ illa lrā e vel i. ꝑducitur in p̄terito. ꝛ mutatur deo in di: vt video vidi. sedeo sedi
Ante de veniens e vel o liquida mediante

Principium geminat si muta vel m venit ante
E vel o si iuncta sit mute lex tenet ista
Continue iuncta si nõ lex non tenet ista

Dicit a. qđ si hec lrā e vel o sit ante deo liquida mediante id ē exñte int e ꝛ deo vt mordeo ꝛ pendeo tunc illud tale verbū geminat principium pteriti vt pēdeo pepēdi ꝛ mordeo momordi/ hoc dicit si lra m vł muta venit ātee vel o vtꝫ in pendeo ꝛ mordeo Deinde dicit ꝙ illa lex .i. regula continu e iuncta tenet id est valida est semꝑ si e vel o sit imediate iuncta lre mute vt tendeo tendes tetendi Nam li t. imediate iūgitur cū li e. Et si nō iungitur ista lex id est regula nō tenet Et hoc dicit ꝓpter splendeo in quo non iūgitur ꝑ immediate cū li e ymmo ista lra l est in medio Et sic dicend ū est in similibus

Si componantur geminantia non geminantur
Lex erit hec cunctis. po sto do disqꝫ remotis
Do sto composita gemiabunt poscoqꝫ disco

Optima reglā. de cōpositis

Hic ponit a. vnū notabile validum ꝑ omēs ꝯiugatōnes ad quas ꝑtinꝫ ꝛ est exceptio ab ista regula in declinationibꝫ posita Simpliciū norma formabis ꝯpositiua: qꝛ ꝑ candē regulam posset aliquis dicere ꝙ verba geminantia pteritū in simplicitate geminent in ꝯppsitione. Ideo autoꝛ sugꝑ hoc dat notabile dicens Si verba geminantia pteritū in simplicitate componantur: composita illa non germinantur Verbi grā Mordeo. mordes facit momordi/ si componatur cū re vt remordeo: tunc nō geminatur sed facit remordi Hec lex id est regula erit cunctis verbis Remotis illis q̄ ꝑ has quatuoꝛ sillabas intelliguntur Per do do as dedi cuiꝰ cōposita etiā geminantur vt circūdo das circūdedi Sto stas steti: eius ꝯposita psto as psteti Po vt posco poscis poposci ꝛ eiꝰ cōposita vt reposco cis reposci Per dis disco discis didici: eius cōposita vt dedisco dediscis dedidici.

Curro tamen cum pre geminat sed pungere cum re

Dicit ꝙ curro curris licet geminetur in simplicitate qꝛ facit cucurri tamen si componatur cū pre etiā geminatur vt pcurro pcucurri ꝛ pungo pupugi si cōponatur cū re vt repungo etiā geminatur vt repupugi

Vocalis longa vel ar ante deo geminans ve
Et que preponunt e breuem vel i patefiunt
Hec preter. per ui deo preterit. excipi prandi
Pransussum: iunge neutropassiua secunde

Autoꝛ epilogat pdcā vt epilogatione sua aliam inferat regulam Et dicit ꝙ verba scdē ꝯiugationis in deo desinentia hñcia vocalē longā: vel ar ante eo ꝛ illa que hñt e vel i breuem ante deo: ꝛ illa que geminātur i pterito patefiūt .i. sūt manifesta vt ṗ dcm̄ est Deiñ isert aliā regulam dicēs ꝙ oīa v̄ba scdē ꝯiugatōis in deo desinētia pter hec q̄ diximꝰ fac.

prete. p vi diuisas sillabas vt studeo studui cãdeo candui sordeo sordui. Deinde ponit exceptionẽ di. Excipe prãdi vł prãsussũ qđ ẽ pteritũ. de prãdeo des: deberet eni facere prãdui Jũge eciã neutropassiua secunde ↄiugatõis q̃ supplẽt pteritũ sicut prãdeo vt soleo solitussũ ⁊c̃

de supĩs. **Dans deo di vel si geminans ve supina dat in sum**

in deo. **Sic sedeo sessũ reddit tamen s geminatum**

Di. a. qđ verba scđe ↄiugatõis in deo ter. faciẽtia prete. in di vel in si ⁊ geminantia preteritũ faciũt supinũ in sũ vt ardeo arsũ ⁊ video visum mordeo momordi morsũ Sed a. exemplificat de hoc verbo sedeo sessũ dicẽs qđ facit in supino sessũ tamẽ geminat s Et in hoc excipitur q: secũdũ regulã datã deberet facere sesũ p simplicem s

Gaudeo gauisũ prebet. vult regula gausum

Hoc carmen clarũ est ideo exposicione non indiget

Preteriens in vi dat itum nullum ve supinum

Dicit qđ verba scđe ↄiugatõnis ter. in deo que faciũt pteritũ in vi faciũt supinũ in itũ vt studeo studui studitum: vel carent Jdeo dicit Nullum ve supinum vt candeo candui ⁊c̃.

Geo si. **Si facit l vel r ante geo. xi littera longa**

Vel dipthongus habet. in vi geo cetera formant

Dicit ꝙ verba secunde ↄiugatõis hñcia l vel r ante geo faciũt prete. in si vt fulgeo fulsi tergeo tersi Xi lr̃a longa .i. verbũ hñs lr̃am longã ante geo facit xi in preterito vt lugeo luxi Vel dipthõgus id ẽ verbũ habẽs dipthõgũ añ geo facit xi vt augeo auxi Deinde ponit aliã regulã dicẽs Jn vi geo cetera formant. id est ꝙ oĩa verba scđe ↄiugationis de q̃bus nõ est facta mentio in geo desinentia faciũt pteritũ in vi diuisas sillabas vt vigeo viges vigui

Prebet vi nullum. si per sum. xi facit ctum

D. ꝙ v̾ba desinentia in geo facientia pteritũ in vi carẽt supĩo vt egeo egui caret supio Et faciẽtia pte. i si faciũt supi. i sũ vt algeo alsi alsum Et faciẽtia prete. in xi supinãt i ctũ vt augeo auxi auctũ

Dic tamen indultum sed procreat vrgeo nullum

Dicit ꝙ indulgeo indulges facit indultũ ⁊ nõ indulsũ id̾ excipił ab illa regula Si per sum. Sed vrgeo vrges caret supino.

Leo eui. **Addita muta leo facit eui. viq3 facit tum**

Sic leo sic oleo de se facit omne creatum

Dicit ꝙ verba secunde ↄiugationis desinencia in leo muta precedente faciũt preteritũ in eui vt fleo fles fleui ⁊ faciũt supi. in tũ mutando vi i tũ vt fleo fles fleui vi i tũ fletũ Deiñ addit dicẽs ꝙ leo les qđ nõ est in vsu in simplicitate ⁊ etiã oleo ⁊ eoꝝ ↄposita vt doleo ⁊ redoleo. faciunt sic in preterito ⁊ in supino vt doleo facit dolevi doletum ⁊ redoleo redoleui redoletum.

Et quandoqȝ tamen olui reperitur itumqȝ
Dicit q̄ oleo oles aliq̄n facit preteritū in ui ꝛ supinum in itum
Ex oleo per ui Beniencia dic et in eui
Duplex preteritum reddit. duplexqȝ supinū
Quasi d. cōposita ex oleo oles faciūt preteritū in ui vel in eui vt redoleo facit redolui vel redoleui Et hoc est quod intendit
Etum Bel per itum dicas adolere per ustum:
Hinc et adustus erit.
Dicit q̄d sicut oleo ꝛ sua composita dupliciter faciūt p̄teritū: ita dupl'r faciunt supinū scȝ in etum ꝛ in itū Deiñ di. q̄ adoleo les. q̄d stat p̄ cres cere facit adultū in supino ꝛ hinc deriuatur adultus ta tum
Juncta muta leo patet hic oleoqȝ leoqȝ.
Cetera Berba leo per ui facit absqȝ supino
Hic epilogat autor ea que dixit de verbis desinentibus in leo vt aliā inferat regulā Et dicit verba desinencia in leo muta precedente ꝛ hoc verbū leo ꝛ oleo sunt manifesta quō faciāt in preteritis ꝛ supinis p̄ ea. q̄ dcā sūt Deiñ īfert regulā dicēs q̄ ceta v̄ba in leo desinentia faciūt p̄teritū iu ui diuisas sillabas ꝛ carēt supi. vt caleo calui ꝛ palleo pallui
Sed doleo dat itum. soleo Baleoqȝ supinū
Nunc ponit exceptionē a predicta regula dicēs q̄ v̄ba in l'ra posita faciūt supinū in itū vt soleo solitū valeo valitū doleo dolitū
Si queo sumqȝ facit. tamen in tum pluraqȝ reddit — Queo si
Dicit q̄d verba desinencia in queo faciūt preteritū in si ꝛ supinum in sū vt torqueo torsi torsum: tamen sepe facit in tū vt distorqueo distorques. distorsi distortum vel distorsum.
Dat Beo Bi per tum. Bi format Bbiqȝ supinum. — Veo Bi.
Ex Bi nil remouens: faciens tum nil superaddens.
Dicit q̄d verba scdē cōiugatōis desinentia in veo faciūt preteritum ī vi vt moueo moui Deinde dicit q̄ verbū faciēs p̄teritū in vi. mutat vi in tū formando supinū vbiq̄ id est in omni coniugatione vt amaui amatū moui motum / triui tritum / audiui auditum Et sciendum q̄ nil dēt mutari nisi solum vi in tum
Excipe pas ca fa se la sol Bol ag cog ꝑ a se
Dat caueo cautum. faueo fautum. sed amictum
Ex amicire facis. soluo Boluoqȝ dant Btum
De sero sume satū. lauo lotum. pascoqȝ pastum
Ag Bel Bel cognosco dat itum. sepelire sepultū
Ponit exceptō a reglā p̄dcā / Excipe v̄ba p̄ has sillabas itellecta q̄ n̄ faciūt ī supino vt dictū ē. Per ca caueo faciēs cautū q̄d dēret face catū

Faueo faui fautū ꝛ nō fatū: soluo solutū ꝛ nō soltū voluo volui volutū ꝛ nō voltū: sero seris seui satū ꝛ nō setū. lauo letū ꝛ nō latū pasco paui. pastū ꝛ nō patū Ag id ē agnosco vel ꝓ et cognosco dat itū vt agnitum. ꝛ cognitū ꝛ nō agnotū vel cognotū Sepilio facit sepultū ꝛ nō sepelitum Ai io est amicio facit amictū ꝛ non amicitū.

Ferueo donat vi siue bui. conniueo vi xi

Dicit qꝺ hoc verbū ferueo ferues facit ferui vel ferbui in preterito Et hoc verbū cōniueo facit conniui vel cōnixi

Vi tum dante preit vocalis non breuiata.

Dicit ꝙ verba faciensia preteritū in vi ꝛ mutantia vi in tū in supino ꝓducūt penultimā supini in omni ꝯiugatione vt amaui amatū. fleui fletū triui tritum audiui auditum.

Qui ci si sa li i demantur et inde creata

Nunc a. ponit exceptionē a regula predicta dicēs ꝙ supina q̄ intelligūtur ꝑ has sillabas qui ci ꝛc̄: demantur .i. corripiunt penultimā sillabā. vt queo quiui quitū: cieo ciui citū. sero seui satū, lino liui litū eo iui itū ꝛ sua composita vt nequeo nequiui nequitum oblino oblitū

De deo deqꝫ geo leo vel queo vel veo dicta

Sufficiunt. in vi diuisas cetera formant:

Hic a. epilogat omīa que dixit de verbis secunde ꝯiugationis vt inferat regulā generalē de ceteris Et dicit qꝺ ea que sunt dicta de verbis. scdē ꝯiugationis ter. in deo geo leo queo vel veo sufficiunt Deinde infert exemplū dicens qꝺ cetera verba de quibus nō est facta mentio formant sua preterita in vi diuisas sillabas vt doceo docui doctū ꝛ moneo monui. sorbeo sorbui timeo timui pareo parui

Dat maneo mansi. iubeo iussi neo neui

Ponit exceptionē a regula ꝓxīa dicēs qꝺ maneo facit mansi in pre. et non manui iubeo iussi neo neui.

Dans a per i: maneo dat ui. careatqꝫ supino

Dicit qꝺ qn̄ hoc verbū maneo mutat a in i. in ꝯpōne facit preteritū in ui ꝛ caret supino vt immineo imminui

Lucet pollucet facit xi. mulceo mulsi

Hereo si prebet. dat sorbeo psiqꝫ buiqꝫ

Dicit qꝺ luceo ꝛ polluceo faciūt preteritū in xi. mulceo facit mulsi hereo hesi: sorbeo sorpsi vel sorbui

Dat xi ctū. si sum. sed itum dat sorbeo sorptum.

Dicit qꝺ faciencia preteritū in si de quibus nuꝑ diximus faciūt supinū in sum vt maneo māsi māsū Et faciencia preteritū in xi faciūt supinū in ctū vt lux luctū scdm̄ artē intellige: sed sorbeo facit sorbui vel sorpsi ꝛ in supino facit sorptū vel sorbitū

Que dant preteritum per ui. caruere supino

Ni faciant in itum. teneo tentum. doceo doctum.
Censeo dat censum. sed itum sua compositiua
Misceo dat mixtum. ssi format iubeo iussum

Dicit a. q verba scdē ɔiugatōnis de quibȝ nō est ƒmo: carent supinis nisi faciūt in itū vt placeo placitū Deinde ponit exceptionē dicens q teneo facit tentum. doceo doctum Censeo ses facit censū. ⁊ eius ɔposita faciūt in itū vt recenseo recensitū Misceo ces mixtū quod preterit in vi ⁊ facit miscui Et iubeo facit iussi ⁊ iussum

Pauca supinantur preter sex neutra secunde
Sex retinent neutra pla no ca va pa doqȝ supina
Format itum doleo noceo valeo placeoqȝ
Pareo prebet itum. licet ac oleo taceoqȝ
Dat careo carui caritum cassumqȝ supino

Dicit a. q pauca verba neutra scdē ɔiugationis facientia p̄teritū ī vi. hn̄t supinū preter sex que p sillabas intelliguntur Per pla placeo ces. no noceo noces/ ca careo res: va valeo vales: pa pateo tes/ do doleo. doles Deinde declarat quō faciūt in supinis dicens q noceo doleo placeo ⁊ valeo faciūt supinū in itū Careo facit caritū vel cassū: pareo paritum/ liceo licitum/ oleo olitum/ ⁊ taceo tacitum

Cum dat ui pateo passum. dat torreo tostum

Dicit q pateo tes licet faciat preteritū in ui/ tn̄ facit passum in supino Torreo torres p assare facit tostum in supino.

Pando pati pateo passum ferere supino

Dicit q pando pati .i. patior ⁊ pateo pates faciūt passū in supino

De tercia coniugatione.

Ersibus his terna formatio fiet aperta

In hac parte a. determinat de terca ɔiugatione verborum Et dicit q in sequentibus versibus tercia formacio id est coniugatio fiet aperta id est manifesta.

Ui vel vi vel di ri ci ui dat tercia gi xi
Li si bi pi psi pariter mi qui quoqȝ cum ti

Uerba tercie ɔiugatōis aliqn̄ faciūt preteritū in vi vt tero triui. aliqn̄ in vi vt stripui/ in di vt reddo reddidi/ aliqn̄ in ri vt cucurri/ in ci vt vinco vici/ in xi vt cingo cinxi ⁊ sic de ceteris

A breuis ante cio cum compositis facit eci Cio eci.

Dicit a. q verba terminata in cio a breui precedente faciūt preteritū in eci tā simplicia quā composita vt facio feci ⁊ reficio refeci

Elicui preter. cio cetera format in xi.

Elicui dat itum. ci vel xi transeat in ctum.

Dicit q hoc verbū elicio facit elicitū in supino. Ci id est facientia preteritū in ci vel in xi faciūt supinū in ctum vt facio feci factum

documenta optia: Si presens tenet a tenet hic et vbiqz supina

Dicit q si presens tempus tenet a vt facio. supina retinēt a vt factum. Hoc intellige vbiqz id est in omni coniugatione

A si composita mutāt in I dant eqz supina

Dicit q si composita mutant a in I: vt ex in et facio componitur inficio tunc supinū tenet e vt inficio infeci infectū

Vt probat inficio. sed demes demere do go

In hoc versu ponitur exemplū regule precedentis cū dicitur Vt pbat inficio Deiñ ponit exceptionē cū dicit Sed debes demere do go Quasi dicat q vba in do et in go terminata excipienda sunt a regula predicta. qr nō hñt in supino sicut regula psupponebat. ymmo retinent illā lrām. quam habet suū simplex vt ab occido occasum. qd componitur ex ob et cado et exigo exactum qd componitur ex ex et ago/ deberemus eni dicere exectum et occesum.

Dio di. Gio gi: Dat si sumqz dio. Gio gi dat itumqz supino

Autor dicit q verba tercie coniugationis in dio desinentia faciūt preteritū in di et supinū in sū vt fodio fodi fossum Deinde dicit q terminata in gio faciunt pteritū in gi et supinum in itum vt fugio fugi fugitum

Pio ui. Dat pio semper ui. sine cepi sine cupiui

Dicit q verba tercie coniugationis desinencia in pio faciunt pteritū i vi vt rapio rapui: sine cepi id est excepto hoc verbo capio quod facit cepi et cupio cupiui

Ptum facit omne pio: sapio cupioqz remotis

Dicit q vba tercie coniugationis desinentia in pio quocunqz faciāt preteritum faciunt supinū in ptū vt rapio rapui raptū et capio cepi captū. Deinde ponit exceptionem dicens Sapio cupioqz remotis quia nō faciūt supinum in ptum ymmo sapio facit sapitum et cupio cupitum Hoc magis declarat dicens.

Dat sapio sapui sapitum. cupioqz cupitum.

Dat peperi pario. paritum partumqz supino.

Dat si sumqz tio. sed vtrolibet ss geminando

Sentencia est clara pro prima pte Di. eni a. q pario facit pepi in pterito et partū vel paritū in supino Deinde dicit q vbum ter in tio facit si preterito et sū in supino geminando s in vtroqz

Sem p uo dat ui. debet struo cum fluo demi

Et pluo. de hinc vtum producit dando supinum

vii fluxi. structum struxi. pluo vi dat et vtum

Dicit a. qđ verba tercie ɔiugationis terminata in uo diuisas sillabas. semp faciūt preteritū in ui diuisas sillabas vt acuo acui. Struo ꝛ pluo ꝛ fluo excipiuntur Postea dicit qđ illa que faciunt preteritū in vi faciunt supinum in utum penultima producta vt acui acutum Jđ dicit De hinc vtum ꝛc. Xum fluxi. id est qđ fluo facit fluxi in preterito. ꝛ fluxum in supino: struxi structū: pluo dat vi in preterito ꝛ plutum i supino anglice to rayne

Dat ruitumqꝫ ruo siue rutum. nōnullaqꝫ nullū.

Dicit qđ ruo ruis facit ruitū vel rutū in supino Nōnulla id est aliqua. ꝟba nullū dant supinū: vt renuo renui metuo metui

Bo psi ptumqꝫ facit si littera longa preibit — Bo psi.

In hac parte a. determinat de preteritis ꝛ supinis verboꝝ tercie ɔiugationis desinentiū in bo precedente lr̄a longa Dicit ergo sic Bo id est verbum tercie ɔiugationis in bo terminatū facit preteritū in psi ꝛ supinum in ptum: vt nubo nupsi nuptū quod est in vxorem duci Et scribo scripsi scriptum

Cetera bi faciunt. preterqꝫ de cubo fiunt

Dicit qđ cetera verba tercie ɔiugationis terminata in bo. scꝫ q̄ nō hn̄t vocalem longam ante bo faciunt preteritum in bi vt bibo bibi preter illa que deriuantur a cubo cubas que faciunt preteritum in ui: vt incūbo incumbis incubui incubitum.

Et nisi psi faciant per itum bo cuncta supinant.

Dicit qđ omīa verba tercie ɔiugationis in bo desinencia faciunt supinū in itum vt bibo bibitum nisi faciant preteritū in psi que faciūt supinum in ptum vt scriptum

Si co preueniat vocalis longa facit xi — Co. xi.

Dicit qđ verba tercie ɔiugationis desinentia ī co habencia vocalē lōgam an̄ co faciūt preteritū in xi vt dico dixi duco duxi.

N vel s abicitur. hec ci facit. illa facit vi

Hinc vinco vici sunt testes crescoqꝫ creui

Dicit qđ verba tercie ɔiugationis hn̄cia n vel s an̄ co abijciūt n ꝛ s in preterito Et illa que habent n faciunt ci vt vinco vici. ꝛ illa que habēt s faciunt vi vt cresco creui Jđ dicit: sunt testes crescoqꝫ creui

Excipe conquesci didici compesco poposci

Dicit a. qđ hec ꝟba excipiunt a regula p̄dicta scꝫ ɔquinisco qđ deberet facere ɔquiniui ꝛ facit ɔquesci .i. iclinare capite: ꝛ sic de alijs

Hec sunt verba quibus inceptio significatur.

Et que preteritis caruerunt atqꝫ supinis

Dicit a. qđ etiam verba inchoatiua excipiūtur ab illa regula N vel s abijcitur quia carent p̄teritis ꝛ supinis vt calesco calescis.

Glisco preteritum conquesci tolle supinum

Q. d. qḋ glisco gliscis caret preterito: ⁊ conquinisco caret supino
Preteritum parco dat parsi siue peperci
Dicit qḋ parco facit in pterito parsi siue peperci
Ci vel xi dat ctum. Vi tum facit. excipiasqȝ.
Excipienda docet que dat veo norma secunde
Autor dicit qḋ verba tercie ↄiugatōis faciencia preteritū in ci vel xi faciūt supinū in ctū vt vinco vici victū ⁊ dico dixi dictū Deinde dicit qḋ verba tercie ↄiugationis faciencia pteritum in vi mutāt vi in tum. vt cresco creui cretum Ponit exceptionē dicens Excipias illa verba. que faciūt preteritū in vi q̄ norma scdē ↄiugatōis ter. in veo docet excipienda Vn̄ si vis videre ea q̄ excipiuntur hēas recursum ad illā regulā in scdā ↄiugatōe positam q̄ incipit Dat veo vi p tum ⁊c̄
Dant in itum disco compesco posco supina
Q. d. qḋ posco facit poscitum: compesco compescitum ⁊ disco discituȝ ⁊ hoc secundum artem ⁊ non secundum vsum.
Dat parsi parsum. de se nullumqȝ peperci
Dicit qḋ qn̄ parco parcis facit parsi in preterito facit parsum in supino ⁊ qn̄ facit peperci in preterito caret supino
Do si. In si do vertit si per se longa preibit
Ante do vocalis. cu si stri ce peqȝ remotis.
Hec faciunt cudi stridi cessiqȝ cecidi
Nullum sido gerit. quod turpe sonat fit in edi
Nulla supina gerens. cessi creat ss sibi duplex
Dicit a. qḋ verba tercie ↄiugationis desinencia in do. mutant do in si. in preterito si habeant vocalem naturaliter longam ante do vt ludo lusi ⁊ ledo lesi Deinde ponit exceptionem dicens Cu si stri ce peqȝ remotis verbis q̄ intelligūtur p has sillabas: scȝ cu vt cudo cudis cudi: si, vt sido sidis caret pterito ⁊ supino Ideo dicit Nullū sido gerit. stri, vt strido stridi: ce vt cedo qḋ aliqn̄ facit cessi ⁊ aliqn̄ cecidi Illud qḋ turpe sonat scȝ qḋ habet turpē significationē fit in edi vt pedo pedis pepedi. ⁊ caret supino Ideo dicit Nulla supina gerens Deinde dicit qḋ cedo cedis cessi debet scribi per ss duplex
A do composita formabunt di geminata
Dicit qḋ composita a do das q̄ sunt tercie ↄiugationis faciūt preteritū in di geminando vltimam sillabā vt reddo reddis reddidi
His iunges prendo. dipthongus si tibi prebet.
Dicit a. qḋ hoc verbū prendo iungitur cū pdictis qr geminat pteritūȝ Dein̄ dicit qḋ verbū ter: in do hn̄s dipthongū an̄ do facit si i preterito
Ante do si veniat I vel V simul n mediante
In di pretereunt. sed in his n demitur ante

Dicit a. q̄ verba tercie ꝯiugationis desinentia in do hñcia J vel v añ do n mediante faciunt preteritū in di mutādo do in di sed n. remouetur vt fundo fundis fudi findo findis fidi

Tu geminans tundo tutudi dat. sumqꝫ supino

Autor excipit hoc verbū tundo quod geminat preteritum ꝛ facit tutudi et dat sum in supino vt tusum: tūdo est percutio

Dat tundo tutudi. donat tondere totondi.

Tondeo dat tonsum sed prebet tundere tusum

Hic ponit drām inter tundo ꝛ tondeo Lrā est clara.

Ante do dipthongus. producta ve littera vel que.

Do dedit. aut I vel v super n. prendoqꝫ patescunt

Nil aliud mutans prebet per cetera di do.

Autor epilogat ea que dixit de verbis terminatis in do vt aliā iferat regulā Et dicit q̄ hñcia dipthongū añ do vt claudo. ꝛ lrām productaꝫ vt ludo: ꝛ illa que ꝯponūtur ex do das vt reddo. ꝛ illa q̄ hñt J vel v añ do n mediāte vt scindo ꝛ fundo: ꝛ hoc verbū prendo prendis patescunt id est manifesta sūt vt supra Deinde infert regulā dicēs q̄ alia v̄ba in do ter. p̄bent di in prete. nil aliud mutando nisi do i di vt scādo scādi

Diuido si demas et que fiunt geminando

Hic ponit exceptionē a regula predicta dicēs Tu demas id est excipias hoc v̄bū diuido diuisi ꝛ illa verba q̄ geminant preteritū vt cado cadis cecidi: tendo tetendi Pendo pependi vel pendi

Do sum prebet in is: exceptis a dare natis de supis.

Ista supinantur per itum. quociens geminantur in do.

Abscondo dat itum geminans di. non geminans sum

Dicit a. q̄ in his verbis predictis do mutatur in sū formando supinuꝫ vt ludo lusū claudo clausū diuido diuisū Deiñ ponit exceptionem dicēs q̄ deriuata ab hoc verbo do das excipiuntur qm̄ ista supinantur i itū quociens geminantur vt reddo reddis reddidi redditū Deinde dicit q̄ abscondo facit absconditū vel absconsū / absconditū qñ facit abscōdidi: absconsū qñ facit abscondi.

N quibus eripitur penultima si breuietur

Additur s duplex. si longa sit s tibi simplex

Dicit a. q̄ verba tercie ꝯiugationis quibus repitur n i preterito si penultima preteriti breuietꝛ geminat s in supino vt scindo scidi scissū: ꝛ si penultima sit lōga faciūt supinū in sū p simplex s vt fūdo fudi fusum

Dat passum pando subducit n s geminando

Dicit q̄ pando dis remouet n in supino ꝛ geminat s ꝛ facit passum.

Pandi pati pateo passum fecere supino.

Dicit qd pando pati .i. pacior et pateo pates faciūt i supino passū su

Dat tendo tensum. tum quedam compositorum

Dicit qd tendo dis facit tensum in supino et quedam compositorum faciunt tum vt contendo contentum

Edi donat edo sum donans stumqz supino.

Nec sua composita cogunt duplicare supina

Dicit qd edo es est facit edi in preterito et esum vel estum in supino Et hoc sua composita nō cogunt duplicare supina Namqz pro qz. ambedo dat ambesū comedo comestū Ideo subditur versus sequens

Namqz ambesus esum comedoqz comestum.

Iste versus patet ex precedentibus

Go si Si facit r go nisi sint a rego nata. sed in xi

Cetera sunt. pun pan le tan sed demas et a fran.

Hec cum compositis dant gi. tribus a lego demptis

Hec intelligo diligo negligo que faciunt xi

In hac parte a. determinat de preteritis et supinis desinentibus in go dicēs qd verba desinentia in go hn̄cia r añ go faciūt preteritū in si vt tergo tersi mergo mersi nisi sint nata id est deriuata a rego. Sz cetera q̄ non habent r añ go faciūt preteritū i xi vt tego texi Sz excipiūt pūgo lego pāgo tāgo ago et frango q̄ cū eorum compositis faciūt preteritū in gi Except tribus compositis a lego que faciunt in xi vtz in textu

Preteritum triplicat et sensum pango. pacisci

Dat pepigi. panxi dat cantus. iungere pegi

Q. d. qd pāgo pāgis hz triplex preteritū et triplex significatū Nam aliquando stat pro facere pactum et tunc facit pepigi Aliqn̄ facit panxi. et stat pro cantare Et aliqn̄ stat pro iungere et tunc facit pegi. vt Ossiqus et neruis compegisti me

Tango facit tetigi. sed ago vel frango dat egi

Dicit qd tango tangis facit tetigi in preterito Sed ago et frango faciunt prete. in egi vt egi fregi.

Preterito duplici duo significat. stimulando.

Pungo facit pupugi. punxi punctos numerando

Dicit qd pungo gis significat duo .i. habet duas significationes duplici preterito .i. secundum duplex prete. facit pupugi stimulando .i. qn̄ stat pro stimulare facit punxi qn̄ stat pro punctos numerare

Dego degiqz dabit. que dat rego xi sociabit

Dicit qd hoc verbū dego degis pro viuere facit degi in preterito Deinde dicit qd deriuata a rego regis faciūt preteritū in xi vt dirigo direxi

Dans go si sū. per tum gi xiqz supinant

Dicit qd verba tercie coniugatōis preteriti in si supināt in sū vt tersi tersuz Et

preterentia in gi vel in xi supinant in ctũ vt legi lectũ/ texi tectum
I vel a si preit go venit n mediante supino.
Semper n eripitur. sin tin et an excipiantur.
Dicit qd verba tercie coniugatõis in go desinentia hñcia I vel a ante go n. mediante sp n eripitur in supino vt iũgo gl iunxi iuctũ et frãgo gis. fregi fractũ Excipiũt vba itellecta p has sillabas viz cin. vt cingo/ tin vt tin go/ an vt ango qr retinent n in supino Et hoc declaratur in seqntibus
N retinẽt ango cingo tingoqz supino.
Et plango iungo pla[n]xi ctum. degoqz nullũ
Dicit qd ista verba retinent n. in supino licz habeant I vel a añ go n. mediante vt ango anctũ cingo cinctũ tingo tinctũ plango plãctũ pãgo panxi panctum/ dego degis nullum habet supinum
Dat fixi fixum: sed dic de fingere fictum
Dicit qd figo figis fixi facit fixum in supino et fingo fingis facit fictum. Ho xi.
Ho xi ctumqz facit. dat vi lo ni gemmetur Lo vi
L. ibi p si lo preterit. excipe vulsi. Vel velli.
Dicit qd vba desinẽtia in ho faciũt p̃teritũ in xi et supinũ in ctum vt tra ho traxi tractũ Deiñ di: qd desinencia in lo nõ geminancia l. pretere unt in ui diuisas sillabas vt colo colis colui. Notant dixit: ni gemine[t] l qr ibi scz q̃ l. geminatur tunc lo mutat in li. formando preteritũ vt vello lis velli. tñ excipitur in quantũ facit vulsi
L duplex repetit mutam si muta preibit
Dicit qd qñ vbũ in lo ter. duplicat l muta p̃cedente l exñte in principio sillabe tũc illa muta gemiatur in preterito vt fallo fefelli.
Tollo tuli psallo psalli dat. falloqz falli.
Dicit a. p modũ exceptionis qd ista vba tollo psallo et sallo li[z] geminãt l in pñti et hẽant mutã in pricipio prime sillabe tñ non geminant p̃teritũ
L simplex dat tum. sed sum geminata supino
D. qd desinẽcia in lo p simplex l faciũt supinũ i tũ vt colo cultũ Sz hñcia duplex l faciũt in sũ supinũ: vt fallo fefelli falsũ pello pulsum.
Tum vel itum dat alo. caret omni malo supino
Psallere nolo carent. alienum dat tibi tollo
Ponit autor exceptionem dicens qd alo alis dat altum vel alitum in supino Malo caret omni supino Psallere id est psallo et nolo carent su/ pino. Tollo tollis dat tibi alienum supinum. videlicz subla tum quod est supinum de de suffero. Mo ui.
Mo dat ui dat itum: premo preter emoqz. sed illa
Excipias quibus est per se penultima longa
Nam psi preterito reddunt. ptumqz supnio

Dicit ꝙ verba desinentia in mo faciūt p̄te. in vi vt tremo is tremui: p̄ter emo ⁊ premo de quibus statim dicetur Sed excipias illa verba q̄bus est p̄ ie penultima longa q̄ faciūt p̄teritū in psi ⁊ supinū in ptū vt p̄mo promis prompsi promptum.

S geminando si sum prem o. emo mi dat et emptū

Dicit ꝙ premo facit pressi in p̄terito ⁊ p̄ssū in supino geminādo s Emo emis facit emi in preterito ⁊ emptū in supino.

No. Vi No dat ui g vel o si presit. et a cano nata.

D. ꝙ desinētia i no g vel o p̄cedente faciūt p̄te. i ui vt gigno nis genui ⁊ pono posui Et nata .i. deriuata a cano p̄ ꝯpōnē vt precino p̄cinui

Ante no psi facit facit m. preter cano: cetera vi dant

Dicit ꝙ h̄ñcia m añ no faciūt preteritū in psi vt contemno contēsi Cetera vero que non p̄nt ꝯtineri sub regulis p̄dictis faciūt preteritū i vi. vt sterno straui preter cano quod facit cecini.

Dat lino lini vel liui. deinde litum dat

Dicit ꝙ lino h̄z duplex pre. videlz lini vel liui ⁊ nō ē ī vsu i sīplicitate sz in compōne ita videlz oblino oblinis

No per vi dat itum nisi natis a cano. nam tum.

N precedit in his. psi ptū dat. vi facit tū

Dicit ꝙ verba tercie ꝯiugationis desinentia in no faciētia prete. in vi. faciūt supinū in itū vt gigno genui genitum Sine natis a cano .i. verb deriuatis a cano is: nā n precedit in his diriuatis a cano vt precino presinui precintū Psi ptū dat .i. facientia preteritū in psi dant supinū i ptū vt ꝯtempno ꝯtempsi ꝯtemptū Viq̄ facit tū .i. facientia p̄teritū in vi faciunt supinū in tū vt sterno straui stratum

Po Vi. Po dat ui dat itū breuis e si preuenit. m pi

Ptumq̄ remota facit. psi cetera ptumq̄ dedere.

Dicit ꝙ verba desinentia i po e breui precedenti faciūt prete. in vi ⁊ supinū in itū vt strepo strepui strepitū Si vero m sit ante po m remouet. ⁊ po mutatur in pi vt rūpo rupi ⁊ supinū facit ruptū Cetera scilz que nō habent e breuem nec m ante po faciunt preteritū in psi ⁊ supinum i ptū vt repo repsi reptum.

De quo. Dat liquo liqui. coquo coxi. ctum dat vtrumq̄

Dicit ꝙ linquo linquis facit liqui in prete. ⁊ coquo coxi vtrūq̄ facit supinū in ctum vt lictū ⁊ coctū

Ro Vi. Ro vi tumq̄ facit. ge cur excipienda ver vq̄.

Dat si stumq̄ gero velut vro. curro cucurri

Cursum. ri vel si verro versumq̄ supino

Dicit ꝙ verba desinentia in ro faciūt preteritū in vi ⁊ supinū ⁊ tū vt tero triui tritū Excipiēdo verba intellecta p̄ has sillabas videlz ge .i. gero cur .i. curro ver .i. verro v .i: vro q̄ faciūt prete: ⁊ supi. vtz in littera

Quero quesiui quesitum redde supino.
A sero composita serui sertumqz dedere
Infero sic format et consero Viqz situm dat
Sic sero formauit prius et sensum duplicauit.
Composita a sero ris faciunt pteritũ in vi ⁊ supinũ in:tum Jdõ dicit Infero sic format: ⁊ consero ↄserui consitũ: idõ dicit: ⁊ consero vicȝ sitũ dat: Deinde reddit causã huius ponendo regulã de sero seris Sic sero formauit prius ⁊ sensum duplicauit Q. d. ꝙ sero seris antecꝙ esset ↄpositũ formauit preteritũ sic vt dcũm est scȝ in rui ⁊ in vi vt sero serui ⁊ seui. ⁊ gegeminat preteritũ supinũ ⁊ significatũ Nam inq̈tũ facit serui stat ꝓ inserere: ⁊ in quantum facit seui stat ꝓ seminare

So siui

So siui situmqz facit. sed deme capesso
Quod si sumqz facit. sic Viso sicqz facesso
Dicit ꝙ desinentia in so faciũt preteritũ in siui ⁊ supinũ i sitũ vt lacesso sis lacessiui lacessitũ Sȝ deme .i. excipe capesso qđ facit capessi in preterito ⁊ capessum in supino Viso visis ⁊ facesso sis sic id est similiter faciunt ⁊ sunt verba desideratiua.
Pinso preteritum per ui. formando dat istum.
Dicit qđ pinso pinsis facit pinsui in preterito ⁊ pistũ in supino

To xi

Ante to c Veniens in xi to mutat in xum
Dicit ꝙ desinencia in to c precedente mutant cto in xi in pterito ⁊ cto i xum in supino vt flecto flexi flexum
Dat xui pecto pariter xi. sic quoqz necto.
Dicit qđ pecto facit pexui in pterito vel pexi: ⁊ similiter necto.
Ante to Verba duo retinent r. absqz supino
Prebet ui sterto. ti format sum quoqz Verto
Dicit qđ duo vba hñt r añ to vt sterto tis ⁊ vto tis. sterto facit stertui. in preterito ⁊ caret supio/ vto facit vti in prererito ⁊ versũ in supino
E duo corripiũt quorum peto Viqz facit tum
S geminando sui format meto. deinde facit sum
Dicit qđ duo vba hñt e breue añ to scȝ peto ⁊ meto. peto facit petiui i preterito ⁊ petitum in supino Meto facit messui in pterito ⁊ messum in supino geminando ss.
Dat si sum mitto. tamen s geminando supino
D. ꝙ mitto tis facit misi in pterito ⁊ missũ in supino geminãdo ss.
Dat sisto statui si transeat atqz statutum
Si sit neutrale steti nullumqz supinum

Dicit q hoc verbū sisto tis si transeat id est si est transitiuū facit statui i preterito et in supino statutū Et si sit neutrale id est neutrū absolutū facit steti in pretito et caret supino:

Vo vi. L vo preueniens de vo vi format et vtum

Dicit q hncia l añ vo faciunt pretitū in vi mutando vo in vi et supinum in vtum vt voluo volui volutum

Longaqz precedens vocalis. xi facit ctum

Dicit q verbum hñs vocalē longā añ vo facit pteritū in xi vt viuo vixi et supinū facit in ctū vt victū

Xo xui. Xo dat ui xum nexo: texo quoqz textum

Dicit qd desinencia in xo faciūt pteritū in xui vt nexo nexui et texo texui: nexo facit nexum in supino et texo facit textum

De quarta coniugatione

Post predicta vide que sit formatio quarte

In hac pte a. determinat de pteritis et supinis verborū quarte ɔiugationis Et primo ɔtinuat cū pcedentibz dicens. Post predicta vide que sit formatio quarte.

Ui vel ui xi si vel xi niqz dat ii vel psi

Autor ponit generaliter omēs terminatōes preteritorū vborū quarte ɔiugationis dicens Quarta ɔiugatio dat in pteritis has terminatōes videlz iui vt audio audiui vel in ui vt salio salui Uel in xi vt repio reppi si vt sensio sensi/ xi vt vincio vinxi/ psi vt sepio sepsi Ui vt venio veni et suū ɔpositū vt inuenio inueni

Cio xi. Dat cio xi quociens n preuenit. hac sine dat si

Dicit qd verba quarte ɔiugatōis desinencia in cio n pcedente faciunt pteritū xi vt vincio vinxi Hac sine dat si id est desinencia in cio sine hac lra n dant si in pterito vt sarcio sarsi

Non sine compositis debent dissillaba demi

Hec faciunt iui. sic format sanxio sanxi.

Ponit exceptionē a regula predcā dicēs qd verba dissillaba .i. duarū sillabarū i cio desinencia dent demi id est excipi nō sine ɔpositis q3 eciā ɔposita excipiūtur. hec eni faciūt i iui: vt scio sciui nescio nesciui Deīn dicit q sancio sic format preteritū q3 facit sanciui vel sanxi

De verbis quarte que da[illegible] cio dicta notate

Epilogando dicit magr. decet notare de verbis tercie ɔiugationis terminatē in cio et illa q dcā sunt q3 dicit q sufficiēt dcm̄ ē Ideo dicit q sūt notenda ea que dixit.

Cetera qrte habēt iui. Cetera preteriti vocem fecere per iui

Dicit qd verba quarte ɔiugationis que nō pñt contineri i regul pdcs faciūt preteritū in iui vt audio audiui seruio seruiui

Sed legem cassant hanc cassus et inde creata
Haurio sentio sepio si dant. Vi cambio psi
Dat veni venio sic que componis ab illo.
Dat salio salui salii quoqz siue saliui
Ponit exceptionē a regula ꝓdicta dicēs. Cassus id est verba itellctā ꝑ has sex sillabas ꝯtentas in hac dictōe cassus Cassant id est distribuunt hanc legē id est regulam ꝓdcām Per c intelligr̄ cambio cambis qd̄ facit campsi vel cambiui/ per a haurio is hausi/ per s sepio sepsi/ per s sētio sensi/ per v venio veni ⁊ eius composita vt reuenio reueni/ per s salio salui salij vel saliui sed tunc nō excipitur Hoc etiā intelligr̄/ de ꝯpositis eorum vt exhaurio exhausi Et iō dicit ⁊ inde creata
Queqz parit pario simul excipiuntur. et aio
Dicit eciā ꝙ illa v̄ba q̄ pario parit ꝑ ꝯpōnē deñt excipi a regula supra dcā qꝛ nō faciūt in iui ymmo faciūt sicut stati dicetur Et hoc v̄bū aio is excipitur de q̄ dabitur doctrina i caplo de anōlis ⁊ defectis. Nō ꝙ pario ris in simplicitate est tercie ꝯiugationis in ꝯpōe vero q̄rte vt r̄pio
Aperio dant nata rui. nisi quod reperire
Comperioqz peri faciendo preteriere
Dicit qd̄ deriuata a pario ris faciūt preteritū in vi vt aperio aperui nisi comperio quod facit comperui ⁊ comperi.
In xi preterita per ctum fecere supina — de supīs q̄ hn̄t si vel xi.
Dicit ꝙ faciēcia preterita i xi faciūt supinū i ctū vt vincio vinxi vinctū
L preeunte vel r si tum facit. his sine dat sum
Dicit ꝙ faciencia ꝑteritū in si l vel r ꝓcedēte faciūt supinū in tū vt farcio farsi fartū ⁊ fulsio fulsi fultū Faciencia vero preteritū i si sine his litteris scꝫ l vl r faciūt supinū in sū vt sensio sensi sensum
Excipias haustum dans haurio sepio septum
Hic a. ponit exceptionē a regula predcā dicēs ꝙ haurio ⁊ sepio licꝫ faciāt ꝑteritū in si tn̄ excipiūtur qꝛ haurio facit haustū ⁊ sepio septū
Et venio sic dat ab eo veniencia ventum.
Quidquid parit pario simul r preeunte facit tum
D. ꝙ venio ⁊ eiꝰ ꝯposita supināt i tū Et ꝯposita de pario fa. tū r ꝓce.
Iui preteritum semper transfertur in itum — de supīs q̄ hn̄t iui
Dicit qd̄ faciencia pre. in iui faciūt supinū in itū vt audiui auditum
Dat salio saltum dum vi facit excipiendum.
Dicit qd̄ qn̄ salio facit salij vel salui i prete. facit saltū i supino ⁊ qn̄ facit saliui fac̄ salitū ⁊ tunc non excipitur
I quibus eripitur duo deme supina sepultū

Quod sepelire facit amicire figurat amictum.

Quia supius dixit facien[c]ia pteritu in iui faciut supinu in itu Jdo dicit po nedo exceptione de istis vbis sepelio et amicio que cu derent face sepelitu et amicitu abijciut J et faciut sepultu et amictum.

A queo composita vel eo breuiare supina

Constat. et ambitum non corripit ambio solum

Quia supius dixit q faciencia pte. in iui faciunt supinu in itum penultimam pducendo. mo ponit exceptione de ppositis ab eo is et queo qs dices q corripiut penultima supini vt neqo nequi neqtu et transeo transiui transitu Sed hoc verbum ambio bis. no corripit ymmo pducit penultinma supini vt ambio abis ambiui ambitu Et si obiciat de hoc verbo supbio supbis qd pducit penultima supini Dicatur qd no est compositu de sup et eo sed est deriuatum de supbus supba supbum

De preteritis et supinis verboru deponentalium.

J reperire cupis ex deponente supina

Actiuam finge vocem. formaqz p illam.

Sicut letatum veritum. Sed plurima verba

Jlla creant aliter. probat hoc ratus atqz misertus

Supius a. nos docuit formare pterita et supina vbor ta actior q neutror Nuc aut determinare intendit de supinis verbor deponentaliu siue de supis vbor hnciu passiua voce: et dicit Si tu cupis repire supia ex deponetali vbo: debes fingere voce actiua. et supponere qd heat verbu in o termiatu et formare ptitu et sup. scdm illa vocem actiam: et repto supio illius verbi actiue voc imediate heb supinu verbi depenent quod sile est Exquo qdem supio et verbo su es est poteris suplere ptitu illius verbi deponent De hoc a. ponit exemplu d. Sicut letatum. veritu. Presupponam qd iueiatur leto as: hoc tale verbu leto as faceret letaui p illa regula As i pretito vi etc. et facet letatu in supino per illa regula Regula que forma etc. Ex quo scire possumus qd letatu est supinu h verbi letor letaris ex quo supino et verbo su es est suppletur. pteritu verbi. videlz capiendo pticipiu pteriti tpis ab ipo supio deriuatu vt dicendo letat su vel fui Simile possum dicere de verui. p illam regulam De deo deqz geo leo vel queo vel veo dicta. Sufficiunt in ui. diuisas etc: Et eius supm. veritu per illa regulam. Que dant pretitum p ui carue supino Ni faciant in itum. Eodem modo p cetera discurrendu est Sed plurima verba excipiuntur que aliter faciut supina q dcm est Probat hoc ratus atqz misertus Fingamus qd reo res reperiatur. eius pteritum faceret reui p illam regulam De deo deqz geo etc et supinu reitu vel carcret Et sic deberemus dicere qd in preterito de reor faciet reitus sum vel fui. aut careremus tali preterito: sed quia facit ratus ideo excipitur Preterea fingamus qd inueniatur misereo misereseius pteritum faciet miserui p illam regulam De deo deqz geo etc.

Et supinũ faciet miseritũ Et p ꝯseq̃ns misereor faciet miseritus sũ vel fui. Et q: facit misertus sũ vel fui ideo excipitur

Dat fateor fassum nullum liquor medeorq;
Et vescor cum reminiscor illis adiungere debes

Dicit qđ fateor facit fassũ deberet enĩ facere fatitũ fingendo vocē actiuā Deiñ dicit q liquor ris ⁊ medeor mederis vescor vesceris ⁊ reminiscor nullũ habent supinum

Hec circumloquium non seruant preteritorum

Quasi dicat q p̄dcā verba carent supinis ex eo q nō seruāt circũloquium preteritorũ: id est carent suppletione p̄teritorũ qm̃ carent supinis. quibus deficientibz necessario deficit suppletio p̄titorum

Disce supina dare per deponencia terne.

De deponētib⁹ tercie ꝯiugationis:

Magister dicit O lector disce dare supina ex verbis deponētibz tercie ꝯiugatōis nō seruantibus regulam p̄dcām videlz Si reperire cupis ⁊c Hec patent in sequentibus.

Gressus cōmentus fructus fretusq; profectus
Et fruitus lapsus nactus quoq; pactus adeptus
Vltus et iratus oblitus functus et vsus
Questus complexus nisus vel dicito nixus

Dicit q ista que in lr̄a ponũtur nō formantur scđm vocē fictā. videlicz gressus de gradio Nā deberet facere grasus ficta voce actiua scz gradio Dat di sumq; dio Eodem mō discurrendũ est p cetera Etsi aliqua reptas que formantur scđm vocē fictam. dicas qđ de ipsis est doctrina ⁊ nō exceptio/ vt iratus qđ venit ab irascor. fingamus vocem actiuam scz irasco: faciet iraui p illā regulā N vel s abijcitur. ⁊ faciet iratũ per illam regulam Vi tũ facit Ideo patet qđ nō excipitur sed est doctrina. Cōmentus venit a cōminiscor: fructus fruitus ⁊ fretus a fruor/ pf. ct⁹ a proficiscor Vltus ab vlciscor Oblitus ab obliuiscor Functus a fũgor Vs⁹ de vtor: q̄st⁹ de q̄ror: ꝯplex⁹ de ꝯplector Nix⁹ ⁊ nis⁹ de nitor

Ortus et oriturus dic mortuus et moriturus

Dicit a. qđ orior ⁊ morior cũ sint tercie vel quarte ꝯiugationis hn̄t preterita iuxta terciam ꝯiugationē vt ortus sũ ⁊ mortuus sũ: ꝑticipia vero futuri temporis iuxta quartā vt oritur⁹ ⁊ moriturus penultima correpta quā deberent ꝓducere p illā regulā In vi preteritum.

Hinc experrectus faciunt loquor et sequor vtum.

Dicit q expergiscor facit expiect⁹ sũ loq: locut⁹ sũ sequor secutus sum

Dat tutum tueor. tuitum tuor. ambo tueri.

Dicit q tueor facit in supino tutũ. tuor facit tuitũ: sed ambo faciunt tueri in infinitiuo modo.

Dat nascor natum. dat mensum metior. et orsum

Ordior. et passum pacior. pociorqz potitum
Sentencia est clara in textu.
Credo q exosus verbo caret atqz perosus
Autor dicit q est opinionis qd exosus qd idē est qd in odio habēs et p osus qd idem est carent verbo/ id est a nullo verbo deriuantur licet sūt noia et et non pticipia tñ sr hoc pñt fieri qstiões qs ad pñs preteriuitto.

Capitulū vi. de defectiuis et anormalis

Donatum sequere per verba fruencia lege.
In isto capitulo a: intendit determinare de verbis defectiuis et anormalis Et primo dicit q tu debes sequi donatū per verba fruencia lege id est regula M. d. q tu debes variare verba regularia sicut donatus insinuat Illam de verbis irregularib9 dabo tibi doctrinā vt patebit in sequentibus.
Dic duc fac et fer. et que componis ab illis
Dicit qd ista vba dico cis duco cis facio facis et fero fers sunt irregularia in prima voce impatiui qr deberemus dicere dice duce face et fere et dicimūs dic duc fac fer Et forte hoc est ad drām genitiui et datiui. huius nois dica dice fera fere: et ablatiui hui9 dux et fax Similiter ē dicendum de cpositis eo vt bñfacio cis Impatiuo modo benefac.
Cum facit a vertit in i: verbi regula seruit
Dicit a. q facio cis qñ mutat a in I in cpōne tunc regula verbi seruit sibi .i. qñ irregulariter declinatur: vt inficio cis Impatiuo modo infice
In vi preteritum de se data tempora quedam
Sincopat. hinc deme dissillaba quod fit et inde
Dicit qd pterita in vi terminata sincopant quedā tēpora data de se .i. aliqs voces ab ipsis deriuatas: vbi grā Preteritū hui9 verbi amo as. facit amaui et ab ipo deriuat amauisti qd aliqñ sincopat et dicim9 amasti p amauisti et sic de similib9 Sz nōnter dicit Tpa qdā qr nō omia. sincopant sz aliq Nec dēm9 sincopare nisi reperiantur ab autorib9 sincopata. v9 Sincopa si fuerit veterū vestigia seruet Deinde ponit exceptionē dicēs Hinc deme dissillaba id est preterita duarū sillabarū et illa que ab eis deriuantur/ quia talia nō paciuntur sincopam vt neo nes neui neuisti deneo deneui deneuisti.
Inuenies nosti flisti flasti quoqz scisti
Nunc a. ponit exceptionē a regula pdeā dicēs q pterita in lrā posita. licz sint dissillaba .i. duarū sillabarū i prima psona tñ inueniūtur sincopata. exéplū vt p nouisti nosti: p fleuisti flesti p flauisti flasti Et pro sciuisti scisti etc.
Cum verbum quod habet quarto casu sociari

Participans tempus dare preteritum videamus.
Et careant illo. que non licet addere quarto
Preteritum verbi damus istis. participantis
Nunq preteritu. nunq vel raro supinum
Ambigo compesco disco posco tremo glisco
Lambo vel lingo metuo timet vrgeo caluo
Linquo vel sugo paueo fugit horreo scando
Mando cum scabo scalpo coniungito cerno
Accusatiuis tamen hec poscunt sociari.

Dicit q verba que habent construi cu accusatiuo p natura propria pnt hre participiu pteriti teporis scz in passiuis eo et p pseqns eade possut habere supinu vt amo amatu amor matus su Illa vero q no pnt vel no hnt construi cu accusatiuo carent preterito tpe participij vt seruio serui ui: no enim repitur seruitus su Tame aliq sunt que licz possunt pstrui. cu cccusatiuo casu no hnt preteritu participij nec habent supinu: et si habent raro hoc contingit. Et ista sunt que in littera numerantur scz ambigo compesco etc. De quibus verbis cu aliqua sint ambigua et obscura. ipsa declarabo Ambigo pro dubitare Compesco id est pstringere Caluo id est decipere: sugo to souke Scando to clymbe. mado id est comedo Scabo to clavve: scalpo idem est.

Dices de neutris q raro participantis
Seruant preterita. sed multis adde supina
Dicqz fere cuncta per rus formare futura
Inde tamen tollis ea que caruere supinis

Dicit qd neutra raro hnt preteritu participij .i. pteritu pfcm ex suppletione participij et h9 verbi su es Sz multa hnt supina vt seruio seruitu obedio obeditu: et fere omia habent participiu in rus vt seruitur9 obediturus Tn excipiuntur ea que carent supinis que etia carent participijs in rus Ideo dicit Inde tamen tollis etc Que autem sut illa neutra que habent preteritu et no supina declaratur vt infra

Preteritum neutra dat hec. desuntqz supina
In rus par racio facit illa caruere futuro
Estuo sterto mico rudo strido strideo psallo
Conquesci parco.
Vt docui iunge: preter sex neutra secunde.
Sex retinent neutra pla no ca va pa doqz supina

Dicit qd ista verba estuo as sterto stertis et omia supradicta habet pre terita vt estuo estuaui/ sterto stertui/ sed no habet supina: ideo caret p ticipijs in rus. quia participia in rus formantur a supino: quo deficiente non possunt formari Et hoc est qd dicit In rus par racio Deinde dicit. qd vba neutra secude piugationis vt docui supra in scda coiugatione iunguntur predictis qr ipla caret supinis et pticipijs in rus vt egeo egui supinis caret Excipiuntur sex que hnt supina: id dicit. Preter sex. Et hec sex intelliguntur per sex sillabas positas in vltimo versu. scz pla .i placeo ces cui placitu/ no noceo ces cui nocitum: ca careo cares carui caritu vel cassum: va valeo es valui valitu/pa pateo pates patui passu do doleo doles dolui dolitum

Vii. sunt vba neu tropassia

Audeo cum soleo fio quoqz gaudeo fido
Quinqz puer numero neutropassiua tibi do
Prandeo cum mereo predictis annumerabis

Dicit autor qd verba supradicta sunt neutropassiua et sut defectiua seu irregularia qr in preteritis pfectis et in his que formantur ab eis reti nent vocem pasi uox: in ceteris vero neutrox Iuxta donatum dicente Sunt preter ea neutropassiua vt gaudeo gauisus sum etc

qtuor st neutra passia q bz addut liceo nu bo.

Exulo vapulo veneo fio quoqz quatuor ista.
Sensum passiui sub voce gerunt aliena

Dicit a. qd quatuor sunt verba q sub voce actiua passiuam retinet sig nificatione et pstructione: scz exulo las hz vulgare passiuu id e ebanior. vapulo id est verberor: veneo id est vendor: fio id est formor Et dicr de fectiua qr deficiut a recta significatione Nam gerut sensu passiui sub a liena voce id est sub voce neutrali Istis quatuor addutur duo scz liceo. et nubo Vn liceo id est taxor Nubo id est ducor in vxorem

ix. coia. verba

Largior experior veneror moror osculor hortor.
Criminor amplector tibi sint communia lector
Si bene connumeres interpretor hospitor addes

Dicit qd verba supradicta sut coia et sut irregularia ex eo qd hnt duas significationes sub vna terminatione

qtuor. st vba sig. pns et p titu. sub vo va

His duo sunt odi noui cepi meminiqz
Que retinent sensum presentis preteritiqz
Que formantur ab his pariter sensu duplicabunt
Datqz mementote memini dedit ante memento

Dicit autor qd ista quatuor verba in textu nominata sunt defectiua seu irregularia quia deficiunt in aliquibus temporibus et sub vna termina tione retinent sensu presentis et preteriti temporis Carent etiam impe ratiuo preter memini quod habet memento in singulari et mementote i plrali Ideo dicit Datqz mementote memini dedit ante memento.

Et est sciendum qd illa tpa q̄ formantur ab illis videlz. odi cepi noui et memini pariter sensum duplicabunt .i. habebunt sensum presentis tē=pis ꝛ preteriti ꝛ sic variant̄ Noui noueram nouissem ;nouerim nouero nouisse. ꝛ sic de similibus Jō dicit Et que formantur ab his.

Ex do passiua nisi dor solum lego dicta

Dicit qd hoc verbū do das hēt passiuū in oī psona pterq̄ in prima Cō strue Ego lego passiua dcā ex do das nisi solū dor qꝛ nō īuenit̄ de vsu

Aio sisto fero tollo ferio furo cerno

Ex his preterita negat vsus habere creata

Dicit a. qd ista verba aio sisto ꝛc̄ de se nō hn̄t pterita nec supina nisi q̄ mutuantur ab aliis verbis Nam aio facit dixi dictū ꝛ mutuatur a dico dicis Sisto facit steti ꝛ mutuatur a sto stas ꝛ tūc caret supio Aliqn̄ fac̄ statui ꝛ tūc mutuat̄ a statuo statuis Fero facit tuli ꝛ latū ꝛ mutuatur a tollo tollis Tollo fac̄ sustuli sublatū Ferio fac̄. pcussi pcussū a pcutio p cutis Furo fac̄ insaniui isanitum ab insanio insanis Cerno fac̄ creui ꝛ mutuatur a cresco crescis

Vii. sūt q̄ nō hn̄t ꝓpria sed accōmo=data preterita.

Passiui ternis impersonale locabis

Auor dicit qd verba impsonalia sunt defectiua. qꝛ variantur p vnam vocē tm̄ scꝫ p terciā psonā passiui numeri singularis vt verbo impsona li tempe pn̄ti amatur Sequenciū textū sētencie difficiles sūt valde pro pueris Jdeo nō frangant sua capita qm̄ i ꝯiugatōibus a donato posite clarissime patent vsqꝫ ibi, Tempora terna forem.

Personas dabit imperium primas in vtroqꝫ

Tempere presenti ternas quas dat modus optans

Extremo. ternis est altera forma futuri

Quas dedit indicii sibi presens: has dabis illis

O vel or adicias. Volo compositumqꝫ demas

Dicit a. qd impium id est modus impatiuꝰ dat primas psonas plales i vtroqꝫ tempe scꝫ i pn̄ti ꝛ i futuro quas modus optans id est optatiuꝰ dat extremo id ē futuro Q. d. qd prima psona plralis numeri pn̄tis et futuri temporis impatiui est similis tercie psone futuri optatiui modi. Et vltra dicit qd impatiuus i tpe pn̄ti hꝫ tercias psonas similes terciis psonis futuri tempis optatiui modi Verbi grā Nam dicimus Impa=tiuo modo ama amet Et plr̄ amemus amate ament. Futuro amato tu vel ille Et plr̄ amemus amatote amanto In futuro optatiui dicimꝰ Fu turo vtinā amem ames amet Et plr̄ vtinā amemꝰ Ex quo patet vt dic tū est Deinde dicit qd altera forma est ternis scꝫ terciis psonis futuri i=patiui: ꝛ docet ipsas formare dicens Tu dab illis ternis psonis futuri impatiui tam singularibus q̄ꝫ pluralibus illas tercias psonas quas p̄ sens tempus indicii :i. indicatiui modi dedit sibi ꝛ adiicias o vel or O i actiua voce vt amo as at addita o fit amato in singulari Amāt adita o

fit amanto in plurali Or vero additur in passiua voce vt amat addita or fit amator i singulari Amant addita or fit amantor i plurali Si vero verbū nō hēat actiuū debem⁹ fingere q̄ hēat vt si volumus formare tercias psonas futuri impatiui h⁹ verbi scz aggredior aggreder Fingam⁹ vocē actiam scz aggredio dis dit addita or fit aggreditor ⁊ sic habemus terciam psonā singularē futuri tpis ipatiui. vt aggredim⁹ ditis aggrediunt addita or fit aggrediuntor Et sic habem⁹ terciā psonā plralis impatiui Et est sciendu q̄ scdā ⁊ tercia psona futuri impatiui singular numeri sunt silēs tā i actia voce q̄z i passiua Deinde ponit exceptōnē dicēs Volo compositiuaqz demas M. d. q̄ volo ⁊ eius ꝯposita excipiunt qr nō hn̄t impatiuū modū preter nolo nonnis nonnult de quo dicetur inferius ibi Nolo patrem sequitur.

Ante te tote mini minor a dat prima. sequensqz

E longam: iqz breuem dat tercia. quartaqz longam

Dicit qd v̄ba prime cōiugationis hn̄t a ꝓductā an̄ te in scdā psona pn̄tis tpis iperati modi plral numeri: ⁊ hn̄t a ꝓductā an̄ tote i scdā psona plrāl numeri futuri tpis ⁊ hoc est i actia voce vt amate amatote In passiua vero voce hn̄t a an̄ mini ⁊ minor vt amamini amaminor Uerba scdē hn̄t e longā vt docete docetote Uerba tercie habent I correptaz: vt legite legitote legimini legiminor Uerba quarte habent I ꝓductā vt audite auditote audimi audimior

Presentes nota sic fit persona secunda

A prior. eqz sequens. dat e tercia. sed I dabo quarte.

Hic a. docet nos q̄lr dicere debem⁹ i scdā psona present tēporis impatiui modi singlāris numeri/ dicēs qd prior id est prima ꝯiugatō dat a ꝓductā i scdā persona pn̄t tēporis iperatiui modi: vt ama. Sequens id est secūda dat e ꝓductā vt doce Tercia dat e correptā vt lege Sed ego dabo I productam quarte coniugatōni vt audi.

Adde re passiuo modus vltimus huic similatur

Modo ponit regulā de scdā persona iperatiui mōi passiē vocis. Et di. q̄ si volum⁹ iueire scdām personā singularē verbi passiui debemus addere re scdē persone actiui vt ama addita re fit amare Deinde dicit q̄ ifinitiu⁹ mod⁹ assilātur huic scz iperatio passiui vt amare.

Tres ri p reqz dabunt. re lego iacit i facit ex e

Nunc ponit regulā de ifinitiuo passiui dicēs q̄ tres ꝯiugatōes scz prima scdā ⁊ quarta dabūt ri p re id mutabunt re in ri formando ifinitiuū. passiui vt Amare re i ri fit amari Docere re in ri fit doceri Audiri re i ri fit audiri Deinde d. Re lego iacit. ⁊c. M: d. qd v̄ba tercie ꝯiugatōnis abijciūt illā sillabā re ab ifinitiuo actiui ⁊ postea mutant e i I formādo ifinitiuū passiui: vt legere abiecta re ⁊ e i I fit legi Expone sic lr̄am Lego id est verbum tercie cōiugationis iacit id est abijcit re: q̄ pro cedat I ex e id est e mutatur in I

Prouideas primis e vel a terniqz futuris

Quia superius dixerat qd prime persone imperatiui modi pluralis numeri presentis temporis et futuri Etiam tercie persone tam singularis quam pluralis numeri presentis temporis optatiui modi erunt similes persone plurali ac terciis personis futuri optatiui Ideo dat vnum notabile nunc qualiter pronunciare debeamus futurum optatiui Et dicit Tu prouideas e scilicet in primis personis quam et et a terciis in futuro optatiui modi Q.d. qd e et a sunt in futuro optatiui sed e in prima coniugatione et a in reliquis Ideo aliqui dicunt Prouideas e scilicet in prima coniugatione scilicet futuri optatiui Uel a in ternis id est in tribus aliis coniugationibus

Sum passiua notant. sed abest modus imperialis
Sis dabis hinc. sed ades ex assum sume vel assis
Sitis vel este vide. formabis cetera recte

In ista parte a. docet variare sum es dicens qd verba passiua notant hoc verbum sum es est. hoc est ostendit qualiter debeat variari Nam iungitur sum es variatum in verbis passiuis in omnibus temporibus et modis preterquam in imperatiuo. Ideo d. Sed abest modus imperialis Deinde declarat quomodo facere debet in imperatiuo dicens Tu dabis huic id est imperatiuo hanc vocem sis Sed ab hoc verbo composito tu sume ades vel assis in imperatiuo Deinde dicit vide istas voces scilicet sitis et este que sunt irregulares Deberemus enim dicere. Imperatiuo modo sis sit Et pluraliter simus sitis sint Tu formabis cetera recte id est secundum regulas datas de formis personarum

Tempora terna forem dat fore. cetetera sperne
Rem dat res ret rent remus caret at foretis

D. qd hoc verbum forem habet tria tempora videlicet presens preteritum imperfectum modi optatiui. preteritum imperfectum subiunctiui: presens preteritum imperfectum infinitiui Ceteris vero caret Ideo d. Cetera sperne Deinde dicit qd non habet nisi has voces scilicet fores ret rent et fore in infinitio Non inueniuntur plura Et hoc est qd dicit Rem dat etc.

Foren.

Normam preterita seruant per anormala verba

Autor dat vnam regulam generalem videlicet qd omnia preterita seu sint regulariter seu irregulariter formata seruant normam id est regulam et formationem in aliis vocibus a se formatis: non solum hoc intellige per verba regularia sed etiam anormala Nam sicut amaueram formatur ab amaui I in e et addita ram fit amaueram: ita formatur fueram a fui

Optima regula.

Dat presens primi fers fert fertisque. secundi
Presens fer ferte. ferto fertote futurum
Dat terni presens ferrem. socium sibi iungas
Dat quinti ferre presens. eademque notate
Tempora passiuo. ferris ferturque notentur
Ferre de hinc fertor. ferrer ferrique sequuntur
Ad morem terne fero cetera debet habere

Hic ponit a. irregularitatē huius vbi fero fers fert ⁊ ei⁹ passiui dicēs. ⁊ docens ipm̄ declinari qđ est irregulare in istis vocibus videlȝ i scđa ⁊ tercia psona in singulari ⁊ in scđa plr̄ali pn̄tis tpis indicatiui modi qr facit fers fert cū deberet facere feris ferit feritis Et hoc ē qđ dicit Pre sens primi .i. indicatiui dat fers fert fertisq̄ꝫ Dein̄ dicit q̄ est irregulare in impatiuo scȝ in scđa psona singulari pn̄tis tpis ⁊ in scđa plr̄ali: qr facit fer ferte cū dēret facere fere ferite Dicit etiā q̄ est irregulare in futuro impatiui eo qđ facit ferto fertote cū deberet facere ferito feritote. Et hoc est qđ dicit: scđi id ē impatiui dat fer ferte cū dēret face fere ⁊ ferite Futurū dat ferto fertote Deinde dicit qđ ē irregulare in optatiuo. ⁊ subiunctiuo dicēs. pn̄s terni :i. optatiui modi dat ferrē Junges sibi sociū .i. subiunctiuū qui dr̄ socius optatiui ex eo qđ hēt p̄teritū impfectū simile p̄senti ⁊ preterito impfecto optatiui. ⁊ p̄teritū plusq̄pfcm̄ silē: p̄terito pfcō ⁊ plusq̄pfcō Est enim irregulare in illa voce ferrem qr dēret face fererē Dein̄ dicit q̄ hȝ irregularitatem in infinitiuo dicēs Pre sens quinti .i. infinitiui dat ferre cū dēret face ferere. Preterea ponit irregularitatē in passiuo dicēs Eademq̄ꝫ notate tempa passiuo Q. di. q̄ passiuū de fero scȝ feror est irregulare in illis tpibus. in quibus fero est irregulare Et hoc declarat subsequenter dicens Ferris ferturq̄ꝫ notentur Lr̄a est plana Finaliter ponit irregularitē eiusdē vbi dicens. q̄ in alijs tempibus ⁊ psonis fero debet variari tanq̄ si esset tercie ꝯiugationis Et hoc intendit cū dicit Ad morem terne fero cetera debet hr̄e

Dat volo vis et vult. volumus vultisqȝ voluntqȝ
Jussio deficiens capit ex optante supremum
Dat primo vellem. dat fine velim modus optans
Hec sociis repete. supremus dat tibi velle.
Hinc finem demas. per ternam cetera formas

Hic a. docet nos variare hoc vbū volo Et dicit qđ est irregulare. seu defectiuū in illis tpibus ⁊ in illis psonis que in lr̄a ponūtur Jn ceteris vero declinatur ad modū tercie ꝯiugationis Et hec est sentencia Nūc veniamus ad constructionē que talis est Hoc vbū volo dat istas voces irregulares in tpe pn̄ti indicatiui modi. vis vult volum⁹ vultis volunt. est aūt irregulare sed ponitur causa doctrine. Jussio id est impatiuus modus deficiens capit supremum ex optante id ē optatiuo in futuro loco impatiui. videlȝ velis Q. dicat q̄ volo caret supino. ⁊ loco impatiui vtimur futuro optatiui Modus optans id est optatiu⁹ dat primo id est in primo tpe vellem: ⁊ dat fine id ē in futō tpe veli Tu repete hec tpa p̄dcā socijs id ē tpibus subiunctiui modi similibus tpibus optatiui. q̄ sunt tria scȝ pn̄s subiunctiui qđ assimilatur futuro optatiui. De alijs duobus dcm̄ est ante Supremus modus id est infinitiuus dat tibi velle Demas id est auferas finem id est futurū tempus huic id est infinitiuo: Tu formas cetera tpa de q̄bus nō est facta mentio p terciam id est secundum terciam ꝯiugationem.

Dat maso primum raro formare futurum — maso.
Jura tenere patris per cetera tempora dices.
Dicit malo mauis mauult raro hꝫ primū futurū .i. futurū indicatiui Sed in ceteris temporibus ⁊ modis tenet iura id est regulā seu variationē patris id est primitiui. quod est volo vis vult
Noso patrem sequitur. tamen imperialis habetur — noso
Nosi nolite nosito nolitote futurum
Dicit nolo sequitur id est variatur ad modū sui primitiui quod ē volo vis Tū in hoc verbo habetur imperialis .i. impatiuꝰ modus q̄ non hēbatur in suo primitiuo vt s̄ diximꝰ Deiñ declarat q̄lr fiat iste impatiuꝰ dicēs Tu debes dicere noli ⁊ nolite in p̄nti ⁊ in futuro nolito ⁊ tote.
Es est ac esse dat edo. dat cetera terne. — edo
Ad plures edite. sed plures dant tamen este
Dicit q̄ꝺ hoc verbū edo qñ ꝯcat to ete est irregulare in q̄tū facit es est in scdā ⁊ tercia ꝑsona presentis tempis indicatiui modi ⁊ eciā in q̄tum facit esse in infinitiuo qꝛ dēret facere edo edis edit infinitiuo modo edere Deiñ dicit q̄ꝺ in alijs tꝑibus declinatur ad modū tercie ꝯiugationis. scꝫ Dic cetera terne Deiñ ponit irregularitatē in impatiuo dicens Ad plures edite sed plures dant tamē este Quasi dicat secunda ꝑsona p̄sentis tempis impatiui pluralis numeri facit edite vel este
Es est ac estur. dat edo.
Dicit ab edo es est formatur estur impsonale.
Dat fio fierem fieri: dat cetera terne — Fio.
Extremum terni presens dabit imperialis.
Dicit a. fio fis ē irregulare in q̄tū facit fierē in optatiuo ⁊ in p̄terito. īꝑfecto subiunctiui Cetera vero tpa hꝫ ad modū tercie ꝯiugationis Deinde dicit p̄ns tempꝰ impialis .i. impatiui modi dat extremū terni .i futurū optatiui q̄ dr̄ inꝰ modꝰ Q. d. loco īpatiui vtimur futuro opti.
Quesumus ex queso retinens nil plus dare credo — Queso
Dicit hoc verbū queso .i. rogo hꝫ hanc vocē q̄sumꝰ ⁊ non plus
Dat mereor merui. mestus sum mereo flenti
Dicit q̄ꝺ hoc verbū mereor mereris apud modernos facit merui in p̄terito ⁊ deberet facere meritus sū Et mereo meres deberet facere merui in preterito ⁊ facit mestus sū
Explicit expliciunt: dic infit inquit et inquam — Explicit
Tantum presentis sunt temporis infit et inquit — īq̄t infit
Nil plus inueni nec ab inquo dicitur inquit
Inquam presentis est et quandoqꝫ futuri — Inquā

Hoc defectiuū verbum sed dicito solum

Dicit q hoc verbū explicit nō hz nisi explicitūt Deiñ dicit qd hec tria. scz infit .i. dicit: inquit ꝛ inquā sūt defectiua qꝛ nō hūt aliā vocē Pꝰea declarat dicēs q infit ꝛ inqt sūt tantū pñtis tempis nec plus inuenit. de ipsis Nec est credendū q inquit ab inquio deriuatur. ymmo inquio est verbū pse Preterea dicit qd inquam aliqñ est presentis temporis. ꝛ aliqñ futuri

Inquio. Inquio inquis inquit qmus qtisqz quntqz
Aīn tantum dices et est donare futurum
Est presens inque. nil plus vult vsus habere

Dicit qd hoc vbū inquio sic variatur Inqo inqs inqt Et plr inqmus inquitis inquiunt. Futuro inquiam inquies inquiet Inque vero est presentis temporis impatiui nec plus habemus de vsu

Vale. Dicqz vale quidem dixere valete valeto.

Dicit qd hoc verbum vale est defectiuū qꝛ nō habet nisi impatiuū scz. vale in singulari numero ꝛ valete in plrali ꝛ hoc in pñti In futuro autē. habet valeto in singulari numero ꝛ valetote in plrali

aue Sic formatur aue. nil plus poteris reperire

Dicit qd hoc verbum aue formatur .i. variat sicut vale ꝛ nō plꝰ inuenit.

salue Processu simili salue formare decebit.

Dicit q hoc vbū salue variatur sicut aue ꝛ vale Nō q hec tria vba aue salue ꝛ vale sūt vba salutatoria sz drūt/ qꝛ vale dr in recessu Aue in aduentu Salue tā in aduentu q in recessu Vñ vꝰ Aue dic veniens deiure valeqz recedēs Hoc verbū salue sensū cōphendit vtrunqz

aio. Aio dic is it unt plurali sociabis
Sic per preteritum lector discurre secundum

Sentencia hec est qd hoc verbū aio hz ais ait Et plr aiunt. Preterito impfecto aiebam bas bat Et pluraliter aiebant Et nil plus habet.

Inuenitur ai.

Dicit q in ipatiuo mō hꝰ vbi aio repit ai. ꝛ nil plus scdm vsum

Is it declinet ausim pluraliter ausint

ausim Dicit qd hoc verbū ausim id est audaciam velim nō hz nisi ausis ausit. Et pluraliter ausint

Et faxo faxis faxit dic: et cedo pro dic

faxo. cedo. Id ē hoc vbū faxo .i. desidāt facio declinatur sic faxo faxis faxit Deiñ di. q hoc vbū cedo .i. dico est defectiuū qꝛ nil plus hz.

Capitulum septimum de quatuor formis verborum.

Quatuor in verbis sunt forme. preteritisqz
Dic inceptiuam meditatiuamqz carere

Hoc est illud capitulū in quo determinatur de quatuor formis verborū scz pfecta inchoatiua frequētatiua τ meditatiua Perfecta vt amo Inchoatiua vt amasco Frequentatiua vt amito Meditatiua vt amaturio Dic igitur sic Quatuor sunt forme verboꝝ in verbis vt dictū est Deinde ponit vnū notabile dicēs Preteritis qz dic inceptiuā meditatiuāqz carere Q. dicat qđ vba inceptiua seu inchoatiua vt amasco τ docesco. τ etiā meditatiua carent preteritis τ supinis

Esuriet tamen inuenies et parturierunt

Hic ponit exceptionē dicens q esurio esuris qđ est meditatiuū de edo. es est τ parturio ris meditatiuū de pario paris hñt pterita Ideo dicit Tñ iuenies esurijt τ pturierūt vt i saᵃ scripta esurijt: τ alibi ysaias ptu.

Ex verbis illas perfectis credimus ortas
Queqz frequenter agis eciam formantur ab illis

Q. d. q iste due forme predcē scz inchoatiua vel inceptiua τ meditatia etiā illa vba q̄ tu agis frequenter .i. que sunt frequentatiua formantur a verbis pfectis .i. habentibus perfectam significationē Et hoc ē sine aliqua suppletione τc.

Atqz prior sit ei data declinatio verbi

Id est q vba frequētatiua sunt prime ꝯiugationis vt cursito cursitas. τ legito legitas

Ex v supremi decet o formare supini
Sic curro curso formabit nectoqz nexo

Prima formatō verbi freqn.

Nunc docet formare vba freqntatiua dicēs q nos decet formare o ex v supremi .i. vltimi supini Q. d. q verba freqntatiua formantur ab vltimo supino vbi pfecti v mutando in o Exēpla ponuntur in littera

Si tamen a longa fit in illis ante suprema
Hanc in i mutabis formans. et eam breuiabis
Sic rogo dat rogito sic aptito fiet ab apto.

secunda

Hic ponit exceptionē a modo formandi pdicto dicens qđ a lōga. si sit ī ante suprema .i. in penultima sillaba illius supini Tu formans freqntatiuū a tali supino mutabis hanc lr̄am scz a in i τ breuiabis eam scz i Exēpla patēt in littera ibi Sic rogo dat rogito.

Sed si perfecti preteritum sit retinens gi
Tunc ex persona presentis deme secunda
S. et to iunges. legito sic ex lego formas.

Tercia

Hic ponit modū formandi frequentatiua dicens Sz si p̄teritū pfectum vbi pfecti fit retinens gi vt lego legi: tunc formando frequentatiuū deme id est remoue a scdā psona hanc lrām s ꝛ iungas hanc sillabam to. Exempla patent in lr̄a vt legito ꝛ fugito

Sciscitor et scitor dices et querito sector

Dicit qđ ista vba scꝫ sciscitor ꝛ scitor q̄ veniūt a sciscito tas vl̄a scio scis ꝛ q̄rito tas qđ venit a q̄ro q̄ris: ꝛ sector ris qđ venit a sequor sequeris. excipiūtur q: non formantur vt supra i aliq modorꝫ supradictorum.

formatio vbi icho- atiui.

Hanc inceptiuam formam veteres posuere

Co cum persona presentis iunge secunda.

Verbi perfecti decet hoc exemplificari

Ferues feruesco dat norma tepepesqꝫ tepesco

Hanc declinari faciet tibi tercia verbi

Nunc docet nos formare inceptiua seu inchoatiua dicēs q verba ichoatiua formantur a scdā psona vbi p̄sentis temporis. addita hac sillaba co vt ferueo ues addita co fit feruesco .i. incipe feruere De hoc exemplificat in lr̄a cū dicit Decet hoc exemplificari ferues feruesco Preterea dicit q ista verba sunt tercie ꝯiugationis ibi scꝫ Hanc declinari.

Sed dices hisco cum regula format hiasco

Hic ponit exceptionem a regula p̄dcā dicens qđ hoc vbū hisco cis inchoatiuū de hio hias: deberet facere hiasco scđm regulam datā

formatio vbi medi tatiui

In meditatiuis fiet formacio talis.

Verbi supremum perfecti pone supinum

Et finem breuia cum quo rio fit sociata

Parturio facere sic debes esurioqꝫ

Nunc docet nos a. formare vba meditatiua Et in conclusione dicit qđ vba meditatiua formātur ab vltimo supino vbi pfecti v breuiata ꝛ addita rio vt partum partu v breuiata ꝛ addita rio fit pturio.

Verborumqꝫ data fit declinatio quarta.

Quasi dicat qđ meditatiua deñt esse quarte ꝯiugationis

Sequitur secunda pars alexandri et capitulū de regimine dictionum.

Hic iubet ordo libri vocum regimen reserari

Istud est octauũ capitulũ in quo a. deter. de regimine dictionũ Et dicit sic Ordo libri iubet regimen vocũ: hoc ē dictionũ: reserari .i. manifestari: hic id est in hoc capitulo Et hoc dicit quia in principio huius libri promiserat post quatuor formas verborum determinare quomodo dictõnes cõstruantur ⁊ dependant adinuicem ibi scʒ Hinc pro posse meo vocum regimen reserabo. ⁊c̃

Vult intransitio rectum supponere verbo
De personali tamen hoc intellige dici

de ntõ ãte v̄bum

Autor incipit a nominatiuo ostendens quomodo construatur Et dicit Intransitio vult rectum supponere verbo. id est facere suppositũ verbo scʒ personali Ideo dicit De ꝑsonali tamen hoc intellige dici: vt in exemplo petrus legit. li petrus construitur cum verbo legit intransitiue: ⁊ regitur ab illo verbo legit ex parte ante ex vi persone ⁊ numeri

Sepe vocans verbum sibi vult apponere rectum
Et substantiuum. vel quod vim seruat eorum

de ntõ pꝰ v̄bũ

Autor nunc loquitur de nominatiuo ꝓut regitur a parte post Et dicit. ꝙ verba vocatiua vt vocor nominor ⁊ appellor. ⁊ substantiua vt sũ ⁊ existo: ⁊ illa que vim seruant eorum vt fio vado ambulo incedo. videor et appareo possunt regere post se nominatiuum vt vocor petrus: sum homo: fio bonus: vado letus: videor sapiens ⁊ sic de aliĩs Construe sic Vocans verbum. substantiuum: vel quod vim seruat eorum. sepe vult apponere rectum sibi.

Horum consimiles debet coniungere casus
Copula personam dum pertineant ad eandem

Dicit qđ copula horum verborum supradictorum debet iungere similes casus dum isti casus pertineant ad eandem personam. scʒ nominatiuus supponens ante ⁊ nominatiuus apponens post vt ego vocor petrꝰ Nam li petrus ⁊ ego vt supra pertinent ad idem Si vero nõ ꝑtineãt ad idẽ scʒ suppositũ ⁊ apposiũ tunc nõ valeret regula Ecce exemplũ Ego vocor a petro Ego sum in domo tua. Et est sciendum ꝙ nominatiuus a parte post regitur ex vi copule

Ex vi persone rectum regit inicialem
Rectum qui sequitur verbi natura gubernat.

Dicit ꝙ ntũs qui regitur a ꝑte añ regitur ex natura vt ipsũ qđ est alter vel ex vi persone Et ntũs qui regitur a ꝑte post ex vi copule verbi siue ex natura similis copulationis

de appõe

Apponens duplices substantiuos sibi iunges.
In casu simili poteritqꝫ genus variari

Tunc illos ad rem spectare decebit eandem
Et plus commune precedere debet in istis
Sicut homo sortes. animal capra. consimilesqz.

Superius a. determinauit de nominatiuo qui sine figura ꝯstruit Nunc vero determinat de nominatiuo qui regitur ꝑ figuram Et dicit sic. Tu apponens id est apposicionem faciens iunges sibi dissimiles substantiuos duplices in casu cõsimili Quasi dicat qđ appositio habet fieri per duos casus immediate ꝯiunctos qui debent esse cõsimiles vt hõ sortes ⁊ genus poterit variari id est possunt poni in diuerso genere vt animal capra Deinde dicit qđ decebit illos substantiuos spectare ad eandem rem Nam dicendo homo lapis non est appositio: qꝛ homo ⁊ lapis non ꝑtinent ad idem Dicit eciã qđ plus cõe dez ꝓcedere in istis vt aĩal hõ ⁊ non econtra Et hoc exemplificat dicẽs Sicut homo sortes ⁊c̃. ¶ Hic queritur quid est apposicio ⁊ quid vicium. Dico qđ Apposicio est imediata associatio duorum substantiuorum in simili casu positorum ad eandem rem pertinencium sic vt magis commune precedat vt animal hõ. Et non est hic aliquod vicium contra regulam congruitatum: ideo apposicio non est figura constructionis

de euocacione

Terne persone generaliter omnis habetur
Rectus. sed demas pronomina quatuor inde
Ista vocant rectos ad primam siue secundam
Pauper ego ludo. dum tu diues meditaris
Nos tuti loquimur dum vos timidi taceatis

Dicto de apposicione nũc dicit de euocatione. Et primo dicit ꝙ omnis rectus generaliter habetur tercie ꝑsone/ sed deme id est excipe inde q̃tuor ꝓnoĩa quorũ nominatiui non sunt tercie ꝑsone. scz ego ⁊ nos que sunt ꝑme ⁊ tu ⁊ vos q̃ sũt scđe Dicit qđ ista quatuor ꝓnoĩa ꝓdcã euocãt ad se rectos id est ntõs tercie ꝑsone ad primã siue secundã ꝑsonã sub verbo pluralis numeri vel singularis ꝑsone ꝑme siue scđe Et ponit q̃tuor exempla q̃ patent in lr̃a ¶ Hic queritur qd est euocatio quid viciũ ⁊ q̃ raciones excusantes Dico Euocacio est imediata associatio duorum suppositorũ diuersarũ ꝑsonarũ ad verbum ꝑme vel secunde ꝑsone qđ conformat se cũ ꝑsona euocante ⁊ nõ euocata vt ego petrus scribo Vicium est ꝙ ꝑsona euocata que semꝑ est tercie ꝑsone disconuenit cũ vbo in persona quod est contra regulam suppositi ⁊ appositi Racio excusãs est breuitas sermonis ⁊ commoditas metri.

de ꝯceptõne ꝑsonarum

Personas genera numeros conceptio iungit
Personas sibi dissimiles conceptio iunget
Ac per et in medio positam conceptio fiet.

Hic deter. de ꝯceptõne Et di. ꝙ ꝯceptio iũgit iuicẽ ꝑsonas sibi dissimiles .i. ꝯceptõ hꝫ fieri ꝑ dcões sbstantiuas inter se dissimiles videlꝫ

in psona vel in gñe vel in numero Jõ aliq hñt hũc vsũ sequentẽ

Si preponatur conceptio nulla paratur

Cui⁹ sentencia patet p p̄cedẽcia Exẽpla patebũt p sequẽcia: Deinde di. Ac p zc. Q. d. q conceptio psonarũ hz fieri p duo supposita coplãta p hanc ɔiunctionẽ et i medio positam: vt ego z tu legim⁹ Preterea. di. q si p̄ponatur zc. Q. d. q si ɔiũctio p̄ponat supposit is ɔceptõ nõ cõmittitur vt in hoc exemplo z petrus anthonius legit

Concipiens simile sibi vult verbum retinere

Nunc declarat ꝓprietates ɔceptionis Et primo dicit Concipiẽs id est psona concipiens vult retinere verbũ sibi simile Q. d. qd verbũ debet ɔcordare cũ psona ɔcipiẽte saltẽ in illo accñte in q fit ɔceptõ. vt in hoc exemplo ego z tu currim⁹ Ecce istud verbũ currim⁹ ɔcordat cũ illa psona ɔcipiẽte scz ego i psona: z in psona fit conceptio

Prima duas alias recipit sed non vice versa..

Dicit qd prima psona ɔcipit scdãm z terciã vt ego tu z petrus legim⁹. sz nõ vice vsa .i. q scdã z tercia nõ pñt ɔcipe primam

Concipiens medie da ternam nec retrouerte

Expone sic Tu ɔcipiẽs id est ɔceptionem faciẽs da terciã scz psonam. medie id est secunde. nec retrouerte Q. di. q scdã psona ɔcipit terciaz tercia vero non potest concipere secundam

Concipit in ternis que primo locatur in istis

Dicit qd vna tercia psona in primo loco posita concipit aliam terciam psonã in scdo loco positã vt dñs z seru⁹ precantur Et loquitur hic de cõceptione cõiter capta Aut loquitur scdm opinionem aliorum

Sic ego tuqz damus· ego te fraterqz rogamus.

Tu fraterqz datis. dominus seruusqz precantur

In his duobus metris ponũtur exempla de his q dcã sũt: patent de se Hic queritur quid est conceptio psonarũ: quid viciũ: z q rõnes excusantes: dico Conceptio psonarũ est mediata z copulata associatõ duorũ suppositoꝝ diuersaꝝ psonarũ ad vbũ prime vel scdẽ psone plal numeri qd ɔformat se cũ psona concipiente z non ɔcepta vt ego z petrus disputam⁹ Viciũ ẽ q psõa ɔcepta discõuenit cũ vbo i psõa qd ẽ ɔtra regulã sup. z ap. Rõ excusãs est breuitas sermonis z ɔmoditas metri

Per cum sed nunq per vel conceptio fiet

Tu mecum iuste debemus iura tenere.

Sic ego cum petro gaudemus iura tenendo

In his vsibus dicit q conceptõ põt fieri p cũ sz nõ p vel Preterea ponit exempla de conceptione facta p cum dicens Tu mecum iuste zc. Et est conceptio psonarum indirecta

Sed non per quintum fiet conceptio casum

Si quintus desit. vt petre tuiqz rogate

Cumqz tuis sociis orate sacer dionisi

Dicit qd conceptõ nõ potest fieri p vnũ casum si dictõ concepta careat vnõ casu: de hoc ponit exempla vt petri tuiqꝫ rogate

Inter personas non fit conceptio ternas

Sed per et aut cum coniunctio fiet earum

Neutraqz concipitur. dominus seruusqz precantur

Petrus cum paulo regnant cum rege superno

Dicit a. ꝙ conceptio nõ fit in tercis personis Et rõ est quia vna non ẽ dignior altera Ideo dicit Neutraqꝫ ꝯcipitur Et ponit exẽplũ in lr̃a. dicens Dñs seruusqꝫ p̄cant Verũptñ due tercie psone bñ ꝯiũgũt p et aut p cũ De ꝯceptione p et patuit exemplũ ibi: dñs seruusqꝫ p̄cant De ꝯceptione p cũ dat exẽplũ ibi Petr⁹ cũ paulo regnãt sub rege supno Et loquitur hic Alex. de ꝯceptõe ꝓprie capta et scd̃m opinionẽ ꝓpriam

Pluribus est tanqꝫ sentencia certa ꝙ inter.

Personas possit fieri conceptio ternas

Dicit a. ꝙ plures sunt certi ꝙ ꝯceptio possit fieri in tercijs psonis Et hoc est verum respectu generis vt petrus et berta sunt albi Et respectu numeri vt homines et bos currũt Ac eciam respectu casus vt petr⁹ cũ paulo regnant Non fit aũt ꝯceptõ in tcijs psonis respcũ psone et in hac intencõe locut⁹ est autor vbi dixit Inter psonas non fit ⁊c̃

de ꝯceptõ generum

Vt personarum generum conceptio fiet

Dicit ꝙ sicut fit conceptio psonarũ ita fit conceptio generũ Q: d. qd sicut psone ꝯcipiũt se altera alterã: ita et gña ꝯcipiũt se alterũ alterũ. Et hoc declarat in sequentibus

Adiectiua tenet generis conceptio. masqz

Femineum recipit et neutrum. nec retrouerte

Vir vxorqz thoro sunt iuncti mente remoti

Sunt domino grati virgo cum virgine iuncti.

Bos et iumentum sunt ad presepe ligati

Hic a. declarat de ꝯceptõne generũ dicẽs Adiectiua tenet generis cõceptio id est ꝯceptio generũ hꝫ fieri p adiectiua Deinde declarat quõ habeat fieri dicens Masqꝫ femineũ recipit Q. d. qd masculinũ genus recipit femininũ et neutrũ sub adiectiuo vel relatiuo pluralis numeri et masculini generis Et hoc intellige sic videlꝫ qñ masculinũ genus concipit femininũ et neutrum vt dcm̃ est Põt eciã ꝯcipe feinũ tm̃ et neutrũ tm̃ Exempla patent in littera ibi Vir vxorqꝫ thoro ⁊c̃ Sunt domino grati ⁊c̃ Bos et iumentum ⁊c̃ ¶ Quid est conceptio generum. vicium: et que raciones excusantes Dico conceptio generũ est mediata associatõ duoꝝ substantiuoꝝ diuersoꝝ generũ ad adiectiuũ pluralis numeri qd conformat se cũ genere ꝯcipiẽte et nõ ꝯcepto

vt petrus ꝛ katherina sunt albi. Uiciū ē qȏ gen⁹ ꝯceptū discōuenit cū adiectiuo genere qȏ ē ꝯtra reglā3 adiecti ꝛ sbstāti Rō excusās vt supra

Neutraqȝ femineis tanꝗ̄ concepta videbis
Per vim sunt leges et plebicita coacte

Nunc dicit ꝙ neutrū genus interdū ꝯcipit a feīno sb adiectiuo plrālis numeri ꝛ fei gn̄s Et ponit exemplū in lrā dicēs Per vim sūt leges ꝛc̄

Disiungit regimen quod iunxerat ante prolempsis
Hi metuunt alius dominos aliusqȝ magistros

de ꝓlēsi

Superius a. dixit de silēsi: nūc dicit de ꝓlensi Construe sic: Prolensis disiungit .i. p partes diuidit quod ipa iūxerat ante .i. d. ꝙ in ꝓlēsi pri mo sumitur vnū totū in supposito vel apposito verbi qȏ postea diuidit: per ptes ꝛ hoc p3 in exemplo ab autore posito: Hij metuūt ali⁹ dn̄os ꝛc̄ Totū est hi ꝛ regitur ab illo verbo metuūt ex parte ante ex vi ꝑsone et numeri Alius ꝛ alius sunt partes ꝛ regitur ab illo verbo metuunt non congrue sed p figuram que dicitur prolensis ¶ Hic queritur quid est prolensis: quid viciū: ꝛ que raciones excusantes Dico prolensis est congrua ꝯceptio tocius gramaticalis cū verbo vl' adiectiuo qȏ post ea p ptes grāmaticales diuiditur figurate vt nos studem⁹ vnus bn̄ ali⁹ male Uiciū est qȏ ptes grāmaticales discōuenīūt cū verbo vel adiecti uo in aliquo accn̄te respectiuo sc3 in numero in ꝑsona vel in vtroqȝ Ra- cio excusans vt supra.

Aut quod proposuit extra sumendo reducit.
Hii properant et ego. tu sudis et ille sedendo

de zeuma te.

Hic queritur quid est zeuma Dico ꝙ zeuma reducit illud quod propo/ suit Id est verbum vel adiectiuū quod prius ꝯgrue ꝯstruxit extra sumē do id est ad casū extra captū sub disconueniencia ꝛc̄. Ex ista ꝯstructiōe. facile formatur diffinicio zeumatis sic Zeuma est mediata reductio ṽbi vel adiectiui prius ꝯgrue constructi ad casū extra captū sb discōueniē- cia alicui⁹ accn̄tis respectiui sc3 numeri vel ꝑsone vel vtriusqȝ Exeplū textus Ut hi ꝓperant ꝛ ego. Est exemplū vbi hoc verbū ꝓperant pri⁹ ꝯgrue ꝯstructū cū isto ntō hij: reducitur ad ntm̄ extra captū sc3 ego sub disconueniencia numeri ꝛ ꝑsone Uiciū ē ꝙ ntūs extra captus. disconuenit cū ṽbo in numero vl' in ꝑsona Rō excusans vt supra

Inuenies rectum quandoqȝ regentente solutum.

Supius autor determinauit de ntō ꝓut regitur: Nunc a. determinat. de ipso nōīatiuo ꝓut absolute ponitur ꝛ dicit. Tu inuenies rectū qn̄qȝ regēte absolutū .i. absolute positū vtputa qn̄ numeramus dicētes vn⁹ duo tres Isti vero ntī nō hn̄t vn̄ regantur De ipsis nō itendim⁹ aliquid predicare sed tm̄ p ipsos numerare Et nota qȏ ntūs pluribus modis absolute ponitur vt3 in his versibus Absoluunt rectum. ꝛc̄

Ecce sibi rectum quartum ve solet dare casum

Dicit autor qȏ hoc aduerbium ecce solet dare rectum id nominatiuum ꝗ̄ ꝓ et ꝛ quartum id est accusatiuum vt ecce magister: ecce magistrum

Nota qd ille ntūs et accūs nō regitur ab illo adverbio ecce. sed ab uno verbo subintellecto venit vel adest vel respice

De regimine genitivi

Et obliquorum regimen quod scire labores

Supius a. deter. de ntō Nūc aūt deter. de regīe obliqꝝ Et dicit qd labore s scire regimen obliquorꝝ et p hoc innuitur qd difficulter scitur

In primis regimen quod fit per nomina. post hec.

Quod fit per verba. dehinc per cetera dicam

Hic a. dat ordinē qui fit observaturus in dictōnibꝫ deter. de regimine obliquorum Et dicit qd primo intendit dicere de regimine qd fit p noia Post hec de illo quod fit p vba Dehinc de illo qd fit per ceta id est per ceteras partes orationis

Hinc exempla notes quibus ista videbis aperte

Hortatur lectorem qd bn̄ notet exempla quoniā in ipsis apte videbit omnia regimina supradicta

Regula. generalis

¶ Nomen significans possessivum da genitivo

Dicit qd noia importancia possessionē regunt possessorem in gtō ex vi possessionis vt capra petri.

Dicere si vere possis. istud mea res est

ex vi pos sessionis pure.

Si nichil adiungas tunc est possessio pura

Dentur in exemplis tibi. regis equꝰ ducis aula

Posita regula generaliori videlꝫ de gtō ꝓut regitur ex vi possessionis Nūc aūt a. ad maiorē rei evidenciā dividit possessionē scꝫ in purā et nō purā Et dicit qd possessio pura est qn̄ possessor ostensa possessione: pōt dicē istud est meū vel mea res nichil addendo vt equꝰ regis aula ducꝭ. Et de hac possessione intendit dicere cū dicit Dicere si vere possis istud vere mea res est.

Si petis adiungi non est possessio pura

Per plures species huius divisio fiet

Nunc dicit qd nō pura possessio est qn̄ possessor ostēsa possessione nō potest dicere istud est meum vel mea res/nisi aliud addatur Verbi gracia Ostenso vicino vel socio nō possū dicere vere hoc est meū siue meꝰ nisi addatur vicinus siue socius Et hoc intendit cū dicit Si petis adiūgi etc̄ Deinde dicit qd hec talis possessio dividitur in plures species de quibus postea tractabitur.

ex vi: demonstrationis essencie.

Pars propriumqꝫ regunt genitivos atqꝫ reguntur

Dum tamen attendas laudem vel crimen utrumqꝫ

Dextera viri fortis: speciem superat mulieris

Vir fortis dextre. speciei vel femina mire

Vir duri capitis. et forme femina turpis

In his versibus ponit a. quatuor regulas cū exemplis earū de regi= mine gti Primas duas ponit cū dicit Pars ꝓpriūq; regūt genitiuos. Alias duas ponit cū dicit Atq; reguntur Expone sic Pars id est dictō significans partē integralē alicꝰ tocius vt pes ⁊ manus: q; ꝓ et ꝓpriū id est dictio significans ꝓprietatē alicuiꝰ subiecti vt species ⁊ forma: re gūt gtōs denotātes illud totū ⁊ illud subiectū vt pes petri: li petri regi tur ex vi partis ⁊ forma mulieris regitur ex vi ꝓprietatis Deinde d. At q; reguntur Ecce alias duas Expone sic Atq; ꝓ et dictio significans ꝑ tē ⁊ ꝓprietatē regitur a gtō denotāte totū partis vel subiectū ꝓprieta/ tis Dū tū attēdas laudē crimē vel vtriq; .i. ab vtraq; ꝑte videlʒ tociꝰ et ꝓprietatis Quasi diceret qȣ totū nō pōt regere ꝑtē nec subiectū ꝓprie tatē in gtō nisi addatur laus vel vituperiū Exemplū de laude: vir fortꝭ dextre: ⁊ femina mire speciei Exemplū de vitupio: vir duri capitis: et forme femina turpis Et est sciendū qȣ isti gti laudis vel vituperij regū tur ex natura demonstrationis essencie.

Et debet parti quod pars fuit annumerari

Dicit qȣ illud qȣ iam fuit pars licʒ mō nō sit q: forte totū cōsūmatū est debet annumeri parti.i. qȣ ita posset construi cū gtō: ac si de ꝑsenti eēt pars vt pes porci ⁊ caput piscis est nobis gratū

Clausum sub parte dices tunc temporis esse

Dicit qȣ hoc reginē tunc temporis ꝯtinetur sub regimine ꝑtis: q̄si di cat qȣ aduerbiū tꝑis pōt regere gtm̄ significantē tēpus ex vi partis.

Contentum regit hos et res que continet illud

Vt vinum vasis. sunt et duo dolia vini.

Dicit qȣ res ꝯtenta regit ꝯtinētē in gtō ex vi ꝯtenti vt vinum vasis: ⁊ res q̄ ꝯtinet illud scʒ ꝯtentū regit ipsum in genitiuo ex vi rei continentꝭ vt duo dolia vini.

Contentis suberunt ea que contenta fuerunt

Dicit qȣ ea que fuerunt aliq̄n contenta suberūt ꝯtētis .i. hēbūt ꝯstruc tionē genitiui datā in precedente regula .i. lʒ de presenti nō sint: pn̄t di ci contenta vt vinū vegetis ego bibi Nam dū biberē vinū amplius nō erat in vegete id est laguncula: ymmo iam erat extra. vel possibile fuit in dicta vegete vinum non fuisse.

Tempus qui fiunt in eodem continet actus

Dicit qȣ dictō denotās aliquē actū ī tꝑe ipm̄ tēpꝰ regit in gtō ex vi tē/ poralis actus Construe Tēpꝰ ꝯtinet actus q̄ fiūt in eodē scʒ tꝑe

His adiungatur prelatio cum famulatu

Rex huius populi veniet regisq; minister

Dicit qȣ noīa significantia ꝑlationē regūt gtm̄ denotantē ꝑlaturaʒ ex vi ꝑlationis: vt rex huiꝰ populi Itē noīa significantia famulatū regunt gtm̄ denotantem ꝑlationē ex vi famulatus vt minister regis

ex vi pla ture ⁊ fa- mulatus

Proximitas contrarietas genus his societur
Huius vicinus. hostis regis. pater eius
Dicit q noia significantia pximitatē vt vicinus. & ɔtrarietatē vt host & generationē vt pater: ɔstruuntur cū gtō ex natura pdicta: siue ex natura correlatiui respectus

ex vi. actꝰ ɔuersi i habituz

Verbum quod transit in or verbale. vel in trix
Presens participans pro nomine ponitur. istos
Ista regunt casus. vt amans amator amatrix
Cuilibet istorum poteris adiungere vini
Dicit a. q a verbis transitiuis descendunt noia verbalia in or desinencia vt ab amo descendit hoc nomē amator amatoris. & etiā descendunt verbalia in trix desinencia vt amatrix amatricis. Dicit eciam q psens pticipiū dictoꝝ verboꝝ aliqn ponitur p noie vt amans & legens Et ista talia noia regunt istos casus predictos videlz gtōs ex natura actus ɔuersi in habitum vt amator vini amatrix vini amans vini. Et exēpla hec ponit cū dicit Cuilibet istorum poteris &c. poteris dare genitiuum casum cuilibet predictorum nominum.
Suntqz regendo pares predictis equiparantes.
Vt cupidus ludi. puer est timidusqz flagelli
Dicit a. q dictiones hntes vim pdictarū sūt pares id est similes qntū ad modū ɔstruendi vt puer cupidus ludi: q p et timidus flagelli. Nam ille dictiones cupidus & timidus hnt vim nominū verbaliū Jdeo seruant vim eorum in ɔstruendo.

Ex vi effectꝰ aliꝰ cause

Artifici regimen datur hic vt epistola pauli
Hic a. ponit regulā determinādo de regimine genitiui put regitur ex vi cause Et hʒ fieri multis modis put patebit iteriꝰ Dicit ergo ille Hoc regimen de genitiuo datur artifici Quasi dicat q artifex regitur in gtō. ab artificio ex natura cause efficientis vt epistola pauli.
Quodqz fit ob causam regit hos velut ara triumphi
Dicit qd dictio significans effectū cause finalis regit illā causam finalē in genitiuo ex natura effectꝰ cause finalis vt busta parētū .i. sepulcra
Effectus nomen cause iunges genitiuo
Effectus culpe pudor est et pena reatus
Dicit qd nomē significans effectum naturalē cause efficientis natural. potest regere illam causam in genitiuo: vt pudor culpe: pudor etiā naturaliter causatur a culpa.
Illud quod regitur et rector idem tibi signant
Virtus vera dei nos crimine purget ab omni.

Dicit a. quod dictio regens et recta aliquando idem significant et tunc genitivus regitur ex natura ydemptitatis vel ex natura effectus cause formalis: vt virtus vera dei Nam vera virtus dei et deus idem sunt Ita ciuitas londoniarum

Materiam signans iungatur Vt anulus auri
Aut ablatiuum dabit ex vel de preeunte

Dicit quod dictio designans rem materiatam regit ipsam materiam in genitiuo vel in ablatiuo cum preposicione ex vel de: ex natura effectus cause materialis vt anulus auri vel de auro vel ex auro

Adde relatiuum sunt dupla quaterna duorum — ex vi relacionis
Sic speciem generis. dic atque genus speciei

Dicit quod nomina relatiua que exemplificat in littera vt duplum quadruplum species et genus regunt genitiuum ex natura correlationis siue demonstrationis. vt quaterna sunt dupla duorum: et speciem generis et genus speciei Nec itelligas de omnibus relatiuis sed solum de illis de quibus exemplificat: videlicet de illis de quibus posita se ponunt et perempta se perimunt vt duplum et triplum. species et genus que relatiua sunt pocius logicalia quam gramaticalia

Cum partitiuus numerum seriemque locabis — ex vi particionis:
Quilibet alter vter neuter duo quartus eorum

Dicit quod nomina partitiua vt quilibet alter vter neuter et numeralia vt duo et ordinalia vt quartus regunt post se genitiuum pluralem sub conueniencia generis. ex vi particionis: vt quilibet istorum. vnus fratrum: et vna sororum

Pone gradum medium particio quando notatur

Dicit quod medius gradus .i. comparatiuus quando particio notatur in locutione. construitur cum genitiuo Et hoc fit quando comparatio fit inter duo: vt oculi meorum dexter est acutior Et dico quando particio notatur: quoniam si comparatiuus capiatur comparatiue id est quando comparatio fit inter plura quam duo regit ablatiuum vt sapiencior homine vel hominibus fuit salamon

Vt partitiuum pones vbicumque locorum

Dicit quod hoc aduerbium vbicumque construitur cum genitiuo acsi esset partitiuum: quasi dicat. quod aduerbia loci possunt regere genitiuum vt vbique terrarum: nusquam gencium

Sub partitiuis pronomina nulla locabis
Vt volucrum canit hec. gemit illa. taces manet ista.

D. quod hec tria pronomina hic iste et ille construuntur cum genitiuo ac si essent partitia.

Da gradui summo genitiuo plura notantem
Est salomon populi doctissimus atque virorum
Iste gradus geminos quandoque regit genitiuos.
Esse solet nemorum regum ditissimus iste

Autor dicit quod superlatiuus regit post se genitiuum pluralem vel singularem nominis collectiui vt salomon est doctissimus populi vel virorum Deinde d. quod iste

gradus suplatiuus aliqn̄ regit duos gtōs: vnū scz ex natura suplatōnis alterū ex vi positiui. vt ille solet esse ditissimus regū nemorū: li regum ex vi suplationis. nemorū ex vi positiui

Expositum regimen poterit tibi notificari

Hic a. declarat illud qd̄ dixit videlz q̄ suplatiu⁹ gradus aliqn̄ pōt regere duos gtōs Et dicit qd̄ regimē expositū poterit tibi notificare Q. d q̄ tu poteris resoluere suplatiuū in suū positiuū ꝛ aduerbiū valde: P⁹ea videas si positiuus pōt ꝯstrui cū gtō: qꝛ similiter ꝛ suplatiuus poterit cum dicto gtō ꝯstrui: Verbi grā Ditissimus exponitur id est valde diues Et qꝛ diues potest regere gtm̄. ideo ditissimus potest regere illum genitiuum: vt diues nemorū ditissimus nemorum

Idqz quod esse solet sub consuetudine iungas

Vt caupo pistor. horum scola siue taberna.

Autor d. q̄ nō solū ea q̄ principaliter sūt in actu hn̄t dictas regulas verificare sz eciā id qd̄ esse solet de ꝯsuetudine licet mō sit: hēt obseruare dictas regulas: vt si dicatur pistor hoꝝ: licet mō nō sit pastor. tn̄ pistor ꝯstruitur cū illo gtō hoꝝ ac si de presenti esset pistor eorū Et sciendum. q̄ hec regula est cōis ad oēs p̄dictas ꝛ subsequentes de regimine geitiui

Leticie cathedram sub consuetudine ponam

A. d. ego ponā sb ꝯsuetudine regis p̄dicti hāc ꝯstructionē. cathedram leticie. nā licz ista cathedra mō nō demōstret leticiā tn̄ qꝛ ꝯsueuit leticiam demrare. ꝯstruitur cū gtō leticie ex vi demōstrationis essencie

ex vi excellencie.

Additur excellens flos florum virgo maria

Quasi dicat q̄ nōīs singularis posito sup gtō plurali regit illū gtm̄ ex natura excellencie. vt flos florum

His precium iungas. Vt salmo trium solidorum·

Dicit qd̄ res apta vendi vel emi regit preciū i gtō ex natura declarationis essencie: licz aliqui dicunt ex natura precij

Etatem iungo. velut annorum puer octo

Autor dicit ego iungā predicto regimini etatem: id est cui⁹ essēcia hēt specificari ex etate. vt puer octo annorum.

Mensuramqz notans. Vt vasa trium modiorum

Autor dicit q̄ nōīa que hn̄t specificare p mensurā ꝯstruuntur cū genitiuo ex natura rei mensurate: cū genitiuo dico determinante mensuram. ꝛ scdm̄ aliquos ex natura declarationis essencie

Remqz representans regit hunc ad signa figurans

In crucis hoc signo vel regis ymagine signo·

Dicit a. q̄ nomē aliquid reꝑsentans vel figurans. construitur cū gtō. ex natura representationis vel figurationis, vt in hoc signo crucis ꝛ ymagine regis

Per supplementum propriis iunges genitiuum
Dalida sampsonis probat hoc iacobiqz maria

Dicit a. q ppria noia ostruuntur cū gtō non pse sed p suppletionē nominis appellatiui: vt dalida sampsonis id est vxor sampsonis. et maria iacobi subintelligitur mater

Multaqz comperies si possessiua resolues

Autor dicit expediendo de regimine gti put regitur a noie dicens. q tu operies id ē iuenies multa noia in gtis ostructa cū p qn tu resolues possessiua. q̄ qdē in se implicant gtm̄ pimitiui: Ut si dicamus Euandrius ensis. resoluitur eni sic. ensis euādri Et dicit q fere omēs ostructiones predicte de gtō possessore sūt reducibles ad possessoriam Nā fm priscianū ois ostructō q pōt resolui p hn̄s et possidēs possessoria dr esse.

Additur oblitus memini memor atqz recordor

Nūc a. deter. put regitur a vbo: et d. q ptinetia ad meōriā et eor otraria vt oblit' memi meōr et recordor ostruut cū gtō. ex vi significationis vbi: vt obliuiscor lectōis .i. pacior obliuionē lectōnis. Hic alex. est diminutus q sūt multo plra vba psonalia q̄ q̄ dicta sunt regēcia gtm̄

de vbis regētibz gtm̄.

Inter et est iunge demas pronomina quinqz
Intererit regis vt regnum iure gubernet.
Regine refert vt viuat crimine pura

Dicit q ista vba ipsonalia interest et refert ostruutur cū oibz geitiuis casibus pter cū qnqz gtis primitiuorum pnoim scz mei tui sui nr̄i et vr̄i loco quor regūt abltōs possessiuor fei gn̄is De pmis patent exempla in textu De scdis vt nō dici debet mei vel tui interest rn̄dere: sz mea vel tua interest disputare Therenci'. Mea nil refert dū pocior modo

Est intellectum pro pertinet additur istis.
Est patris matrisqz pie succurrere nato

Dicit qd hoc vbū est qn ponitur p ptinet additur istis scz pdictis vbis hoc est qn̄ hoc vbū est dicit ptinenciā status vel officij etiam regit gtm̄ sicut pdicta vba Exempla patent in textu

Dat regimen simile quod pertinet officiumqz
Vt custos rerum sic et custodia rerum

Autor dicit q dictio designās ptinenciā et officiū construitur cū gtō p' se ex vi pertinencie et officij: exempla patent in textu

Et rectore caret genitiuus sepe localis
Dum nullum motum designes. dum prerimis.
Sit numeri nomen. et prime siue secunde
Rothomogi studeas vel rome deinde moreris

de carencia rcōre gtī.

Milicie tamen atqz domi residebis humiqz

Dicit a. q gtūs aliqñ a nullo regitur seu aduerbialiter ponitur Et di. sic q gtūs localis sepe caret rectore .i. dictōe regēte dū nullū motū designes .i. dū iūgitur verbo significanti ptinenciā vt sto r studeo: dū eciam gtūs localis fit preceuntis numeri .i. singularis r fit prime siue scdē declinationis Exempla ponuntur in littera Rethomogi studeas rc. Et neta q hec regula est de ppriis nominibus locorū simpliciū. Addūt tñ ista tria videlz milicia domus r humus Jdeo dicit a. Milicie tñ atqz domi residebis humiqz

Vespere paschalis hoc poni more videtur.

Iste vsus varias hz exposiciones Textus aūt sic sonat. vespe paschal .i. illa dictio de qua legitur in officio paschali cū dr Vespe aūt sabbati. videtur poni hoc more quo scz pdicta noia localia Sup hoc pūt fieri multe qstiones quas omittimus causa breuitatis

De regimine datiui

Tres regl̄e de regentibus datiuum

Possessum debes sociare genusqz datiuo
Cum verbo per quod substancia significatur
Sicqz relatiue voces hunc sepe gubernant

Expedito de regiē gti a. deter. de regiē dti Et primo dicit Noia significantia possessum seu rem possessā vt equns r liber Et noia significantia genus seu parentelā vt pater r sanguineus: struunt cū dtō mediāte vbo substantiuo sū es est. vt iste est equus michi r ille homo est pat tibi Deinde dicit q voces relatiue .i. logicales intellige vt dñs r seruus gubernant .i. regunt hunc scz dtm mediante vbo substantiuo vt iste est dñs michi r ille seruus tibi

Tres regl̄e de collectis regētibus datiuum

His contrarietas sociatur proximitasqz
Isti dissimilis vicinus siue propinquus

Dicit q noia iportācia ɔtrarietatē vt dissimilis inimicus: r pximitatē vt vicinus r propinquus ɔstruuntutur cū dtō vt ꝫ patent p exempla

In bilis aut in dus verbalia iungis eisdem
Sic nobis christus et amabilis est et amandus

Dicit qd noia in bilis aut in dus desinencia vt amabilis r amandus cōstruunt cū dtō Exempla patent in littera Sic nobis cristus amabil rc.

regl̄a generalis de dtō.

Dampnum significans aut vtile pone datiuo
Sic patri gratus. hostiqz grauis dare debes
Patri si prosit illud quod subtrahis hosti

Hic ponitur alia regula talis Dcōnes significantes dānū vt gⁿuis tediosus: aut vtilitatē vt gratus r amerosus ɔstruuntur cū dtō vtꝫ

Istius regimen dabit acquisicio casus
Nobis est passus qui nobis cuncta creauit

Nobis surrexit qui nobis tartara fregit
Dicit q̄ acquisitio dabit regimē istius casus: Quasi dicat q̄ datiuus aliqñ regr̄ ex natura acquisicionis: vtz in exemplis positis in lr̄a Et exponitur nobis id est ad vtilitatē nostram
Verbo sepe duos dabis acquirendo datiuos
Hec michi sunt lucro. Vobis sunt cetera dāno
Acquisita notes quibus acquisita videto
Dicit q̄ verbū acquisitiue positū sepe regit duos dtōs: vnū ex natura acquisitionis. aliū ex natura cause finalis. vt hec sūt michi lucro Ideo notanter dicit Acquisita notes Q. di. q̄ in tali ꝯstructōe tu debes notare acquisita ⁊ ea quibus sunt acquisita Verbi gracia Hec sunt michi lucro: id est sunt michi ad lucrum
Sepe resolues in ab. huic visus. visus ab illo
Dicit q̄ datiuus sepe resoluitur in ablatiuo cū p̄positione a vel ab: vt visus huic id est ab illo
His preceptiua quartisue potes dare verba
Junges que fari signant vel significare
Hoc tibi clarifico signo vel denoto scribo
Erudio doceo iubeo simul instituo disco
Ac introduco debes coniungere quarto
Dum tamen acquiris decet hec sociare datiuis
Dicit qd̄ ꝑtinēcia ad p̄cipiendū vt iubeo ad loquendū vt dico ad notificandū vt clarifico. possunt ꝯstrui cū dtō ⁊ cū accō. vt ego iubeo tibi hoc dico tibi verū: clarifico tibi argumentū Et sic de similibus
Obuius atq̄ uiam uio ve simul heu quoq̄ iungam
Dicit q̄ hoc nomē obuius a um. ⁊ hoc aduerbiū obuiā: ⁊ hoc v̄bū obuio as: ⁊ he due interiectiones significationis dolentis sc; ve ⁊ heu cōstruūt cū dtis casibꝰ vt obuiꝰ ꝛc. obuiā illi: obuio vob heu ꝛc: ve illi
Contingit accidit euenit placet adde datiuo
Et libet atq̄ licet liquet et vacat additur istis
D. q̄ ista v̄ba in lr̄a posita ⁊ silia p̄nt ꝯstrui cū dtō vt michi plac; scribe

De regimine accusatiui.

Ccusatiui regimen subiungitur istis
Q. d. q̄ dicto de regimine dti dicendū ē de regimine accusatiui.
Sepe quod est partis toti datur et regit illam — de syno doche
Est tibi synodoche qū faciem nigra dentes
Albet. vnda pedes mulier redimita capillos

Dicit ꝙ sepe proprietas partis attribuitur toti ⁊ regit illā ptē in accusatiuo ꝑ figurā que dicitur synodoche. vt mulier nigra faciē Hic nota qꝺ duplex ē synodoche. locutionis ⁊ ꝯstructionis Locutionis est qn̄ totū ponitur ꝓ parte vel econtrario sine vicio/ vt affer michi fontē Constructionis est qn̄ proprietas partis attribuitur toti vel econtrario vicio gramaticali Et hoc fit qn̄ adiectiuū nominale vel participale significat proprietatē partis: ⁊ regit illā partē in accusatiuo vt albus pedē frigēs manū Si autem pars regatur in ablatiuo est synodoche locutōnis vt albꝰ pede frigens manu

Multociens verbum fert significata duorum
Voce gerundiui solet vnum significari
Accusatiuos hoc verbum dat tibi binos
Dum manet actiuum. sed et alter habetur eorum
Qui si iungatur passiuo non variatur

Dicit ꝙ multociēs vnū verbū hꝫ significata duoꝝ verboꝝ quoꝝ vnum solet significari per vocē gerūdij inclusi in significatione dicti vbi: vt doceo te grāmaticā .i. doceo te tradendo gramaticā Deinde di. ꝙ hoc tale vbū dabit tibi binos accōs dū manet actiuū Et hoc dicit qꝛ si eēt passiuū non posset regere duos accusatiuos: vt doceor lectionem Preterea dicit ꝙ alter illoꝝ duoꝝ accusatiuoꝝ qui regitur ab actiuo nō variat id est nō mutatur si iungatur passiuis vt doceo te gramaticā: tu doceris a me gramaticam

de infinitis regētibꝰ accm̄

Infinitiui natura modi sociatur
Impersonalis tamen hinc modus excipiatur

Dicit ꝙ infinitiua verboꝝ ꝑsonaliū ante se regunt accm̄ ex natura modi infiniti Notanter dico verborū ꝑsonaliū: qꝛ infinita verborum impsonalium non habent modū ꝯstruendi ante se Et hoc est quod a. dicit Impersonalis tamen hinc modus excipiatur

Hinc datur exemplū triplex tibi dico magistrum
Discipulos mores placidos de iure docere.

Modo ponit a. exemplū triplex id est exēplū triplicis accusatiui: de q̄ tractatū est in duabus regulis ꝓxime dictis ⁊ dicit Ego dico magistrū docere de iure discipulos placidos mores Quomodo autem regantur illi tres accusatiui: declarat in sequentibus

Infinitiui natura regit preeuntem
Doctrinam capiens regitur vi transicionis
Hocqꝫ gerundiuum tradendo dic ibi clausum
Cuius vi regitur casus qui non variatur
Dum ꝑ passiui vocem volo dicta resolui

Aut illic positi regit hunc vis propria verbi
In his versibus autor declarat ex qua natura regũtur illi tres accusati ui de quibus tradidit exẽplũ illud scʒ dico magistrũ discipulos mores placidos de iure docere Et dicit ꝙ primus accusatiuus scʒ magistrũ re gitur ab illo infinitiuo docere a pte ante ex vi infiniti Postea dicit ꝙ ca piẽs id est accũs repñtãs doctrinã capientẽ: videlʒ li discipulos: re gitur ab illo infinitiuo docere ex pte post ex vi transicionis Demũ dicit qꝺ in tali ꝯstructõe includitur illud gerundiũ tradendo: sicut ante dictũ est in illa parte Multociens verbum ⁊c̃. Et ex vi illius gerundii traden do regitur ille accũs mores placidos. qui accusatiuus nõ variatur dum sit conuersa locutio de actiuo in passiuũ Dicit quoqꝫ autor Aut qꝺ pro pria vis ṽbi positi in constructione illa regit hũc scʒ accusatiuũ vltimũ Et sic non expedit qꝺ regatur ex vi gerundij

Accusatiuis data per vim transicionis
Si vox concordet actiua frequenter habebit

Regl̃a generalis de actiuis.

Dicit a. qꝺ ṽba regencia post se accusatiuũ ex vi trãsicionis frequent habentur actiua: si vox ꝯcordet: hoc est si habeat vocẽ actiuã. videlʒ si desinat in o Et hoc fit ꝓpter aliqua deponencia vt sequor ⁊ similia Aliter dic ⁊ melius qꝺ oĩa ṽba actiua in o vt lego scribo Et actiua in or vt loqꝛ sequor regũt post se accm̃ ex vi transicõis Si vox ꝯcordet. nescio quid fuit Vñ sequitur qꝺ actiua sũt duplicia scʒ in o vt audio vt notũ ẽ Et ac tiua in or vt sunt deponencia transitiua que licʒ nõ sint actiua scd̃m vocẽ tamen bene secundum significationem

Verbo composito casum quandoqꝫ locabis
Quem dat componens. Ut vis exire penates

Ṽbũ neutrale: regit accm̃ ꝑ synodochen et ꝑ ꝯpõnem

Quasi dicat qꝺ verba ꝯposita ex p̃posicionibus aliquando regũt accu satiuũ aut ablatiuũ casũ ex vi p̃positõis ꝯposite: vt vis exire penates. ille accũs penates regitur ab illo ṽbo exire ex vi p̃põnis ꝯposite Com ponitur eni ex eo is ⁊ extra corrupto Põt tñ ꝯponi ex ex ⁊ eo is ⁊ rege re post se ablatiuũ: vt in esopo Semen exit humo Et in virgilio Nec me seruicio exire licebat

Penitet et tedet miseret piget et pudet. ista
Accusatiuos sibi iungunt et genitiuos
Natura primũ. sed transicione secundum

de ip̃sonalibus.

Autor dicit qꝺ ṽba in lr̃a posita intrãsitiue ꝯstruuntur cũ accõ: ex pte ante ex natura sue impsonalitatis siue ex natura actus receptibilis per modũ vt in quẽ ⁊ a pte post ꝯstruũtur cũ gtõ ex natura transicõnis siue ex natura effectꝰ cause efficientis: vt me penitet pctõrum

Accusansqꝫ modo damnansqꝫ locatur eodem
Quasi dicat qꝺ verba pertinencia ad accusandum vt accuso ⁊ inculpo. ad damnum vt damno condemno ꝯstruuntur cum accusatiuo ⁊ genitio

Tercio p vt accus̄o te lese maiestatis: ꝛ ꝯdemno petrum pene capitis
trāssūpti Verbaqꝫ sumpta foris cristi bonus ardet amorem
onē Dicit autor q̄d verba sumpta foris id est capta extra propriam significa-tionem pro significatione verbi actiui regunt post se accusatiuum vt bonus homo ardet amorem cristi: id est ardenter amat christū. Celū pluit manna id est emittit manna

Que sine persona sunt. atqꝫ gerundia iungis
Si tamen a verbo quod transeat illa creabis
Matheum legitur: psalmos erit ante legendum
Dicit autor q̄d verba sine p̄sona id est impersonalia Necnon gerundia ꝛ supina veniencia a verbo q̄d transeat. id est a verbo regente accusatiuū post se construuntur cum accusatiuo ex parte post: vt a me legitur matheum ꝛ ante erit legendum psalmos.

v̄ba regē- Postulo posco peto doceo rogo flagito celo
cia duos Exuo cum vestit monet induo calceo cingo
accōs Accusatiuos geminos hec verba requirunt
Hunc dant passiua quem verba volunt ibi clausa
Aut quem vis verbi sibi postulat associari
Dicit a. q̄d v̄ba in lr̄a posita req̄rūt duos accōs vt postulo te veniam. Preterea d. q̄d passiua dictoꝝ verboꝝ regūt pᵒ se vnū de duobꝰ dictis accīs: illū sc꞉ quē r̄gūt v̄ba ibi clausa .i. gerūdia in dc̄is v̄bis īclusa: siue illū quē ꝓpria vis v̄bi .i. ꝓpria ſ̄catō v̄bi postulat sibi associari

q̄rto ac- Ornatus verbum spacii moreqꝫ gubernant
cusatiui. Accusatiuos vocum que talia signant
spacii. Te vesti tunicam. perges iam milia septem
v. accūi. Dicit q̄d v̄ba ꝑtinencia ad ornatū vt vestio/ ad spaciū vt vado ꝛ pergo ad morain vt sto ꝛ maneo gubernāt .i. regūt accōs vocū hoc est dictionū q̄ signant .i. significant talia p̄dcā videlꝫ ornatū spaciū morā vt patꝫ in his exemplis Vesti te tuunicā/ tu perges milia septem: ego steti tecū duos menses Verumptamē sciendū q̄d in his duabus ꝯstructionibꝰ subintellegitur ista p̄pō per
temporis

sexto ac- Sepe regente caret vite modus. idqꝫ probato
cusatiui Vir bone viue deum sic viuis secula cuncta
notātem Hic a: dicit q̄d accūs rep̄sētans modū viuendi sepe caret dictione regēte id est ponitur absolute vtꝫ in exemplis autoris
modū vi- His obliuiscor iunges meminiqꝫ recordor
te. Quasi d. q̄d v̄ba ꝑtinencia ad memoriā p̄nt ꝯstrui cū accō casu vt ego recordor lectionē Sup isto passu nota q̄d v̄ba p̄dcā p̄nt ꝯstrui cū gtō cū accō ꝛ cū ablatiuo: sed aliter ꝛ aliter Nam si ꝯstruantur cum

genitiuo vel ablatiuo pars rei denotatur vt recordor lectionis vel lectõne Et est sensus. memorie habeo partem lectõnis et nõ totã lectionẽ Si vero cõstruantur cũ accusatiuo tunc denotamus totũ. vt recordor lectionẽ .i. scio lectionẽ Vñ grecismus. Si diuersifices rẽ reique recordor Tuncque rei cũ pars tantũmodo scita recordor Tuncque recordor eam cum pfecte scio totum

His iungas iuuat atque decet delectat oportet

Sentencia est qd verba in littera posita construuntur cum accusatiuo. vt me delectat legere

Oque sibi quartum solet heu coniungere casum

Dicit qd iste due dictiones o et heu solent regere accusatiuũ vt o petrũ virũ infinite prudencie/ heu me infelicem id est dico.

Adde par et similes. per vicos itur ad vrbes

Quasi dicat qd ista preposicio per et alie volũt accõ casui deseruire: ponit exemplũ in lra Per vicos itur ad vrbes Et sũt triginta. vtz p dona tũ ibi Ad patrẽ apud villã añ edes etc Et dicãt pueri totũ illũ passũ cuz suo vulgari. qm putile multũ est illas ppõnes scire

de ppositõnib9 regẽtib9 accusatiui

Inque notans contra quarto solet esse locata

Dicit qd ista pposicio in qñ ponitur pro contra: seruit accõ: vt vado i hostes id est contra hostes

Huncque gerundiuis casum veteres posuere

Vt supponentem quod multorum tenet vsus

Dicit qd gerundia añ se cõstruũtur cũ accõ casu. et hoc scdm antiquos. vt in conuertendo populos in vnũ: hoc etiã tenet vsus antiquorum et modernorum nonnullorum.

Sepe regente loci nomen caret. vt babilonem

Rus domum vel miliciam rex vadit humumque

Nomina que villis sunt appropriata loco ve

Qui minor est. seruant hanc normam. sũt et eisdem.

Rus ac milicia domus ac humus associanda:

de carencia rectoris ablatiui.

Dicit a. qd noĩa localia sepe aduerbialiter ponũtur in accusatiuo casu vt rex vadit babilonem Postea declarat istam regulam dicẽs qd noĩa que sunt appropriata villis et ciuitatibus vt bononia/ et q̃ sunt appropriata loco qui minor est vtputa castris burgis seruant normã predictam Et ista q̃tuor rus dom9 hum9 et milicia sũt associata predictis

De regimine ablatiui.

Blatiuorum regimen subiungitur istis

Expedito de regimine accusatiui Regimẽ ablatiuorũ subiungitur Et causa ordinis est qr ablatiu9 est casus vltimus inuentus a romanis: mõ regimina ordinantur scdm ordinẽ sex casuũ.

cōparatiu⁹ regit ablatiuum

Tres notat esse gradus qui comperat inde notabit
Multimodum regimen qui rem discernit aperte
Dicior est auro. sapiens salomone sibilla
Per magis expone regimenqꝫ videbis aperte
Est auro diues regina magis salomone

Hic a. ponit regulā de regimine ablatiui Et dicit sic Ille q̄ cōparat id ē cōparatōnē facit notat grad⁹ cōparationis esse tres scꝫ positiuū cōparatiuū ꝛ superlatiuū Et inde qui discernit apte rem videbit multimodū regimē ipsius scꝫ ablatiui Nam in cōstructione attenditur regimen positiui cōparatiui ꝛ superlatiui Deinde ponit exemplū de cōparatiuo dicēs Dicior est auro ꝛc Et hoc exemplū potes exponere per magis aduerbium ꝛ eius positiuū Vn̄ dicit Per magis expone ꝛc. dicat expone dictā cōstructōnē per magis: ꝛ postea videbis regimen apte: ꝛ hoc exponitur ab autore Est auro diues regina magis salomone Ecce iste ablatiuus salomone regitur ex vi cōparatiui: ꝛ iste ablatiuus auro ex vi positiui

Est ablatiuus demonstrans quantus habetur.
Excessus. regit hunc excessum dictio signans
Hoc signum degitis excedit quatuor illud.

Hic ponit aliā regulā dicēs q̄ ablatiuus denotās quantitatē excessus. regitur a dictione denotante quantitatē ex natura quātitatis excessus: Et ponit exēplū tā de noīe q̄ de v̄bo qd̄ de se patet

Remqꝫ notans fieri regit id quo res ea fiet
Orator verbis vincit. vir bellicus armis

Dicit qd̄ dictio denotans aliquid fieri regit illud quo aliquid fit: ex natura cause formalis siue instrumentalis in ablt̄o casu vtꝫ

Mobile mensuram designans addere debes
Longum sex pedibus lignum. latumqꝫ duobus.

Dicit qd̄ adiectiua importancia mensuram cōstruuntur cū ablatiuo casu vt patet in exemplo autoris: ex natura mensure vel quantitatis

V. regule usile

Verbum materiam causam spacium preciumqꝫ
Aut tempus signans ablatiuum regit horum
Que predicta notant vt frenū fabricat ere
Ista pudore tacet. stadiis sex distat ab vrbe
Nocte morans tota panem nūmus tribus emi

D. q̄ dictō denotans materiā vt fabrico as: vel causā vt sileo siles. vel spaciū vt disto as. vel preciū vt emo emis/ aut tempus vt moror cōstruuntur a pte post cū abltis casib⁹ importātibꝫ vel specificantibus supradcā videlꝫ materiam causam precium vel moram

Nomen eis iunge modum quod signat agendi
Accentu plura proferre solemus acuto
Dicit qđ dictō designans modū agendi regitur in abltō ex natura cau-
se formalis vt solemus pferre plura accentu acuto
Sepe potestatis nomen coniugitur istis
A rex iherusalem dñi dono bqz salutem
Dicit qđ dictō ſcans ppietatē ⁊ ptātem vt rex dñs dux regit abltm
ex natura effect⁹ cause efficientis vt A .i. andreas vel alius c⁹ nomen
inchoetur ab A rex iherusalē dono dei: regr ex natura pocā
Sinodochen iungas. Vt vultu virgo decora
Dicit ꝙ abltūs interdū regitur p figuram que dicitur sinodoche
Ornatum subdis indutus vestibus albis
Dicit qđ dictio significans ornatum regit ablēm ex natura ornatus siue
ex natura cause materialis: vt indutus vestibus albis
Toti da partem. subiecti proprietatem. | due psc-
Sed laudem iunge. Vel vituperamen vtrinqz | cre regu
Vir manibus validus. Vel virgo crinibus albis | le de toto
Vir dextera fragili: Vel forma femina turpi | et subiectō
Dicit qđ totū regit ei⁹ ptē ⁊ subiectū ppietatē suā in abltō ex natura.
declaratōis essencie Sz vtriqz tā a pte ꝙ a ppietate iunge dictōnem
importantē laudem vel vituperiū. quia nec totū posset regere partem
simpliciter. nec subiectū propietatē. nisi addicione laudis vel vitupe-
rij: vt pz in exemplis: Vir manibus validis: ⁊ virgo crinibus abis Si-
militer expone aliud metrum sine addicione | de vbo et
Mobile vel verbum designans proprietatem | adiectiuo
Sextis construitur. per quos ea significatur | regētib⁹
Aut instrumenti vel cause nomina iunge | ablatiuū
Cursu festinus. fulget virtute modestus
Est velox pedibus: blando sermone facetus
Viribus inuictus properat pede. voce benignus
In his vsib⁹ a. d. qđ nomē adiectiuū vel vbū designans aliquā ppri-
etatē ɔstruitur sextis id est abltis p q̄s ea ppietas signat ex natura p-
prietat. Postea sbdit ⁊ dicit qđ noīa instrumētoꝝ vel cause etiā iū-
gūtur pdict. Nā ipa ɔstruūtur cū abltō ex natura istrumēti vel cause
Reqz carere notans ablatiuum regit eius
Vt pena careat homo purus. crimine viuat
Id ē dictō denotās carēciā regit abltm ex vi cause materialis

Inter et est iuncta tibi dant pronomina quina.
Intererit nostra vestraqz meaqz tuaqz
Atqz sua. normam refert seruauit eandem.

D. qd hoc vbū interest ꝯstruitur cū quinqz ablatiuis ꝓnoīm possessorū scz mea tua sua nostra ⁊ vestra Textus est clarus Deiñ d. qd refert eandem regulam seruabit: vñ Ualerius. Mea nichil refert humi. nt aut sublime putrescam

Plenus inops casum dant istum siue secundum
Uini vel vino duo dolia plena videto.
Pauper egenus inops vino vel panis egebit

Dicit qd dictōnes importātes plenitudinē vt plenꝰ ⁊ diues ⁊ etiā paupertatē vt paup inops egeo ꝯstruuntur cū ablatiuo siue genitiuo

Dignus cū potior fungor vescor fruor utor
Et careo. iungo casui tantūmodo sexto.

Dicit qd vba in lr̄a posita ꝯstruuntur cum ablatiuo Nota tñ qd repiūt cū gtō constructa: qd ego puto nō esse imitandum

Hos casus de pre coram sorieqz gubernant:

Dicit qd iste ꝓposiciones de pre corā ⁊ socie seruiūt ablt̄o casui Socie dico ille que numerantur a donato ibi A domo ab homine abs quolibz cū exercitu ⁊c̄ dicant pueri totū cū suo vulgari.

Cum super est pro de sexto decet hanc sociare

Q. di: qd ista ꝓpō sup qñ ponitur ꝓ de seruit ablatiuo. vt in virgilio. Multa sup priamo rogitans: id est de priamo

Regula gnal̄ de passiuis.

Iste datur casus passiuis a preeunte
Cernitur hic a me quoniam videbor ab illo

D. qd iste casus .s. ablatiuus datur passiuis cū ꝓpōne a vel ab ex nata actus illati ab altro vt patet in exemplis Cernitur hic a me ⁊c̄

Uel si susceptum quid signes siue recessum
Sic a te disco libros. a teqz recedo.

Dicit qd ista vba ptinencia ad aliqd suscipe ab aliquo/ vl̄ ad recedere ab aliq̄ regūt ablr̄m cū ꝓpōne a vel ab ex nā recepti siue sepationis

Sunt ablatiui plures rectore soluti
Discere discipuli debent doctore legente

Dicit qd plures sunt ablatiui que aliquando ponūtur absolute: Ut in hoc exemplo Discere discipuli debent doctore legente

de carēcia rectore ablatiui

Atqz icti nomen quandoqz regente carebit
Roma milicia vel humo vel rure domoqz

Rex venit. atqz means normā seruabit eandem
Seruat idem verbum sine motu. dum societur
Nomē plurale vel cui sit regula terne.
Qui modo rure canit. vernone canit vel athenis
Dicit a. q nomē loci aliqñ ponitur aduerbialiter in abltō casu videlicz qñ iūgitur cū verbo sicante motū de loco vt vento z recedo Acciā cuz vbo significante p locū vt meo z transeo Jō dicit Atqz meās Deiñ di. q eadē carencia seruatur .i. abltūs aduerbialiter ponitur qñ nomē tm pluraliter declinatur vt athene z venetie/ vel nomē loci est tercie decli nationis vt auinio onis/ qñ iungitur cū vbo significante pmanenciam vtputa venetijs scribo: similia his exempla patent in textu.
Ad nomen positum sic sepe relatio fiet
Vt vado romam que menibus eminet altis
Dicit qꝺ ad nomina localia sic posita sepe sit relatio vt vado romā que menibus eminet altis
Queris si possit adiectiuum sociari
Vt debet doctas bonus ire scolaris athenas
Autor videtur rñdere cuidā qstioni z mouet eā dicens Tu queris si adiectiuū possit sociari noibus aduerbialiter positis vt doctas athenas Et videtur affirmare vigore exempli
Per quo qua vel vbi fit questio siue per vnde
Dicit q questio id est interrogatio fit de circūstancijs localibus. p hec aduerbia scz quo qua vbi z vnde
Istuc pergo foras. huc illuc pergis eoqz
His intro iungas. hac illac pone meando
Hic illic istic intus foris est et vbiqz
Hinc illinc istinc remeans foris intus et inde
Hec sūt aduerbia que rñdentur pdictis quatuor interrogationibz. Sz illa q sūt in primo paragrapho rñdentur ad quo z silia Jlla de scdō ad q Jlla de tercio/ad vbi Jlla de quarto ad vnde.
Participans quod in ens vel in ans fit dicito presens.
Tus vel sus dat preteritū. rus dusqz futurum.
A. incipit deter. de regimie qꝺ fit p participia Et primo docet cognos cere pticipia p eoꝝ terminatōnes z tempora Et dicit Tu dicito ptipās .i. pticipiū qꝺ fit in ās vl i ens vt amās legēs eē pñs .i. pñtis tpis Et il lud qꝺ fit i tꝰ sꝰ z in xꝰ eē ptitū .i. ptiti tpis vt amatꝰ gauisꝰ āplexꝰ. Et illō qꝺ fit in rus z in dꝰ eē futuri tpis vt amaturus z amādus.
Dū re per actiua presens in rusqz futura

Que dedit actiuum dabit hec eadem tibi neutrum
Sunt per passiua tibi cetera significanda
D. q participia pñtis tpis et futuri in rus descẽdũt a vbis actiuis et neu/tris Cetera vero in tus sus xus et in dus descendunt a verbis passiuis. siue ab illis passiuam vocẽ habentibus
Deponens terna tibi dat. commune quaterna.
Quasi d. q verbũ deponẽs hẽt tria participia vnũ in ans vel in ens. et vnũ in tus sus vel in xus et aliud in rus Preterea dicit q vbũ cõe habz quatuor scz tria predicta et vnũ in dus
Lex tamen est talis q que caruere supinis
Non possunt rectum per rus formare futurum
Dicit q verba que carent supinis non possunt formare participiũ in r⁹ Et ratio est qr participia in rus formantur a supino
In verbi genere que significatio quere.
Regl̃a de
Hinc tibi multimodum credas regimen referandum.
Postq̃ a. docuit cognoscere pticpia. nũc docz regimẽ eor Et d. in cõ/clusiõe q quecũq casũ regit vbũ a pte p⁹: eũdẽ casũ regit pticipiũ. ex eadẽ pte ex eadem natura: et ex hoc pz multimodũ regimẽ participior Ideo clarius ponerẽtur illa metra Que iũges vbo iũges et participãd Si generi vbi sua significatio fiat Consona. etc.
Dum mutat regimen fit participans tibi nomen
Dum perdit tempus. dum comparat associamus
Istis compositum. dum simplex fit tibi verbum
Autor d. q pticipiũ q̃tuor modis trãsit ĩ nomẽ Primo mõ qñ mutat re/gimẽ Hoc ẽ qñ regit aliũ q̃z vbũ a quo descendit vt doctus gramatice. Scdõ mõ qñ pdit tẽpus vt si dicatur hõ honorand⁹ .i. dignus honoris. Itẽ quando comparatur vt doctus doctior doctissim⁹ Demũ qñ 9poni/tur cum dictione cum qua non componitur suũ verbũ vt indoctus. non enim inuenitur indoceor indoceris.

Capitulum nonum de Constructione

Sit post predicta constructio iure locanda.

Hoc est aliud capitulum in quo autor determinat de construc/tione Et primo se continuat cū precedentibus dicens Cōstructio est ordinanda iure post predicta.

In geminas partes constructio scinditur: illi.
Transicio debet intransicioqʒ subesse.

Dicit ꝙ constructio diuiditur i transitiuam ꝛ intransitiuam

Cum partes per quas constat constructio plena.
Signant diuersa constructio transeat illa.
Judicium fit idem tanꝙ diuersa notanda.

Sentencia est ꝙ illa ꝯstructio est transitiua que suppositū ꝛ appositum habent diuersa significancia: vt ego amo petrum Deinde dicit ꝙ idem iudiciū est de ꝯstructionibus suppositū habentibus ꝛ appositū diuersū vt amo petrū: vel tanqʒ diuersum vt ego amo me

Hanc in membra duo distinguere conuenit. eius
Sunt species. simplex que transit. queqʒ retransit

Dicit ꝙ transitiua diuiditur in duo mēbra. videlʒ in simplicē transitiuā ꝛ in retransitiuā Siplex transitiua fit ꝑ vnū verbū vt amo deū Retransitiua fit per duo verba vt amo petrū vt ipse amet me

Est intransicio tibi per predicta notanda

Dicit ꝙ constructio intransitiua est illa cuius suppositū ꝛ appositū ptinent ad idem vt homo est animal

Per binas species hanc distingues. qꝛ simplex
Hanc intransicio pariterqʒ reciproca scindunt

Nunc diuidit ꝯstructōnē intransitiuā dicēs ꝙ ꝯstructō itrāsitiua diuidit in simplicē intransitiuā Et hoc est qñ suppositū ꝛ appositū ptinēt ad idē vt marcꝰ orat citeronē: ꝛ in reciprocā Et ē reciproca qñ eadē ꝑsona ondit agi ꝛ pati ꝛ reuertitur in idē vtʒ in exēplis inferius positis

Ecce per exempla tibi res est notificanda.
Hic sociū superat· Vel marcum tulius orat

Retransitiua

Ex orat marcum citero. ꝙ diligat ipsum
Se regit hic. ego me. tu te. nos autem diligimus nos
Isti se sociant. Vos autem diligitis vos.
Actus transicio personarumqʒ notentur

Q. d. duplex ē ꝯstructō. actuū ꝛ ꝑsonaꝝ Cōstructō trāsitiā actuū ē duplex Aliqñ fit ꝑ actū vehementꝫ trāsitꝰ. ꝑ vba neutra ꝛ [illegible]. Et aliqñ ꝑ actū nō vehementꝫ Itē cōstructō trāsitiua ꝑson[illegible]

ꝛ obliquũ vt cappa petri Aliqñ ꝑ duos obliquos vt capra iohãnis Cõstrue Trãsicio act⁹ ꝛ ꝑsonarũ notentur q̃ vtraqꝫ reꝑit: vel sic Cõstructõ trãsitiua act⁹ nõtur ꝑ ꝓcã: ꝛ ꝑsonarũ per sequencia

Quando non transit actus nec passio cuiq̃.
Infertur. nunq̃ transit constructio plena
Filius alphei iacobiqꝫ maria quiescunt

Dicit q̃ illa ꝯstructio in q̃ nõ oñditur actus trãsire ꝛ passio inferri ab vna ꝑsona in aliã nõ est plene trãsitiua sꝫ poci⁹ intransitiua Et hoc, exẽplo Fili⁹ alphei iacobiqꝫ maria q̃escũt ... nõ oñdit accõ trãsir passio inferri ab vna ꝑsona in aliã: iõ nõ ẽ plene trãsitiua Nõ tñ q̃ cimus filius alphei ꝛ maria iacobi sit constructio ꝑsonarũ

Septem regule de modo construendi

Construe sic. casum si sit prepone vocantem

Postq̃ a. diuisit ꝯstructionẽ ꝛ ipsius membra declarauit Nũc docet ordinare dcões in ꝯstructõe ꝛ dicit Tu construe sic .id est vt sequitur Et prepone casũ vocantẽ .i. vocatiuũ si sit Q. d. q̃ in cõstructõe tu debes incipe a vtõ si sit positus in constructione.

Mox rectum ponas. Hinc personale locabis
Verbum. quod primo statues si cetera desint.

Dicit qd post vocatiuũ tu pones mox .i. incõtinenti rcm̃ id ẽ ntm̃ De hinc .i. postea tu locabis ꝑsonale vbũ qd primo statues .i. qd principa le dices si cetera desint .i. si nichil aliud sit qd poni dẽat in ꝯstructõne.

Tercius hinc casus. aut quartus sepe sequatur

Dicit qd post verbũ primo positũ sepe locatur dtũs ꝛ accũs: vt in hoc exemplo O petre auxiliare michi O petre defende me

Aut verbo subdes aduerbia Subde secundum
Casum rectori Debet vox prepositiua
Quarto preiungi vel sexto quem regit ipsa

Dicit qd aduerbia dẽnt immediate poni post vbũ suũ Sꝫ nota qd aliq̃ sunt q̃ deñt ꝓponi vtputa negatiua introgatiua relatiua dubitatiua ꝛ q̃dã alia Deiñ d. Subde scdm̃ casũ rectori: q. d. qd scdus casus dẽt immediate poni post illã dictionẽ a qua regitur Postea d. Vox ꝓpositiua. q. d. qd ꝓposicio deꝫ ꝓponi suo casuali

Septem sunt impedimenta constructionis

primum ipedimentũ. Infinitiuum persone siue quibusdam
Des adiectiuis. vt sunt abilis piger aptus
Hanc olim pulcram veteres posuere figuram

D. a. qd vbis ꝑsõlib⁹ motũ seu inclinatõnẽ ai ẽntib⁹ dare dẽ infinitiũ vt volo scribe Sitit ꝛ q̃busdã adiectis vt sũt habilis pi

7 silla Postea dicit q veteres olim dixere hāc figurā pulcrā id ē hūc modū loquendi pulcrū: vt habilis currere id est ad currendū: ego sū aptus scribere id est ad scribendū.

Verbaq3 sunt debet iubet audet Vultq3 potestq3
Nititur et tētat dignatur sicq3 monetq3
Incipit et tedet piget pudet atq3 meretur
Et properat gaudet et debet penitet Vrget
Et parat et discit decet solet et licet adde
Que predicta notant et que contraria signant

Hic a. enumerat aliqua ex verbis q̄ cū infinitiuo cōstruunt a parte post: vt ex ipsorū similib9 7 eoꝝ contrarijs possumus alia cognoscere

Addere multa potes quarto casu preeunte.

Dicit q multa verba pñt addi predictis: que quidē añ se cū accō construunt vt penitet oportet pudet 7c̄ Postea construuntur post se cū infinitiuo vt me penitet male fecisse Nō tñ q nō oia verba predicta possunt habere ante se accusatiuum sed bene infinitiuum

Que iunges Verbo iunges et participanti.
Si generi Verbi sua significatio fiet
Consona. debetur ipsi constructio Verbi. ii. impedimentum

Dicit a. q illa verba q̄ postponuntur vbo postponūtur etiā participio dū tñ ipm participiū retinet talē significatonē vbi Et hoc .d. ꝓpt participia vboꝝ coim in ans vel in ens in r9 7 in d9 desinētia. Nā lz in vbis coib9 postpōtur accūs 7 abltūs: tñ eoꝝ participijs in ans vel in ens. 7 in rus desinentibus nō postponitur nisi accūs: q2 talia participia tm̄ actiuā retinent significationē Participijs vo desinētib9 in d9 nō postpoit nisi abltūs q2 passiuā retinent significationē Sz participijs i t9 sus vl in x9 desinentibus postponitur accūs 7 abltūs q2 vtrāq3 retinēt significationē

Sed personale supponens rectus habebit

D. q rtūs supponēs participialr doz eē cōsilis vbo psōli i psona 7 numero.

Aut ablatiui preeunt rectore soluti. Terciū
Aut postponuntur. sed Vix interseris illos

D. q abltī participioꝝ absolute positi aut p̄cedūt vbū i constructōe aut nō Si p̄cedūt tūc vbū postpoitur: vt i hoc exemplo: ingrō legēte scolares discūt Si postponūt: tūc vbū p̄cedat: vt i hoc exēplo Ego disputo paulo astāte Sz vix interse2 illos .i. in medio constructōis ponis illos

Appellans Verbum substantiuumq3. Vel horum Quartū
Vim retinens. rectum post se quandoq3 locabunt

Di. a. q appellās id ē vocās vt vocor. 7 verbū subm vt sū. locabūt post se rectū id est nīm et vbū retinēs vim p̄dictoꝝ vt fio bonus

Et substantiui data significatio verbi
Passiuis sepe solet hec constructio tradi
Dicit q̄ significatio et constructio verbi substantiui. sepe datur verbis passiuis vt ego efficior rome papa

Quintū Quis qualis quantus cuius cuias quotus et quot
Missa relatiue penitus preponere debent
Obliquos verbo preiunges missa rogando
Hanc sua iungendi retinent aduerbia formam
Dicit q̄ noia in lr̄a posita et similia relatiue et interrogatiue posita deñt p̄ponere obliquos casus v̄bo a quo reguntur vt quē vides ego diligo. quē diligis tu Deinde dicit q̄ aduerbia ab ipsis deriuata eodē mō debēt in ꝯstructione ordinari vt qualiter est tibi

Quis nomen proprium et que substancia querit.
Qua nota proprio tantum de nomine quero
Dicit q̄ hoc nomē quis p̄t q̄rere de ꝓprio noīe et de sb̄stācia Et hoc declarat dicēs Si ego noui ꝓpriū nomē debeo querere de substācia vt q̄s est petr⁹ tūc r̄ndeatur iste vel ille. Et si nō subam tūc introgatō fit de ꝓprio noīe: vt si dicatur q̄s est iste: tūc r̄ndeatur petrus vel iohannes

Communi per quis eciam de nomine queris
Quis bonus est aratro. bos. quis nat in equore pisce.
Etiā dicit q̄ ꝑ quis interrogat de noīe cōi .i. ꝑ nomē cōe ad ip̄m r̄ndeatur vt q̄s bonus est aratro: tūc r̄ndeatur bos. q̄s natat in eq̄re. piscis

Quesitiua pares optant reddi sibi casus.
Dicit q̄ q̄sitiua .i. introgatiua noia optāt pares .i. silēs cas⁹ reddi sibi q. d. q̄ ꝑ quēcūq̄ casū fit introgatō ꝑ eundē fieri debet r̄nsio.

Septimū. Cum quia dum donec quoniam similesq̄ preibunt
Namq̄ relatiui ius implicitum tenuere.
D. q̄ iste dcōes cū q̄r dū donec et silēs deñt p̄poni v̄b q̄n h̄nt vi relati.

Septimū. Cumq̄ relatiuis de iure viam parat horum
Precedens. decet obliquos quandoq̄ preire
Cum notat hoc rectus aut obliquus notat illud.
Isti subueniat sua mater. vel pater eius.
Q. d. q̄ an̄s reltōꝝ parat viā ip̄is relatiuis. dec3 q̄nq̄ obliq̄s casus p̄ire .i. p̄cedere verbū hoc: cū ꝓ q̄n rect⁹ nōt hoc .i. suppositi⁹ est ꝓ vno et obliqu⁹ ꝓ alio Ponitur exēplū in lr̄a Ista subueniat sua mater vl' pr̄ ei⁹ Et nota q̄ assignādo tales ꝯstructōes mutat reltm̄ in an̄s vbi dicim⁹ mr̄ sua vel pr̄ ei⁹ dicat mr̄ et pr̄ istius Et vbi dr̄ isti dicat sibi vel ei

Verbum multociens substantiuum petis extra

Iste versus solz exponi dupl'r vno mō sic Tu multociēs ex ɔstructionem pet; v̄bū subm .i. qd v̄bū subm sepe sbintelligr vt i psalterio Intellec tus bon⁹ oib⁹ facientib⁹ eū: subintellegitur est Alio mō exponitur sic v̄bū multociēs petit sbm nomē extra ɔstructionē .i. qd sbm nomē sepe sbintelligr: vt Uirgilius in primo sic dicit: subintelligr libro.

Mobilis et fixi naturam nosse decebit.

Est adiectiuum vocis vel significati

Nunc a. incipit docere quō adiectiuū ⁊ subm inuicē construāt Et p'mo dicit qd nos decebit nosse id ē noscere naturā mobil' .i. adiectiui ⁊ fixi: .i. subi Deīn dicit qd duplex est adiectm̄ sc; voce ⁊ significatōe Adiec/tm̄ voce est duplex sc; voce tm̄ vt ille la lud. ⁊ voce ⁊ significatōe vt albus ba bū Simil'r adiectiuū significatōne ē duplex sc; significatōe tm̄. vt dn̄s ⁊ magr. ⁊ significatōne ⁊ voce vt niger nigra nigrum

Solius est generis adiectiuum variatq;

Cum numero casum. velut hic venit vna sororum.

Est inter fratres bonus aut de fratribus vnus

Autor di. qd iuenitur adiectiuū in solo genere ɔcordari cū subo ⁊ discordari in numero ⁊ in casu vt hic: vna sororū: vnus de fratribus. Nec est intelligendū nisi de adiectiuis de quib⁹ exēplificat. ⁊ in silib⁹ q̄ tn̄ si suppleantur substantiua vt dec; non discordabūt in aliqua

Dicitur xx. sunt impedimenta congruitatis contra quatuor regulas congruitatum.

Cum diuersorum verbum rectis numerorum Interponatur. vtrilibet equiparatur. Sermones sūmi patris est meditatio iusti.

ɔtra sup. et appo. viciu; in numero

D. a. qd si v̄bū pōtur in medio duor̄ ntōr̄ diuersor̄ numeror̄ p̄t vtrilibet ɔformari vt ꝯmones sūmi pris ē meditatō iusti. possum⁹ eni dicere est ⁊ sūt s; diuersis respectib⁹: nā qn̄ dicimus ē tūc ille ntūs meditatio. supponit verbo ⁊ ꝯmones apponit. qn̄ aūt dicimus sūt: tūc ille ntūs sermones supponit ⁊ meditatio apponit.

Quando relatiuum generum casus variorum Inter se claudunt qui rem spectant ad eandem Per genus hoc poterit vtrilibet assimilari Est pia stirps iesse quem christum credimus esse

ɔtra relatiuū ⁊ antecedēs vicium i gn̄e

D. qd qn̄ cas⁹ diuersor̄ generū claudūt int̄ se reltm̄ q̄ sc; casus spectent ad eandē rem: tūc hoc sc; reltm̄ poterit assimilari vtrilibet casui p gen⁹ .i. poterit in genere concordari cū vtroq; ⁊ ponit exēplū Est pia stirps iesse quem cristū credim⁹ esse Possum⁹ dicere quē ⁊ quā

cōtra ad iectiuū et subm̄ vi ciū i gn̄e

Sic adiectiuum reperimus sepe locatum
Est coluber factus vel facta mistica virga.

Dicit q̄ sepe reperimus sic locatū adiectm̄ .i. q̄ ꝯcordet cū primo sb/stantiuo vel cū scdo: vt ē coluber factus vel facta mistica virga.i.facta

Ponere suprema duo non debes sine causa

Quasi dicat q̄ iste due ꝯstructōes vltimo dicte nō deñt vsitari nisi cau sa vrgente q: cadunt sub gramatica ꝓhibitiua.

ꝯtra regulā loycalem

Occurretq3 tibi quandoq3 relatio simplex
Femina que clausit vite portas reserauit

Dicit q̄ aliqñ relatio simplex occurret tibi in ꝯstructōe. Et est relatio simplex qñ añs supponit vnū ⁊ reltm̄ refert aliud vt3 in exēplo autoris. Femina que clausit vite portā resrauit Li femina supponit ꝓ v̄gine maria: ⁊ li que ꝓ eua Et vocatur simplex relatio q: reltm̄ refertur simplr ad spēm ⁊ nō ad ip̄am rem indiuiduam ꝑ vocem representatam

Ubi rltm̄ refert ad añs intellectum

Ad partem vocis de iure relatio fiet
Extra tamen sepe queres. ad quod referatur
Rex est carnoti patrie que preualet omni

Dicit q̄ relatio fit sepe ad partē vocis ⁊ nō ad totū: ⁊ tn̄ tu sepe petis. extra id est subintelligis ad q̄ relatiuū refertur. vt rex est carnoti patrie que p̄ualet omi Deberet eni sic ordinari constructō Rex est in ciuitate carnoti: que ciuitas p̄ualet omni patrie

cōtra .ii. reglās cōgruitatū viciū i casu.

Sepe relatiuo conformari reperitur
Precedens illi qui presidet immediate
Sermonem quem vos vidistis verus habetur
Usu communi tamen hoc non debet haberi

Dicit q̄ añs sepe repitur ꝯformari relatiuo ⁊ disconuenire cū v̄bo vel adiectiuo: vt sermonē quem vos audistis verus hētur Tamen non debet vsitari.

cōtra demr̄atim̄ ꝯ demr̄atū

Inuenies iunctum possessiuo genitiuum
Ut mea defuncte da molliter ossa cubare

Dicit q̄ tu inuenies gtm̄ nois iunctū possessiuo ꝓnoi sub disconueniencia trium: vt o iupiter da ossa mea defuncte cubare molliter: ꝓ ossa mee defuncte amasie.

ꝯtra rltm̄ ꝯ añs viciū in duobus.

Sepe relatiuum pro parte refertur ad ipsum
Ut mea scripta legis qui sū submotus ad histrum

Dicit q̄ reltm̄ sepe refertur ad possessiuū ꝓ eius primitiuo in ip̄o intellecto. i. d. qñq3 reltm̄ refertur ad gtm̄ intellectū i possessiuo: vt tu legis scripta mea .i. mei qui sū submotus .i. sublatꝰ ad histrum fluuium

Ponis ob id solum precedens sepe quod inde
Cetera relatio fit tua virga tuus baculusqz
Ipsa michi vere prebent sol[illegible]cia vite
Dicit qd ans aliqñ ponitur ob id solú qd .i. absolute qd seqns relatõ habet locú vt virga tua τ baculus tuus ipsa me consolata sunt. q̃ apd doctos non est impedimentalis sz ꝯgrua ꝑ regulã indifferencie
Ad verbum sepe vel adiectiua relatum.
Inuenies: fuge aut piger es michi qd ꝓcul absit
Dicit qd relatiuũ substancie scz qd ad aliud simile sepius refert ad verbũ vel ad nomẽ adiectiuũ: vt tu fugis aut es piger quod absit mihi Et resoluitur quod id est que res.
Pro sola voce supponit sepe relatum
Quamuis precedens supponit significando
Dat deus aureolam quod nomen habetur ab auro
D. qd reltm̃ sepe supponit ꝑ sola voce q̃uis ans supponat significãdo vt de⁹ dat aureolã. qd nomẽ hẽtur .i. deriuat ab auro: li qd supponit ꝑ sola voce lz referat ad significatũ sui añcedẽt[illegible] videlz aureolam
Estqz relatiuus precedens materialis
Nomen equiria. nobis placet illa videre.
Autor dicit qd ans aliqñ stat materialiter: τ relatiuũ stat significatiue vt equiria est nomen nobis placet illa videre Equiria ponitur materialiter τ illa significatiue τ est equiria ludus equorum
Sepe relatiuũ permutat significatum
Sunt domini que nos fecere manus crucifixe
Q. d. qd ans sepe sigt vnũ τ relatm̃ repñtat aliud: vt man⁹ dñi. q̃ nos fecere sũt ɔcifixe. li man⁹ sũt man⁹ carnales. τ li q̃ repñtat spũales
Et numerũ mutat. hominẽ diuina potestas
Plasmat. eosqz marem factor creat et mulierem
Dicit qd relatm̃ aliqñ discordat ab añcedẽte in numero: vt diuina ptãs plasmat id est format hominẽ. τ creat eos marẽ τ mulierẽ. li hoiem est numeri singularis τ suũ relatiuũ scz eos est numeri pluralis
Inuenies positum sine precedente relatum
Ipsa petenda michi iuno de pellice dixit
Dicit qd reltm̃ aliqñ inuenitur positũ sine ante: vt in ouidio: Ipsa petẽda michi .i. iuno tanq̃ idignata de pellice loq̃batur Et nõ q̃ ipa nõ ponit ꝓprie sz expresse relatiue Nã hz ans inclusũ in aio loq̃ntis: Hoc fit causa maioris discretionis Dicat iõ q̃ ponitur discretiue.

ꝯ
ti
v
g.
Idẽ viciũ
Ubi rltm̃ τ ans nõ supponũt ꝑ eodẽ i numero.
idẽ viciũ
idẽ viciũ
ꝯtra rltm̃ τ ans viciũ i nu- m
Ubi rltm̃ refert ad ans itel l[illegible]

cōtra re- Indiffinite precedens siue relatum.
gulā loy Sepe locas nullum designans inde locatum
calem Cuncta timent hominem quia p̄sidet ille creatis

D. q̄ ans̄ et reltm̄ aliqn̄ ponūtur indifinite ita q̄ nil c̄tū seu determinatū significāt: vt in hoc exemplo Cūcta timēt hoiem q2 p̄sidet ille creat9. li hoiem ē ans̄ et p nullo c̄to hoie supponit ymmo p oib9 indiffinite seu īdeterminate: et li ille ē reltm̄ qd eodē mō refert ad illud ans̄ hominem.

Ubi reltm̄ et ans̄ dis cōueniūt a

Et personalem permutat proprietatem
Ut dn̄o benedic aqua que celos superextat
Sed non est talis imitanda relatio nobis

Autor dicit q̄ reltm̄ aliqn̄ discordat a suo an̄te in p̄sona: vt dn̄o bn̄dic o aqua q̄ superextat celos: li aqua cū sit vocatiui casus et p̄sone scd̄e: et li q̄ tercie p̄sone cū supponat verbo tercie p̄sone scz superextat Deinde dicit q̄ talis relatio nō est imitanda:

Ubi reltm̄ refert ad
l
n
u-
..glās
Uicium.

Non des ad vocem quandoqz relata sed ad rem
Nominis. est bona gens deus est protector eorum

Dicit qd relatm̄ aliqn̄ discordat a suo an̄cedēte in genere et in numero. vt bona est gens de9 est p̄tector eo℞. li gens est numeri singularis et feminini generis: et eo℞ gn̄is masculini et numeri pluralis In talibz autē relationibus relatiuū refertur ad significationē an̄cedētis et nō ad vocē Nā li gēs īportat hoies et cū sit nomē collectm̄ īportat pluralitatem

Adiectiua modo poni reperimus eodem
Pars hominum validi turres et menia scandunt

Quasi d. qd etiam adiectiua repiūtur discordari a suis sōstātis q̄tū ad vocē: nec ad rē neqz ad significatū vt pars hoim validi etc̄. li pars ē generis fei et numeri singularis: et li validi est generis masculini et numeri pluralis et est ibi antithesis generum et numerorum.

ɔtra du- as rglās Uicium.

Sunt adiectiui plurales distribuenti
Huic etiam verbum reperis plurale locatum
Utraqz formose me iudice sunt venerande
Sed non est talis constructio congrua nobis.

Dicit qd adiectiui pluralis numeri sūt aliqn̄ additi distribuēti .i. nomi distributiuo Et ponit exēplū Utraqz etc̄ li vtraqz ē numeri singularis. et li formose plral9 Itē vtraqz ē numeri singlār9 et sūt pluralis Et ē ibi antithesis numero℞ Jdō dicit qd tal9 ɔstructō nō est ɔgrua nobis

contra demratiuū et demrā-

Impersonalis fit demonstratio sepe
Sal monstrans dicit te misit aquis heliseus

Ad euidenciā istorū metrorū sciendū est qd duplex est demōstratō scz p/sonalis et impsonalis Personalis est qn id qd demōstram⁹ ē illud de q loquimur: vt iste est liber petri Impsonalis est qn demrāmus vnū et in/telligimus aliud: vt si dr hec herba nascitur i orto meo Nō eni intelligi m⁹ de herba q demōstrat sz de ɔsimili Dicit igr a. qd ipsonal demōstra tio sepe fit: vtz in exemplo Sal demonstrans dicit. etc Nō eni intelligit. de illo sale qd tu demonstras scd de consimili

Equiualens geminis harum si iungitur vni
Dictio pro reliqua tantūmodo debet haberi
Sic visu cecum visu dic esse carentem

Di. qd si vna dictio equiualēs geīnis .i. hns significata duarū vt cedo .i. locū do: iūgitur vni harū scz dictarū, illa dictō dz tm poni p reliqua id est p altera ipārū: vt si dicatur cedo locū: li cedo nō valz plus q̄z do. Hec eciā patet in exemplo autoris Sic visu cecū etc li cecū nil valz plus q̄z carentē: qz cecū p se significat visu carentem.

Quando negatiuum verbo constructio iungit
Obliquum. per non exponere conuenit illum
Aut simul exponi debet constructio tota

Dicit a. qn casus obliquus nois negatiui iūgitur vbo Tūc in ɔstruen do debemus exponere dictū negatiuū p nō vtputa si dicā Nullū habeo crimē: debemus sic exponere .i. nō vllū crimē: et assignare sic Ego hoc est suppositū: nō habeo vllū crimē et hoc est appositū: aut tota ɔstructō dēt simul exponi .i. p passiuū ɔuerti: vel p aliā ɔstructionem equipollē tem sic Nullum crimen habetur a me.

Fiet asimbasma sine recto clausula plena
Me tedet vicii. placet illi iura tueri

Hucusqz deter. de constructione in qua ponitur rcūs Nūc aūt determi nat de illa q fit sine recto Vn cōstructionū alia fit cū rcis vt sū martinus et ista dr simbasma a sin qd est cū et basis fundamentū q̄si cū fūdamento Alia fit sine recto vt me tedet vicij Et ista dr asimbasma ab a qd est sine et basis fundamentū quasi sine fundamēto Alia fit cū rectis et obliquis vt ego lego virgiliū Et ista dr parasinbasma a para qd est iuxta etc Di/cit ergo a. Fiet asimbasma .i. clausula siue ɔstructio plena id est pfecta. sine recto: vt me tedet vicij: placet illi iura tueri

Questio fit. si fiat in his constructio duplex
Huic placet esse probo. nobis placet esse peritos

de infini tio eē for mat que stio.

Hic a. mouet vnā questionē quā nō pterea soluit: qz sane pscrutāti sa/lucō patebit Dicit igr sic Questio .i. introgatō fit a scolaribz. si duplex ɔstructio fiat in his modis loquēdi Huic placz eē pbo nobis placz esse pitos Q. d. qd si q̄ritur si eodē mō an duobus ɔstruātur siue ɔsiderent,

predicte due ꝯstructões scꝫ huic placet ꝛc̄ Et sane intelligẽs rn̄dere vel soluendo questionē q̄ duplex ꝯstructio fit in p̄dictis Nā cū dr̄ huic placet esse ꝓbo. li placet esse est vnica dictō qō saluatur natura illius infinitiui esse qō hꝫ coplāre similes casus: precessit eni d tūs virtute scdi cōponentis scꝫ esse qō hꝫ copulare similē casū precedenti Cum autē dicit nobis placet esse peritos. li placꝫ eē est duplex dictio ꝛ vtraq̄ seruat naturā suā Nā placet hꝫ an̄ se datiuū scꝫ nobis ꝛ post se infinitiuum scꝫ eē Quod quidem infinitū habet accusatiuū subintellectū: scꝫ nos. ꝛ post se similem casū scꝫ peritos

*lā cō
s

Jungere consimiles debet coniuctio casus
Quā nisi p̄ter q̄ retinent talem si formam

Dicit q̄ coniunctio copulatiua vel eius vim retinens dēt copulare similes casus vt amo te ꝛ illū Preterea dicit q̄ iste dcōnes q̄ aduerbiū. nisi p̄ter q̄ exceptiue ꝯiunctōnes eodē mō ꝯsiderantur: vbi grā. Malo bonū q̄ malū Oēs nisi petrus legūt Oēs diligo p̄ter q̄ vicinos Tn̄ aliq̄ dicūt q̄ ꝯiunctio copulatiua pōt copulare dissimiles casus trib⁹ modis Primo mō vt si dicā Ista dom⁹ est mea vel petri Itē plenū grā ꝛ veritatis Demū in dictionibus aduerbialiter positis vt ianue ꝛ pisis Sed huic opinioni de facili potest responderi

Actum siue pati signare gerundia poscunt
Atqꝫ supina. per hoc datur his constructio duplex
Si tamen a verbis veniant signantibus actum
Hec delectatur in spectando quasi pulcra

Dicit q̄ gerundia veniencia a vbis significantib⁹ actū siue pati: vt ab actis ꝛ neutꝛs trāsitiuis ꝛ eciā supia ſcare pn̄t actionē siue passionē ꝛ ꝑ hoc pn̄t hr̄e duplicē ꝯstructionē .s. actiuā ꝛ passiuā Et ponit exemplū in lr̄a vbi dicit Hec delectatur ꝛc̄ Pōt exponi in spectando illos. vel in spectando ab illis Eodem modo dicendū est de supinis

de ꝯstruc tōne ꝛ regimine gerūdiorum.

Deqꝫ gerundiuis que s[illegible] gerit esse videtur
Questio. si triplex illis constructio detur
Presbiter essendi causa vis clerice radi
Militis essendi causa precor arma parari
Essendi regem causa me posco iuuari

Hic a. mouet questionē de gerundiis hui⁹ vbi sū es est: videlꝫ si pn̄t ī ꝯstructōe tripliciter ordinari. aut cū recto vt dicēdo Vis radi causa essendi presbiter/ aut cū gtō vt dicēdo p̄cor arma parari cā essendi militꝫ aut cū accō: vt posco me iuuari causa eēndi regē Sup hoc licꝫ varie sint opiniones teneamus vltimā ꝯstructionē scꝫ de accō. vt posco me iuuari cā eēndi regē Nā illō gerūdiū eēndi cū sit vbi ꝑsonal' vult an̄ se accm̄ ꝛ hꝫ me qō subintelligr̄ ꝛ post se silēm casū scꝫ regem

Infinitiuo primum distingue supinum. dr̃a ĩfiti.
Atqz gerundiuis primis suprema supina ui a pri.
Si iungam verbo per quod motum tibi signo sup̄. ꝛ ge
Assignat differenciã inter ĩfinitiũ ꝛ primũ supinũ: ꝛ eciã inter vltĩa su/ rũdi. ĩ di
pina ꝛ prima gerũdia ꝛ dicit: Tu distingue primũ supinũ ab ĩfinitio qꝛ ab vltĩs
alio ꝛ alio mõ ponit̃ in ꝯstructõe Siliter distigue supma .i. vltima supi supinis.
na a primis gerũdijs: ꝛ subdit causã dicẽs Si ꝑ qꝛ ego iũgã p̄dcã supina
videlz primũ verbũ ꝑ qd motũ t signo. Q. d. ꝙ infinitiuꝰ ꝛ supinũ drñt
qꝛ supinũ iũgit̃ v̄bo significãti motũ vt vado lectũ: ĩfitiuꝰ vero nõ qꝛ nõ
dicimꝰ vado legere nisi forte resoluatur ad legẽdũ Itẽ prima gerũdia ñ
iũgũt ꝑ se v̄bo significanti motũ sz bñ supia vltima vt venio lectu
Fit de voce sermo quandoqz per ipsam de dc̃õne
Materialiter. hanc tibi dices esse tenendam materia
Dicit qd aliqñ loquimur de voce ꝛ nõ significato ꝛ illa vox ponitur ma lr̃ posita
terialiter: vt si dicas pamo est trissillabũ. li peramo stat ꝓ sola voce. et
ponitur materialiter ꝛ est generis neutri ꝛ indeclinabile
Casus per voces confundis materiales
Quasi dicat ꝙ dictiones materialiter posite ꝯfundũt casꝰ qꝛ in oibꝰ ca/
sibus habent eandẽ vocẽ: vt si dico Anthonius est quadrisillabũ. li an
thonius declinatur nt̃õ hic anthonius gt̃õ huius anthonius
Vox cuius pars est apponens prepositiua
Vna potest alii sociare prepositiue
De post fetantes. de sub pede. de prope fontes
Dicit qd illa vox .i. illa dictio cuiꝰ scz vna p̄positiua .i. p̄positio ẽ pars
apponẽs .i. iũcta sibi appõne. p̄t sociari alij p̄positiue .i. p̄põni Ac si di
cat ꝙ si due p̄posiciones imediate addãt̃ alicui dc̃õni ꝑ appõnẽ:illa dc̃õ
p̄t associari alij p̄positiue .i. vltime p̄põni vtz in exemplis De post fetã/
tes Ecce ille due p̄põnes de pꝰimediate addũtur dicẽdo de pꝰꝑ appõ=
nẽ huic fetantes Et illa dc̃õ fetantes sociat̃ alteri prepõni scz huic pre
posicioni post Nam in talibus officiũ vltime prepõnis obseruatur Con
strue sic De post fetantes id est de loco q̃ est post fetantes .i. post oues.
.i. de loco immũdo Similiter expone similia. de p̄põni
In subter vel tus dant quartum dum sociemus. bus v̄tri
Verbo signanti motum vel participanti. qz casui
De motu dici credas tamen exteriori ꝑuiẽtibꝰ
Si non designo motum tunc construe sexto
In campo curro si sis. bene dicis in illo
Si sit exterius in campum sit tibi cursus.

ℂ Tercia pars Alexandri. et capitulum decimum de quantitatibus sillabarum

Pandere proposui per versus sillaba queqz.
Quanta sit. et pauca proponā cōgrua metris.

Hoc est capitulū decimū istius in quo tractatur de quātitate sillabarū. posit; tñ aliquib⁹ artis metrice introductionibus Dicit ego a. Ego pposui videlz in phemio libri ibi. Post hec pādetur ⁊c. pandere .i. manifestare quāta sit q̄q₃ sillaba p v̄sus i. quō cognoscatur sillaba longa vel breuis in versu Et pponā pauca .i. aliqua cōgrua .i. ꝯueniencia metris ℂ Pro euidencia eoꝝ q̄ dicūtur ac eciā dicendoꝝ videamus quid sit versus. Vers⁹ est oratio metrica clausulatim pgrediens rethorice flosculis adornata. nichil in se supfluū nichilq₃ diminutū ꝯtinēs Et dr̄ v̄sus q̄si ter q̄terq₃ reuersus: qr sepe v̄tit̄ ⁊ reuertitur añq̄ pfect⁹ hēatur: vel qr finito vno v̄su reuertit̄ ad principiū alti⁹ Metrū vero dr̄ a metros qđ est numer⁹ qr in ip̄o attēdr̄ numer⁹ ⁊ quātitas sillabarū Et est sciendū q̄ hec ars metrica p̄sertim ordinatur ad tria scz ad memoriā firmiorē: ad maiorē delectationē. ⁊ ad narratōnē breuiorē v̄⁹ Metra iuuant animos ꝯprēdunt plurima paucis Pristina ꝯmemorāt q̄ sūt tria grata legenti Itē nō q̄ sine hac lege metrificādi q̄ legēda sunt male possent elucidari. v̄⁹ Ambulat in tenebris sine lege clericus omnis Qui sine metroꝝ lege legenda legit.

Que doctrina licet non sit penitus generalis
Proderit ipsa tamen pueris si lectio detur
Per se multa scient. et doctor pace fructur

Hic a. rñdet tacite q̄stioni qr possit aliquis dicere seu q̄rere verum hec doctrina que datur in p̄nti caplo sit gn̄alis .i. plene determinās de arte metrica Rn̄det ⁊ dicit q̄ nō Tñ lz nō sit penitus gn̄alis: pderit pueris si lectio detur eis Postea dicit ⁊ declarat q̄ pderit ad duo. videlicz q̄ pueri multa sciēt p se de mō versificandi: ⁊ doctor fruetur pace. qr nō fatigabitur in interrogationibus|

Multociens aliquas quas dat tibi regula longas
Siue breues metri cogit grauitas variari.

Hic dicit qđ multociēs inuenies in auctoribus eā sillabā q̄ naturaliter est breuis elōgari. ⁊ q̄ naturaliter ē lōga breuiari: ⁊ hoc est causa grauitatis metri Et sic tangit q̄ hec ars metrica est satis difficilis

Grecaqz nunc nostro nunc more suo variantur

Dicit qđ greca vocabula ponūtur aliqñ in metro scdm̄ morē nr̄m ⁊ aliqñ scdm̄ morem grecorum.

Ad placitum poni propriorum multa notaui

Quasi dicat q multa propria noīa pñt poni ad placitū ⁊ maxime in prima sillaba ⁊ in media: dūmō positione dipthongo accētu vel vsu nō restringantur ad ꝓductionē vel correptionē Notanter dixit multa: q: nō omia ponūtur ad placitū Illa eciā q tm̄ in autorib⁹ ꝓducta reperiūtur. solūmō sūt ꝓducenda vt cesar,

Cum sim christicola normam non est michi cura
De propriis facere que gentiles posuere

Autor se excusat de noibus gentiliū .i. īfideliū. q: cū ipse sit cristicola .i. cristianus. nō intendit facere normā de dictis noibus Et si forte fecerit hoc ex incidenti non ex proposito principali fecit

Distinxere pedes antiqua poemata plures
Sex partita modis satis est diuisio nobis
Dactilus et spondeus exinde trocheus anapestus
Jambus cum tribracho possunt precedere metro.

Autor incipit exponere illa pauca ꝯgrua id ē cōueniencia metris q se superius ꝓmisit expositurū Dicit igr̄ q antiq poemata id est antiq poete distinxere plures .i. multos pedes. Nam vt dr̄ Ysodor⁹ posuit cxx. pedes Hebraicus tm̄ xxiij. Nos aūt vtimur nisi sex pedib⁹. Et hoc est qđ dicit Diuisio scꝫ pedū partita sex modis est satis id ē sufficiens nobis Deīn numerat illos sex pedes dicēs Dactil⁹ ⁊c̄ Pes aūt ꝓut hic sumitur est sillabarū tp̄ūq3 dimēsio Metrū sic pt̄ diffiniri Metrū est litterarū sillabarū tēporūq3 dimēsio: ⁊ sunt gñā metrorū xviij. Sꝫ a. iste nō intendit nisi de duobus q sūt ꝯmuniori vsu modernorū videlꝫ exametro ⁊ penthametro: dequibus inferius dicemus satis

Dactilus ex longa breuibusq3 duabus habetur.
Dicitur ex longis spondeus constare duabus
Sillaba bina trocheu constat tibi longa breuisq3
Productam breuibus subdes anapeste duabus
Terna breuis tribracho. iambo breuis insita longe

Hic a. declarat eēnciā vniuscuiusq3 sex pedū p̄dictorū Et dicit q dactilus constat ex trib⁹ sillabis ex prima longa ⁊ duabus breuib⁹ vt audio. Spondeus constat ex duabus sillabis longis vt audi Troche⁹ ꝯstat ex prima lōga ⁊ vltima breui vt audit Anapestus ꝯstat ex duab⁹ breuibus ⁊ vltima longa vt pietas Tribrachus ꝯstat ex tribus breuibus vt legere Jambus vero ex prima breui ⁊ vltima longa vt legas

Sillaba que breuis est vnum tempus tenet in quo
Profertur. longe spacium debes geminare

Sic cuiusqz pedis quot tempora sunt numerabis

Autor d. q̄ breuis sillaba sub vno tpe pfert ꝛ lōga sb duob⁹ Et sic numerabis vel numerare ꝛ ꝯputare poteris q̄t sūt tpa vniuscuiusqz pedis Nā troche⁹ cū hēat vnā lōgā ꝛ vnā breuē hz tria tpa Et sic de reliquis pcurrendū est Nota q̄ sillaba est lrāꝝ sub vno accentu spirituqz platarꝫ certa reprehensio Tēpus put hic sumitur est dispō pnūciationis sillabe scdm has differencias scz pductū ꝛ correptum

Versibus exametri semper debet pede poni

Dactilus in quinto. sextum nunq̄ retinebit

Hic a. docet quō quisqz pes debeat in vsib⁹ ordinari Et primo dicit q̄ in vsibus exametris dactil⁹ dēt poni in quinto ꝛ nūq̄ in sexto

In pedibus primis hunc spondeumqz locabis

Q. d. q̄ tu potes locare hūc scz dactilū qz p et spondeū in primis pedibz hoc est in primo scdō tercio ꝛ quarto pede.

Omnes spondeo donare potes nisi quintum

Q. d. q̄ spōdeus pt poni in oī loco pterq̄ in quinto exametri vsus. ꝛ si reperiatnr in quinto p dactilo ponitur Nam equipollet sibi in tpibus. vt in lucano Ater celeꝝ pauit cruor armentoꝝ.

Sedes nulla datur preterq̄ sexta trocheo

Q. d. q̄ trocheus ponitur in sexto loco ꝛ nō alibi in exametro vsu Et ē exameter versus q̄ ꝯstat ex sex pedibus Dicitur eciā heroicus qꝛ p hūc stilū heroū describūtur vt plurimū gesta.

Quarta penthametri quinta ve locas anapestum

Penthametri tribraco sedes patet vltima tantum

Dicit q̄ anapestus pōt locari in q̄rto ꝛ in q̄nto loco vsus penthametri. vt in ouidio epl'arū Nil michi rescribas: attamen ipsa veni In scāsione dicim⁹: nilmi chirescribasat tamen veni: sunt pedes anapestici. possu⁹ tū vitare pedes anapesticos dicendo sic in scāsione Nil mihi rescribas attū ipa veni Sic enī postponim⁹ cataletā primis duob⁹ pedib⁹: simil' ꝛ vltimis q̄ simul iūcte ꝯstituūt q̄tū pedē spondeū vel trocheū Pēthameter vsus constat ex quinqz pedibus primis duobus dactilis ꝛ spondeis vel primo dactilo ꝛ alio spōdeo vel ecōuerso tercio spōdeo vel iambo q̄rto anapesto: q̄nto trybracho vel anapesto vtz in exēplo primo ouidij scdm primā scansionē: vel penthameter vsus ꝯstat in primis duob⁹ dactilis vel spōdeis vtꝫ. ꝛ altra lōga vel breui sequenti vtz in pcdō exēplo scdm scansionē scdām Si vero dissillabis repiatur in tercio loco dicatur q̄ ibi sillaba diuiditur p dierisim: ꝛ efficitur pes trissillabus: vt in ouidio eodē Hemonis hemonio laudonia viro Dicetur eciā pēthamet ellegas eo q̄ p ipm stat ellegie. id est tristicie solebat enarrari Nota tū q̄ versus penthameter subditur exametro

Iambo vel nulla vel tantum tercia detur

Ut patet exēplum in his duobus versibus Sub veneris latere deberet nemo latere Nam mala de venere plurima deuenere.

Forte sibi sedem tribracus dare possit eandem.

Quasi d. q tribrachus forte pōt poni i tercio loco: qr scdm aliquos ibi: sillaba breuis ponitur pro longa: & sic esset dactulus & non tribrac'

Et proceleumaticū posuit quandoqz vetustas

Nunc nullus ponit. breuibus sonat iste quaternus

Dicit q aliqn̄ ponebāt in vsu pceleumaticū. q est pes ꝯstans ex q̄tuor sillabis breuib': vt in virgilio Herēt parietibus scale postesqz sub ipos In scāsione dicim' herēt parieti &c. ibi parieti ē pceleumatic'. sz iste a modernis non vsitatur Jō dicit Nunc nullus ponit

Diuisio litterarum

Quine vocales sunt a prior. eqz secunda.

J succedit eis. o quarta: fit vqz suprema.

Hic a. ꝓsequitur de correptione & ꝓductione sillabarū: & qr sillabe fiūt ex lris: io incipit a distinctione lrārū dicēs q lre vocales sūt quinqz. scz a. e. i. o. v. Et dn̄r vocales qr sine ipsis nō pōt fieri vox: & quelz earū pōt facere vocē .i. sillabā p se Littera sic diffinitur Littera est minima pars vocis humane que pōt scribi indiuidua

Omnis preter eas tibi littera consona fiat

Dicit q oēs alie lre preter eas qnqz vocales dicunt ꝯsonātes. q̄si cum alijs sonātes Nā sonū facere nō p̄nt nisi cū adiutorio vocaliū

Mute sunt b c d vel f vel g k p q t

Quasi dicat q in ꝯsonantibus nouē sūt mute scz b: c. d. f. g. k. p. q. t. Et dn̄r mute qr videtur mutus sonus Et in hoc drn̄t a semiuōli q apci' ꝓfertur Uidetur eni vocalis an̄ferri p̄ferēdo ipas semiuōlib' q sunt f. l. m. n. r. s. x. De omibus a. nullā particulariter fecit mencionē qm̄ earū noīa in presenti materia nō sunt necessaria.

Sunt l et r vere liquide quia sepe liquescunt

M simul nqz vel s liquidas quandoqz locamus

S nunq̄. sed m nqz prius nunc neutra liquescit

Dicit q l. & r. sūt vere liqde qr sepe liquescūt in metro: hoc ē qr sillabā naturaliter breuē ꝓducūt Deiñ dicit q nos aliqn̄ locam' id est locatas reputamus liqdas m. n. r. s. Et hec magr declarādo restringit dicēs s. nūqz liquescit hoc est apud modernos poetas Exempla querantur i autoribus antiquis: & in margine reponantur

Consona bina per J dic sepe per vqz notari.

Hoc quando fuerit vocum sonus ipse docebit.

Dicit q J & v sepe fiunt ꝯsonātes. videlz qn̄ pōnūtur in principio sillabe & alia vōli sequēte Et qn̄ fuerit hoc ipse sonus .i. ipsa ꝓlatio docebit .i. monstrabit Nam ꝓdūt sonū vocaliū: vt iuuo & venus

Vocali preiungitur v non consona vimqz
Perdit. et hoc suauis queror aut aqua lingua probabit
Nam dipthongus ab v nostro non inchoat vsu
Mosqz modernus habet quandoqz qz s preeunte
Sillaba diuiditur tunc v vocalis habetur.

Dicit qd v. aliqn ponitur ante vocalē in eadē sillaba: ꝛ tn non efficitur ꝯsonās ymmo ꝑdit vī ꝯsonāt. Et hoc ē qn iste lr̄e s. q. ꝛ g. ꝑponunt: vt suauis queror aqua ꝛ lingua q ꝑdāt vim ꝯsonāt. pz ex ipa ꝓlatōe: pz e ciā qz si v nō eēt ꝯsonās: tūc prima sillaba hꝰ dictōis aq̄ ꝓduceret p pō nē de q ꝛ v ꝯsonātibꝰ. scz corripitur. qd pz in ouidio epistolarū Cū dijs potādo nectare miscet aquas Nec eciā est vocalis qd pz ex ipa ꝓlatōe Et qz statim dypthongꝰ ꝯstitueretur p ꝯglutinatōnē duarū vocalium. in eadē sillaba: sed nō debemus dypthongū inchoare ab v. Et iō dicit. Nā dipthongꝰ ab v nrō nō ichoat vsu Preterea d. qd apud modnos sil laba diuidit aliqn s precedente v vt suauis ꝛ tūc v hētur vocalis.

Versificatores h pro nulla reputarunt

Dicit qd h reputat a versificatoribꝰ ꝓ nulla nec ꝓ vōli nec ꝓ ꝯsonāte.

Dum teneant iotam vocales vndiqz clausam
Consona bina per J dic sepe per vqz notari
Consona iota duplex. duplices x zqz fiunt
Simplex tamen z reperitur vt est perizoma

Sentencia est qd ista lr̄a J quā iotā noiauit a. iste posita in medio dua rū vocaliū vim suā ꝯuātiū efficitur duplex ꝯsonās vt troia Et nota qd si neutra vel altera illarū vocaliū vim suā nō seruaret in supradicta non esset duplex ꝯsonās vt via Itē nota qd in hoc vbo baiulo as qd stat ꝓ portare: J nō est duplex ꝯsonās lz ponatur in medio duarū vocaliū. et hoc est qz nō clauditur int illas vocales eq accētu nec equo numero sil labarū Ideo a. dicit vndiqz clausam. i. equaliter clausā ab vtraqz pte. Hoc aūt pz ex vsu ouidij Cloto colū baiulat. lathesis trahit. antropos occat Nā illa sillaba ba corripitur qd fieri nō possit si illa J eēt duplex ꝯ sonās cū faceret ad pōnē ꝑcedētē sillabā Deiñ dicit qd x ꝛ z. sūt duplices ꝯsonantes. tamen J repitur simplex ꝛ hoc in dictōibꝰ ꝯpositis vt pe rizoma atis qd ꝯponitur ex peri prepōne greca qd est circū. ꝛ zona ve stis. inde perizoma quasi aliquid siue illud qd ponitur circū vestes pro custodia Iota .i. J de qua superius diximus in ꝯpōe reperitur simplex ꝯsonans vt biiugis quod ꝯponitur ex bi ꝛ iugū

Iotaqz composita simplex est sepe reperta
Dictio vocali finita vel m sibi subdi
Versu vocalem nunqz permittit eodem

Dicit q̄ꝺ ſ aliqua dictō deſinit in vocalē vel in m: ſeq̄ns dictō nō debȝ incipere a vōli Et hoc ꝓpter hyatū euitādū Si aūt repiatur dicatur ꝙ ē licencia poetica: vt i lucano Vicinūq minax inuadit ariminū ⁊ ingēs Sepiſſime tñ abijcitur vocalis añcedentis dictionis ⁊ m cū ſua vocali. Exēpla q̄rantur in autoribus q: multa repiuntur Notanter dictū eſt ab autore eodem verſu: q: ſi eēnt in duobus verſibus q̄ꝺ diximꝰ euitandū nō preterea duceret incōueniens: lȝ aliq̄n reperiatur in duobus verſibus cū ſua vocali abijcitur de metro in ſcanſione: hoc eſt quoniam primus v̄ſus terminatur in m ⁊ ſequens incipit a vocali..

Sillaba que binas vocales vim retinentes

Continet. eſt longa dipthongo. ſic probat aura.

Quaſi dicat ꝙ illa ſillaba q̄ fit ex duabus vocalibus vim ſuā ſeruantibꝰ ē dipthongata ⁊ ꝑ dipthongū ꝓducitur vt aura Quid vero ſit dipthongus ⁊ vñ dicatur dipthongus ⁊ q̄t ſūt dipthongi poſui ſuperius ibi. ſcȝ in prima declinatione Dans ae dipthongum.

Quando vocalem duo conſona iuncta ſequuntur

Aut vnum duplex producit eam poſitura

Dicit ꝙ q̄n due ꝯſonantes iūcte ſimul immediate ſequūt̄ poſt aliquam vocalē. illa talis vōlis precedēs eſt lōga poſitione vt arma ⁊ tellus Et idem attenditur ſi vna duplex ꝯſonās vōlē ſequatur vt axis ⁊ troia Jō dicit Aut vnum duplex ⁊c̄:

Sed cum finitur vocali dictio curta.

Conſona que ſubeunt non hanc ꝓducere poſſunt

Q. d. q̄ꝺ ſi aliqua dictio t̄minetur in vōlē naturalit̄ breuē: ꝯſonantes q̄ ſequuntur nō pñt producere illā vocalē ymmo remanet in eſſe ſuo,

Si faciat curtam vocalis ſillaba finem

Mutaqȝ cum liquida vocem ſubeunt in eandem

Ex vi nature propria licet hanc breuiare

Et propter mutam liquidamqȝ potes dare longam

Sillaba que breuis eſt muta liquidaqȝ ſequente

Longa poteſt fieri. ſed longa nequit breuiari.

D. q̄ꝺ ſi aliq̄ ſillaba naturalr̄ breuiet̄ ⁊ muta cū liq̄da ſequātur in eadē dictione: illa ſillaba p̄t breuiari ex vi nature ſue: ⁊ produci ꝓpter liq̄dā ⁊ mutā: vt in hac dictione patris: ⁊ in ſimilibus Prima eni ſillaba nāliter breuiatur vt hic Fer pr̄is impiū ⁊c̄ Poteſt eciā ꝓduci ꝓpter mutā ⁊ liquidā vt hic Eſt pr̄is matris pie ſuccurrere nato.

E de pre vel ſe componēs nō breuiabis:

Sed vocalis eas poterit breuiare ſequela

D. q̄ꝺ iſte p̄pōnes e de p̄ ſe ꝯpoſite nō breuiāt̄ vt educo depono p̄fero ⁊ ſeparo: pñt tñ breuiari ſi vōlis ſequat̄ eas in ꝯpōne vt preero ⁊c̄.

Reiicio refert distat re dant tibi longam.
Corripies alius nisi duplex consona subsit
Dicit qd ista ppo re pducitur in reiicio is: et in refert qd idē est qd distat In aliis vero dictionibus corripitur. nisi dne ↄsonātes sequātur vt resto as et restituo restituis Producitur etiā in his rettuli et repperi Et ideo vt plurimū scribuntur cū duplici ↄsonante
Bis bi breues dantur nisi consona bina sequatur
Dicit qd bis et bi corripiūtur in ↄpōne: vt biuiū .i. locus duarū viarū. et bidens .i. pecus duoꝝ annoꝝ Nisi ↄsona bina sequatur .i. nisi duo nomina ↄsona seu ↄsimilē significatione hñcia sequātur scꝫ p ↄpōnē. vt binus na nū: et bimus ma mū. quoꝝ significatio est eadē Inuenitur hic bimatus tus tui. id est spaciū vel tempus duoꝝ annoꝝ: penultima enim sillaba dictorū duorum nominū producitur:
In deriuatis sua que sit origo notetis
Qua fiet parte descensus apertior inde
Vt moueo motum motabile siue mouendū
Et que vocalis in origine quantaqꝫ mansit.
Nam deriuatum tantam seruare decebit
Subdita vocali si consona non moueatur
Vocalem sepe noua consona dat variare.
Mobilis ex moueo datur et mutatur ab illo
Excipienda sue ponentur in ordine norme
In his vsibus a. docet cognoscere sillabā lōgam seu breuē in dictōib9 deriuatis Et ē sens9 qd quantacūqꝫ fuerit vocalis in primitiuo: tāta dēt esse in eius deriuatiuo illa ↄsonās que sequebatur vōlē in primitiuo. vt bi grā Moueo corripit primā sillabā . ita mouellū mouēs et mouendus. corripit primā Notanter dico dūtaxat: qr ↄsona q̄ erat in primitiuo non mutetur in deriuatiuo. qr noua ↄsona dat .i. facit variare vocalē. hoc ē corripe longam et curtam producere Verbi grā Moueo corripit primā et mobilis pducit: qr ↄsona q̄ erat in primitiuo videlꝫ v ↄsonans est i deriuatiuo in b Tamen ista regula patitur exceptionem que inferius ponitur in loco suo Ideo dicit a. Excipienda sue ⁊c.
Hoc de compositis teneas ꝙ sit tibi tanta
Vocalis quantam seruabit dictio simplex.
Si mutes etiam vocalem. norma tenebit
Consona dum maneat in simplici subdita voce.

Excipienda socis quibus est opus excipiemus

Hic a. mouet regulā de quātitate sillabarū i dcōibus ɔpositꝭ dicens. qꝺ tāta est vocalis in dictōe ɔposita q̄nta ē in simplici Uerbi grā Amo corripit illā vōlē a. similiter ꝛ ꝑamo corripit eandē Areo ꝓducit illam vōlē a: similiter ꝛ exareo ꝓducit eādē Deinde dicit Regula valꝫ si mutemus vocalē in ɔposito dūtārat ɔsona sōdita vocali in simplici dictōne maneat etiā in ɔposito. Ubi grā Facio corripit illā sillabā fa: similiť ꝛ ī ficio corripit illā sillabā fi: lꝫ a mutata sit in J. qꝛ ɔsona q̄ seq̄batur a. in simplici sequitur etiā in ɔposito Uerūptn̄ hec regula varias patitur exceptiones q̄ inferiꝰ loco ꝛ tpe declarabunť: iō dicit a: Excipienda ꝛc̄

Omnia preterita pones dissillaba longa. | Regl̄e generales. de q̄tita te vboꝝ.

Que breuiant gemine vocales deme. bibitq3

Et dedit atq3 fudit scidit et stetit et tulit hec sex

Autor ponit regulā talē dicēs Oīa p̄terita duarū sillabarū tn̄ ꝓducūt primā sillabā vt cepi Deinde ponit exceptōnē dicēs Tu deme id ē excipe illa p̄terita q̄ gemine vocales breuiāt que h̄nt vocalē an̄ alterā vocalem. vt fui rui quoꝝ prima corripitur: qꝫ ꝑ et ꝛ tu deme .i. excipe hec sex scꝫ bibit dedit fudit scidit stetit ꝛ tulit. que lꝫ dissillaba sint tn̄ eoꝝ p̄terita corripiuntur: fudit ē p̄teritū de fūdo: scidit de scindo.

Preteritum geminans primam facit hanc breuiare

Estq3 secunda breuis. tamen vnum cedoq3 demis

Dicit qꝺ omē preteritū gemināns primā sillabā eādē breuiat pariť ꝛ secūdā: vt cado cecidi ꝛ pario pepi Tn̄ tu demis .i. excipis vnū preťituꝫ scꝫ pepedi quod venit a pedo pedis: ꝛ tacuit ip̄m propter eiꝰ turpē sonū. seu metri vel breuitatis causa Cedo etiā excipitur cꝰ p̄teritū facit cecidi ꝛ scdām ꝓducit. Uꝰ. Rusticꝰ hic cecidit q̄ quōdā forte cecidit.

Preteritis plusq̄perfectis atq3 futuris

Coniunctiuorum lex seruit preteritorum

Quasi dicat qꝺ lex seu regula preteritoꝝ nuꝑ dicta seruit etiā plusq3 ꝑfectis ꝛ futuris ɔiūctiuoꝝ. id est subiunctiuoꝝ modoꝝ q̄ ɔiunctiui dicuntur eo qꝛ ɔiunctione indigent vt ꝑfectū significēt sensū Nā tāta ē prima sillaba plusq3 ꝑfectoꝝ cuiuslibet modi ꝛ futuroꝝ subiunctiui quāta ē prima ꝑsona preteriti ꝑfecti indicatiui modi

Hec in passiuo sunt tempora iuncta supino

D. qꝺ hec tria tp̄a p̄ocā sūt iūcta supio ī passiuo .i. huāt regulā de sup̄. de q̄ statī diceť ibi Lōga ꝛc̄ Alij exponūt qꝺ sūt iūcta supio .i. fcā sūt vł ɔiūcta ꝑ supplemētū ꝑticipij a supino deriuata. ꝛc̄.

Normam presentis per cetera tempora dices

Participans socia presens in dusq3 futura.

Debent consimilem seruare gerundia legem

Dicit q̄ quātacūq; fuerit prima sillaba p̄ntis īdicatiui modi singularis numeri tāta ē in p̄ma sillaba cetoꝝ tēpoꝝ except̄ p̄terit̄ pfect̄ ⁊ pl⁹ q̄ pfectis ⁊ futuris s̄biunctiuoꝝ de qbus superius diximꝰ Tāta ē etiam p̄ma sillaba pticipioꝝ p̄nt̄ tp̄is ⁊ futuroꝝ desinentiū in d⁹. similiter et gerundioꝝ Construe nunc p te. qꝛ satis patet textus

Longa supina dabis dissillaba. sed breuiabis
Qui ci si sa li i da ra ru sta. deq; supinis.
Orta sequuntur ea. sed staturus tamen extra

Hic a. ponit regulā de supinis: dicēs q̄ supina dissillaba pducunt p̄mā sillabā vt natum Sꝫ excipiūt decē q̄ p decē sillabas in l̄ra positas ītelligūtur Qui vt q̄tū qd̄ venit a q̄o q̄s: ci vt citū a cieo cies. si vt situm a sino sinis: sa vt satū a sero ris. li vt litū a lino linis. i vt itum ab eo is. da vt datū a do das: ra vt ratū a reoꝛ ris: ru vt rutū a ruo is: sta vt statū a sto as: q̄ oīa lꝫ sint dissillaba tn̄ corripiūt p̄mā sillabam siliter ⁊ ab eis deriuata: preter staturus qd̄ p̄mā pducit: licꝫ deriuatur a statum vt in lucano Cum statura fides superum.

Nec patrem sequitur ambitus si moueatur

Quasi dicat q̄ si ambitus moueatur .i. si adiectiue declinetur non seq̄t patrem id est eius p̄mitiuū qd̄ est supinū hm̄⁹ v̄bi ambio ambis: sed ambitū ponitur exēplū in l̄ra tūc: cui⁹ penultima corripitur Sꝫ ambit⁹ ta tū ab ipso deriuatū penultimā pducit: vt in principio methamorphoseos Jussit ⁊ ambite circūdare brachia terre: ⁊ idē est ambit⁹ qd̄ circūdatus Notāter dicit si moueatur. qꝛ si nō moueretur: id ē si adiectiue nō declinaretur tūc sequitur ei⁹ p̄mitiuū qꝛ penultiā corriperetur. vt hic ambitus itus tui id est circuitus.

Quod fit in us vel in o vel in oꝛ verbale vel in trix
Participans quoq; preteritum per rusq; futurum
Ad normam debent se conformare supini

Id ē v̄balia in us in o in oꝛ vel in trix desinencia: vt notus tus tui: nocio nocionis. notoꝛ notoris ⁊ notrix icis pticipiū quoq; p̄teriti tp̄is ⁊ futuri in rus vt notus ta tū ⁊ notur⁹ ra rū tantā h̄nt p̄mā sillabā quantā h̄nt supina a quibus deriuantur Jd̄ dicit Ad normam debent ⁊c̄

Vi tum dante dante preit vocalis non breuiata
Qui ci si sa li i demantur et inde creata

Dicit q̄ v̄ba faciēcia preteritū in vi ⁊ supinū in tū mutando vi in tum. pducunt penultimā supini: vt amaui amatū Deiñ ponit exceptionē dicēs Tu demis ea q̄ itelligūt p has sillabas scꝫ q̄. vt q̄tū: ci vt citū. si vt sitū/ sa vt satū/ li vt litū/ J ut itū: cog vt cognitū/ aꝫ agnitū Et inde creata .i. ab eis deriuata quoꝝ penultima breuietur licꝫ oīa formentur a preterito mutando vi in tū vt quiui quitum siui sitū ⁊c̄.

Qui rectos superant obliquos crescere dices

Hic a. ponit introductionē ad quasdā regulas ꝑxle seq̄ntes ⁊ dl. Tu dices obliq̄s crescere .i. hr̄e crescenciā ꝯ ntm̄ singularē q̄ quidem cres- cēcia fit aliq̄n̄ ꝑ a. aliq̄n̄ ꝑ e aliq̄n̄ ꝑ i: aliq̄n̄ ꝑ o. aliq̄n̄ ꝑ v Et de his omi bus ponit regulas inferius gn̄ales videlicet vt sequitur.

A pluralis et e crementum protrahit oqꝫ.
I vel v cremento breuiare iubemus eodem
Sunt testes quorum quarum rerum manibusqꝫ
Et verubus rebus dominabus siue duobus

D. ꝙ obliq̄ crescētes supra ntm̄ ꝑ a e ⁊ o ꝓducūt illas vōles vt q̄rū rex duobus reb⁹ Deiñ d. ꝙ i ⁊ v breuiantur in eor crem ento vt manib⁹ ve rub⁹ Et hec exēpla ponūt ab autore cū dicit Sunt testes

Verbum personam quod habet superare secundam
Primi presentis. crescens hac arte notabis
Debet ad actiui presens hec norma referri
Et si non habeat actiuum fingere debes.

Dicto de cremento qđ fit in casualib⁹ Nūc aūt ꝓsequitur de cremento. qđ fit in nō casualibus vtputa: in ꝟbis Et primo ponit introductionem ad regulas inferius positas dicēs Tu nōbis ꝟbū qđ h̄et supare scđām ꝑsonā p̄mi p̄ntis tp̄is eē crescēs .i. hr̄e crescēciā sup dictā ꝑsonā hac ar te id est eodē mō q̄ dcm̄ ē in casualib⁹ Uerbi gr̄a. Amas ē dcō disilla- ba: amam⁹ vero trisillba. Et li amam⁹ h̄et crescenciā supra illā scđām ꝑsonā amas ⁊ tal' crescēcia fit ꝑ a. aliq̄n̄ ꝑ e: aliq̄n̄ ꝑ i: aliq̄n̄ ꝑ o: aliq̄n̄ ꝑ v De quib⁹ oib⁹ statim ponent gn̄ales reglē Addit a. ⁊ dicit Hec nor- ma scꝫ de crementis ꝟborum debet referri id est p̄sentari ad p̄ns temp⁹ actiui Hoc āt d⁹ ꝓpt cognoscē cremēta in ꝟbis, passiuis q̄ cogsci nō p̄nt nisi rep̄sentarent ad actiuū Preterea di. ꝙ si ꝟbū passiue vocis nō h̄eat actiuū. dēs fingere hoc est p̄supponere ꝙ h̄eat Hoc aūt dicit ꝓpter cog noscere crementa in ꝟbis deponētib⁹ q̄ nō h̄n̄t actiuū

A crescens verbum producere debet vbiqꝫ.
Ex do fit breuis a cum prime compositiuis

Dicit a. ꝙ ꝟbū dēt ꝓducē a c̄scēs .i. sillabā crescentē ꝑ a vbiq̄ .i. in oī ꝯiugatōe: vt amam⁹ doceam⁹ legam⁹ audiam⁹ Deiñ ponit exceptionē dicēs ꝙ a fit breuis in crementis h⁹ ꝟbi do das cū ꝯpositis suis prime ꝯiugatōis vt circūdamus circūdare. venūdam⁹ venūdare.

E nisi cum subit r debes producere semper
Cum subit r curtam dant plurima. pluraqꝫ longam

A. d. ꝙ sillaba crescēs sup e ꝓducit̄ sp nisi r seq̄tur. vt amem⁹ docem⁹ legem⁹ audiem⁹ Notant dicit nisi r seq̄tur: q̄ cū r subit .i. seq̄tur pluri- ma ꝟba dāt illā vocalē e longā vt ameris vel ere docerē res ret Et plu rima dāt illā vocalē e curtā vt legerem legeres legeret: amcuero ueris rit: Hec aūt inferius distinguentur.

In sum sive fero crementa velimqꝫ notato.
Ac edo discutians modo longans et modo curtans

Dicit a. notato crementa in hoc verbo sū es est. sive in hoc verbo fero fers ꝙ ꝓ ꝛ in hoc v̄bo velim .i. volo vis Q. d. ꝙ illa v̄ba irregularia sūt Et iō nō sequūtur regulā de cremētis alioꝝ verboꝝ scꝫ regulariū. ꝑ positionē aliqñ ꝓducuntur vt essē ferrē vellē Aliqñ eciā breviantur. et tūc refertur ad litteraturā p̄teriti pfecti vt tulero tuleris rit voluero ris rit Hoc etiā intelligitur de hoc v̄bo edo es est Nā aliqñ elongatur i crementis: vt esse infinitivo. Aliqñ eciā corripitur in litteratura p̄ntis vt edere Nota ꝙ in q̄tū hec quatuor verba predicta irregularia sunt notari debent In quātū vero nō: referenda sūt ad regulā precedentē vel ad sequentē: prout videbitur oportunum

Omni lego presens breviat. quartiqꝫ secunda
Longum passivo reris vel rere notato.

Autor di. ꝙ oē lego .i. oē verbū tercie ꝯiugatōis breviat p̄ns tempus in q̄ h̄et e sup r: vt optativo modo vtinā legerē res ret ꝙ ꝓ et breviat tēpora quarti id est ꝯiunctivi. scꝫ p̄teritū impfectū vt p̄terito impfecto cū legerem res ret Deinde dicit Longum passivo: hoc est dicere ꝙ in verbis passivis vbicūqꝫ reris vel rere reperitur ibi penultima longatur vt legereris vel legerere legeretur

Plusq̄ꝑ perfectum per quamlibet est breviandum

Hoc est dictu ꝙ ista vocalis e breviatur in preterito plusq̄ pfecto cuiuscūqꝫ ꝯiugationis r sequente vt amauerā docueram legeram audiveraꝫ Et hoc intelligitur de indicativo

Curta fit in prima beris et bere sive secunda

Hoc est penultima futuri in beris ꝛ in bere terminati corripitur in prima ꝯiugatōe ꝛ scdā vt amaberis vel bere doceberis vel bere

In coniunctivo duo tempora curta notato

Jo ē p̄titū pfectū ꝛ futuꝝ s̄biūctivi breviāt vt amauerim amauero

E verbum crescens alibi producit vbiqꝫ.

D. a. ꝙ in oib⁹ alijs tp̄ib⁹ ꝛ modis a p̄ocis v̄bū crescēs ꝓducit illā vocalē e r seq̄nte: vt futuro legar geris vel ere: audiar audieris vel ere.

Omni preterito reperitur imus breviando.

Dicit a. ꝙ in omni p̄terito pfecto prime ꝑsone i imus terminato penultima breviatur vt amauimus.

I tibi producit quarte crescencia prima
Inqꝫ velim produc crementa priora vel in sum.

D. ꝙ I in crement̄ v̄boꝝ quarte ꝯiugatōis ꝓducit vt audimus Deinde dicit ꝙ in hoc verbo velim velis velit: ꝛ sim sis sit. priora crementa ꝑ I facta ꝓducuntur: vt velimus velitis. simus sitis

I breviees alias si non v consona subsit

Dicit a. q in aliis crementis tpibus siue modis i breuiatur. vt voluerimus fuerimus et amauerimus: si nō subsit v consona: id ē nisi v ɔsonās sequatur vt audiui q: tunc I producitur

O crescens verbum producit. et V breuiabit.

Dicit a. q verbū ꝓducit sillabā crescentē per o vt amatote Et breuiat illā quecrescit p v vt volumus et possumus

Has per crementa normas dissillaba serua

Sed tamen has omnes duc ad medias speciales.

D. a. qd he regule de crementis seruāde sūt p cremēta dissillaba .i. duarū sillabarū Sz tñ sūt reglē spēales ad omēs medias sillabas .s. ad omnes illas q sūt int primā et vltimā q oēs medie a versificatorib' dicūtur.

Compositum partis retinens i fine prioris

Hanc breuiat mediis sicut tubicen sed ibidem

Excipies. iungetur ei tibicen vbiqz

A. ponit vnā regulā talē dicēs Cōpositū .i. dictō ɔposita retinens I in fine prioris partis hoc est in fine dictōnis q primo intrat ɔpositōem breuiat hāc scz vocalem I sicut tubicen qd ɔponitur ex tuba et cano Nā ista sillaba bi corripitur cū i. sit in fine prioris partis Deīn ponit exceptionē in his dictōibus ibidē et tibicen et vbiq: in quib' illa vocalis i. ꝓducitur Ibidē ɔponitur ex ibi et idē et est aduerbiū locale Tibicen ɔponit. ex tibia qd est instrumentū sonandi et cano nis Et est ille qui vtitur tali instrumento Vbiq ɔponitur ex vbi et est aduerbiū loci

Ex di compositum produc sed deme disertum.

Et que componis ex greco curta locabis.

Dicit qd hec ppō di ꝓducit in ɔpōe vt diligo Deīn ponit exceptōnē dicēs. sz deme .i. excipe disert' ta tū .i. facūd' vel eloqns. cui' pma corripitur vt in oratio Fecundi calices quē nō fecere disertū Si opponat. a. ex eo qd istud verbū dirimo inuenitur in prima correpta: vt in ouidio methamorphoseos ibi Hec deus et litem melior natura diremit Rñdendū est qd hoc verbū dirimo ɔponitur ex di et emo et r interposita e mutatur in i Et pter hoc vocalis dictōis ɔposite pōt variari vt supra dixi'. in regula data de ɔpositis Nā p' illā ppōnē di seq deberet e in hoc verbo dirimo: sed r interposita sequitur eā Idō illa ppō di pt breuiari p illaz regulā inferius positā I sup r breuis est Deinde ponit aliā exceptionē dicēs Et que ɔponis Q. d. in dictōnib' grecis ɔposit di breuiat. vt diateseron qd est spēs cantus et disamis nomen silogismi logicalis

Vocalis breuis est alia subeunte. sed inde

Demi plura queunt. Vt dius diaqz dium.

Et fio cum sit dissillaba vox. breuiatqz.

Cum polisillaba sit. fiet probat hoc fieretqz.

Hic ponit vnā regulā gñalē ad oēs sillabas ꝓut vna vo̅lis p̄cedit alīā in diuersis sillabis Et dicit ꝙ vocalis añ alterā vocalē breuiatur: vt me us in prima ꝛ respuo in scdā siue media. Sꝫ inde ponit exceptō nē dicēs ꝙ plurima vocabula p̄nt excipi: vt dius dia diū .i. diuinus Et fio cū ꝓ quando est vox dissillaba .i. duarū sillabaꝝ: breuiatqꝫ cū sit vox polisillaba .i. pluriū sillabarū: ꝛ ponit exempla dicēs Probat hoc fieri si eretqꝫ Nā si bñ consideras prima de fiet ꝓducit ꝛ prima de fierit breuiat

E super I longam dat declinatio quinta.

Quando vocalis preit e. sed eam breuiabis

Consona si preeat. dic ergo reiqꝫ speiqꝫ

Dicit ꝙ e añ i ꝓducitur in gtīs ꝛ dtīs quinte declinatōis qñ vnā vocal p̄cedit e vt diei speciei Sꝫ breuiatur qñ ꝯsonās p̄cedit vt spei rei Et ipe met exēplificat in lr̄a dicēs. reiqꝫ speiqꝫ: in quibus e corripitur qꝛ ꝯsona precedit hanc vocalē e

Grecaqꝫ iungantur que longa frequenter habentur.

Quasi d. ꝙ vocalis añ vocalē in grecis dcōnib⁹ ꝓducitur frequēter vt in ouidio Medee medea forem Frequenter autē dico. quia aliqñ corripi tur vt in eodē Thesea deuoui. ꝛc̄.

I super a propriis raro breuiatur hebreis

D. ꝙ i ante a raro breuiatur in dcōnib⁹ hebreis vt maria ꝛ mathias.

Ut tua metra petunt ponis genitiuos in ius

Corripis alterius. semper producis alius.

D. ꝙ gtīūs in ius ter. in metro ꝓduci ꝛ breuiari p̄t/ excipitur alteri⁹ cu ius penultima semꝑ breuiatur: ꝛ ali⁹ c⁹ penultima sꝑ ꝓducitur in gtō.

Tenditur eous aer platea corea

D. ꝙ noīa in lr̄a posita ꝓducūt vocalē añ alterā Eous dicit equus ve/ hēs currū solis: ꝛ aliqñ dr̄ eē ps orientalis Corea a dance Aer ꝛ platea de se patēt Tñ platea varie ponitur in metro: sicut inferius patebit ibi. Ut placet est platea dic platea siue platea

Vocalem medie breuiant si muta sequatur

Cum liquida tamen hanc productam pone breuemqꝫ

Longa fit adiutrix octobris nomen in atrix

Cum chyragra podagram quidam breuiāt alii non.

Q. d. ꝙ in mediis sillabis vocalis p̄t ꝓduci ꝛ breuiari muta ꝛ liquida seq̄ntib⁹ vt ꝑpatꝫ Et nō ꝙ hec regula tm̄ valet in dictionib⁹ naturalit corripiēdis vel corripiētib⁹ vocalē: qꝛ si naturalr̄ ꝓduceret eā nō posset corripere vt supra dcm̄ ē ibi Si faciat curtā vocali sillaba finē Deiñ po nit exceptionē dicēs ꝙ adiutrix octobris nonē i atrix terminatū vt ama trix ꝓducunt vocalē in media sillaba. licꝫ muta ꝛ liquida sequantur eā.

Preterea dicit ꝙ quidã breuiãt quidã nõ mediã vocalẽ in his duobus noibus chyragra ⁊ podagra Chyragra ẽ gutta vel infirmitas in maibꝰ podagra in pedibus Et dr̃ chyragra a chyros qꝛ est manꝰ ⁊ eger egra. egrũ Podagra dicit a pos qd est pes ⁊ eger egra egrum

De quantitate primarum sillabarum.

Ante b corripis a sicut scabo siue scabellum
Et stabilis stabulũ dabo vel labo siue flabellũ.
Et labor. hinc demã labi vel fabula flabã
Scabidus et tabes ꝗ stabam pabula labes
Et fabor strabo nabamqꝫ simul sociabo
Flabellum varies pocius producere debes

Supius a. posuit regulas gñales ad oẽs sillabas. In hac parte ponit speciales Et primo ad primas: scdõ ad medias. tercio ad vltias Pars scdã incipit ibi A breuis in mediis Tercia ibi Vocis fine dabis. Item prima pars in qua determinat de primis sillabis diuiditur in quinqꝫ ptes scdm qꝛ sunt quinqꝫ vocales Primo enim determinat de primis sillabas in qñtũ a pponitur ꝯsonantibus. scdõ e. tercio J. quarto o. qnto v: pars secunda incipit ibi Añ b fit breuis e Tercia ibi Añ b corripis i Quarta ibi Ante b longa fit o Quinta ibi Ante b fit breuis vꝰ Itẽ pria ps in qua determinat de primis sillabis in qñtũ a pponitur ꝯsonantibus diuiditur in tot partes quot sunt consonantes quibus a pponitur in dictionibus latinis Et primo sic a pponitur añ b scdo añ c tercio ante d ⁊c. partes iste de se patent Itẽ prima pars in qua determinat de primis sillabis a precedente b diuiditur in duas partes qꝛ primo ponit regulam cũ exẽplis suis scdõ ponit introductionẽ: scda ibi Hinc demes Ad primã partẽ sic dicit Ante b corripis a. Quasi d. qꝛ a ante b breuiatur in primis sillabis sicut scabo bis. quod stat ꝑ scalpere. hoc scabellũ ⁊ pluraliter ntõ hec scabella Stabilis a stãdo dr̃ Stabulum est locus boum. vel aliorũ animaliũ Dabo dabis bit Labo labas labat Flabellũ ẽ instrumentũ fugandi muscas Labor laberis to slyde. Deiñ ponit exceptionẽ dicẽs Hinc demã .i. excipiã illa que ponũtur in lr̃a: scꝫ labi de labor laberis Fabula est sermo fictus Scabidus id est nõ hñs crines Tabes id est macula Fabor futurũ de for faris Strabo id est luscus Nabã bas bat Quorum oim prima ꝓducitur Exempla q̃re in autoribꝰ per te Deinde dicit Flabellũ varies .Q. di. qꝛ prima sillaba huiꝰ dictiens flabellũ potest produci ⁊ breuiari Pro euidencia regularũ sequenciũ nota ordinẽ supradictũ introducentẽ ad sequencia que sunt facilia satis itellectui Interliniabimus igitur in sequentibus expositionem vocabulorum presertim difficilium Et sufficiet quantum ad superficialem intelligenciam legendorum. ⁊c.

A c bre. nomē arboris crudelis acrē fieri
A c breuis probat acer arbor acerbus acesco
vt bacus. vt pacis pactū facere
Cum b preit vel p produc. breuiaqz paciscor
producendus.
Et placet et baculus spaciū brachos estqz morandus.
fortis populus eloquēs ꝯpositio populus
Hic acer trachus facundus machina dacus
auis insula vel lapis. q̄ pt poni ꝛ breuiari
Graculus addatur. sed iacinthus variatur
a d bre ¶ A d corripies. tibi sint gradus et vada testes
Excipitur radix et clades suadeo spadix.
vxorē ducere deus belli:
Trado traduco gradiuus radoqz vado
Et gades.
lapis preciosus
a f bre ¶ Est super f breuis a. sed saphirus lapis extra.
cautus.
a g bre. ¶ A g breuis probat ecce sagax: strages retrahatur
plāge ad modū pūo⁊ do⁹ pasto⁊ vestis sapiens
Vagio vagina magalia stragula saga
hoc laganū circuitus animaliū
Lagana producit petrus· indago sociatur
vt pagina vt fagus
Si p vel f presit produc. sed deme flagellum.
flacio arborum
Additur huic fragor et fragilis plaga rethe vel ora
.i. voco
a l son. ¶ A super l tardant dissillaba. sed calo verbum
prepositio
Ac alit atqz malū quod mobile deme palamqz
turris lignea. verbum nomē mōtis
Atqz phalam sit deinde fales his iuncta falumqz
Atqz salum mare.
His que nascuntur pariter quoqz corripiuntur
Hec quibus est crescens genitiuus corripe. sicut

.i. portator lignorum
Sal salis atqꝫ palus. calo dematur et ales
Que polisillaba sunt breuies. balistaqꝫ tolles
ludus tabularū asper
Alea caligo balenaqꝫ salebra squalet
vt fama. vt famosus.
¶A super m tardant dissillaba queqꝫ sequuntur a m bre.
a mantel.
Sunt damus atqꝫ fames clamis et tñ ac amo dempta.
nomen insule
Atqꝫ thamos.
vt amiratus ꝛ famulatus
Que polisillaba sunt breuies. amitto sit extra
corda cū qua iacitur telum:
Lamina lamentoꝛ quibus amentum sociamus
vt panis.
¶A super n longam faciunt dissillaba. deme a n lon.
.i. vetula
Hinc manus atqꝫ cano canis. hec anꝰ addis anasqꝫ
preposicio greca apparicō.
Ac ana siue phanes.
vt famosus quod a fama dicitur.
Ni sint a longis polisillaba curta notabis
gulosus vel luxuriosus
Ganeo dematur. hinc est qui luxuriatur.
vermis est.
¶A p breuis. nisi papilio vel vapulo papo. a p bre.
nomen populi. lapis preciosus
Apulus et papa saphirus crapula lapa
Mapaqꝫ cum rapa
vt aqua.
¶Ante q sit breuis a semper. nisi compositiua a q bre.
.i. caluus diuinator.
¶A r breuis est qđ arista probat varicosus aruspex a r bre.
herba.
Excipitur carex ac careo varica varex

patria herba.
Area naricia vel glarea pareo naris
Productus vel ra vel riuum tibi testis
id est altare id est stabulum porcorum
Ara dei sed hara suis et para dempta parumqz
vt asinus
As lon. Cum subit s produc dissillaba. sit quasi dempta
vilis domus fundamentum
Et casa siue basis. polisillaba curta notabis
Caseus excipitur. et basia longa notentur
aduerbium
a t bre. ¶ At breuis nato sit testis quater atqz quaternus
id est mansio
Atqz statum status et statio latet. sed retrahantur
Vates saturnus laterna mobile latus.
id est obscurus.
Quatuor et fatum naturaqz quatinus ater
palma id ē fidelis deo.
Atria catholicus platros sociare solemus
latum.
Platos cum statim varies. sed longa notabis
vt mater. vt pratum
In quibus m superest. aut r muta preeunte.
quedam sciencia diuinandi
Philosophi mathesim dicunt. vatesqz mathesim
Vt placet est platea dic platea siue platea
vt auis. id ē sapiēs. deuiamenta
a v bre. ¶ A super v breuis est. sed gnauus et auia demas
vt clauus ꝛ flauus
Gauisus nauis. item si presit l addita mute
dulcis peruersus deus belli
Suauis prauus et mauors pauoqz mauis
vt lebes. vt prebeo
E ante b breuis. nte b fit breuis e. si non duo consona presint
ciuitas
De format debet phebus thebesqz notentur

vestis sacerdotalis id est luna
Nebrida debilitas et phebe neboqz nebam
prope tempora
¶ E c breuis secus est testis. nisi secula mecus E c bre.
habundans
Fecis securus fecundus grecia cecus
clamās p̄contū pnola stult⁹ nomē mulieris.
Preco mecum te se Decoris socius equo
locus vbi aliquid reponitur.
Tecaqz longatur. de qua cyrotheca creatur
¶ Ante d protrahis e si sint dissillaba. sicut E d lon.
verdum.
Sedes et tedet. cedo pro dic demas edoqz
bacul⁹ epi nomē arboris
Pes pedis atqz pedum cedrus. ac polisillaba curta
nō maliciosus
Ut sedeo medicus. sed sedulus excipiatur.
verradenisse.
Sedicioqz simul. et sediciosus habetur.
Dedalus et predium.
vt stefanus
¶ Cum subit f breuis e. sed compositiua notabis E f bre.
¶ Ante g fit breuis e. lego teste regoqz tegoqz E g bre:
Excipies reges reginaqz regula leges
nomē puincie.
Eger et egiptus legans et tegula dego
Egis et egloceros.
¶ E super l longam faciunt dissillaba: sicut E l lon.
instrumētū sonandi.
Chele. deme chelim velut inde velimqz geluqz.
dulcedo peccatū swyft aial est
Ac melos scelus atqz celer melus et breuiabis
fouea bestia
Que polisillaba sunt. spelūcaqz belua demas
vnctus spēs metalli spelūca
Delibutus et electrum speleaqz grecum

locus piorum templa
Helisceus cum deliciis delubraqz iungis

E m bre. vt memini
E super m breuis est. sed femina semita demes
Demoqz produces sed longis addere debes
vt eminus
E super m solam. sed correptis emo iungam
dea fatidica
Ac emioqz themis.
vt semis semissis
Et cum cremento dissillaba nomina produc
res femine
Sed memor atqz nemus pariterqz femur breuiabis
vt fenum.
E n lon: E super n longam. sic enim breuis atqz fenestra
omnino, dij priuati
Atqz penu penitus penetro penes atqz penates
infirmitas
Et frenesis varies.
vt bene vt gena. vt senes. vt teneo vt veneo.
Si b. vel g. vel s. vel t. vel v. preiungitur illi
Fit breuis. ac venū produci venaqz debet
corrigie que pendūt a vitta epi
Tenia tena simul et venor trenera senis
de reperio ris.
E p bre. Ante p fit breuis e veluti reperire: p duplex
.i. pellicula q̄ solet incidi in
circūcisione a iudeis.
Repperit excipies. simul et preputia prepes
id est cepe
Cepaqz protrahit e. sed et hanc producere debes
vt sepe
S sibi preposita. breuiato tamen sepelire.
etas lune
Longa fit epacta. repoqz simul sociatur

¶Ante q fit breuis e sicut neqꝫ. demitur equor — E q bre.

aduerbium — prauus

Equus et equalis nequaꝙ̄ nequaqꝫ nequam

ordo — dña — clamor nautarũ

¶E super r breuis vt series hera siue seramon — E r bre.

dñs. — viciũ contra fidẽ

Sic et herilis herus herisis tamen excipis heros

quedam herba.

Hereo feralis erumnaqꝫ cerulus heres.

herba. vnguentũ — ordinationes.

Meret et eruca ceronica feria feres

metallum verbũ — vvexe.

Es eris quero gens feres ceraqꝫ sero

quidam mons.

Erigone erigonum nymphe simul celesteqꝫ signum

sũt vestes inuetate — multitudo clericorum

Serapellinas cletus debesqꝫ notare

vt verus ra rum.

¶Longa fit e super r. sed deme veru vereorqꝫ — E r lon.

purgatões alaꝝ lect⁹ mortuoꝝ — virga virilis

Corripis inferias feretrũ veretrũqꝫ merumqꝫ

P quoqꝫ preposita pones dissillaba longa

vt bresus — viciũ in pulmone

¶Longa fit e super s. nisi compositiua thesisqꝫ. — E s lon.

saluator

Atqꝫ Jhesus.

id est vsus

¶Ante t longa fit e seu fretus. deme metallum — E t lon.

mare.

Acetiam metuoqꝫ fretum meto metraqꝫ retro

nomẽ populi — vt peto — vt veto

Adiungesqꝫ getes. et si p preuenit aut v

Pre format preter. pretor producere debes

aqua. — mater achillis

Thetis ios thetim dabit. atqꝫ thetis thetidisqꝫ

E v lon. crudelis sequens vers.
E super v produc vt seuus. deme seuerus.
Et leuo siue breuis leuis et leue non onero sum

quedā spina pplōs hispanie
I ante b. nte b corripis I. tribulus probat hoc et hiberus
hyemalis
Tribula dematur hibernus fibula scribo.
Tibia liburnum vel mobile liber ac ibo
a loof signū factū cū flagello
Et libum libo viber quoqz sibila quibo
ciconia
Acibex.

id est iniuriam dicere
I c bre. ¶ Ante c fit breuis i. sit conuicior tibi testis
id est loquar sagitte
Atqz dicax. demo conuicia spicula dico.
a crūme signa victorie
Vicus cum mica vel victeria trica
vicesimus tricesim⁹ auis quedam.
Vicenus quoqz tricenus ficedula picus
est dcō equiuoca
Licia cum spica vel sicut picaqz ficus
id est aridus.
C duplicat siccus. sed ico variabis.
verbosus quasi dicens fata
Queqz dicax ponit vt fatidicus breuiabit
I longa. ¶ Ante d longa fit I velut idem pro mare fido
Et fidus. sed demis idem neutrale fideqz
quedā regio.
His ideo fidis atqz sidonia iunge quidemqz
vt bibēs. vt video vt tridens
Addis ydoneus his. et si b vel v preit aut t.
.i. sonū facere cū dentibus
Strideo producas et strido. rideo iungas

statue vł ymagines q̃ colit ydola.
Idola produces. tamen inuenies idolatra.
I super f longa nisi compositiua ciphusq̃z I f lon.
vt vigeo. .i. firmo.
¶ Ante g corripis i. vult fligo figoq̃z demi. I g bre.
.i. currus.
Viginti bige trigintaq̃z frigora pige
est quedã auis
Nigro pigardus frigoq̃z simul sociamus.
Et si preeunt vt stigo longa manebunt
palus infernalis
Sed stiga cum strigibus breuies: strigilem variamus
lapis vel serpens
¶ Longa fit i super l vt milia. deme cilidrum I l scu.
auis est letus ps hois populus
Et filomena filex hilaris ciliumq̃z cilexq̃z.
põdus duarũ librarum
Et granum milii bilibris pilus et pila ludus.
vt sileo vt stilus
Si preit s aut t tunc debes i breuiare
flores multũ freq̃ntati ab apibus
¶ I super m tardant dissillaba. sed thyma deme. I m lon.
aduerbium dunge.
Et nimis atq̃z fimus. simul his et hymen sociamus
aial multũ similatũ hoi.
Que polisillaba sunt nisi symia curta manebunt
I n lon.
¶ Longa fit i super n. tineam linio lino deme
vt cinis vt sino vt minor.
Que c vel s aut m iungunt i. sunt breuianda.
mortarium.
Vt sinus atq̃z minor. sed sinum minoq̃z demis.
I p bre.
Ante p fit breuis i. vult vipera ripaq̃z demi
cibus pugilũ vas bibendi. .i. circũdo
Cypharium cipho cyphus cum stipite stipo

I q bre. I q breuis. ꝓbat hoc liqueo liquor inde liquoris.
Atqꝫ liquor quaris. sit liquor liqueris extra

I r lon I super r longam dissillaba. lira probabit
Vult pira siue biri pirus et resonans lira demi
Que polissillaba sunt breuies. sed tria deme

Pyrula pirata sunt piramus his sociata.

I s lon Longa fit i super s nisi deme miserqꝫ disertus
id est aqua cocta in ordeo
His tisanam iungis· et compositiua notabis

I t bre. I breuis ante t fit. iter hoc testatur itemqꝫ
circuitus id est honoris cupido.
Ambitus ambicio. demas ambitus et itur.
id est diues
Nitor dis ditis citellaqꝫ lis quoqꝫ litis
de italia saltacio quedā in numerum facta
Italus et phiton glitis pitismaqꝫ iungas.
a popyngeay .i. sol actus appropriatus auibus
Psitacus et titan titolloqꝫ sis quoqꝫ sitis
T duplicat littus. et littera consocietur.
vt mitis. vt ritus vt vito.
M preeunte vel r aut v producere debes.
Sed breuies vitulum britones ouiqꝫ vitellum

I v lon. V longam facit i:niuis hac vult regula demi
vt biuium vt triuium
Bisqꝫ notes et tris et que componis ab illis

O ante. obstaculum verbum.
b longa. nte b longa fit o. velut obex obicioqꝫ.
ꝓgenies corrosus.
Excipiatur obex verbum soboles et obesus

vt probus.
Corripies eciam si duplex consona precedit
Ac obolus isa metangsia.
O c corripimus. Veluti iocus atqz iocosus — o c breuis
Et iocor et proceres ocusus voco. sed retrahatur.
hec vox.
Jocundus vocis procerus et ocior addis
monstra maris fluuius inferaalis.
Focaqz vocalis chocitus c duplicabit.
id est obcudo.
Occulo longa dare decet. ocia pocula iunge.
Occo c duplicat: suffoco decet variare.
vt rodo: aduerbium
O d producunt dissillaba. sed modo deme. — o d lon.
Ac odor atqz modus. polisillaba curta manebunt
Proderit est longa. sed proderis est varianda
quodā cibariū
O super f breuis. ecce profer profugus vel ofella — o f bre.
Profugio dempta vel profero posuit offa.
vt cego a govne. lignarius
O g producis. toga deme rogusqz rogoqz — o g lon.
Atqz logos
L curtam facit o sicut colit. excipe nolo. — o l bre.
id est conor vel ordino
Molior et moles sol solis dolia proles
fungus est i tpe pterito genus cibi
Solor boletus olim coliphia solus.
piscis vel putredo nasi. longus in sermone.
Polipus et stola prolixus coloqz colas
Sollennis sollers quibus l duplex reperitur.
O super m longam facies vt comere comes — o m lon.
cerda cum qua iacitur telum instrumētū fetēs
Omentum sed homo demas stomochum vel omasū.
Et comedo dns domus et coma sine comare

a clevve. id est dimitto.
Est glomus et glomero comes atqz domo vel omitto
nomen insule.
Et thomos atqz domo. sic que componis ab illo.
nomē loci vel populi
Atqz gemor.

vt moneo. corrigia
O n bre. ¶ Est super n breuis o. nisi nouus zonaqz pono
numer⁹ in kalēdario vnus.
Et nonas pone. mono longum credo breuemqz
vt conor dono pono:
Si c d vel p precedit longa locatur.

o p bre. ¶ O p breuis. veluti sopor atqz soporus oportet.
progenies pastor.
Atqz propago sed opilio popismaqz demo:
Vitis propago vel sopio populus arbor.
Et thopus
Opportunus et opperior tibi p duplicabunt.
vt scopo
Cum c preit preit longa scopulus cophin⁹ copos extra.
vt loquor
o q bre. ¶ O q corripitur. sed compositiua notentur
vt forum ventus.
o r br. ¶ O super r breuis. excipitur fors chorus et oris
Corallus chorum mos moris morus et horum
regimē pectoris .i. noueram
Oro cum coram vel thorax horaqz noram
.i. mus. alius mus
Voricus et sorex
vt lorū vt ros
Et cū preuenit l aut r producere debes
oratio
O s lon. ¶ O super s longa. rosa demitur atqz prosecua
Et dosis et posuit. sed prosa potest variari.

D super t breuis. totidem quotus et noto testes D t bre.
Et nota. sed demis dos dotis potoqz cotis
Quotidie totus notum votumqz notemus
vt clotum
Produces eciam si presit consona bina.
id est casus.
Sed breuiare ptotos et ab illo sumpta solemus
Atqz protheruus item prothos
¶ O super v breues. ouum prouincia demes o v bre:
Prouidus esto comes.
nte p fit breuis v testis rubor est rubeusqz v ante b
rouste id est fecundus breuis.
Excipies tuber rubigo suber et vber
iuuenis vt bubo vt nubo.
Et puber pubes et si b preuenit aut n
a nubentibus in fusta custos boum.
Innuba corripies et pronuba siue bubulcus
Nubo tamen longum connubia seu metra poscunt
¶ Ante c longa fit v seu duco luceo lucus v c lon.
Deme lucerna luctor et dux ducis atqz ducenti
vt nucis vt cucula vt crucis
Et si preponas n aut c vel r breuiabis.
¶ Ante d longa fit v seu trudo. deme rudentes v d lon.
pali acuti rumenta.
Et pudet atqz sudes rudis atqz ruder studiumqz
ptinet asino.
Et rudo. sed rudo pones seu metra requirunt
vt trusa.
V raro ponis super f. nec eam breuiabis v f lon.
vt mugio mugis vilis domus
V g produco. tuguriqz tamen memor est. v g lon.
vt fugio vt iugum vt pugil
F preeunte vel i vel p debes breuiare
fructus mōtes.
Fruges producis et iugera mobile iugis

Et frugi.
vt vlulo. pinguedo terre
V l bre: ¶V super l breuies. Vligo demere debes.
vt gulio vt fullo vt mula mulus
G preeunte vel f aut m producere debes
nomen auis
Excipitur fulica mulier gula iungitur istis.
V m lon. Longa fit v super m. sic humanum dabo testem
Hinc humus ac humerus humilis sumus excipiamus
vt numerus. cumul9 tumulus
Si preit n aut c vel t debes breuiare
homo defectuosus.
Numen produco. strumaqz simul sociabo Ac humor.
vt vnus instrumentum scindendi ligna
V n lon. ¶V super n longa. cuneum tunicamqz retracta.
vt stupor
V p bre. ¶V p corripitur. sed iupiter excipiatur.
Lupaqz cum stupa.
vt nuper vt rupes vt puppis
N preeunte vel r vel p producere debes.
ymago que fit a puellis
Sed pupulam varies. pupillam protrahe tantum
vt nurus.
V r lon. ¶V producatur super r nurus excipiatur
fex olei sedes iudicis
Et furit adiunges muriam simul atqz curiles
vt musa id est murmuro
V s lon. Longa fit v super s. sed deme susurro pusillum.
vt tutus tuta tutum
V t lon ¶V t producunt dissillaba. sed puto deme
marcidus sicut pellis humana
Putris vti cutis atqz frutex vter vtra lutumqz
vt butirum.
Que polisillaba sunt cum prole sua breuiabis

alternatus devorare id est fetet.
Mutuus excipitur et muluo glutio putret
Futilis addatur cum futio longus habetur.
id est venter.
Utilis addatur. Uterus bene non sapit Utrem
vt vua
V super u solam produc. dant cetera curtam. V u lon.

C De quantitate mediatum sillabarum A an b. i me. bre.

hec sillaba sillabe
Breuis in mediis datur ante b sillaba testis

Si bilis a sequitur. Ut amabilis excipiatur:
id est leticie deditus
Et letabundus formamqz patrem sociamus
vt venabulum instrumentum venandi
Quod facies in usum iunges. Venabula testis
vt psitacus z itachus obscura imundus locus.
Ante c fit breuis a. dematur opaca cloaca a c bre.
vt cenaculum. vt loquacis z voracis
Quod dat usum iunges. obliquos addere debes
Sed nunqz mediis suberunt dissillaba normis
nomen mulieris.
C Ante d corripis a velut elada. deme cicadam a d bre.

C A super f breuis est. colaphus testis tibi fiet a f bre.
vt ymago.
C Ante g longa fit a. sed nomina deme secunde a g lon:
id est mare nomen viri.
Sic pelagus ponis his abdenago sociabis.
de ytalia.
C A super l breuias velut ytalus. excipis hec que a l breuis.
declinatio
Tercia declinat. australis hoc manifestat

ornamentū lecti.
Produc in neutris obliquos. ecce toralis
nomen ville vel viri
Ascalon esto breuis. superadditur absalon istis
de ytalus de tantalus
Italides et tantalides sua curtat origo.

a m bre ¶ M precurrente breuis erit a. thalamusqꝫ probabit
vt velamen.
Que faciunt amen produces vt thimiamen
id est furnus
a n bre. ¶ A super n breuis vt clibanus. tamen excipis illa
id est vacuus
Que declinabit tibi tercia sicut manis
poma siluestria
Vocali iuncta producitur. vt machiana
vt samaritanus montanus romanus.
Deriuata simul nomen gentile sociqꝫ.
quidem mons odoriferus id est vermis vnguentum
Sed libanum breuio. sit aranea iuncta balano
vt titanis
Produc obliquos sed compositiua notato.
quidam mons.
Istis vulcanum cum gargano sociabis
vt gausape caput virge virilis
¶ Ante p fit breuis a sed deme priape sinapis:
a p bre. aial dans odorem.
a r bre. A super r breuies vt barbarus. hinc zedoara
vt cartharus quod a cartha deriuatur
Excipe queqꝫ vides deriuari manifeste
primitiuos.
Quidam denarium breuiant non primiciales

Obliquos produc iubaris vel cesaris educ
vt comparis ꝛ disparis.
Compositiua notes et nectaris a sparis atqꝫ

nomen viri
Bostaris et karpatis.
id est ratis
A super s breuis est vt carbasus. excipias que | A s bre.
ductor asinorum
Deriuata pasam cognoscis sicut agasco
quidam mons instrumentũ fetens
Longis pernasum iunges. sociabis omasum.
¶ Ante t corripis a sicut ciathus. tamen inde. | a t bre.
.i. dictiones.
Excipias voces quas deriuabis aperte.
nomen viri
Que fiunt in tes sociabis sicut achates
abbatis
Jungit nomen in as obliquos sic probat abbas
scz obliquos vt thema thematis
Corripies alios.
corp9 mortuum
¶ Longa fit a super v. tibi sit pro teste cadauer: | a v lon.
Compositiua notes.
¶ E ante b in mediis longa
.i. iuuenis sine barba.
nte b longa fit fit e: testis tibi fiat ephebus
infernus. arbor nigri coloris.
Demitur hinc erebus esobon simul et therebint9
herba medicinalis
Additur elleborus.
nomen viri.
¶ Ante c longa fit e. senecam tamen excipis inde | E c lon.
hoc esedum id est currus quo claudi portantur.
¶ Ante d protrahis e. sed tu tamen eseda deme | E d lon.
nomen viri
Melchisedech socias. et nomina que facis in da
id est deriuatiuis
Pes dat edis cum compositis quod compede prestat

E f bre. quoddam animal.
¶ E super f dabitur breuis. hinc elephas breuiatur
vt elegia domus triangularis. nomen viri:
E g bre. ¶ E g corripitur. sed abest trestega cethegus
pervia nauis
E l lon. E super l dabimus longam. patet ecce phaselus
nomen viri
Abimelech remoue. debet breuis angelus esse.
vt racemus
E m lon ¶ E super m longa vehemens heremusque retracta
Gessemani est locus in quo cristus orauit
Additur his hyemis asemania gessaminique
vt camena nomen mulieris nomen viri
E n lon. ¶ Longa fit e super n. helena tamen hinc helenumque
nomen viri vel insule
Et iuuenis asenech ebenusque decet remouere
vt intrepidus.
E p bre. Ante p rara fit e. moneo tamen hanc breuiare
Excipe presepe
vt camera
E r bre. ¶ R subeunte breuis datur e. tamen excipis herus
instrumentum ponderandi.
In propriis sicut galterus. et adde stateram
vt sincerus.
Et deriuatum quod rus determinat aut rum
id est crudelis: capelius peregrinorum. et dicitur a galea.
Ex hoc austerus producitur atque galerus
canis infernalis. furia infernalis animal est
Cerberus esto breuis. sit longa megera chimera.
Infera cum superis iterum breuies uterumque
Et patea pateris discerne patere docere
animal est populus hispanie.
Pantheramque morans cratheram iungis hiberum
vt verberis et carceris
Corripis obliquos alios. varies mulierum

vt cimiterium.
Cumqz rium sequitur vsu vario reperitur.
vt lachesis — sciencia diuinandi
E super s breuis. excipitur diuina mathesis. — E s bre.
sciencia poetarum.
Ad placitum frenesis pones. dicesqz poesis
vt facetus
¶ T subeunte datur e longa. sed excipis hec que. — E t lon.
vt seges segetis — lapis quo naute ventos cognoscunt
Tercia declinat. amethistus iungere debes
vt prepetis z interpretis
Obliquos breues: agnetis demere debes
Quasi dicens qd isti obliqui producuntur.
Longis vtere locuplete quiete lebete.
Est enim magnes quidam lapis preciosus attrahens ferrum
Est magnete simul. themetum variare solemus
vt longeuus longeua longeuum
E super v raro. fiet tamen hec tibi longa — E v lon.
vt cornibus.
nte b corripis i. sed compositiua notabis — I añ b. i
Que dat quarta solent variari possibilisqz — me. bre.
vt angelicus — delectabilis
¶ I c sequente breuis. dematur apricus amicus
Additur his vmbilicus formica pudicus
a habergeon — fluuius.
Et cum lorica lectica murica caicus
Istis mendicus cum vesica sociamus
vt postica. — vt antica
Est vrtica simul et que post format et ante
nominibus.
In propriis icus producitur vt fredericus
Longa fit icis ab ix. exemplum sit tibi felix
Sed mas solus icis. sicut calicie breuiabit
pnix .i. velox z dabit icis in gtō z tūc deriuatur a pnico aris.
Iunges cum felice salicem pernix dabit icis

A pernicor icis. a perneco sic breuiabis
Mastix est quoddã gũmi ad coroborandũ dentes.
Masticem produc et fenicem. breuiando
Quod dedit ex. nisi lodicis. bombix dabit icis
nomẽ insule.
I d bre. ❡I d corripitur sicut cupidus. sed abidus.
vt atrides ꝛ thesides
Excipies et que trisillaba ponis in ides
filia coronei ꝛ fuit amasia phebi
Hisqꝫ coronidem iungi veteres voluere

Produces ido sicut formido cupido.
id est cũ hoc noie desideriũ qñ pducit e añ r
Cum desideris addes considero longis
Pone duas primas dauidis sꝫ metra requirunt.
Perfidus infidusqꝫ fides fidoqꝫ probabunt
vt munificus.
❡I super f ponis raro sed eam breuiabis
I f bre. vt pdigus. vt auriga ꝛ caligo
I g bre. ❡I dabo pre g breuem. sed que facit in ga vel in go.
Demis. vt auriga caligo. sed breuianda.
vt diligo..
Quedam composita tibi sint calige sociande:
I l bre. ❡I super l breuies. solum tamen excipe neutrum
vt cubile ꝛ sedile supple deriuata.
Quodqꝫ facis ile que sunt a nomine iunges
.i. iulius .q. quintus a marcio.
Sicut quintilis: breuis est humilis parilisqꝫ
id est largus aptus vel apta nubere.
Dapsilis et pestilis nubilus additur istis .
id est vilis vel leuis domus refugij.
Exilis longum subtilis aprilis asilum.
vt animus. pinguis vel diues
I m bre. ❡I breuis est super m. tamen excipiatur opimus.
Cum quo sublimis. sed compositiua notabis.

fermentum est. sine fermento.
zima puto longum. tamen azimus est breuiandum:
ꝯiugatōe verbi vt a munio is hoc munimē is.
Et deriuatum de quarta fit tibi longum..
vt dominus
I super n breuis est tamen hinc festino caminus. I n bre.
id est propria nomina vt martinus. furia infernalis.
Excipitur propriaqꝫ simul iunges et erynis.
miles romanus ꝛ deriuatur a quiris quiritis.
Et deriuatum tibi sit qꝛo teste quirinus
Iunge ciminum siue catinum deinde salinum
Cedrinum iungas predictis atqꝫ lupinum
id est fames id est ministro.
Pina superqꝫ dabunt tibi longa propino supina
a cras deriuatur ꝓnomen interrogatiuum
Crastinus esto breuis. simul hectine nundina iungis
id est statim id est illud granū qd est in racemo.
Protinus his acinūqꝫ perendino iungitur. et que
oleagin⁹ bissin⁹ clādestinus serotin⁹ faginus
Ex oleo bisso clam formas seroqꝫ fago
Et que iacinctus bombix dabit ac amethistus.
vt farina.
Ante na longa fit i. vult pagina femina demi
ꝯpō vel fraudulēta ordinatō nomen mulieris.
Machina cum trucina proserpina lamina iungas
tubator nomen ciuitatis.
Buccina cum mutina seu sarcina fuscina dicas.
Sic elimosina fit.
id est nominatiuis terminatis in in. vt delphin
Obliquos ex in produc. asinum breuiabis.
vt architipus .i. mente figurat⁹ .i. pplus hñs pedes ꝯtra nos
I super p breuis. hinc antipos est tibi testis I p bre.
Ostipum retrahas. constipo consociabis
O subeunte dabis longam: sicut iniquus

aliqua branne.
Cum siliquis reliquos: et compositiua notabis
vt satyra id est reprensio.
I r bre. I super r breuis est. tamen excipis inde butirum
id est deorsum a lira
Sic delirus erit. saphirum iunge papiro.
Appellans lapidem. sed pro vitro breuiabis
vt athisus nomen arboris
I s bre Est super s breuis i. paradisum non breuiabis
nomen viri.
Anchises iunge gauisus ei superadde.
Precedente para breuiatur lesio longa.
vt leuitas leuitatis.
I t bre. I pre t breuis est. leuitas erit hinc tibi testis
id est de nomine deriuata.
Que fiunt in ta proprio de nomine sumpta.
scz nomina
Siue loci propriaqz simul producere debes
id est dyaconus.
Vt margarita leuita vel heremita.
infirmitas quedā in lingua galline
Vt placet est pituita. petrus dicit polimita
.i. q̄ termiant in tis vt sunamitis .i. aia peccatrix in tes vt tersites
Que fiunt in tis aut in tes longa notabis
Itus si detur a nomine longus habetur.
id est diues
Et sic ex censu censitus dicere debes
Q. d. q ab hoc noie seruus deriuatur seruitus vt fortuitu
Seruus curtat itus. aduerbia sic breuiamus
coniugationis. vt auditus ab audio.
D supi. i itum. A verbo quarte veniencia longa notate
coniugatio. vt strepo strepui strepitum
Tercia preteriens in ui dat itum breuiando.
q̄ in ui. vt peto petis petiui petitum.
Preteriens aliter itum producere debet.

Curtat itum pario vel disco parcoqz posco
vt fugio fugitum vt bibo bibitū domui demitū
Que gio dant vel vo que prima dat atqz secunda
Cumqz supina dabunt i longam t subeunte.
producunt penultimam. vt dormito dormitas
Que formantur ab his ito longam reputabis.
agnitus agnita agnitum. cognitus cognita tum.
Agnitus esto breuis. sociatur cognitus illi
.i. penultimā vel nomē in tus terminatū vt obliuiscor oblitus
Itus producit quod deponens generauit
vt tuitus ⁊ intuitus
Sed tuor abbreuiat ea que de se tibi format
vas olei ad illuminandum.
Et producuntur lechitus et hermofodritus
venena fluuius infernalis.
Sic aconita locas. cochitus ei societur.
vt quiris quiritis
Nominis obliques quod in is fiet dabo longos
id est quorū gti terminantur in is. militis sospitis
Corripies alios. tesis cum milite sospes
nomen ciuitatis
I super v longa. niniue tamen est breuianda. I v lon.

quedam herba vel quidam populus.
Sic orbus testis ꝙ o supra b breuiabis. O añ b. bre. ī me.
de ambo. de duo
Demitur ambobus october siue duobus
vt apocope. vt velocis ⁊ atrocis
Ante c fit breuis o. tamen obliqui retrahantur O c bre.
quidam liber biblie
Ante d corripis o velut exodus. hinc procul esto O d bre:
Herodes et ei custodes sunt sociandi
quedam figura vel quidam modus loquendi
O super f breuis est et apostrofa sit tibi testis O f bre.
sermo de animalibus cornutis
Est o super g breuis velut egloga. sed remouebis. O g bre.

id est cōgregatio iudeorum
Que g vocali preiungitur vt synagoga
id est progenies
o l bre. ¶ O super l fiat breuis. hoc soboles tibi monstrat.
sūt illi q̄ ferūt merces ad vicos ad vendend̄
Excipias illud quod fertur farmacopole.
o m bre. ¶ O super m breue fit. salomon sic esse probabit
.i. que sunt generis neutri. .i. bon⁹ odor iñ venit cinamomū
Que seruant neutrum genus excipe. sicut amomum
vt sermonis q̄dā pān⁹ in q̄ voluūt mortui penes iudeos
o n lon. ¶ Longa fit o super n. sed sindonis excipiatur
id est quedam regio q̄si duos habens ordines.
Sardonis atq̄z dyaconus et turonis sociatur.
populus ciuitas populus
Lacedonis redonis et vosconis abbreuiabis
ciuitas populus .i. terminatorum in o vt macedo donis
Ligonis et butonis. ac obliquos sociorum
ad differenciā aliorum que non designant loca
Que loca designant predictis addere debes
vt babylon babylonis calidon onis. nomen loci.
Cum proprium sit in on. tamen excipies calidonis
dulcis cantus pecunia male acquisita
Simonis armonicus mamona breuiare solemus
regula clericalis ciuitas ⁊ pt̄ pduci ⁊ breuiari
Canonis esto breuis cum demone. sidonis vt vis
Caropos est dictio greca ⁊ ē via cartulosa vel est color in vrina
o p bre ¶ P subeunte breuem facis o. caropos dabo testem
quidam mons.
Aesopum retrahas europam siue piropum
idē est qd̄ egiptus possessiuum nomen de canopus
Vt placet est canopos. canopeum qui tibi curtat
nomen mulieris vel ciuitatis
o r bre. ¶ O super r breuias. sephora testem tibi sumas.
vt canor canoris vt a sopor soporo vel soporus
Deriuata palam produc. patet ecce sonorus

vt honor honoris.
Nominis obliquos quod in or fit iunge. sed arbor
memoris castoris rethoris marmoris equoris
Et menor et castor rethor seu marmor et equor
scz obliquos quidam mons
Corripuere suos. sed longis adde pelorum
vt hector hectoris
Et quedam propria sunt obliquis breuianda
masculini gn̄is vt honos honoris vt ebur eboris pect⁹ pectoris.
Mas facit os oris. que dant us et ur breuiabis
piscis marinus. O s lon.
¶ O super s longa sic testificatur alosa
vel adotum nomen castri in terra philistianorum O t lon.
¶ T subeunte dabis o longam sicut asotum.
Que componuntur discreta mente notentur
vt ludouicus O u lon.
¶ O super u raro sed compositiua notato
vt coluber U an̄ b.
nte b fit breuis u. sed demitur inde salubber i me. bre.
id est pducimus. vt lactuca. vt caducus caduca um. U c lon.
U c protrahimus. quociens a uel um subit aut us.
id est comedo.
Manduco iunges fiducia consociabis.
vt preducis ꝛ inducie nomen viri vel signū celeste.]
Cetera corripies. pollucem non breuiabis
vt testudo.
¶ Ante d longa fit u. pecudis tamen hinc retrahatur. U d lon.
vt lanugo.
¶ Pre g fit u longa. tamen hinc tibi coniuge dempta U g lon.
to souke animal sanguinem sugens.
Sugo producis. sed sanguisugam breuiabis.
vt sedulus nomen gentile seu patrium
U super l breuia getulus adulor adempta. U l bre.
scz declinatio vt torcular.
Que declinabit tibi tercia longa notabis.

nomen hebreum id est peruersus
Nomina. sed zabulon breuiatur. hercule iuncto.
predictis.
His sotular socio. specular breuiabit origo
hic et hec presul qui preest alijs in dignitate
Obliquos breues. Et presulis et nebulonis
id est sine lumine et potest accipi pro inferno.

V m lon. ¶ V dabimus super m longam. tibi sicut alumen
id est sanus. id est inobediens.
Incolumis contumax demis et autumo iungis.
Lacuna est parua fossa que prouenit in facie ex nimio risu

V n lon. ¶ V super n longa. dabitur pro teste lacuna
ut vitupero vituperas

V p bre. ¶ V super p breuis. sed compositiua notabis.
ut palinurus.

V r lon. ¶ V super r longa. sed purpura ponitur extra
ut parturio et esurio
Corripe verba quibus meditacio conuenit. et que
Sunt forme similis ut luxurio breuiabis
.i. planeta vel nomē viri. nomē viri sūt mulieres que solent ire nocte
Mercuriūq; notes et centurio lemuresq;
ut murmuris
Obliquos breues. tellurem demere debes
nomen fluuij.

V s lon: ¶ V super s longa tibi sit pro teste cerusa.
ut cornutus genus arborum

V t lon. Pre t longa fit v: tamen arbutus est breuianda
quia aliqñ corripiuntur ut disputo. aliqñ producuntur ut imbutus
Compositiua notes.

¶ De quantitate vltimarum sillabarum

ut vltra et citra

A lon. Ocis fins dabis a longam. sed breuiabis.
ut musa scanna. o musa.
Rectum cum quarto casu quintum sociando..

vt andreas
Hinc tamen excipies cum rectus in as tibi fiet.
casus vocatiui
Inde vocatiuum velut andrea dabo longum
in nominibus numeralibus id est pñt corripi z produci vt triginta.
In numeris quita sunt ad placitum tibi danda
Postea non breuia nisi fiat dictio bina.
id est sicut.
Vt puta corripies ita vel quia iungere debes
Productum greci rectum quandoqz notaui
vt mare
Correpta datur. exceptio multa paratur.
nomen ciuitatis
Grecum nomen in e produc testis tibi tisbe.
Declinans per ae diptongum nomina prime.
id est ablatiuos quinte declinationis vt meridie.
Et casus sextos de quinta dicito longos.
Longam pone fame quoniam famei dedit ante
id est de nominibus quinte declinatõnis
Et que componis de quinta longa locabis
aduerbium vel coniunctio
Quare quotidie tibi sunt testes hodieqz
Longum pone doce similis quoqz tempora forme
Eqz vocatiuum dat nomen in es tibi longum
in e desinencia
Nomen longa dabit aduerbia. si tamen apte
id est si regulariter comparatur vt iustus iustior iustissimus
Comparat vt iuste. sed nec bene nec male crede
ymmo corripienda
Producenda fore. quia neutrum comparat apte
Sepe breuem ponis. quia non a nomine sumis
vt iustissime.
Sũmi cuncta gradus aduerbia longa notamus
nomen relatiuum coniunctio copulatiua
Que nomen longum. qz notans et erit breuiandum.

E bre.

pronomina preposiciones
Me te se longes simul e de pre sociabis
coniunctio adiunctiua. aduerbium prohibendi
Ne nisi cum dabit an produc. fermeqꝫ fere
coniunctio disiunctiua.
Aut ve dabit curtam. dabit interiectio longam
vt dñi magistri vt colchi pari casus vocatiui
I lon. ¶ I datur longa. quedam volo demere greca
ista que in lr̄a ponũtur possunt ꝑduci ꝛ corripi
Sed michi siue tibi sibi vel quasi vel nisi semper
quia vltima sillaba eoꝝ potest breuiari ꝛ produci
Ad placitum ponis. et vbi vel ibi sociabis
vt sicubi
Et sua composita.

O in vltimis ad placitum
hoc est ad placitum. finales sillabas in o desinentes
¶ Ut tua metra petunt o ponis. deme datiuos.
vt domino ꝛ magistro.
Ac ablatiuos quoniam decet hos dare longos
vt do sto
Que monosillaba sunt semper producta manebunt
hoc est ꝙ gerũdia in o desinẽcia possũt finalẽ sillabã ꝑducere ꝛ breuiare
Deqꝫ gerundiuis tua consule metra locandis
vt geniu cornu gelu.
V lon: ¶ V producta datur exceptio nulla paratur.
vt ab et. ad tum.
B d t m. ¶ Que dant b vel t d vel m debes breuiare.
id ē dictiones sincopatas .i. dictiones dipthongatas
Excipe concisas dyptongum vel posituras
pro fumauit exemplum de sincopa
Fumat aut dicunt ex hoc testes tibi fiunt.
vt sic iste dictiones breuiantur
C lon. C longam ponis. nec sac donecqꝫ remotis
Pronomen potest produci ꝛ breuiari. ꝛ similiter intellige de feminino
ꝛ neutro. vt hec ꝛ hoc
Hic poni poterit ceu metri regula poscit

.i. desinencia in al vt animal nomen vel aduerbium. L bre.
¶ L breuiare volo. sed nil produci re quero.
id est q producitur vt michael ad differenciam latinorum
El vt sol iungis. et in el que barbara ponis.
scil3 barbarorum in el sc3 in autoribus.
Istorum multa tamen inuenies breuiata
vt non. N lon.
¶ N producta datur. sed forsan excipiatur.
aduerbiũ ꝑpositio ꝑpõ ꝯposita aduerbiũ ꝑpõ ꝯposita
Forsan et inq3 tamen dein his iungas an exin
Rectus in a greci facit an quarto breuiari
vt nominis et carminis
Si breuis est crescens genitiuus in ante suprema
vt nomen.
Ex hoc in recto decet n poni breuiando.
vt menelaon.
Quartus casus in on solet in greco variari
Rectus producit nisi neutra. sed hec breuiabis
vt cesar. id est vnius sillabe tantum.
¶ R breuiando locas. que sunt monosillaba demas R bre.
id est exempla veris paris id est que deriuando componis.
Testes sunt ver par. et ab hoc que sumis vt impar
exempla quere in autoribus.
Que tamen in multis breuiata locis reperimus
ꝑpositõ vbũ cordis viri
Et breuis est per fer cor vir terq3 sed ether.
cupa. ventus pluuiosus aeris
Et crather ymber vsus producit et aer
.i. garc lrãm s vt pietas moles auis ros ꝛ puluis S
S lego vc casi diuisim cuilibet addi
sc3 longa vel breuis.
Hinc leuius scitur que sillaba quanta locetur.
id est dictionem in as terminatã pro sed.
As longam ponis vt musas. at breuiabis as lon.
vt thoãcias nomẽ ꝑnomicũ cᵘ gtũs h3 thoãtidos apõ grecos
Nomen in as grecum quod ponit in os genitiuum.

id est pducit z corripit declinatō .i. accūm in as terminatū.
In greco variat pluralem tercia quartum
vt sedes
Es lon. Es producta datur tamen hinc penes excipiatur
verbum sum es adsum possum
Es cum compositis vt ades potes abbreuiabis
genitiuus singularis superans ncm̄ id est penultimam.
Obliquus crescens qui corripit ante supremam
quoniam corripit vltimam.
In recto facit es curtam. testis tibi miles.:
Hic alexander manifeste facit peticōem principij qm̄ hic dicit ꝙ noīa l es tercie declinationis hn̄t es breuē: qn̄ mutant es in tis in gtō breuem Et iō remittit ad primū caplm̄ ibi Mas aut cōe si fiat in es zc. Et ibi dicit ꝙ noia masculina z cōia que terminantur in es breuē: mutant es i itis breuē. z ita illinc remittit huc. z hinc illuc. z est peticio principij Et ita in de is vt statim sequitur.
rei cereris id est dea bladum
Sed res atqz ceres et spes sunt longa fidesqz
id est nominatiuus id est ante es
Rectus qui tenet i super es nescit breuiari
scz penultima.
Cum tamen hic e breuem tenet aut tis in genitiuo
parietis abietis .i. predecessores nri
Ut paries abies. sic vsi ponere patres
Q. d. ꝙ iste dcōnes de arte possunt breuiari
Forte tamen ratio concederet in breuiando.
poete vt compes compedis
Multi dant longam pes et sua compositiua
Quasi dicat ꝙ pluralis casus nois greci in es terminati vt meridies a liqn̄ producitur aliqn̄ corripitur
Pluralem greci variatum sepe notaui
.i. finalē sillabā in is vt panis. .i. excipis a vocis vt dn̄is z mgris.
Is bre. Is breuias sextum casum demis atqz datiuum
vt lis z vis vt quis
Cum suis iunges monosillaba compositiuis
.i. ntis singularibꝰ. vel q̄ ea id aduerbium numeri.
In rectis breuio quis et is bis eis sociando.
Accentum longa verbi persona secunda.

.id est ꝓducit similē ꝑsonā scdē ꝑsone singularis .i. numero singulari.
Plurali numero facit is longam preeunte
possitis in scdā ꝑsona plurali velitis vel auditis
Hinc tibi sint possis ꝑ teste velisqꝫ vel audis
ntūs singularis hoc est si gtūs ꝓducit penul. sillabā.
Protrahit is rectus. si protrahat i genitiuus
nomē populi coniunctio aduersatiua
Crescens. vt samnis. longumqꝫ dabo tibi quis
vt dn̄os ad dr̄am de os oris quod ꝓducitur
¶ Os longum ponis tamen excipiatur os ossis — Os lon.
Cumqꝫ potis dabit os breues vt compos et impos
vt pallas. vt pallados.
Nomen in as grecum breuiabit in os genitiuum
nominis quedam insula.
Rectus in os greci ceu delos habet breuiari
vt vulnus vt thus
¶ Vs curtam ponis. tamen hinc monosillaba demis — Vs bre.
Declinans quarte genitiuum tresqꝫ sequentes
Plurali similes casus producere debes
Quasi dicat ꝙ nomē in vs terminatū cuius gtūs hēt v longā in penultima sillaba producit illā sillabā vs
V genitiuus habens longam solet us dare recto — Vs vtis lon.
pro exemplo telluris salutis
Longum pro teste tibi sint tellusqꝫ salusqꝫ
Tu tamen orati doctor palus abbreuiasti
vt peantius ⁊ melampus.
Inuenies aliqua grecorum nomina longa.

¶ Capitulum undecimum de accentibus.

Accētus varias decet hinc distinguere formas

Incipit accentus metricus antiquus siue modernus mgri alexandri Metricus dico ad drām prisci. q̄ est psaic⁹ Antiquus siue modern⁹ dico. qr de vtroqʒ tractatur: ⁊ primo de moderno: scđo de antiquo ibi Accentus normas Construe sic: Hinc id est successiue: nos decet distinguere: id est distinguendo declarare varias formas accentus.

Est grauis accentus. et sunt moderatus acutus
Et circumflexum multi tenuere priorum

Accentus est certa lex .i. regula ad eleuandā vel ad deprimendā sillabā vniuscuiusqʒ pticule orōnis Et hʒ fieri casualiter in lr̄a. inicialiter in sillaba. addicialiter in dcōne. ⁊ pticulariter in oratione.

Figure accentuū. — Grauis accentus — Circūflexus accentus — Acutus accentus — Moderatus accentus

Dicit qꝫ triplex est accentus scđm modnos scʒ grauis moderat⁹ acut⁹ Et multi priorū scʒ antiquoꝝ tenuere accentum circumflexum

Hic grauis est qui deprimitur nec tendit in altum.
Ut grauis incipiet. sed in altum tendit acutus.
Atqʒ grauis medius et acuti sit moderatus
Est circumflexus grauis in primo. sed in altum.
Tollitur. inqʒ grauem recidit. sed cessit ab usu

Nunc declarat qd sit grauis accentus: qd sit moderat⁹. qd acut⁹. ⁊ qd circumflexus Et d. qꝫ ḡuis accent⁹ est ille q̄ deprimitur nec tendit in altū .i. quadā depressione cognoscit Accent⁹ acutus ē ille q̄ incipit vt grauis sʒ tendit in altum Moderatus est ille q̄ hēt mediam naturā grauis ⁊ acuti Circumflexus vero incipit a graui. ⁊ postea tollitur in altū. iterum recidit in grauē: sed cessit ab vsu modernorum.

In primis mediisqʒ modo regimus moderato
Uocis accentu finis regitur ab acuto.

Dicit qꝫ moderatus accentus habet fieri mō .i. apđ modernos vt in primis ⁊ in mediis sillabis Et appellatur media sillaba quecūqʒ est int primā ⁊ vltimā Accētus vero acutus hʒ fieri in vltimis sillabis tm̄. Grauis accentus potest esse in quacumqʒ sillaba.

Accentum per quem regitur vox ultima seruat
Aut hunc iunctarum proprius tenet una duarum
Datqʒ grauem iure quecumqʒ carebit utroqʒ
Hos solos usu debes seruare moderno

Autor hic pbat q nō habemus nisi accentū graue acutū et moderatū. Et dicit q vltima vox .i. vltima sillaba seruat accentū p quē ipsa regit. aut vna sillaba duarū vnctarū proprius tenet hūc scz accentū moderatū vel acutū. quecūq sillaba carebit vtroq .i. moderato et acuto dabit graue accentū Et sic patet q nos nō hēmus nisi tres accentus Jō dicit Hos solos vsu debes seruare moderno.

Accentum tibi vox monosillaba reddit acutum.
Sunt quedam quibus est grauis accent⁹ quasi nullus
Ut coniunctiue voces et prepositiue

Causa huius est pter enclesim quā hñt ciūctōes sup accentū pcedentis sillabe. et pter casuale cui deseruiūt ppositōes Hic specialiter distingunt accētū dictōnū in quib⁹ est: Et hoc facit vsq ad istā partē Accētus normas Et primo in dcōnibus monosillabis dicit q ipse monosillabe dcōnes pferūtur acuto accētu: vt dos et flos Deinde di. q qdā sunt monosillabe dictōnes quibus est grauis accentus quasi nullus .i. non omnino grauis. vt sunt ciūctōnes et ppōnes monosillabe.

In circumflexis extremis aut in acutis
Usu non credo quicumqz differre moderno.
Nec primus mediusue modo pronunciat vsus
Circumflectendas aliter quoqz iure grauandas.
Dictio cui tantum duplex est sillaba. seruat
Accentum supra primam sit longa breuisue.

Dicit q dictio duarū sillabarū tm̄: seruat accentū supra primā sillabam siue ipa sit longa vt proles. siue breuis vt honor. Si longa cā est. quia sillaba longa tenet duo tempa Si breuis hoc fit propter euphoniam sine ad drām dictionū interrogatiuarū que acuuntur in fine.

Ergo pro causa circum puta pone vel vna:
Non declinata super extremas acuuntur.
Sic alias alias facit hoc distancia vocum
De pronominibus aduerbia que facis addis
Hinc acuenda sonat si fiat sillaba bina

Dicit q ergo qñq ponitur p causa: vt in virgilio Illius ergo venimus Circum ppositio puta .i. sic: pone improprie vna .i. simul non declinata .i. cū sint partes indeclinabiles: acuuntur sup extremas sillabas Cām subdit dicēs Facit hoc distancia vocū .i. d. q acuūt in fine ad drāz ipsarū dictionū qñ aliud significat ergo scz ciūctōnis circūnominis puta et pone verbor et vna nois. qr tūc acuuntur in primis sillabis Deinde dicit q aduerbia a pnoibus deriuata similiter acuuntur in fine: vt illic et illac Huic eciā acuitur si p dierisim duarum sillabarū efficiatur

Hū profers et dū debet tamen i dupla scribi
Dicit q̄ hoc pnomē hū τ hoc nomen dū debēt pferri p simplex l. τ scri bi per duplex ū.
Omnis barbara vox non declinata latine.
Accentum super extremam seruabit acutum
Nostra dat accentum data declinatio nostrum
Nota q̄d dictionū alie sunt barbare alie grece τ alie latine De barbaris τ grecis dicit q̄ acuūt in ūne in illis casibus i quibus nō sequūt latinā declinationē Cā est vt noteiur differencia int̄ ipas τ latinas Si vo ad nrām declinatōnē deducant tūc faciūt accentū nrm: videlz in pmā sillaba. τ hoc est q̄d dicit Nostra dat accentum.
Attrahit encletica vox accentum sibi vocis
Premisse. q̄ eum finalis sillaba seruat
Di. q̄ vox encletica vt ve ne q̄ attrahit sibi .i. penes se accentū vocis pmisse .i. pcedentis sillabe. qui qdē accētus debebat cadere sup pmā sillabā dcōnis sequētis τ pпter encleticā vocē cadit sup finalē sillabaz. vt cū dr̄ legisne Habet aūt neri enclesis in partibus indeclinabilib' et q: piūctio est magis indeclinabilis q̄ alie partes oratōnis. ideo p ipam piunctionem fit enclesis τ non p aliam.
Accentum vocis concise sillaba seruat
Que seruaret eum si vox perfecta maneret
Que tibi si desit huic publica regula seruit
Regula vocali cadet tamen ipsa sequenti.
Construe littera scz vocalis vocis .i. dcōnis pcise hoc est sincopate seruat eū accentū quē seruaret. si vox .i. dictio maneret pfecta .i. integra Et hoc est verū si vocalis remaneat in dictione: q̄d patet in ista dictōne deū p deorū. letus p letatus. tūc illa dictio subiacet regule cōmuni τ tāuit iste versus Que tibi si desit τc. Deiñ dicit q̄d regula ipsa q̄ dcā est supius cedet id est locū dabit regule cōi: vocali seqnte .i. dū vocalis sequatur vocalem dictionis sincopate: hoc pz in hac dictione audijt Primo enim dicebamus audiuit. τ cadebat accentus sup pmā sillbbā di. τ li i licz maneat in dcōne sincopata. tñ sup ipsā nō cadit accent' pcedētis sillabe Et hoc est quia vocalis sequitur scz i.
Accentum seruat polisillaba vox super illam
Que preit extremam. si longa sit hec. aliter non
Si breuis est. sedet accentus super ante locatam.
Siue sit illa breuis. seu longa: tamen tenet illum
Dat̄ duab' reglis s. de monosillaba τ dissillaba: nūc de polisillaba itēdit Di. q̄ si penultima dcōis polisillabe fuerit longa accētus pcedentis cadet sup illā vt maiestas Si vo fuerit breuis cadit accēt' sr añ penultiaz

vt bonitas: siue illa añpenultia fuerit breuis vt boitas. siue lōga vt sanitas tñ tenz illū scz accentū hoc est sup añ penultimā.

Accentum seruat in compositis facit et fit

Dum vox composita vocalem seruat eandem.

Nunc autor ponit exceptionē a reglā pdcā dicēs q facio z fio ꝯpositum taliter qd vōlis eadē remanet: seruat accentū simplicis dictionis vt bñ facio z calefio Si vo vōlis mutaret i biaceret reglē cōi vt inficio

Quando compositum festinat et inde licet sint

Longa: simul pones intus longeqz deinceps

His orsum iungas sic dicas fore deorsum

Vteraqz pro ferre cunctando vel vtraqz disce.

Dicit qd qñ cōpositū vt siquādo z neqñ. z inde vt deinde: intus z deintus. lōge z delonge: z deinceps. licz longa sint in penultima sillaba hz bēt accentū pret ñantē in ante penultima sillaba Et hoc est ne videant esse dictiones due Deinde dicit. His orsum iungas vt deorsum Et alij. habent sic: vtiqz deniqz pones In his enim cadit accētus sup añ penultimā dictionē scdm priscianum.

Barbarus et acuit. obliquis regula seruit

Q. d. q barbara in el ter. acuūtur vbi hñt terminatōez barbarā vt michael: iz subiacent regule nre qñ hñt nram termiationē vt michaelis

Hec excepta solent vsum mutare legendi

Hunc etiam mutat lector si questio fiat

Autor excusat se dicēs q excepta .i. exceptiones pdctē solent mutare vsū legendi Quidā tñ cū hypallage legūt dicētes. vsus legēdi solz mutare hec excepta predicta Postea vero dicit q lector mutat hūc .i. vsuz legendi si questio .i. si interrogatio fiat in lra: quia tunc dcōnes in fine acuuntur scz qñ interrogatiue ponuntur.

Greca per accentum debes formare latinum.

Nunc dicit q nois greca ꝓferri debent scdm accentū latinū Et hoc intellige qñ reducuntur ad declinationē latinā: aliter nō: vtz in hoc noie helene greco z helena latino.

Accentus normas legitur posuisse vetustas

Non tamen has credo seruandas tēpore nostro

Autor supius dixit de accentu modernorum Nūc dicit de accentu antiquorum q nō tñ est seruād⁹ tpe nro Sz de ipo ponit regulas veteres: vt si reperiamus libros veteres: eos ꝓnūciare sciamus

Si sit natura monosillaba dictio longa..

Circumflectatur. sed si breuis est acuetur

Dicit q͛ si dictio monosillaba naturaliter ꝓducatur vt dos ⁊ flos: tūc ꝓfert accētu c̄cūflexo: ⁊ si breuie ꝓfert accētu acuto vt per fer

Si teneat primam dissillaba dictio longam
Sitq; suprema breuis. veterum si iussa sequaris
Circumflectetur prior. in reliquis acuatur

D. q͛ si dcō dissillaba primā ꝓducat ⁊ vltimā corripiat scd̄m antiq̄s prima circūflectet ⁊ alia acuto accētu ꝓferetur. vt mittat legat ⁊ mādat.

Seruabit legem polisillaba dictio talem
Si sit correpta penultima que preit illi
Si sit producta seu non tamen est acuenda
Si sit suprema breuis et penultima longa.
Fiat natura. sit circumflexus in illa

D. q͛ si dictio polisillaba corripiat penultimā tūc illa sillaba q̄ p̄it illi .i. añ penultima sillaba ē ꝓducēda .i. acuto accentu ꝓferenda seu sit ꝓducta vt amabilis. seu non vt legibilis Deinū d. q͛ si suprema .i. vltima sillaba sit breuis. penultima fiat longa natura .i. naturaliter ꝓducatur tūc accēt⁹ c̄cūflex⁹ fit i illa penultima sillaba. vt honorat honorandus

Illic in fine circumflectes comitesq;.

Hec est doctrina in istis illic istic ⁊ similibus: vt illac istac Et dicit q͛ in fine id est in finali sillaba circumflectuntur.

Vltima producta tibi sit in ante suprema
Ante supremam acue. sic testificatur athene.

In precedentib⁹ dicit a. q͛ si vltima ⁊ ante suprema id est penultima sillaba sit ꝓducta debet ꝓferri accentu acuto vt athene.

Sed si productam positura dat ante supremam
Hec acuendo sonat breuis: vltima longaq; fiat

Nunc dicit a. q͛ si penultima sillaba ꝑ positurā .i. per posicōnē ꝓducatur: hec penultima sonat acuendo .i. ꝓfertur accentu acuto. siue vltima sit breuis vt amauerā: siue longa vt amandus

Noster non penitus has normas approbat vsus.

Penit⁹ dicit ꝓpter accētū circūflexū q̄ moderni nō vtūtur Ꝙ. di. q͛ he regule de accētibus antiq̄rū apd̄ modernos nō penit⁹ apꝓbant.

Barbara concisa vox vsus et enclesis ista.
Quassant interdum. facit hoc distancia vocum

Hic autor assignat quedam impedimenta que interdū quassant .i. destruunt regulas de accentibus antiquorū ⁊ modernorum Et dicit q̄ vox id est dcō barbara vt eman. vel ɔcisa .i. sincopata vt celicolū ꝑ celicolarū: vsus scȝ loq̄ndi vt helena media ꝓducta lȝ corripi dēat vel guari.

τ enclesies Enclesis est que trahit accentū de vna sillaba in aliā vt dcm̄ est supius: quassāt interdū ista q̄ diximus τ subdit cām: facit hoc distā-cia vocū .i. hoc fit propter coincidenciā vocabulorum

Pausat tripliciter lector distinctio plena.

Namqȝ fit. et media fit subdistinctio terna

A. deter. de accētu ꝑut est ꝑticulariter in rōe Et dicit sic Lector id ē ille qui legit pausat id est accentū facit triplicit: Quasi dicat ꝙ tres sūt pause in modo legendi: scȝ distinctio plena: media distinctio: τ subdi-stinctio.

Si suspensiua fiat constructio quando.
Pausat: tunc media poterit distinctio dici
Si sit perfecta constructio. sed tamen addi
Conuenit. Vt plene sentencia possit haberi
Si lector pauset ibi subdistinctio fiet
Completo versu fiet distinctio plena.
Hec est periodus mutato nomine dicta.

Nunc declarat a. illas tres pausas supradcās Et dicit. si constructō fi-at suspensiua quando lector pausat. ibi tūc illa talis pausa dicitur me-dia distinctio. τ dȝ sic figurari: τ debet vox sustineri donec ꝑfectio con-structōnis inueniatur Deinde dicit ꝙ si constructio sit ꝑfecta: ita tamē qd aliquid addi conueniat. vt sentencia possit haberi plene: Si lector tunc pausat. illa talis pausa debet dici sbdistinctio: τ figuratur sic. Pre-terea dicit ꝙ completo versu vel sensu .i. cōpleta sentencia. tunc fit pau-sa: que eciam alio noīe dicitur periodus Et hoc est qd dicit Hec est pe-riodus mutato nomine dicta Et talis pausa debet sic figurari. Dictarū triū pausarū patent exempla in hac periodo Si quid agas: ecce media distinctio que alio nomine dicitur coma/ prudenter agas. Ecce subdi-stinctio que alio nomine dicit colon. τ respice finem. ecce plena distinc-tio que alio nomine dicitur periodus.

Est metrum media distinctio. finis habetur
Versus periodus. est subdistinctio punctus

Nunc a. docet mutare noīa dictarū pausarū Et dicit ꝙ media distinc-tio dicitur esse metrū: τ intellige scdm̄ grecos Finis versus id est con-structionis tocius habetur period᷒ Et dicitur period᷒ a peri qd ē cir-cū τ oda cātus: q̄si singularis cāt᷒ qr sicut in circulo ē ꝑfectio rotūdita-tis Ita ista periodus hēt locū in fine ꝑfectarū ꝯstructionū Subdistinc-tio alio noīe dr punctus figuratus taliter

Pro puncto sepe metrū ᷒s. sed non retrouerte
Sustentans pauses. sed bis metrare recuses.

Dicit a. q vna dictarũ dictionũ seu pausarũ sepe ponitur pro alia Di. enim ꝑ pũcto sepe metras .i. sepe metrũ seu media distinctio ponitur. sepe ꝑ pũcto .i. ꝑ subdistinctõe: ꝛ nõ retrouerte .i nõ econuerso Et ratõ est q2 minoris est supplere vices maioris ꝛ nõ ecõuerso Media eni distinctio cũ fiat in constructõe suspensiua. minor est q subdistinctõ: q̃ fit ĩ orõne ꝑfecta: patet exemplũ in psalmista Manus habent ꝛ nõ palpabunt. pedes hũt ꝛ nõ ambulabũt: nõ clamabũt in gutture suo Nota q̃ in omnibus scripturis iste tres distinctiones seu pause hñtur Sz si vtãtur dictis scripturis scdm precepta ipsarũ pausaꝝ tunc erũt etiã in actu Igitur in legendis epistolis ꝛ euangeliis necessarie sunt.

¶ Quarta pars alexandri et capitulum duodecimum de figuris gramaticalibus

Pluribus est membris distincta figura loquele.
Hec est scema tropus metaplasmus rursus earum
Quamlibet in species proprias distinguere quinam
In isto vltimo capitulo a. intendit determinare de figur' locutionis Et primo diuidit eas in gñali: scdõ in speciali. scda ibi Quamlibet in species Ad primã partẽ sic dicit Figura loquele id est figura locutionis est distincta .i. diuisa pluribus membris Q. d. q figure locutionis sunt multiplices Et hoc declarat dicẽs Hec scz membra figure locutõis sunt scema tropus et metaplasmus Deinde subdiuidit figurã locutionis dicẽs Rursus debes distinguere quamlibz earũ in ppias species vt patebit in sequentibus.
Sunt plures alie scripto vel voce figure.
Hec sunt exempla. pleonasmus acirologia
Et cacosinthecon et eclipsis tautologia
Amphibologia tapinosis macrologia
Perisologia cacephaton aleotheca
Nota qd triplex est figura scz dictionis locutionis et ↄstructionis De figuris ↄstructõis hic principaliter nõ intendit: sed de figuris dictionis et locutionis Et est sciendũ q figura dictionis fit in dictione: vt audijt pro audiuit Figura locutionis fit in mõ loquendi: vt fistula gflauit buccas: .i. bucce gflauerũt fistulã Figura ↄstructionis fit in mõ ↄstruẽdi vt ego et tu legimus De figuris ↄstructõis dcm̃ est supius in caplõ de regimine vocũ ibi scz Hic iubet ordo libri Et est sciendũ q iste figure dicũtur vicia annexa et hñt excusari p tropũ de q dicet ibi. Multi tropi etc.

Sed nequit his soloe vel barbarus associari
Sunt etenim vicia nulla ratione redempta
Autor iste ↄsiderauit barbarismũ et soloecismũ cũ excusatõe: donatus vero non Q. d. q soloe .i. soloecism9 vel barbarus .i. barbarismus nequit associari predictis figuris seu vicijs ãnexis eo q sũt vicia nulla ratõne redempta Et hoc aũt dicit vt caueamus nob ab ipsis. q̃uis metaplasmus excuset barbarismũ: et scema soloecismum
Barbaris est vocis corruptio facta latine.
Hoc vicium facimus dicendo domina dominus
Barbarismus dicitur q̃si mos barbarus. Et dicũtur oẽs barbari q non sũt greci vel latini Q: d. q barbarismus est corruptio vocis latine fcã Barbari enim venientes romam corrũpebant ppietatas vocis latine Ideo dicebãt latini Isti ↄmittũt barbarismũ .i. hoc viciũ faciũt dicendo dñã dñs cũ media pducta: que pocius est corripienda.

Barbarismus.

Si tamen eloquiis cōmisces verba latinis
Barbara doctores hanc dicunt barbaralēsim
Quasi dicant q̄ si latini vtantur verbis barbaroꝝ in sermonibus suis. illud tale viciū dr̄ barbaralēsis .i. rō barbarorū sicut hic: ex moꝛ mamoꝛ sua dulcis ꝛ aut ea forma Donatus tñ dicit: barbarism⁹ fit in ligua latina: ꝛ barbaralensis in peregrina.

soloecismus. Est soloecismus incongrua copula vocum
Ut si dicatur vir bellica sponsa pudicus
Soloecismus dr̄ q̄si nez solocismensiū Soloe enim est quedam ciuitas. Et venientes inde ꝯmittebāt viciū Nā declarat qd sit soloecism⁹ dicēs Soloecismus est incōgrus copula vocū Q. dicat q̄ soloecism⁹ est viciū in ꝯtextu parciū orōnis ꝯtra regules artis gramatice fcm̄: vt si dicat. vir bellica sponsa pudicus: deremus eni dicere vir bellicus sponsa pudica Inter soloecismū ꝛ barbarismū hoc interest: qꝛ soloecismus hz voces discrepantes inter se vt vir bellica sponsa pudicus. Barbarismus vero fit in singulis verbis scriptis vel ꝓnunciatis
Barbaris et soloe tibi sunt penitus fugiende
Dicit qd barbaris id est barbarismus: ꝛ soloe id est soloecism⁹ sunt penitus fugiende tibi .i. nō dēnt vsitari

Acirologia. Improprie posita vox format acirologiam
Si dicas requiem timeo. vel spero laborem
Nic a. deter. de decē figuris seu vicijs annexis Sed q̄rit qb⁹ ānectatur Pro quo nota qd in q̄libet orōne sūt tria ꝯsideranda: scʒ dcōnes: ordinatō dictōnū: ꝛ sentencia resultās ex ordinatōe dictionū adinuicem. Vicia igitur q̄ peccāt in dcōe sūt ānexa barbarismo ꝛ sūt tria. scʒ Acyrologia Eclipsis ꝛ Amphibologia Sʒ q̄ peccāt in ordinatōe dictōnū ad inuicē sūt annexa soloecismo ꝛ sūt ista tria Cacephaton Cacosynthecō. Tapinosis Preterea vicia vel figure q̄ peccāt ꝯtra sentenciā sunt annexa speciebus tropi Et sunt quatuor scʒ Tautologia Pleonasm⁹ Perisologia ꝛ Macrologia Quid dices de alotheca Dico nō est vnū viciū sed implicat multa Primo igitur determinat de acirologia dicēs Acyrologia dicit ab a qd est sine ꝛ logos sermo ꝛ cyros manus: iñ. acyrologia id sermo sine manu. quasi inusitatus Nūc a. ꝑticulariter ꝓcedit. in declaratōe vniuscuiusq̄ duodecim viciorum annexorum barbarismo ꝛ soloecismo que supus enumerauit Et dicit vox id est dictō improprie posita format acyrologiā Si dicas requiē timeo vel spero laborē: ponitur improprie timeo .i. spero: ꝛ li spero ponitur ꝓ timeo

Cacephaton. Dictio turpe sonans cacephaton arrigit aures
Detur in exemplum. vel tu cum compare ludis
Cacephaton est obscura enūciatō vel in cōposita dcōne vel in vno verbo vt numerū cū nau:b⁹ eq̄t Et in therētio. Arrige aures pāphile
Atqʒ superuacue dici debet pleonasmus

Addicio vocis. Ut sic est ore locuta.

Pleonasmus est supuacue vocis addicio ad plenam significationē: vt sic est ore locuta Ecce li ore supuacue additur: quia satis intelligebatur p illam dictionem locuta.

Signat idem verbis diuersis tantologia.. Tantologia.

Exultans rideo rursus gaudensqz reuertor

Tantologia est eiusdē verbi repeticio viciosa vt in exēplo autoris Exultās rideo: rursus gaudensqz reuertor Nam iste clausule idem important licet p diuersa verba.

Dicitur vnius verbi defectus eclipsis Eclipsis

Quod poni decet vt fiat constructio plena.

Hec secum precibus ve bonum parere precantis

Eclipsis ē quā defect⁹ necie dcōnis q̄ poni dēret vt ɔstructō fiat plena. .i. pfecta vt pz in lr̄a. hec secū deficit loquebatur: pcibus ve bonū parere pcantis. deficit enim fit Et dicitur ab e qd est extra et clepo clepis. qd idē est qd furor furaris. qr qd subtrahimus furamur

Cum per verba rei magne submissio fit tapinosis

Tunc tapinosis erit. sic dicatur mare gurges

Tapinosus est humilitas vbi rei magne Construe. tapinosus tūc erit p qm submissio rei magne fiet p vba scz humilia. vt si dicat mare gurges Gurges est cui parue aq riu⁹ mare vero est oim capax aquarum

Et male confusa cacosinthecon est vocitanda Cacosynthecon

Congeries vocum. te mouit prelia contra

Discipulos cedit virgis cum terga magister.

Cacosinthecon est viciosa dictionū composicō Construe Cōgeries id ē ɔposicio vocū id est dictōnū male ɔfusa id est male ordinata: est vocitāda cacosinthecon Deinde ponit exemplū: cedit virgis cum terga mgr. Iste enim dictiones confuse ordinantur: quod patet reducendo ipsas ad debitum ordinem

Perisologia dicenda superflua vocum Perisologia

Addicio sine vi rerum que significantur.

Qua poterant ibant sed non qua non potuerunt

Perisologia est supuacua vel supflua addicio vocū .i. dictionū sine vlla vi rerū: vt in exemplo autoris Ibāt q̄ poterāt: sz nō ibāt q̄ nō potuerūt Multa enim sūt hic supflua q̄ nō hn̄t vllā vim rex Bn̄ scim⁹ qr nō ibāt nisi p locū p quē potuerūt: supfluū ergo est hoc addere.

Cum res comprendit varias sentencia longa

Macrologia datur. prologis hoc sepe videmus

In precedentibus metris a. dicit q cū sentencia lōga ꝯphendit res va rias id est nō necessarias tūc macrologia ꝯmittitur: vt in hoc exemplo Legati non impetrata pace: retro inde venerant: domū reuersi sūt Jō dicit hoc sepe videmus in prologis. quia multa continentur in ꝓlogis que non sunt necessaria

Amphibologia

Amphibologia constructio non manifestans.
Sensum perfecte. puto te socium superare
Hoc fit multociens quia non determino plene
Affectum mentis defectu prepediente
Siue dupl. x sensus ex verbis possit haberi

Amphibologia est ambiguitas sermonis seu dictionis que fit p accu casū. vt si qs dicat puto te sociū supare Aut p cōe verbū vt criminatur catho Aut p distinctionē: vt vidi statuā aurea hastā tenentē Fit eciam p ononima. vt siquis aciē dicat z nō addat oculoꝝ vel exercit⁹ vel ferri Fit preterea pluribus aliis modis quos recensere oēs ne nimis sit nō oportet Ononima sūt ea quoꝝ varia sūt significata vt acies lira acus fatum canis z similia.

Aleoteca

Confundit casus numeros genus aleotheca.

Aleotheca est gñale viciū idō nō ꝯputatur cum predictis duodecim Et habet fieri per casus: vt vrbē quā statuo vestra est: Per numeros: vt quo milite celum vicerat Per genera vt preneste sub ipsa.

metaplasmus excusās barbarismū hēt fere spēs xxi

Addendo sepe fiet methaplasmus. et eius.
Prothesis est species. epenthesis et paragoge
Subtrahis interdum species tunc eius habende
Auferesis vel sincopa sunt vel apocopa finis

Metaplasmus est transformatio quedā recti solutiq sermonis in alterā speciē ornatus necessitatisue causa Subtrahit interdū: .i. aliqñ methaplasmus fit subtractione lr̄e vel sillabe Et tunc eius spēs sūt auferesis. sincopa et apocopa Dicto de viciis annexis sequitur de figuris excusātibus dicta vicia annexa Et primo de figuris excusantib⁹ barbarismū Scdo soloecismū Tercio vicia annexa: scda ibi Dat spēs. tercia ibi. Multa tropi. Dicit ergo sic Metaplasmus fiet sepe addendo scz lr̄az vel sillabā/ z tūc ei⁹ spēs sūt ꝓthesis epenthesis z paragoge

drā figurarum

Auferesis tollit capiti. sed prothesis addit
Sincopa de medio tollit quod epenthesis auget.
Hoc fini quod tollit apocopa dat paragoge.

Nūc declarat spēs methaplasmi supradictas Et d. q auferesis tollit .i. aufert lr̄az vel sillabā de principio dictionis: vt mitte ꝓ dimitte: sed ꝓthes addit lr̄am vel sillabā principio dcōnis vt gnato ꝓ nato detulit ꝓ

nille Sincopa de medio tollit vt audacter pro audaciter Cui contraria est epenthesis vt induperator pro imperator Apocopa tollit finem vt achilli. pro achillis Cui contraria est paragoge vt soluier pro solui

Si longam breuies debet tibi sistola dici — Sistola

Quasi dicat quod sistola committitur si littera longa naturaliter corripitur vt in cathone Non eodem cursu. etc.

Extasis esse solet si produces breuiandam — Extasis

Extasis fit quando sillaba naturaliter breuis producitur: vt in ouidio Uitam dederitis in vndis.

His binas species habet extasis. hasque vocamus — Cesura

Cesuras. faciet pentimemerim tibi tertii

Sillaba prima pedis. ibi produces breuiandam.

Cesura dicitur a cedo cedis .i. diuido diuidis quia per cesuram diuiditur aliquid ab illo precedente et vnitur consequente: Dicit quod extasis habet quatuor species. et ipsas appellamus cesuras Unde videndum est quid sit cesura Cesura est immutabilis extensio que fit in principio pedis et in fine dictionis. Et nonnunquam quod nunquam fit in primo nec in vltimo pede versus Fit enim in principio tercii pedis quando enim sillaba breuis producitur. vt in ouidio Mittit hypermestra de tot modo fratribus vni Et ista talis cesura vocatur pentimemeris Et hoc est quod dicit Faciet pentimemerim etc.

Semi vel ante prius. producaturque secundi — semipenti.

Prima pedis. vt in hoc poteris cognoscere versu. — antepenti.

Q. di. quod semipentimemeris vel antepentimemeris fit producendo primam sillabam secundi pedis que naturaliter breuis erat: vt poteris cognoscere in hoc versu In scansione dicimus Primape dis vt in etc.

Quarti prima pedis eptimemerim tibi format — Eptime.

Producendo breuem. versus hoc denotat iste

Id est eptimemeris fit breuem producendo: vt in principio quarti pedis versus iste denotat: hoc videlicet producendo breuem versus hoc.

Post eptimemerim dat quinti sillaba prima

Curtam producens. sicut versus habet iste

Quasi dicat quod eptimemeris fit breuem producendo in principio quinti pedis: sicut iste versus habet id est manifestat vel continet Curtam producens sicut versus habet iste.

Altera cesure species si subiiciatur.. — alia species

O cum vocali vox cuius littera prima — cesure.

Uocalis. nec in his ideo collisio fiet.

O vtinam populum hunc saluet gracia christi

Positis principalibus speciebus extasis; nunc dicit Alia species cesure est si dictio co

penultima lr̃a est vocalis: subijciatur huic lr̃e m vel vocali Quasi dicat. q̃ si aliqua dictio finitur in m vel in vocalem: et seq̄ns incipiat a vocali nec in his dcõnibus id ē fiat collisio id est si nõ abijciatur aliqua dictarũ litterarũ Exemplũ ponit ipse in littera O vtinã populũ hũc saluet rc̃. Cũ dicit o vti. ecce illa dictio o finitur in vocalẽ et seq̄ns scz vtinã. incipit a vocali Cum vero dicit populũ hũc: ecce li populũ finitur in m. et seq̄ns scz hunc incipit a vocali: et neutra ipsarũ abicitur: ymmo remanet i versu et pz O vti nampopu lumhunc. rc̃.

Dierisis Sillaba diuiditur. tunc dieresis vocitatur
Aulay in medio libabant pocula bachi

Dicit a. q̃ si vna sillaba diuiditur in duas: tũc dieresis vocitatur. id est nominatur sic illa figura: exemplum pz in littera Aulai in medio rc̃ aulai pro aulae.

Sineris Si iungam plures dic sineresim tibi factam
Hec etiam species dicatur epinalimpha.
Fixerat eripedem ceruam vir et eneus esto.

Q. d. qd̃ sineresis fit si plures voces in vnã ↄglutinent. q̃ alio noĩe dicitur epynalympha De hoc patent exempla in lr̃a Fixerat eripedẽ pro aeripedẽ id est velocẽ: vir eneus ꝓ aeneus id est durus vel crudelis, Hec autem figura est contraria dieresi de qua dictũ est.

Eclipsis sinalimpha Eclipsis necat m. perimit sinalimpha vocalem.
Tu populum alme deus saluasti a morte redemptor.

Sinalimpha est qñ vocales inuicẽ ↄcurrunt. et earũ altera abijcitur Exẽplũ ponit autor Tu populũ alme rc̃. et hoc est de eclipsi: saluasti a morte redemptor. et hoc est de sinalimpha Eclipsis est ↄsonanciũ cũ vocalibus aspere ↄcurrenciũ quedam dura collisio: vt in virgilio Littora multum ille et terris iactatus et alto In scansione collidit illa cũ sua vocali: Et etiam illa vocalis e abijcitur

Viles sunt iste pre cunctis et fugiende.

Dicit q̃ iste figure eclipsis et sinalimpha sunt viles et fugiende id ẽ euitande pre omnibus alijs.

Sincresis Sincresis istarum solet vtraqz sepe vocari.

Dicit qd̃ vtraqȝ predictarũ duarũ figurarũ solet vocari id est nominari sincresis Et dr̃ a sin qd̃ est con et cresis iunctio vel iudiciũ. quasi coniunctio vel coniudicium litterarum.

Non solum voces sed tempora sepe videmus
Elidi metris. velut hic vale inquit iolla.

Dicit a. qd̃ non solum voces seu lr̃e eliduntur hoc est abiciũtur in metris. sed etiã tẽpora vt hic. vale inquit iolla Nam illa sillaba le cũ sit lõga duo tempora debet habere. sed nõ habet nisi vnũ: cum breuis efficiatur Ista figura dicitur boetis.

Dicitur antithesis si littera ponitur vna antithesis
Ponere cum debes aliam. sic dicitur olli.

Antithesis est lre p lra posicio: vt cu dicimus olli pro illi: ponit enim o pro i Et hoc fit causa maioris sonoritat. mag enim sonat o q i.

Metathesim facies si transponas elementum. Metathesin.
Si dicas teucre cum debes dicere teucer

Methathesis est transpositio lrarum in alienu sonu nulla tn lra ex dcone sublata: vt si dicas teucre cu debes dicere teucer: et est propriu nomen viri Nto hic teucer gto hui9 teucr.

A te variari debent species metaplasmi.
Sed pentimemeri solummodo nos decet vti

Hic dat cautelam quantu ad vsu quarudam figurarum: et dicit q spes methaplasmi de qbus dcm est supra debent vitari a te Sed solumodo nos decet vti pentimemeri de qua dictum est

Sincopa cum fiet patrum vestigia serues sincopa

Hic dicit qd si volumus vti syncopa debemus seruare vestigia veterum hoc est omittere dicta figura in dictionibus in quibus vetes omiserut. vel in similibus et non alijs.

¶ Dat species tibi scema prolepsim zeuma silepsim Scemate
Est et hyposensis anadiplosis epinalensis excusante
Est et epyzensis et anaphora paranomeon soloecis
Et cesionomaton addis et omoteleuton mu xvij
Et paranomasia polisinthecon addis hyrinos sut spes
Jungis homoptoton his pariterqz poliptoton addis
Vltima dyaleton vel asynthecon est vocitanda

Supi9 dcm est de figuris metaplasmi excusantibus barbarismu. Nuc dicendu est de figuris scematis excusantibus soloecismu. Scema non diffinitur cu sit equiuocu scz in scema leseos et i scema dianeos Primu ptinet ad gramaticos. reliquu ad oratores. Figure scematis sunt fere xvij que numerantur in littera.

Presumit que sunt suprema locanda prolepsis Prolepsis
Cerno ducentos hinc natos hincqz nepotes

Donatus. Prolepsis est pposítio reru ordinataru Virgilius Interea reges ingenti mole latinos Procedut castris: Hic in speciali deter. de figuris quas numerat Et prio de prolepsi Sz est sciendu q duplex est plepsis scz constructonis et locutois Hic vero intedit de plepsi locutois Et dicit q plepsis psumit .i. primo sumit ea q sut locada supma id est vltimate ordinata Hoc patet in exemplo autoris Cerno ducentos.

zeuma — Zeuma fit in verbo si plurima clauseris vno.
Hymnus criste tibi tibi laus tibi gloria detur
Zeuma similiter est duplex scz constructionis et locutionis. zeuma locutionis fit qn plurima supposita vni verbo attribuuntur: vt hymnus criste tibi: tibi laus: tibi gloria detur. Donatus Zeuma est vnius verbi conclusio diuersis clausulis aperte coniuncta.

silepsis. — Clausas dissimiles ligat vna voce sylepsis.
In te criste salus. in te sunt premia nostra
Silepsis est dissimiliu clausularu p vnu verbu conglutinata conceptio vt pz in lra In te criste salus &c. Et differt a zeumate. qr in zeumate est coniunctio apta quatu ad congruitate: sed in silepsi non Et habet fieri pluribus modis vt patebit statim

primo mo. — Cum collectiuo iunctum plurale silepsim
Assignant aliqui plebs ista parant equitare
Sed magis est propria constructio plebs parat ire.
Dicit q aliqui assignant silepsim qn plurale verbu iungitur cu noie collectiuo. vt ista plebs parant equitare Deinde phibet nobis tale constructione dices Sed magis est propria constructio plebs parat ire.

scdo mo. — Estqz silepsis vbi pro multis ponitur vnus
Vt cum dices adest rex multo milite cinctus
Dicit qd silepsis ecia e vbi vnus ponitur p multis: cu dicis adest rex multo milite: multo milite p multis militibus ponitur.

hipozesis — Reddit hypozensis persone plurima verba
Vni nos mundet nos ornet gracia christi.
Hypozensis fit qn plura verba vni persone attribuuntur vtz in exemplo autoris: nos mudet nos ornet gracia cristi Ecce illa duo verba mudet et ornet attribuuntur illi nto gracia.

anadiplosis: — Fiet anadiplosis verbi geminatio. quando.
Principium clause fit idem cum fine prioris
Nimis istorum caret alter. et alter habundat.
Anadiplosis fiet qn eade dicto que est in fine prioris clausule. repetitur in principio sequentis vt pz in exemplo autoris Numis istor caret alter &c. Costrue, Geminato verbi id est dcois fiet anadiplosis qn principiu clausule fit ide cu fine prioris scz clausule.

anaphora. — Clausis principium dat anaphora pluribus vnum
Cristus mundauit cristus nos purificauit
Anaphora est repeticio eiusde verbi p principia pluriu clausularu: vt patet in littera Cristus mundauit: cristus nos purificauit. Et ibi Laudate dominu de celis: laudate eum in excelsis.

Principio finem facit epinalensis eundem epinalēs
Nobis grata prius non sunt modo congrua nobis
Epinalens ē qñ pricipiũ clausule idē est cũ fine vtz in lr̃a Nob̃ grata pri⁹ nõ sũt mõ ꝯgrua nob̃ Ecce li nobis ponitur in principio ꝛ in fine clausu-le Et virgilius Multa sup priamo rogitās sup hectore multa.

Unius est epizensis geminatio verbi. epizensis
Significans idem meme petit vltio digna
Epizensis est eiusdē verbi cõgeminatio in eodē versu sine aliqua dila-tione: vtz in lr̃a Meme petit vltio digna Ecce li me cõgeminatur sine di-latione Et in ysaia Cõsolamini ꝯsolamini popule meus.

Voces pene pares que sunt diuersa notantes. Parano
Dant paronomasiam. non curat vera sed era masia
Paronomasia fit qñ ciens cũqꝫ de noie aliud efficit nomē fere simile in vo-ce sed dissimile in significatone vt hic Nõ curat vera sed era Pene si-milia sunt in voce. diuersa in significatione. Nota ꝙ paranomasia alio noie dr̃ ānoiatio vel agnominatio: alio noie dr̃ bessizo: Et hoc est apud vulgares. qui p modũ truffe vnũ verbũ eliciunt ab alio.

Principium simile voces iuncte retinentes panome
Dat paranomeon: vim vitat virgo virilem on:
Paranomeon est qñ eisdē sillabis plures dictiones inchoant vt patet hic: vim vitat virgo virilem

Iunctura simili voces multe sociate. Cesiono
Dant cesionomaton. vmbone repellitur vmbo maton.
Pes pede comprimitur. ensisqꝫ retunditur ense.
Cesionomaton ē multitudo noim ꝯiũctiuoꝝ q̃dā ābitu copulādi vt hic. Umbone repellitur vmbo. pes pede ꝯpmitur: ensisqꝫ retũditur ense

Clausula totalis tibi format homoptoton vno homopto
Casu contenta. flentes tristes lacrimantes ton.
Homoptoton ē cũ in similes casus v̄ba diuersa exeũt: vt flẽtes tristes lacrimantes Hec figura dicitur alio noie similiter cadens.

Cum plures voces sub fine tenentur eodem Omote
Omoteleuton erit. huic carmina consona subdis leuton
Atqꝫ leonina simul et caudaria iungis
Omoteleuton erit cũ plures voces seu dictõnes tenentur sub eodē fine ꝛ similiter terminantur Huic figure subduntur carmina ꝯsona in medio ꝛ in fine: ꝛ caudaria scꝫ rithimos: in quibus attēditur ꝯsonantia finaliũ sillabarũ Et ibi Histrio debita non sibi credita soluere curat Inficiatur si moueatur falsaqꝫ iurat.

poliptotō. Per varios casus distincta poliptoton explet
Clausula. littoribus contraria littora. fluctus
Fluctibus esse precor. populos populis inimicos.
Poliptotō ē multitudo eorūdē nominū varietate casuū distincta vt pre
cor littora esse ꝯtraria littorib⁹: fluct⁹ fluctib⁹: pplos inimicos populis.

hyrinos. Longa tenens seriem constructio fiet hyrinos
Principio celum terram camposqꝫ patentes.
Lucentemqꝫ globum lune. titaniaqꝫ astra
Spiritus intus alit.
In p̄cedentib⁹ metris dicit a. ꝙ hyrinos ē series orōnis tenorē suū vsqꝫ
in vltimū seruās Et ponit exemplū virgilij Principio celum terras cā
posqꝫ patentes Lucētēqꝫ globū lune titaniaqꝫ astra ꝛc̄.

Polisin-thecon Diuersas voces coniunctio plurima iungit
Sic polisinthecon est. materqꝫ paterqꝫ neposqꝫ.
Polisinthecon est locutio multis nexa ꝯstructionib⁹ vt patet in littera
materqꝫ paterqꝫ neposqꝫ

dialiton. Cum sine iunctura voces varie socientur.
Dialiton faciēt. rex miles plebs negat istud
Dialiton siue asinthecon est figura superiori contraria Fit enim quan-
do varie dictiones sine iunctura inuicē sociantur vt patet hic Rex mi-
les plebs negat istud

Tropi excusāte vicia ānexa sūt xiii species
Vlta tropi species metaphora metonomia.
Antonomasia catacresis vel metalepsis
Onomothopeia vel epitheton ac omozensis.
Synodoche vel perifrasis simul allegoria
Addis hyperbaton his et hiperbole sit sociata.
Dicto de figuris excusantib⁹ barbarismū ꝛ soloecismū: sequitur de fi-
guris excusantibus vicia annexa: q̄ quidem continentur sub tropo Et
est tropus dictio translata a ꝓpria significatione ad nō ꝓpriā scdm̄ simili-
tudinē ornatus necessitatisue causa Cuius spēs sūt tredecim quas au-
numerat in littera.

Metaphora. Cum res est alii similis pro nomine nomen
Ponitur. vt sit homo simplex cum dicitur agnus
Debet metaphora dici constructio talis
A. declarat primā spēz tropi q̄ dr̄ metaphora Et ē metaphora. qn̄ vba
trāsferūt p similitudinē Uerbi gr̄a Est aliqs hō simplex ꝛ dicā illū eē ag-
nū p similitudinē q2 agn⁹ dr̄ eē simplex ꝓpt ei⁹ inocētiā Metaphora fit

multis modis q̄s nō curo specificare cū satꝫ pateāt q̄rētib⁹ in auctorib⁹.

Fit cathecresis vbi sub nomine res alieno | catacreſ

Signatur. sic pisce carens piscina vocatur

Cathecresis est vsurpatō nois alienu: vt piscina ē loc⁹ pisciū. nicholomi⁹ intō sumit ꝓ loco piscib⁹ carēte dumtaxat sit aquosus.

Pro precunte sequens positum facit metalepsim | metalepſ

Vt cum significas tot annos per tot aristas

Metalepsis est dictō gradatim pgēs ad id q̄d oñdit: vt cū significas annos tot p tot aristas In quolibet enim anno ꝓducunt ariste ⁊ iō p tot aristas tot annos significamus.

Plures esse modos reperimus methonomie | methonomia.

Cum pro contento quod continet aut vice versa

Ponitur. Vt factor pro facto. vel retrouerte.

Metonomia ē veluti q̄dā denoiatō Et fit multis modis. videlꝫ q̄ñ illō q̄d ꝯtinet ponit̄ ꝓ ꝯtento vt hic Nūc pateras libate ioui Aut ecōuerso vt hic Crateras magnas statuūt ⁊ vina coronāt Aut q̄ñ factor ponit̄ ꝓ facto vt sine cerere ⁊ bacho friget ven⁹ Aut ecōuerso vt vina pcamur Fit enī metonomia q̄ñ efficiētē p effectū ponim⁹ vt hic. pigrū frigus: aut ecōuerso vt hic Iūgit eq̄s auro geitorq̄ꝫ spumātisq̄ꝫ addit oro frenis

Antonomasia solet excellencia dici. | Anthonomasia.

Si proprium taceas nomen ponens generale.

Sic dauid insinuas nomen dicendo prophete.

Antonomasia est significatio vice nois posita Et fit trib⁹ modis scilꝫ ab aio vt magnanimusq̄ꝫ anchisiades. a corpe vt Ipseq̄ꝫ ardu⁹ alta pulsat sidera Et ab extrinsecis actionib⁹ vt infelix puer atq̄ꝫ impar cōgressus achilli Antonomasia fit q̄ñ nomē cōe ponit̄ ꝓ ꝓprio vt cū dr̄ propheta intelligim⁹ de dauid Et hoc fit vt excellenciā denotemus

Si iungas proprium voci rem significanti. | Epithetō

Fiet epitheton. sic dicas tristia bella

Epithetō fiet si ꝓpriū adiūgat voci .i. dcōni ſcāti illō ꝓpriū vt tristia bella: bella signt̄ tristiciā nicholomi⁹ addit illō ꝓpriū cū dico tristia

Si partem sumas pro toto vel vice versa | Synodoche.

Synodochen facies dicens hoc est caput albens

Synodoche ē significatio pleni intellect⁹ cū pl⁹ minusue ꝓnūcias Fit eni si ptē sumas ꝓ toto vt: pubesq̄ꝫ tue pubēsq̄ꝫ tuor: aut ecōuerso: vt Igne fontēq̄ꝫ ferebāt Duplex est synodoche scꝫ ꝯstructionis ⁊ locutōis Synodoche ꝯstructionis ꝯtinetur sub scemate ⁊ est spēs āptosis. De synodoche locutionis hic dicitur.

onomatopeia Onomatopeiam facies si nomina sumas
De sonitu tracta. sic sus scropha dicitur esse.

Onomatopeia est nomē de sonitu factū. Sic enim sus dicitur esse scropha a sonitu quē facit Sic enim tintinabulū et taratantara. dicta sunt a sonitu etc.

perifrasis Perifrasis circumloquium de iure vocatur.
Cum verbis vertit antimetabola sensum.
Cum verbis curas attollere rem tibi gratam
Aut in te turpi verbis non turpibus uti

Perifrasis est circumlocutio que fit aut ordinatōe rei cā q pulcra est Aut no vituperande rei que turpis est. vt et iam prima nouo lumine titoni croceū linquēs aurora cubile Aut hic: et nimio luxu obtusior vsus sit genitali auro et succos oblimet inertes.

hyperbole. Transcensus veri manifestus hyperbole fiet
Astra ferit sonus armorum clangorque tubarum

In precedentibus metris Autor dicit qd hyperbole est trāscēsus manifestus .i. excessus veri id est veritatis Et fit vel causa agendi vt niue candidior: vel minuendi vt testudine tardior ibat.

Hiperbaton Vocum turbatus formabit hyperbaton ordo.
Sinthesis hinc themesis ac histerologia subsunt.
His et anastropha vult. pariterque parenthesis addi

Hyperbaton est verbū ordinē turbans cui' spēs sūt qnque scz histerologia vel histerō ꝓtheron sinthesis themesis anastropha parenthesis.

Histeron et protheron solet histerologia dici..
histeron. Hoc fit cum rectam seriem sentencia mutat.
protheron. Hi cererem torrere parant et frangere saxo.

Histerō ꝓterō vel histrologia fit qn̄ mutat ordo sētēcie cū rcā serie verbor vtz in exēplo: hij cerere torrere parāt et frāgere saxo Nā pu' frāgere seu molere debēt cererē et granū q̄ torrere seu decoqre.

Sinthesis Sinthesis est omni confusa locutio parte.
Nos virtute lauat qui labem criminis ornat

Sinthesis est hyperbaton ex omni parte confusum: vt pz in exemplo. Nos virtute lauat etc Est enī ille q lauat labē criminis. ornat nos v'tute

themasis Dat themasim binas in partes dictio secta
Est bore regio septem subiecta trioni..

Themasis ē vni' v'bi sectio vna dcōe vl plib' intiectis vt hic Est boree regio septē sbiecta trioni Ecce li septētrioni est vnica dictio diuisa.

Dictio si subsit cum sit precedere digna
Fiet anastropha. surgit mare littora contra
Anastropha e verbor tm modo pposter ordo: vt surgit mare littora cotra. Ecce illa ppo otra deberet pponi suo casuali et post ponitur.
In causa clausam si commisces alienam
Inde parenthesis est. princeps quia bella minantur
Hostes. militibus vrbe premunit et armis.
Parenthes est interposita ronatio diuise sentencie: vtz in lra princeps q bella minantur hostes: militibus vrbe pmunit et armis
Cum designatur aliud quam clausula signet
Allegoria datur. septem species dabis illi
Hec sunt antifrasis carientismos et enigma
Atque paranomea sarcasmos ac yronia.
Antismon tandem sit predictis socianda.
Allegoria est trop q aliud significatur quam dicitur: vt laterem lauas: aerem verbas. i. temp pdere vel inutiliter expendere Huius spes sut septem quas a. numerat in littera et subsequenter declarat.
Antifrasis sermo signans contraria dicto
Sic lucum dices. quia raro luce nitescit.
Antifrasis est vni verbi ironia: vt bellu quasi minime bellu: luc qsi minime luces vel raro lucescit. parca eo q minime parcit
Est carientismos dum profers dura relatu.
Gratius hinc amon nomen traxisse putamus.
Carientismos est quo dura relatu gratius pferuntur: vt cu interrogantibus si quis quesierit. respondeatur bona fortuna ex quo intelligitur: neminem nos quesiuisse.
Obscurus sermo quasi mirandus fit enigma
Patrem progenies occidit matris in aluo
Quam mater genuit generauit filia matrem.
Enigma est obscura sentencia p obscura similitudine reru: vt patre pgenies occidit matris in aluo et de bto thoma intelligitur. Na ipe erat pater animaru. pgenies vero humana occidit eu pdicante in aluo matris scz ecclesie Qua mater genuit p matre significatur aqua in glaciez crescere et ex eadem effluere.
Si proponuntur prouerbia publicta dices
Esse paranomiam. lupus est sermone sub isto

anastropha. | parethesis | allegoria c sut species vii. | Antifrasis. | Carentismos. | enigma | Paranomia.

Paranomia est accõmodatũ rebus tpibusq; ꝓuerbiũ: vt lupus est se mone sub isto Erũt enim aliq de aliquo fabulãtes Et ecce veniet quidã odiosus eis vt sermo retrahatur alter eoꝝ dicet hoc ꝓuerbiũ Lupus erat in fabula. qḋ eciã est a rusticis vsitatũ.

S. Sarcasmos. Sarcasmos solet hostilis derisio dici
Auxiliante modo dicendi significata

Sarcasmos est plena odio atqʒ hostilis derisio auxiliante mõ dicendi significata. id est ꝙ talis derisio fiat cũ mõ vt hic En agros ꝛ quã bello troiane petisti Hesperiã metire iacẽs Sarcasmos est illa figura quam ꝯmittimus mordendo aliquẽ in sermone.

Sexta. Ironia Per voces dictis contraria dant yroniam.

Yronia est sermo ꝑ ꝯtrariũ oñdẽs qḋ ꝯmittitur vt hic. J nũc ꝛ meam lectũ reuerere parentis Et dr̃ ab yron qḋ est eleuare: qꝛ in sermone yronico eleuamus vultũ ꝛ gestum

Septima. Antismos. Vrbane ludens verbis non concitus ira:
Antismon facies. hyrcos mulgere laboras

Antismos est figura multiplicis ꝛ numerose virtutis Antismos enim vocatur quicquid rustica simplicitate caret: et faceta satis vrbanitate explolitũ est vt pʒ hic hircos mulgere laboras: qḋ tm̃ valʒ ꝗtũ nichil facis Ecce pulcrũ exemplum antismos. Bauius ꝛ meuius fuerũt duo poete parũ sciẽtes: ꝛ multũ odiebãt virgiliũ Virgilius eni de hoc ꝑpẽdẽs vrbane voluit eos deludere ꝛ ꝯposuit ista duo carmia: Qui bauiũ nõ odit amet ista carmina meui Atqʒ idem iungat vulpes ꝛ mulgeat hyrcos Quasi dicat ꝙ veriusqʒ carmina vilia erat ꝛ tantũ facit qui sequitur ea quantũ qui iungit vulpes ꝛ mulget hircos.

Omozensis. Est omozensis quando rem significabis.
Ex alia cui rem possis conferre priorem
Que fit ñota magis per eam que nocior extat
Tres species icon paradigma parabola subsunt

Omozensis est vnius voce rei ꝑ similitudinẽ eius que magis est nota demonstratio: huius spẽs sũt tres: videlʒ icon parabola ꝛ paradigma. Et dicitur ab omos qḋ est simile ꝛ zensis iunctio quasi similiũ iunctio. Subsequenter declarat easdẽ spẽs

Icon. In simili genere qui comperat efficit ycon
parabola Hec solet ex vsu quandoqʒ parabola dici.
Sed dici poterit de iure parabola si quis.
Inter dissimiles res comparat. Vtputa semen
Est euangelium quod nutriuit bona terra:
Et petra suscepit quod spine detinuerunt.

Icon est psonarũ inter se vel eorũ q̃ psonis accidũt ꝯpatio: vt os humerosq; deo similes Interptatur icon ymago Et nota qḋ in exemplo p̄dicto fit ꝯpatõ enee ad deũ in pulcritudine: Hec figura ex vsu dici solz. parabola de iure .i. ꝓprie est rerũ genere dissimiliũ ꝯpatio vtputa semen rc̃ hoc exemplũ Similitudo exempli patet sic Verbũ dñi preceptũ in corde boni viri nutritur: hoc est fructificat: ꝛ in corde mali viri nõ Sz hoc p similitudinẽ clari⁹ oñditur Semẽ ꝯpatur euãgelio siue verbo dñi bona terra ꝯparatur bono cordi. petra ꝯpatur malo cordi.

Hic paradigma facit qui primum comparat. et post. — padigma
Assignat simile domini sunt semina verba
Spine diuicie mens arida petra vocatur

Paradigma est enarratio hortantis vel deridentis Et fit qñ primo fit ꝯpatio ꝛ postea p similitudinẽ illa talis ꝯparatõ declaratur. vtz in littera Nã fcã est mẽtõ de semine de spinis ꝛ de petra Et postea illi termini declarantur hoc modo Semina sunt verba dñi Spine sũt diuicie Petra est mens arida Per modũ hortantis fit paradigma vt hic Antenor potuit mediis elapsus achiuis Illiricos penetrare sinus rc̃. Per modũ deridentis vt hic Amon sic Frigius penetrat lacedemonie pastor ledãq; helenã z troianas vexit ad vrbes.

Ulterius vox vna tenens. vim prepositiue. — pthesios
Ut supra pro de fit prothesios paralange — palange

Excepto sigillatim scdm ordinẽ ꝯnstat in barbarismo Hic ꝓsequitur de quibusdã figuris que possũnt retorqueri diuersimodi ad pdcãs: põt eni scdm diuersos respectus poni sub metaplasmo scemate vel tropo Dicit ergo q̃ pthesios paralãge est ppõnis p aliena prepositione positio: vt sup ꝓde vt in virgilio Multa sup priamo id est de priamo Et ibi Benedicta tu in mulieribus: in pro inter

Cum plus significas dices minus hec tibi fiet. — Liptota
Liptota. fit sub ea firmando negatio bina.

Liptota est amplioris significationis oratio: vt cũ dr̃ nonnũq̃ legi id ẽ multociẽs legi Et habet neri p negationẽ magis affirmando sentenciã vt nõ mediocriter ꝯturbatur animus meus .i. valde ꝯturbatur

Describendo locum topographiam facimus — topographia.

Topographia ẽ loci descriptio vt in ouidio Est sinus aduncos modice falcatus in arc⁹ Et dr̃a tropos qḋ est terra ꝛ graphos scriptura

Cronographia solet certum describere tempus — cronographia.

Cronographia est tp̃is descriptio vt in ouidio Nãq; sub aurora iã dormitante lucerna Tempore. quo cerni somnia vera solent rc̃. Et dicitur a cronos tempus ꝛ graphos scriptura.

Si dicatur agens paciens res vel vice versa — ypalagiũ

Siue modo simili tibi sit constructio facta
Fiet hypallagium. perflauit fistula buccas

Hypallage est ordo sentencie cū verbis mutat(. Fit enī qñ agēs ponit̄ p paciēte vel ecōuerso: vt patet in lrā: pflauit fistula buccas .i. bucce pflauerūt fistulā Et dicitur hypal mutatio ꝛ logos sermo.

ꝓsopeia. Personamqꝫ nouam formans dat prosopeiam

Prosopeia est noue ꝑsone fictio Fit enī qñ res aīta ꝛ rōnalis loquit̄ ad inaīatā: vel econuerso Uel qñ rationale loquitur ad irracionale vel econuerso.

Apostropha. Absenti sermo directus apostropha fiet
Sic loquor absenti scripto dum mitto salutem

Apostropha est sermonis a ꝑsona ad ꝑsonā directio Et fit vt si factus fuerit sermo de aliquo in tercia persona. postea dirigatur ad eandē in secunda ꝑsona: huius exempla multa reperies in auctoribus

Endiadis. Est adiectiuum substantiuo resolutum.
Aut econuerso. sic endiadim tibi formo.
Armatumqꝫ virum designo per arma virumqꝫ
Armatoqꝫ viro decet arma virumqꝫ notare.

Endiadis est adiectiui in substātiuū vel substantiui in adiectiuū ꝑmutatio siue resolutio: vt in Uirgilio Arma virūqꝫ cano: ꝛ in littera Armatūqꝫ virū ꝛc̄ Et fit duobus modis scꝫ coniunctim ꝛ diuisim Cōiūctim fit qñ adiectiuum ꝛ substantiuū ponuntur in lrā vt armatū virum Diuisim fit qñ solum adiectiuum ponitur vel solum substantiuum

Ebasis. Extra materiam describens vana vagatur
Autor: at hanc ꝑ lures ebasim dixere figuram

Ebasis est quedā euagatō materie vel ē digressio quedā a principali materia Sed nota ꝙ hec figura nichil valet nisi reuertatur ad propositū quod si fiat pulcra est

Emphasis Emphasis efficitur si fixum proprietatem
Significans ponis vbi debet mobile poni
Sic loquor expresse dicens dauus est scelus ipsum

Emphasis est expressiua locutō Et fit quando ponitur aliquid subiectū ꝛ sibi aliqua proprietas: vt dauus est scelus ipsum: id est ipse dauus ē sceleratus ꝛ non alius ita sicut ipse.

ephlegesis Est ephlegesis exponens dicta priora.

Ephlegesis est succincta expositio precedentium vt hic. Legerat huiꝰ amor titulum nomenqꝫ libelli. Et hoc fit ad exprimendam sentenciam intentam.

Cum recites quod turpe sonat dic euphoniamqꝫ. euphonia
Circuit et reliquie dant religioqꝫ.
Euphonia est bona sonoritas in dictione considerata: vt in hac dictōe circuit ⁊ nō circuiuit: reliquie ⁊ nō reliquie: religo ⁊ non religio: meridies ⁊ non medidies.
Dicitur esse lepos sermo directus ad vnum. Lepos.
Vtens plurali velut hic nostis bone presul
Lepos interpretatur vrbanitas loquendi Et est lepos ad vnā psonam pluralis numeri sermonis directio vt patet in lr̄a Nostis bone p̄sul id ē prelatus Hec figura inuenta est causa honoris.

Pro numero numerū pro casu ponere casum antithos
Te facit antithesis inter se plurima iungens vel antithe
Sepius audiui tempus pro tempore poni. sis.
Ludere ludebant ad ludendumqꝫ vacabant
Indeqꝫ prophetus mutantur tempora sacris
Antipthosis est accidentis pro accidente positio Et fit qn̄ ponitur casus ꝓ casu: vt Vrbē quā statuo vestra est Numerꝰ ꝓ numero in q̄tum resultat improproprietas inconstructibiliū: vt turba ruūt. vel aliter. vt multo milite id est multis militibꝰ Tēpus ꝓ tempore: vnde virgiliꝰ Exaudiri gemitus ꝓ exaudiebatur Et in prophetijs ponitur preteritū perfectū ꝓ futuro: vt in daniele Fuit yrus a siticis regionibꝰ id est aderit. Et hoc fit causa maioris certitudinis
Verba per antiteton respondent vltima primis. Antitetō
Sunt daniel noe iob rector casusqꝫ maritus.
Antiteton put hic sumitur est subseq̄ntiū ad p̄cedencia retributio. vt cum singula singulis corrñdent. vt patet in littera Sūt daniel ⁊c̄. Castꝰ reducitur ad li daniel: rector ad noe: maritus ad iob
Respondens ad ea tibi que sunt obiicienda ātipopho
Das antipophoram. cum nil tamen obiciatur ra.
Antipophora est tacite obiectioni p̄lata responsio: ⁊ hoc sonat in littera Exemplū hētur in ouidio ibi scꝫ Omia namqꝫ tuo senior te q̄rere misso Rettulerat nato nestor: at ille michi.
Sensus oppositos notat anticlesis eodem anticlesis
Verbo. non obsto sed toto posse resisto.
Anticlesis est oppositio ꝯtinue sentencie in oratione contraria vt patꝫ in littera. non obsto sed toto posse resisto Et dicitur ab anti quod est cōtra ⁊ clasis sentencia.

antimeta Cum verbis vertit antimetabola sensum
bola Non vt edas viuis. sed edas vt viuere possis.

Antimetabola est in oratõe ꝯtinuatõ ꝑmonis sententia ꝑmutatio vt in lr̄a Non vt edas viuis: sed edas vt viuere possis.

Incipimus quicꝗ fari quandoqꝫ sed illud
aposiopa Vltro desinimus intercipimusqꝫ tacendo.
sis Vult aposiopasis dici translatio talis.

Aposiopasis in colorib⁹ rethorice dr̄ p̄cisio. Aposiopasis est sentencie ꝑ orõnē interpretatio Et fit qn̄ incipimus fari quicꝗ ⁊ vltro .i. voluntarie desinimus illud quoqꝫ quod cepimus illud tacendo: vt in hoc exemplo therentij Egone illam: que me: que illum ⁊c. ⁊ hic Nunquid ego recolo que tu sed dicere nolo.

Est euphonismos pro verbo ponere verbum
Euphonismos. Exultat domini laudem mea lingua superni

Euphonismos est positio verbi ꝓ verbo vt in psalterio Exultauit lingua mea iusticiā tuā .i. cū exultatione decantauit. Hoc eciā patet in littera Exultat domini laudem mea lingua.

Contingens verbum muta t sinepthesis. ecce.
Sinepte- Vnica facta fuit mulier que sunt modo plures
sis. Ista sed in nostrum mutatio non venit vsum

Sineptes ē accn̄s ꝑmutatio in orõne diuersa Et fit duob⁹ modis Primo modo qn̄ fit ꝑmutacio numeroꝝ vt in lr̄a Vnica fcā fuit mulier ⁊c. ⁊ ꝯtinetur sub silepsi Scd̄o mō qn̄ fit ꝑmutatio ꝑsonarū vt hic Dn̄i est salus ⁊ sup populū tuū benedictio tua Et hec species reducit ad apostophram Nota qꝫ hec figura nobis non licet Jō dicit Ista sꝫ in nr̄m

Dicuntur bine species sinepte sis esse
Silicet hec et ea qua personam variamus
Nobis parce deus nostros lauat ille reatus

Quasi dicat qꝫ sineptesis fit duob⁹ modis vt diximus ante Spēs sineptis dn̄r esse bine scꝫ hec supple de qua dictū est in p̄cedētib⁹ vsibus: ⁊ ea q̄ .i. ꝑ quā variam⁹ id est mutam⁹ personā vt patet ibi Nobis parce de⁹ nostros lauet ille reatus Ecce primo in secūda ꝑsona loquimur cū dicimus parce Deinde in tercia cum dicimus lauet.

Osiopo- Vult osiopomenon ex dictis plura notare.
menon. Noto sermone sic plura licet memorare
Urit amor paridem. nuptam rapit. armat atridem
Vrio pugnatur. fit machina. troia crematur

Oliopomenon ē sb paucis verb multorū cōphēsio. vt in textu autoris ita q p duos versiculos historia troiana ptinet Et dr ab olion: qd est totum et polo pois et mene defectus: quasi tocius actio cum defectu.

Exponens erit omophesis non nota per eque. Omophesis:
Vel magis ignota. alchitrop dic esse cavillam
Que tenet alidadā cum valdagora sociatam

Omophesis est expositio ignoti p magis vel eque notum: vt cū dr: quid sit hō: rndeatur antropos Idē est in exemplo littere Pro cuius euidencia nota qp in astrolabio sunt quedā tabule ad modū ligni vel lapidis dispo site quarū vna dicitur alidada: et alia valdagora que adinuicē piūcte sūt mediante cavilla que dicitur alchitrop.

Sepe prius dicta geminat tibi theologia
Epimenonqz notat hec si repetitio fiat
Vt quod dicetur sic certius esse probetur
Expectando dauid expectans sic geminavit

Epimenon est eiusdē dcōnis repeticio immediata vt in psalmo Expectans expectaui dominū Hec figura multū reperitur in sacra pagina: nō dicit theologia geminat tibi sepe dicta prius Et hoc fit vt id qd dicitur sic pbetur esse certius Deinde ponit exemplū dauid pphete dicēs Expectando dauid expectans sic geminauit.

Si que sunt hominis assignentur deitati antroposbatos
Antroposbatos est. sic sepe dei legis iram.

Antroposbatos ē cū hūane pprietates assignātur inesse deo sic Tu sepe dei legis irā: vt in psalmista Dñe ne furore tuo arguas me: neqz in ira tua corripias me. Irasci eni et furere ad hoies spectāt et nō ad deuz.

Si sunt res alique concordi federe nexe. Omopation.
Id quod inest vni reliquam dices operari.
Sic linguam cordi concordem dic meditari:
Ac omopation istam dic esse figuram.

Omopation vel omopassion est attributio vnius partis alteri vt innuit littera Construe igitur sic Si aliquae res sunt nexe id est coniuncte cō cordi federe. tu dices reliquam id est alteram earū operari id quod inest vni ipsarū rerum. Deinde exemplificat dicens Sic linguam cordi cōcordē dic meditari Lingua enim et cor sunt res piuncte concordi federe: nā lingua proferre habet cor vero meditari Si ergo attribuo pprietatem cordis lingue vel econuerso: cōmitto figurā pdictam: vt dicendo Lingua meditatur et cor loquitur.

Nil reor assertum quod non queat esse tenendum.
Pluraqz signaui que non debes imitari.

Quoniam exigitur mod⁹ sciēdi in sciencia demōstrata: hinc est q̄ autor finiturus propositū ꝛ concludēs. docet modū intelligendi ea que dixit. Et qꝛ t̄plex ē gramatica scꝫ p̄ceptiua ꝑmissiua ꝛ ꝓhibitiua: id̄ ꝯcludens se excusat p̄ceptiuā p̄cepisse: ꝑmissiuā ꝑmisisse: ꝛ ꝓhibitiuā ꝓhibuisse Construe. Nil reor assertum id est ꝯfirmatū in isto opere qd̄ non queat esse tenendū Uel sic Nil reor esse tenendū qd̄ nō queat esse assertū id est confirmatū ꝑ autores seu ꝑ aliquos autorū

Doctrinale dei virtute iuuante peregi
Grates reddo tibi genitor deus. et tibi criste
Nate dei deus. atqꝫ tibi deus alitus alme.
Quas tres personas in idem credo deitatis

Quia nō est opus rectū cui⁹ deus nō est finis ꝛ iniciū. Hinc a. cognoscens regraciatur deo patri deo filio ꝛ deo spiritui sancto A quo incepit ꝑ quē mediauit ꝛ in q̄ opus suū debite cōsūmauit ❧ Construe sic ergo. Ego ꝑegi id est expleui doctrinale scꝫ qd̄ in principio h⁹ operis dixi me parare scribere. virtute dei.i. virtute q̄ deus est iuuāte hoc est causante Est enim deus causa omniū bonorum per se Unde o genitor de⁹ ego reddo tibi grates id est gracias Et o criste nate dei deus appositiue tibi reddo grates Atqꝫ ꝓ ꝛ o alitus alme. id est spūssancte deus ego reddo tibi grates Quas tres ꝑsonas scꝫ patris ꝛ filij ꝛ spūssancti ego credo in idem deitatis: id est in vnā deitatē diuinitatꝭ Ac si diceret quas tres ꝑsonas credo esse vnicū deum. licet alia ꝑsona sit patris. alia ꝑsona filij ꝛ alia ꝑsona spūssancti Qui quidem vnus deus sit in seculorum secula benedictus. Amen.

❧ Et sic finitur exposicio doctrinalis alexandri. Impressa per me Ricardum Pynson. de parochia sancti Clementis dacorum extra barr. noui templi London. decimatercia die mensis Nouembris Anno Incarnationis domini nostri. M. cccc. lxxxxii.

And anone the kyng [illegible] maner Offycers that he sholde be serued as worthly & rially as it lõged vn to such a worthy lord & Emporour on his owne coste as lõge as the Emporour was in englond & all his mẽ that comẽ with hym And in this same yere come dame Jane the duchesse of britaygne in to Englond & londed at fallemouthe in cornewaille and from thens she was brought to the Cyte of wynchestre & ther she was wedded vn to kyng henry. iiij. in the abbey of seint swythines of wynchestre with al the solẽpnite that myzt be done and made And sone after she was brouzt from thẽs to london and the maire & the aldermẽ & the cõmunes of the cite of lõdõ ridden ayẽs hir

of armes and archiers a grete nombre to chastize the rebel
les that aforne had done moche harme to our Englisshmen
& marchauntez and to many townes & portes in Englond
on the see costes And the lord Thomas the kynges sone com
in to Flaundres to som a towne that is called the Sluse a
monges all the shippes of diuerse nacions that weren the
re & after that they ridden with her shippes amonge hem
& wenten a londe & spoiled hem there ij dayes & come ayene
to her shippes & token the brode see and ther they metten
with iij carrikkes of Jene that were lade with diuerse
marchaundize & well y manned & ther they foughten to ge
dres longe tyme but the englisshmen had the victorye and